

Meetjeslandse Toponiemen tot 1600

bijengezant door
Achiël De Vos en Luc Stockman
aangevuld en verklaard door
lic. Paul Van de Woestijne

Deel IV
De Keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke

Band 1

EEKLO

Wettelijk depot D/1994/6156/1

© 1994

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Achiël De Vos

WOORD VOORAF

In de eerste afleveringen van de reeks 'Meetjeslandse Toponiemen tot 1600' kwamen hoofdzakelijk plaatsen uit het uiterste noordwesten en zuidwesten van het Meetjesland aan bod: Maldegem, Adegem, Sint-Laureins, Aalter en Bellem. Dat was niet zozeer het gevolg van een systematische behandeling van het materiaal van west naar oost, maar wel van een aantal toevallige factoren.

In 1993 werd evenwel van die lijn afgeweken: Geert Andries bewerkte zijn licentiaatsverhandeling over de Lovendegemse toponiemen tot een stevig boek, het eerste deel van een aantal monografieën over de zuidoostelijke dorpen van het behandelde gebied. Die trend wordt voortgezet met studies over de plaatsnamen van Hansbeke (voorjaar 1995) en Merendree.

Intussen heeft Paul Van de Woestijne de enorme hoeveelheid toponiemen van Eeklo aangepakt. Wijlen Achiel De Vos, de bezieler van het toponymisch onderzoek in het Meetjesland, tevens stadsarchivaris van Eeklo, heeft gedurende meer dan dertig jaar vele honderden archiefstukken nageplozen en tienduizenden vermeldingen van plaatsnamen genoteerd. Luc Stockman op zijn beurt heeft die gegevens aangevuld, vooral met excerpten uit Brusselse en Brugse bronnen.

De auteur van dit werk is sterk vertrouwd met de geschiedenis en de topografie van de hoofdplaats van het Meetjesland. Dat blijkt o.a. uit de vele bijdragen over Eeklo en omgeving, die hij in diverse tijdschriften en boeken gepubliceerd heeft. Hij is erin geslaagd, het grootste deel van het toponymisch materiaal te lokaliseren en het grondig en toch bevattelijk te verklaren. Daarbij gaat hij van het standpunt uit dat die verklaringen niet alleen taalkundig verantwoord moeten zijn, maar dat ze ook het hele geografische kader moeten omvatten. Om die reden zijn ook historisch en topografisch verhelderende gegevens opgenomen en beperken de teksten in het glossarium zich niet uitsluitend tot de naam zelf, maar geven ze ook details over ligging en lotgevallen van het perceel. Terloops brengt hij ook een zeer plausibele verklaring van de naam Meetjesland.

Zoals in het deel over Lovendegem is hier en daar van de begrenzing in de tijd (tot 1600) bewust afgeweken. De godsdienststroeibelen op het einde van de 16e eeuw betekenen in de geschiedenis van het Meetjesland een breekpunt. Grote verwoestingen en tijdelijke ontvolking zijn er de oorzaak van dat een deel van het toponymisch bestand verloren ging, c.q. door de nieuwe bewoners niet meer begrepen werd. Het leek bijgevolg zinvol, de eerste vermeldingen uit de

17e eeuw ook op te nemen, eventueel aangevuld met gegevens over het al of niet voortbestaan van de vroegere toestand. Dat geldt vooral voor gebouwen, waarvan er vele verwoest werden en na de troebelen niet meer - of op een andere plaats - weer opgebouwd. Daarom treft u hier en daar ook excerpten uit de eerste helft van de 17e eeuw aan.

Bij dit deel behoren drie kaarten: een kaart met de belopen, een tweede met een vergroot beeld van het centrum en een losse kaart met kwadranten, waarop de toponiemen gemakkelijk gelokaliseerd kunnen worden.

J. Vandeveire

INHOUD

Woord vooraf	3
Inhoud	5
Inleiding	7
Ontginningsgeschiedenis	9
Verklaring van de belangrijkste plaatsnamen	
1 De naam Eeklo	13
2 Wijken en gehuchten	15
2.1 Nog bestaande wijken	15
2.2 Verdwenen wijk- en gehuchtnamen	24
3 Straatnamen	31
3.1 Belangrijkste bestanddelen	31
3.2 Oudste wegen en pleinen	32
3.3 Benoemingsmotieven	44
4 Woningen en gebouwen	57
4.1 Belangrijkste bestanddelen	57
4.2 Hoeven - Benoemingsmotieven	59
4.3 Huizen en herbergen - Benoemingsmotieven	62
4.4 Molens	69
4.5 Andere bouwsels	71
5 Terreinnamen	72
5.1 Akkerland	73
5.1.1 Belangrijkste bestanddelen	73
5.1.2 Benoemingsmotieven	79
5.2 Graas- en hooiland	98
5.2.1 Belangrijkste bestanddelen	98
5.2.2 Benoemingsmotieven	101
5.3 Bossen	105
5.3.1 Belangrijkste bestanddelen	105
5.3.2 Benoemingsmotieven	106
5.4 Onontgonnen grond	110
5.4.1 Belangrijkste bestanddelen	110
5.4.2 Benoemingsmotieven	113
6 Waternamen	116
6.1 Belangrijkste bestanddelen	117
6.2 Afwateringskanalen	119

6.3 Bevaarbare kanalen	121
6.4 Stilstaand water: vijvers, poelen en plassen	124
6.5 Sluizen en rabotten	124
6.6 Dijken en dammen	125
6.7 Bruggen	126
7 Heuvels en hoogten	127
8 Omheiningen, afsluitingen, grenstekens en varia	128
Bibliografie	130
Index	133

Glossarium

Aanwijzingen	141
Afkortingen	143
Eeklose plaatsnamen (lijst met attestaties)	145

3 kaarten

- Kaart 1: belopen (vooraan)
- Kaart 2: centrum van Eeklo (achteraan)
- Kaart 3: overzichtskaart (los)

INLEIDING

Eeklo is op het gebied van de plaatsnaamkunde geen onbeschreven blad. Al in de 19e eeuw deden Eduard Neelemans en August Van Acker occasionele pogingen om enkele moeilijke plaatsnamen uit te leggen. In zijn artikelenreeks *De straten van Eekloo*, verschenen in Het Liberale Noorden en Ons Blad, probeerde Prosper Van Acker in de jaren twintig en dertig van deze eeuw met meer fantasie dan wetenschappelijke onderbouw een aantal Eeklose toponiemen te verklaren.

De eerste ernstige studie van onze plaatsnamen gebeurde in 1953 door de gerenommeerde toponymist Maurits Gysseling op vraag van de toenmalige studieprefect Paul Rogghé. In het *Gedenkboek Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum* publiceerde Gysseling een verzameling van 147 middeleeuwse toponiemen (tot 1500), die hij op een wetenschappelijk verantwoorde manier duidde. Als hij al eens de bal missloeg, was dat toe te schrijven aan een gebrek aan gegevens over lokale topografische bijzonderheden en over de historische achtergrond.

De belangrijkste en omvangrijkste studie van Eeklose plaatsnamen tot op heden is van de hand van wijlen Achiël De Vos, de initiatiefnemer van deze reeks *Meetjeslandse Toponiemen*. Hij publiceerde in het Eeklonummer van Appeltjes van het Meetjesland (1971) het artikel *Eeklo: van natuurlandschap tot stratennet*. Daarin bespreekt hij 377 Eeklose plaatsnamen van de 12e tot de 20e eeuw, de oogst van jarenlang noteren en verzamelen van plaatsnamen tijdens zijn archiefonderzoek. Zijn opzet was in de eerste plaats historisch, zodat het taalkundig aspect wel een beetje in de schaduw blijft van zijn gigantische historische kennis van de stad, waarvan hij tot zijn overlijden in 1989 archivaris was. Die studie was eigenlijk ook de aanzet tot het systematisch verzamelen van Meetjeslandse plaatsnamen, een werk dat Achiël De Vos met Luc Stockman deelde. Op die manier kwam voor Eeklo een glossarium van ongeveer 800 plaatsnamen tot het begin van de 17e eeuw tot stand.

Na het beëindigen van mijn bijdrage tot de geschiedschrijving van Eeklo, drie hoofdstukken in het boek *750 jaar Eeklo* (1990), greep ik terug naar een oude liefde, waarin ik mijn opleiding als germanist en mijn belangstelling voor mijn geboortestad kon combineren: de toponymie van Eeklo. De mogelijkheden die de Stichting Achiël De Vos bood, en de faciliteiten die ik in het Seminarie voor Nederlandse Taalkunde aan de Universiteit te Gent kreeg, hebben mij in staat gesteld deze opdracht tot een goed einde te brengen.

Daarom ben ik in de eerste plaats Prof. Johan Taeldeman en Dr. Magda Devos dankbaar voor hun kritische opmerkingen en hun gewaardeerd advies. Lic. Jozef Vandeveire maakte het glossarium op en las mijn tekst met een deskundig oog door. André De Groot van het Seminarie voor Nederlandse Taalkunde tekende met bedreven hand de kaarten en plattegronden. Hun belangstelling en hulp zal mij een stimulans zijn om deze studie voort te zetten en tot de 20e eeuw uit te breiden.

Paul Van de Woestijne

ONTGINNINGSGESCHIEDENIS

Toen Eeklo in 1240 zijn stadskeure kreeg, had het al een stukje geschiedenis achter de rug. In de 12e eeuw nog vormde het grondgebied van wat de Keure (de omschrijving) van Eeklo zou worden, het vrijwel onbewoonde overgangsgebied tussen twee Vlaamse kasselrijen: het Brugse Vrije en de Oudburg van Gent. Het grondgebied van het huidige Eeklo, Lembeke, Adegem, Sint-Laureins en Kaprijke behoorde tot het Ambacht Maldegem en dus tot het Brugse Vrije; dat van het huidige Oostwinkel en Waarschoot tot het Ambacht Zomergem, dat een deel van de Oudburg was.

Ten westen van het huidige Eeklo lagen twee gehuchten die kerkelijk deel uitmaakten van de parochie Adegem: Balgerhoeke, dat was ontstaan aan de Molengracht (de latere Lieve) op de weg van Kaprijke naar Brugge, en het oudere Raverschoot op de heerweg van Brugge naar Antwerpen. Raverschoot was een heerlijkheid (geweest?) en een vesting aldaar werd in het jaar 1127, na de moord op Karel de Goede, platgebrand.

De brede heerweg van Brugge naar Antwerpen, uitstekend gelegen op de droge zandrug van Maldegem tot Stekene, doorsneed het Eeklose grondgebied van west naar oost. Die dekzandrug maakt deel uit van een afdammend rugcomplex, dat de waterafvloei in noordelijke richting belet. Daardoor ontstonden aan de zuidkant afvoerloze kommen of depressies (Broeken, Zuidmoer, Oostmoere) waarin zich een dikke veenlaag had gevormd. De droge zandrug was een ideale plaats voor bewoning, maar bestond uit arme, schrale landbouwgrond, wat een late ingebruikneming verklaart.

Buiten die zandrug werd de rest van wat later Eeklo zou worden genoemd, grotendeels ingenomen door twee moeren, waterzieke onontgonnen stukken woeste grond, die in het zuiden hoofdzakelijk op Adegem, Oostwinkel en Waarschoot, en in het noorden ook op Sint-Laureins liggen.

Ten noordoosten van de heerweg, tegen Kaprijke aan en zich verder uitstrekkend over het latere Lembeke en Oosteeklo, lag het grafelijke domein **Aalschoot**, waarvan de zuidelijke uitlopers langs de heerweg ook wel **Eeklo** genoemd werden, d.w.z. dun laagstamming bos aan de eik. De naam Eeklo duikt in de bronnen pas vanaf 1220 op.

Wat in 1240 de «stede en vrijhede» van Eeklo zou worden, behoorde dus deels tot de Oudburg (de moergronden in Oostwinkel en Waarschoot) en deels tot het Brugse Vrije, nl. enerzijds Raverschoot en Balgerhoeke en anderzijds het persoonlijke bezit van de graaf van Vlaanderen (de oudste wegen en een stuk van Aalschoot).

Al in de 11e eeuw en wellicht vroeger kwam er op die heerweg een druk verkeer tot stand. Er waren niet alleen de reizigers en handelaars op weg tussen het Brugse Vrije en het Waasland en verder naar Antwerpen, maar ook was er de verkeersstroom van Gent via Waarschoot, Lembeke, Adegem en Maldegem naar Aardenburg, waar de Gentse abdijen Sint-Baafs en Sint-Pieters omvangrijke eigendommen bezaten.

In de 12e eeuw kwam er van uit het latere Eeklo nog een verkeersstroom in noordelijke richting bij, toen de graaf van Vlaanderen de moeren in het noorden van het graafschap op grote schaal liet ontvenen. Zo een druk verkeer heeft ontegensprekelijk mensen ertoe aangezet, zich aan de Antwerpse Heerweg te vestigen, voornamelijk op de plaats waar de weg (Boelare en Peperstraat) naar het rijke noordelijke turfgebied begon: de kern van de stad Eeklo. Bovendien was het er goed wonen op de droge zandgrond.

Toen in het begin van de 13e eeuw de turfontginning in het Meetjesland naar een hoogtepunt ging, begon gravin Johanna van Constantinopel grote stukken van haar domein Aalschoot te verkopen en te vercijnzen aan rijk geworden hovelingen en patriciërs uit Brugge en Gent, zodat vele ontginners uit de moergebieden hier een nieuw bestaan vonden. Ze moedigde die kolonisatie aan door speciale voorrechten (lage cijnzen en een grote rechtszekerheid) te verlenen, zoals blijkt uit een charter van het jaar 1233. De schepenen van Aalschoot (en ook die van Raveschoot, of moeten we Aveschoot lezen?) kregen toen rechtsmacht over de bewoners alhier, zodat die niet langer onderworpen waren aan het gezag van de Heren van het Ambacht Maldegem.

Ook de Kerk zag het belang van de nieuwe woonkernen in en richtte hier twee parochies op: Sint-Vincentius aan de heerweg en Sint-Egidius in Aalschoot. Beide worden al in de keure van 1240 vermeld en dateren dus uit het eerste kwart van de 13e eeuw. Sint-Vincentius omvatte de nieuwbewoonde kern aan de heerweg en het westelijke deel van Aalschoot, Sint-Egidius een gebied ten oosten daarvan. Raverschoot en Balgerhoeke waren en bleven parochiaal onder Adegem (O.L. Vrouw); een zuidelijke strook aan de Zuidmoer bleef parochiaal bij Zomergem (Sint-Maarten).

Toen de nieuwe woonkernen levensvatbaar bleken, gaf gravin Johanna ze ook een nieuwe status, die ze vastlegde in een *keure*. Voor Eeklo-Lembeke en ook voor Kaprijke gebeurde dat in 1240. De helft van Raverschoot en Balgerhoeke, in het noorden ook een stuk van de Noordmoer in het Ambacht Maldegem, werden bij de Keure van Eeklo gevoegd, wat door de Heer van Maldegem na de machtsbeknotting in 1233 niet in dank werd afgenomen. De oude rivaliteit tussen Maldegem en Eeklo vindt daar waarschijnlijk haar oorsprong. Ook het Ambacht Zomergem moest Oostwinkels grondgebied afstaan tot in de Zuidmoer.

Die herverkavelingen verklaren waarom tot het einde van het Ancien Régime vele Eeklonaren kerkelijk tot Sint-Laureins of Adegem en in mindere mate tot Oostwinkel behoorden.

De Keure omvatte dus Eeklo en Lembeke en dat zou zo blijven, tot in 1626 de Spaanse koning Filips, die ook graaf van Vlaanderen was, de heerlijkheid Eeklo aan Jan Vander Speeten verkocht.

De oudste toponiemen vinden we in de wijken die al vóór het ontstaan van de Keure in cultuur gebracht waren: Raverschoot, Balgerhoeke en de Waai, en rond de ontginningshoeven Aalstgoed, Groot Goed (Bus) en Sint-Jansgoed. Van de oudste particuliere bezitters van grond is de naam overgegaan op de plaats: Van Eine, Van der Wayen, Van Boelare, Van Poucke, Boongaerd, De Blaek, De Vlaming, De Visch, Vromond en nog meer andere. Dat wijst op de individuele ontginning van de grond in de eerste eeuwen van het bestaan van Eeklo.

VERKLARING VAN DE BELANGRIJKSTE PLAATSNAMEN

1 DE NAAM EEKLO

Hoewel de naam Eeklo als aanduiding van de stad en de Keure nog maar een goede 750 jaar oud is (en dus betrekkelijk jong), heeft het woord een Oudnederlandse vorm, wat betekent dat het toponiem tot de vroege middeleeuwen (7e eeuw?) opklimt. Het woord *lo* komt in de oudste Middelnederlandse teksten al niet meer voor; waarschijnlijk was het in de 11e-12e eeuw al uit het actieve taalgebruik verdwenen. *Lo* is een bosnaam en wijst dus op begroeiing en aanvankelijk niet op bewoning.

De samenstelling en de betekenis van het woord zijn vrij doorzichtig: *eke-lo*. Het tweede bestanddeel is het Germaanse woord *lauha* en betekent 'bos of open plek in een bos', veelal gelegen op een hoge zandrug, dus niet helemaal wat wij tegenwoordig onder bos verstaan. Een «lo» is eerder een bosje met verspreide begroeiing van struiken en laagstammige bomen, waartussen het vee kon grazen. Het woord *bos* zelf, in Eeklo **bus**, had in die tijd een andere betekenis, nl. 'laag, wild struikgewas met bomen'. We doen er dan ook goed aan, ons het «grafelijk bos» **Aalschoot** niet te veel als een aangeplant woud of bos met opgaande bomen voor te stellen, maar veeleer als een geheel met «bus» op de lager gelegen drassige grond en «lo» op de hoger gelegen zandgrond. Het was dát «lo», en niet het moeilijker doordringbare «bus», dat de gebruikers van de zandige heerweg zagen en waaraan ze al vroeg de naam **Eeklo** gaven.

Het eerste bestanddeel komt van het Germaans *aik* ('eik', *Quercus Robur* L.), toen een vrouwelijke woord: *eke*. Eik slaat niet op de samenstelling van het bos. Aangeplante bossen (het gangbare woord daarvoor was *hout*, zoals in *Eekhout*) trof men vóór 1200 in onze streek nauwelijks aan. Eiken waren eerder uitzondering dan regel in het Meetjeslandse (half-)natuurlandschap van de 12e eeuw. Robuuste eiken in een «lo», gelegen aan een weg, waren voor de reizigers en voor de bewoners van de ruime omgeving opvallende bomen en dus uiterst geschikt als oriënteringspunt in een landschap met weinig variatie. Eeklo betekent dus niet 'eikenbos', maar wel 'verspreid bosje aan de eik of met verspreide eiken'.

Toen de nieuwe stad in 1240 een naam moest krijgen, koos men voor de toen al gangbare benaming **Eeklo** (de oudste vermelding dateert van 1220).

De parochies werden aangeduid met **Sint-Vincentius** en **Sint-Egidius**, maar

die omvatten niet het hele grondgebied van de Keure. Evenmin kon de naam **Aalschoot** dienst doen, omdat Aalschoot een bosgebied was, dat ook Kaprijke en vooral Oosteeklo omvatte. De naam Eeklo kwam wel in aanmerking, omdat die relatief goed ingeburgerd was en het daarmee benoemde gebied zich tamelijk vaag over het huidige Eeklo en Lembeke en in mindere mate ook over Oosteeklo uitstreekte.

In de keure wordt steevast de term *Novum Eclo*, «Nieuw-Eeklo» gebruikt en sommigen leiden daaruit af dat er elders, nl. in Oosteeklo, al een ander Eeklo bestaan zou hebben. Die gevolgtrekking is echter niet dwingend, integendeel. Het ziet er veeleer naar uit dat de bepaling **novum** gewoon aangeeft dat het in de keure gaat om een nieuw opgerichte stad. Dat daarnaast een andere woonkern (Oud?-)Eeklo bestaan zou hebben, wordt door geen enkele bron bevestigd.

Aan de oostkant van Aalschoot/Eeklo, in het huidige Oosteeklo dus, stond wel een nonnenklooster, dat vanaf 1228 aangeduid werd als de abdij (Sint-Maria) van *Eeklo*. Eeklo is hier geen nederzettingsnaam, maar wel de naam van het aloude bos dat zich van Eeklo over Lembeke naar Oosteeklo uitstreekte. Een woonkern was Oosteeklo toen zeker niet, want dan was het ongeschikt geweest als vestigingsplaats voor een cisterciënzerinnenklooster, dat wegens zijn contemplatieve karakter op een eenzame plaats gebouwd werd.

Het gebeurt wel meer dat in ver van elkaar gelegen uithoeken van hetzelfde grondgebied identieke plaatsnamen gebruikt worden. Ze ontstaan ongeveer gelijktijdig en raken plaatselijk ingeburgerd, vooraleer men er weet van krijgt dat die naam ook elders al bestaat. Eeklo kende lange tijd twee Moerstraten, Galgestraten, Molenstraten, Nieuwstraten, Zandstraten enz., zonder dat dit aanleiding gaf tot verwarring, omdat het gebruik van die namen tot de onmiddellijke omgeving beperkt bleef. Een dubbelnaam wordt pas een probleem, als hij in een ruimere context - in ons geval in akten, charters en keuren - gebruikt wordt. In de benaming «klooster van **Eeklo**» is Eeklo duidelijk nog een bosnaam; in **Eeklo** verwijst de naam naar de nederzetting.

Voor de duidelijkheid zocht men een nieuwe naam voor het Mariaklooster. Al in 1234 gebruikte het een zegel met *Sancte Marie de Aalschoot*, alleszins een veel toepasselijker naam voor een afgelegen abdij. In 1235, dus nog vóór de keure van Eeklo, werd de abdij - om alle verwarring met de al ingeburgerde naam van de nieuwe, belangrijkere woonkern Eeklo te vermijden - *Oosteeklo* genoemd, een impliciet bewijs dat de term Eeklo voor Sint-Vincentius vroeger dan 1240 werd gebruikt. Als pendant voor Oosteeklo duikt pas later (1244) in de bronnen *Westeclo* op, een in hoofdzaak administratieve term, die tot een heel eind in de 15e eeuw nog sporadisch gebruikt wordt en dan voorgoed verdwijnt.

Van de vijftig nagetrokken vermeldingen van *Eclo* in de 13e eeuw bij Gysseling (Corpus van Middelnederlandse teksten - GY-CMT) slaan er 38 op Eeklo en 12 op Oosteeklo. Voor de heerlijkheid Eeklo worden in de 13e eeuw in dalende belangrijkheid de volgende namen gebruikt: *Eclo* (65%), *Westeclo* (25%), *Sancti Vincentii* (7%) en *Novum Eclo* (3%). Voor Oosteeklo zijn dat *Eclo* (44%), *Oesteclo* (30%), *Sancte Crucis* (15%) en *Conventus de Eclo* (11%). Dat alles wijst erop dat Eeklo door zijn snelle ontwikkeling in het eerste kwart van de 13e eeuw, al van bij het verkrijgen van zijn keure in 1240, veel belangrijker was dan het klooster met groeiende woonkern aan de andere kant van Aalschoot.

2 WIJKEN EN GEHUCHTEN

2.1 NOG BESTAANDE WIJKEN

AALSCHOOT

Aalschoot/Alscot, de oorspronkelijke naam voor wat sinds de 18e eeuw het *Aalstgoed* wordt genoemd, wordt al in 1140 vermeld en is het op één na oudste toponiem op Eekloos grondgebied. **Aalschoot** was het grafelijke domein dat zich over Eeklo, Kaprijke, Lembeke en Oosteeklo uitstreckte. Het werd in de 13e eeuw uit financiële overwegingen door gravin Johanna vercijsd (verkoop met behoud van recht op een jaarlijkse cijns) en kwam in handen van verscheidene particuliere bezitters en van de abdij van Oosteeklo, die haar goed **Aalschoot** heette, waardoor de naam bewaard bleef. De verkooppolitiek en de namen van de vroegere eigenaars van gedeelten van Aalschoot blijven onduidelijk door het ontbreken van bronnen.

Aalschoot is niet echt een bosnaam en het is dan ook misleidend te spreken van het 'grafelijk bos', hoewel de graaf en zijn gevolg in de 12e eeuw hier kwamen jagen en er verblijf hielden. In 1140 ondertekende graaf Diederik van de Elzas twee oorkonden in Aalschoot.

Bij het verklaren van de naam **Eeklo** heb ik erop gewezen dat **Aalschoot** en **Eeklo** samenhangen, omdat ze van hetzelfde half-natuurlijk deel uitmaakten. Nadat Aalschoot in cultuur was gebracht, en daar was het graven van de Eeklose watergang voor nodig, behoorde het tot de vruchtbaarste grond in Eeklo. De samenstelling van de naam wijst nog op de drassige omgeving. Een «schoot», van het Germaanse *skauta*, is volgens Gysseling (TW, 32), een 'beboste hoek zandgrond in een moerasachtige omgeving'. De hoeve van het Aalstgoed ligt op een opduiking van vijf meter hoog en komt het best in aanmerking om met **Aalschoot** en het grafelijk verblijf geïdentificeerd te worden.

Plaatsnamen met *-schoot* zijn vaak samengesteld met een dieren naam of met een persoonsnaam. Het is niet uit te sluiten dat het eerste bestanddeel van *Alscot* een persoonsnaam is, een vorm van *Alf* of *Ala*, de naam van een - overigens nergens geattesteerde - vroege bewoner: *Alves-schoot* of *Ales-schoot* (vergelijk met *Wulfschoot* en *Wulleschoot*). Toch gaat mijn lichte voorkeur uit naar *alha*, het Germaanse woord voor eland, een dier dat hier in de vroege middeleeuwen nog voorkwam en waarop gejaagd werd. Misschien heeft de aanwezigheid van de eland de naamgeving **Aalschoot** voor dit jachtgebied bevorderd.

BALGERHOEKE

Balgerhoeke wordt al vermeld in de keure van 1240, maar is veel ouder. Het was al bewoond in de Galloromeinse tijd - getuige het grafveld op westelijke oever van de Molengracht - maar sporen van een continue bewoning tot de 12e eeuw zijn er niet. Het lag aan de Molengracht, een sloot op de grens tussen Adegem en Eeklo, waarin later de Lieve gegraven werd. Het reliëf leende zich uitstekend tot het bouwen van een watermolen - de eerste windmolens zouden pas vanaf het einde van de 13e eeuw het landschap sieren - want de beek neemt daar in noordelijke richting een duik van een goede twee meter. Door het afdammen van het water voorbij de hoogterug kon men een reservoir vormen en met het gespaarde water gedurende enige tijd een watermolen aandrijven. Zo'n reservoir was uiteraard geschikt voor het kweken van vis, een belangrijke bezigheid voor de middeleeuwen, en het is daaraan dat **Balgerhoeke** zijn naam ontleent.

Het woord is samengesteld uit drie elementen: *balg-wer-hoeke*. Het element *balg* duidt op de zak, het afgedamde reservoir. Het Middelnederlands *were* betekent 'schutting' (dialect «wirre»), en vandaar ook 'afdamming van vlechtwerk' in het water aangebracht om vis tegen te houden en visvangst te vergemakkelijken. *Hoek*, een veel voorkomend bestanddeel in de toponymie, verwijst in oudere plaatsnamen naar een wijk aan de kruising van wegen. In jongere toponiemen betekent *hoek* afgelegen wijk, zoals in **Beyenshoek**. *Hoeke* is de verbogen vorm van *hoek* na het voorzetsel *te*, zoals in *ten* (later *den*) *Hoeke* in Adegem.

De weg van Kaprijke, dat al in de Galloromeinse tijd bewoond was, naar Brugge liep over de Waai, de Hoogstraat, Maroyendam, Balgerhoeke en Adegem. De activiteiten ter plekke, malen en viskweek, leidden vermoedelijk al in de 12e eeuw tot de bewoning van Balgerhoeke. De wijk was een deel van Adegem, tot 1902 ook parochiaal, en behoorde tot het Ambacht Maldegem. Door de keure van 1240 werd het grootste, vruchtbaarste en dichtst bewoonde deel aan de oostkant van de Molengracht aan Eeklo toegewezen.

BERLAARS

Berlaars ligt tussen Nieuwendorpe en Raverschoot, gedeeltelijk op Eeklo, maar met het grootste stuk op Adegem. De oudste attestatie is *Baerlaere* (1402). Het is dus een oud *laar*-toponiem en moet dateren van vóór het graven van de Lieve.

Het woord *laar*, van het Germaans *hlæri*, zou een benaming geweest zijn voor gemeenschapsground (o.m. weideplaats) in een lager gelegen, bosrijke omgeving. Dat klopt met de toestand ter plaatse: Berlaars ligt een tweetal meters lager dan de omgeving. Bovendien sluit de naamgeving goed aan bij **Raverschoot**, dat noordelijker ligt en juist boven de moerasomgeving uitsteekt.

Het eerste deel van de samenstelling is *baer* en in andere vermeldingen *beer*; de spelling met *ae* is normaal voor de zachtlange *ee* vóór een *-r*. Gysseling (TW, 127) en Taeldeman (1989, 9) houden het bij het Germaans *birnu*, wat 'beer, op beer lijkende modder' betekent. Ook die verklaring past goed bij de ligging van Berlaars. De oorspronkelijke vorm *Baarlare* moet al vroeg ondoorzichtig geworden zijn, want al in 1528 duikt de vorm *Beerlaers* in de bronnen op, met een genitief-*s* zoals bij plaatsnamen die uit persoonsnamen gevormd zijn. De aanhechting van zo'n buigings-*s* wijst erop dat men achter de naam *Baerlaere* een persoonsnaam vermoedde.

BLOMMEKENS

Blommekens is een 17e-eeuwse naam voor **Beyenshoek**. Toen stond daar de herberg «Blommekens», maar het is niet zeker of de wijk genoemd werd naar de herberg of omgekeerd. In het begin van de 17e eeuw gingen veel plaatsnamen verloren door een breuk in de continuïteit, veroorzaakt door de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e eeuw. Vermoedelijk heeft men de niet meer begrepen **Beyenshoek** gewoon een kleuriger naam willen geven, vandaar de *Blomkins*. Ofwel werd eerst de herberg en vervolgens het hele gehucht genoemd naar de bloemen die op het uithangbord van de herberg afgebeeld stonden. We kunnen ook de mogelijkheid niet uitsluiten dat de wijk haar naam aan de familie Blomme ontleend heeft.

Blommekens was een driehoekig, met woningen bebouwd stuk tussen de Boelare, de Zandvleuge en de Vromboutstraat, dat in de jaren zeventig verdween bij de verbreding van de Boelare en de Peperstraat aan de watertoren. Tot het begin van deze eeuw was het nog een afgescheiden wijk. Tussen de bebouwing in de Boelare en Blommekens lag de Leegte (=laagte), ongeveer waar nu de spoorweg ligt, een strook van enkele honderden meters, waar geen enkel huis stond.

BOELARE

Boelare is alweer een *laar*-naam (zie 2.1. **Berlaars**), maar het is weinig waarschijnlijk dat het toponiem in Eeklo ontstaan is. Achter de huidige naamsvorm schuilt een ouder *boenlare*, waarin het eerste element teruggaat op het Germaans *bûn*, dat 'riet' betekent en nog bewaard is in het Nederlandse woord bunt(gras).

Als het klopt dat *laar* 'gemeenschapsgrond op een minderwaardig, moeras-sig terrein' betekent (vgl. **Berlaars**), dan moeten we *boen-lare* opvatten als 'gemeenschapsgrond op een met riet begroeide, dus waterzieke bodem'. Die omschrijving klopt echter helemaal niet met de topografische positie van het gehucht in kwestie; het ligt namelijk in de nabijheid van de zandrug op meer dan tien meter. Het lijkt dan ook weinig waarschijnlijk dat de naam **Boelare** naar de toestand ter plaatse verwijst.

Vermoedelijk is de naam naar Eeklo meegekomen met een familie Van Boelare, die zo heette omdat ze afkomstig was uit het dorp Boelare bij Geraardsbergen of daar eigendommen had. Wellicht ging haar naam over op bezittingen die ze in Eeklo had verworven. Directe bewijzen voor die stelling zijn in de archiefstukken niet voorhanden, maar we weten dat Raas van Gavere, van wie Rogghé (1953, 176) schrijft dat hij in 1284 in Eeklo grond bezat, o.m. heer van Boelare (*Bonlar, Boenlaer*) was. Ook een Wouter van Boelare (*Boenlaer, Bulaer*) was in dezelfde periode eigenaar van goederen in de streek, o.m. in Lovendegem. Nog in 1399 is er een *Henric van Bulaer/Bulare* belastingplichtig in Eeklo, hoewel die al kan genoemd zijn naar de plaats waar hij woonde. Als onze verklaring klopt, dan is **Boelare** een zogenaamde migratiennaam, d.w.z. een naam die van elders komt en geen verband houdt met de landschappelijke toestand ter plaatse.

Prosper Van Acker (1934, 2) haalt een mondelinge overlevering aan, die wil dat het Zilverstraatje in feite de oude dreef is van het Boerenhol naar het domein Van Hoorebeke. Hij vermoedt op die plaats een heerlijkheid, die hij met het heerlijk goed Boelare identificeert. Zijn fantasierijke stelling wordt door geen bronnen gestaafd, maar onmogelijk is ze niet, zoals uit de verklaring van **Kromme Wal** (2.2) moge blijken.

In de bronnen maakt men een onderscheid tussen **de(n) Boelare** (1420) en de **Boelaarstraat** (1349). De ene naam wijst op het bestaan van een goed (leen?) ten/den Boelare en de andere op een straat in de nabijheid. Toen het goed als entiteit teloorging, werd Boelare een straatnaam. In Eeklo spreekt men sedert de 17e eeuw nog alleen van den Boelare; Boelaarstraat is een papieren woord, dat ook in de Franse Tijd gebruikt werd als vertaling voor Rue de Boelaer.

De andere *Boelare/Bulare*-namen in het Meetjesland (Zomergem, Lovendegem, Lembeke, Waarschoot en Sint-Laureins) zijn doorgaans geëvolueerd tot *Buylare* en gaan terug op de familienaam *Budelare*, een beroepsnaam: iemand die graan buidelt of built.

BOTERHOEK

De **Boterhoek** ligt ten noorden van Balgerhoeke en ontstond vermoedelijk pas in de 14e eeuw, toen er een verbinding gezocht werd met Sint-Laureins, dat na de moerontginning in de 13e eeuw bij stukjes en beetjes in cultuur werd gebracht.

In plaatsnamen kan het woord *boter* naar twee verschillende bodemtypes verwijzen. Soms heeft het een positieve bijbetekenis; men denkt dan aan vette, vruchtbare grond en aan een rijke opbrengst. In negatieve zin slaat het woord op drassige, zompige, moeilijk te bewerken grond, zoals de Kwade Boterhoek in het Adegemse Heulendonk.

De **Boterhoekse meersen** liggen in een opvullingsvlak, ongeveer een meter dieper dan de omgeving. In het landboek van 1638 worden ze maar op 40 % belast. Aanvankelijk moet de naam op die modderige toestand betrekking gehad hebben. Later, door verbeterde afwatering is de kwaliteit van de grond dermate gestegen dat de **Boterhoek** zijn slechte faam is kwijtgeraakt.

BROEKEN

Het is pas na de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e eeuw dat dit toponiem de meervoudsvorm krijgt; tevoren is er altijd sprake van *de(n) Brouc*. Het bedoelde complex lag aan de zuidkant van Raverschoot, tussen de Lieve en de heerweg. Op de reliëfkaart is er ten zuiden van de zandrug, die daar tien meter hoog is en waarop ook de Raverschootstraat ligt, een laagte te zien, een vroeger moeras, dat met primitieve draineringstechnieken was drooggelegd en daardoor uitstekend dienst kon doen als graas- en hooiland. In de late middeleeuwen werd de Broek verkaveld tot privé-weiden, vandaar het meervoud.

Gysseling (1975, 4-5) verklaart *broek* uit het Germaans *broka*, dat op zijn beurt zou teruggaan op het oudere *brako*, met de betekenis 'moeras'.

BUS

In **Bus** herkennen we duidelijk het woord *bos*. In de middeleeuwen was ons dialect veel Westvlaamser gekleurd dan nu. Men sprak hier toen van *bachten* (*bachten Dappers*), *pit* (*Pittestic*), *kleen* (*tleen vaerdeken*), *huus* (*Sint-Vincentshuzeken*), *wulf* (*Wulfdonk*) enz.

Het woord *bos* (< Germaans *busku*, ‘struikgewas, kreupelhout in een onontgonnen omgeving’) duidde oorspronkelijk op een natuurbos en zo zag de werkelijkheid achter het toponiem er nog uit in de 13e eeuw, toen *de(n) Bus* deel uitmaakte van het grafelijk domein Aalschoot. Dat deel van het vercijsde domein kwam in 1241 in handen van het Rijke Gasthuis van Gent (het Groot Goed, waarvan de Huysmanshoeve nog altijd bestaat); een ander deel werd in 1242 eigendom van de abdij van Oosteeklo (het Aalstgoed). Beide hoeven kwamen met een dreef op de Busstraat (1312) uit, een straat die langs of door Aalschoot liep. Toen de omgeving helemaal in cultuur was gebracht en geen «bos» meer was, ging de naam **den Bus** op de straat over.

Wouter uten Busche, die al in 1298 vermeld wordt, Jan Busch, zoon van Ghiselin (1358) en Laurins Busch, die in 1399 met 34 schellingen tot de belangrijkste belastingbetalers gerekend wordt, ontlenen hun naam aan de plaats waar ze woonden.

HAZELARENHOEK

De **Hazelarenhoek** ligt tussen de Moerstraat, de Sint-Jansdreef en de Hoogstraat en vormt de noordwesthoek van de Honderd Bunder, het grote stuk tussen het Sint-Jansgoed, de Zandvleuge, de Peperstraat en de Moerstraat. *Hoek* slaat hier niet op een wijk of op bewoning, zoals in *Balgerhoeke*, maar letterlijk op een met hazelaars begroeide hoek van een terrein.

MOERSTRAAT

Deze oude straat vormde de verbinding tussen Kaprijke en Balgerhoeke en is de zuidelijke grens van de Noordmoer, het drassige land, dat al in de stadskeure van 1240 vernoemd wordt en een uitloper is van de Aardenburgse Moer. De **Moerstraat** stond via de Boterhoek en Steentjes ook in verbinding met de Moerwege, een weg van Adegem naar de Noordmoer.

Ten noorden van Eeklo betekent *moer* in plaatsnamen bijna altijd ‘turfhoudende grond’. Ten zuiden van Eeklo is dat niet zo evident; we betwijfelen of er in de Zuidmoer zelfs ooit turf gestoken werd, hoewel er aan de westkant op de hoeve Altena wel van ontvenen sprake was.

Moer komt van het Germaanse *môra* ‘drasland’, d.w.z. grond zonder natuurlijke afwatering, waterzieke grond, waarin veen of turf werd gevormd. Om de turflaag bloot te kunnen leggen of om de grond in cultuur te brengen, was het dus nodig het overtollige water eerst weg te leiden. In de moeren werden dan «leden» (afleidingskanaaltjes) gedolven, die uitmondten in watergangen. Een systeem met geulen en greppels is nu nog dikwijls onder de ploeglaag zichtbaar, zoals duidelijk blijkt uit de luchtfoto op bladzijde 5 van *750 jaar Eeklo*.

Graaf Filips van de Elzas heeft in de tweede helft van de 12e eeuw het ontvenen van de moergrond aangemoedigd en zijn opvolgers zijn verder gegaan door de overgebleven woestenijen (wastinen) en de ontveende, gedegenereerde moeren te vercijzen. Het zijn vooral die activiteiten die veel kolonisten naar hier gelokt hebben en die de beslissende stoot gaven tot het bevolken van het noorden van het Meetjesland.

NIEUWENDORPE

Het gehucht **Nieuwendorpe** ontstond in de 15e eeuw (de oudste vermelding is van 1451) als secundaire, nieuwe landbouwnederzetting aan een oude weg die van de Zuidmoerstraat in Eeklo, via een kerkwegel (de Zeventien Bilken) door de Lange Moeiakker naar het Adegemse Appelboom en Onderdijke liep. De broeders van het Sint-Janshospitaal van Brugge bezaten in 1333 in die omgeving het belangrijke goed Altena met 125 gemet grond.

Luc Stockman (*750 jaar Eeklo*, 11) wees erop dat de exploitatie van die hoeve niet erg rendabel was. Het is dan ook niet uitgesloten dat het Sint-Janshospitaal grote stukken aan beide kanten van de straat verpachtte en later ook verkocht, waardoor er aan de noordkant van de straat een «nieuw dorp» kon ontstaan. In 1638 telde het dorp tien boerderijen.

OOSTVELD

De naam **Oostveld** wordt vanaf 1361 gebruikt om heel de hele brede zandrug aan beide kanten van de Antwerpse Heerweg aan te duiden.

Veld is in oorsprong een benaming voor ‘woest land’, dat we in Eeklo onder twee verschillende gedaanten aantreffen: ofwel onontgonnen en verwilderd land, vooral in het noorden van ons gebied - waar *veld* synoniem is van *woestijn* (*wastina*, woestenijs) - ofwel droog en onvruchtbaar land, op Raverschoot en in het noordoosten tegen Lembeke aan, waar het *veld* synoniem is van *heide*.

Het Oostveld werd pas in de late middeleeuwen met wisselend succes in cultuur gebracht. Het gaf zijn naam aan de Oostveldstraat, die met de jaren steeds dichterbij het centrum begon.

RAVERSCHOOT

Het grootste deel van **Raverschoot** ligt in Adegem. Zoals in **Aalschoot** betekent *schoot* hier een ‘uitspringende zandige hoogte in een moerasachtige omgeving’. Het is wellicht op die hoogte dat de vesting werd gebouwd, die in 1127 na de moord op graaf Karel de Goede werd verwoest, zoals wij uit het relaas van Galbert van Brugge weten. De mote of verhevenheid waarop de

versterking (in de volksmond «het kasteel van Raverschoot») was gebouwd, is op de Adegemse kant van de Lieve nog duidelijk in het landschap zichtbaar. Tot het einde van de 16e eeuw was de naam *Raveschoot*, De -r- werd ertussen geschoven om de uitspraak te vergemakkelijken, zoals ook *Aveschoot* in Lembeke *Averschoot* uitgesproken wordt.

Het eerste bestanddeel is duidelijk: *rave* < Germaans *hravna* 'raaf'. Dat woord kon zowel op een persoon als op een dier slaan, zodat **Raverschoot** betekent 'de zandige hoogte van Raaf' of 'de zandige hoogte door raven bewoond'. Aangezien Raverschoot geen bewoningsnaam, maar wel een terreinnaam is, kies ik voor de laatste verklaring, temeer daar diernamen vaak voorkomen in verbinding met *schoot* (zoals in Aalschoot).

Wat er na de verwoesting van Raverschoot met de omgeving gebeurd is, wordt onder **Hoonvelde** verteld. De heerlijkheid bleef haar rechtsmacht behouden, want in 1233 mogen de inwoners van Aalschoot klaarblijkelijk ook door de schepenen van Raverschoot gevonnist worden, tenzij 'Raveschoot' in de betrokken tekst als *Aveschoot* moet gelezen worden, wat veel logischer zou zijn.

De keure van Eeklo (1240) lijkt aan de rechtsmacht van Raverschoot definitief een einde te hebben gemaakt. Het graven van de Lieve in het midden van de 13e eeuw zal het gehucht nieuw leven inblazen: er komt een brug en ook een losplaats, waardoor de naam **Raverschoot** van de «*schoot*» met de burcht overgaat op de plaats waar de Antwerpse Heerweg de Lieve dwarst.

SCHAPERIJ

De **Schaperij** duikt voor het eerst in 1502 in de bronnen op en ligt tussen de Lekestraat (toen nog Zuidmoerstraat genoemd) en de Hogeboosstraat (toen nog Klinkaartstraat). De plaats wordt ook aangeduid als *Schaperijveldeken*, waarin het bestanddeel *veldeken* als 'heide' opgevat moet worden. De Schaperij ligt op droge, schrale, onvruchtbare grond, die in 1638 maar voor 25% en minder belast werd. Zulke heidegrond was alleen goed om er schapen op te weiden; vandaar *schaperij*, een afleiding van het type *melkerij*, *ververij*, *drogerij*, en niet schaperhei, zoals August Van Acker (1888) dacht.

VROMBOUTSTRAAT

Mijns inziens behoort de Vromboutstraat tot het oudste Eeklose stratenpatroon. Vóór de Lieve gegraven werd, vormde ze met de Honderdbunderstraat (Zandvleuge) en de Blakstraat - alle drie niet-belaste wegen - de kortste verbinding tussen Lembeke en Adegem.

De oudste vorm is *Vromoudstraat* (1350). De straat is genoemd naar de Eekloos-Lembeekse familie Vromout. In 1288 wordt al een Simoen Vromout vermeld, in 1295 "*lant ligghende bi Simoens Vromout*" en in 1355 schenkt Graaf Lodewijk van Male aan zijn secretaris Lamsin Vromoud, als beloning voor trouwe en lange dienst, een leengoed, dat gedeeltelijk in Eeklo en gedeeltelijk in het Ambacht Maldegem lag. Pieter Vromout was tussen 1366 en 1380 twee keer baljuw van Eeklo. In 1399 zijn niet minder dan tien Vromouts in Eeklo belastingplichtig. Het geslacht Vromout is dus een oude bekende familie: verscheidene naamdragers waren burgemeester en schepen in Eeklo en Lembeke.

De naam werd sedert de 15e eeuw gemakshalve *Vrombout* uitgesproken, met inlassing van een overgangsklank. De Lembeekse schepen wordt zowel Symoen *Vrom(m)out* (1429, 1432 en 1446), *Vromoud* (1431), *Vrommoudt* (1445) als *Vromboud* (1431), *Vrombout* (1449 en 1451) genoemd.

WAAI

De naam **Wai** duikt pas in 1497, vrij laat dus, in de bronnen op. Oudere namen in de omgeving zijn **Bergelin**, (**Vadermans**) **Woestijne**, **Egypte**, **Hoogstraat** en **Heide**, namen die op de zandige omgeving wijzen. De Wai ligt inderdaad op een zandrug die zich van Kaprijke tot voorbij de Boterhoek uitstrekt. Een verklaring van *Wai* uit *wade* in de betekenis van 'doorwaadbare plaats, drenkplaats, kolk ontstaan door dijkdoorbraak' (Gysseling 1953, 117) en dies meer, houdt dan ook geen steek.

Wai kan wel iets te maken hebben met *waaien* in samenstellingen zoals *Waaienberg*, maar het komt me weinig aannemelijk voor dat het op een plaats die nauwelijks een goede meter hoger ligt, harder zou waaien dan elders, tenzij de mote **Bergelin**, die daar gesitueerd wordt, zo hoog was dat het er voelbaar meer waaide dan in de omgeving.

De meest logische verklaring is dat *Wai* uit een persoonsnaam ontstaan is. De familienaam Van der Wayen wordt in die omgeving al in 1283 vermeld. Ook Waie, een familiere vorm van Wouter, komt in de 13e eeuw in het Meetjesland als familienaam voor. Bovendien wordt in de volksmond het element «Van de» vaak weggelaten: Poele, Braembussche, Putte, Velde, Veire enz.

Wai slaat dus wellicht op een vroegere eigenaar, op zijn eigendom, op de omgeving en vanaf de 16e eeuw ook op de straat, die bovendien de Hoogstraat kon omvatten en vice versa. Op luchtfoto's zijn op de zuidkant van de Wai - tegen Kaprijke aan - sporen van een middeleeuwse omwalde hoeve in de ondergrond zichtbaar.

2.2 VERDWENEN WIJK- EN GEHUCHTNAMEN

BENTILHOEK

De **Bentelhoek** was de hoek tussen de noordgrens van Eeklo en de Moerstraat, die op die plaats in noordelijke richting naar Bentille afzwenkt. In 1638 stonden daar een vijftal boerderijen. Tot het midden van de 19e eeuw liep de Peperstraat tot aan de Waai en moest men via het Sint-Vincentiustraatje of via de Hoogstraat naar de Bentelhoek en de Moerstraat.

BERGELIN

Bergelin is een oud toponiem - eerste vermelding in 1266 - voor wat wij nu **de Waai** noemen. Het is een verkleinwoord van *berg* met het achtervoegsel *-elin(e)* (van het Germaans *bergalina < berga*), later ook bergeling, uitgesproken *bergelink* (1579), zoals in *weg* of *wegelin(g)*, dialectuitspraak: *wegelink*. Vanaf 1344 komt ook *Berghelkine* voor, de verkleinvorm met het dubbele achtervoegsel *-el* en *-ken*, zoals in *broekelken*, *wegelken* enz.

Er was in onze streken niet veel nodig om van 'berg' te spreken. **Bergelin** ligt op een zandrug van zes meter hoog in een omgeving van vier meter. Omstreeks 1300 nog is er sprake van een *mote ten bargheline* op de zuidkant van de Waai, wat wijst op een belangrijke vesting: een *mote* is een kunstmatige verhevenheid waarop een kasteel, burcht of hoeve stond. Misschien lag Bergelin wel op de zuidwestelijke hoek van de Waai en de Peperstraat en liep de Hoogstraat er naartoe. In elk geval is er in die omgeving maar weinig meer te zien van een vesting en is Bergelin, zoals veel oude moten, verdwenen of deels genivelleerd (zie 2.1 **Raverschoot**). Wellicht zitten er nog sporen van de vesting Bergelin in de ondergrond en kan verder onderzoek, o.m. door middel van luchtfotografie en opgravingen, daar uitsluitsel over brengen.

In 1288 schonk Margrite van den Bergheline een rente op haar eigendommen aan het klooster van Oosteeklo, dat met het Aalstgoed aan Bergelin paalde. In die omgeving woonde de familie van der Wayen, die waarschijnlijk haar naam aan de straat (**Waai**) heeft gegeven.

BEYENSHOEK

Beyenshoek is een oudere benaming voor **Blommekens**. Een *hoek* is een afgelegen buurt, vaak met een woonkern, zoals in *Boterhoek*, *Balgerhoeke*, *Verloren Hoek*. Het eerste deel is een persoonsnaam en verwijst naar de vroegere eigenaar. *Beyen(s)* is een regionale vorm van de persoonsnaam die

elders *Bouden* luidde. *Boudewijn*, een populaire naam in de middeleeuwen, werd verkort tot *Bouden* en door het wegvallen van de *-d-* tot *Bou(w)en*, zoals in *koude* en *kou(w)e*. Dit *Bouwen* werd naar gelang van het dialect *Bauwen*, *Boyen*, *Beyen*, *Buyen*, *Bayen* uitgesproken en op diverse wijzen geschreven. In **Beyenshoek** kan *Beyens* zowel slaan op de voornaam *Beyen/Bouden* als op de familienaam *Beyens/Bauwens*.

In 1315 vinden we een niet te situeren **Ser Boudens straatje** vermeld, dat 'het straatje van de heer *Bouden/Boudewijn*' betekent. Misschien is die bewuste *Bouden* te vereenzelvigen met de *Beyen* die zijn naam gaf aan *Beyenshoek*, ofwel met *Jan Boydin*, die in 1347 schepen in *Eeklo* was. In dat laatste geval is *Boydin* al een familienaam geworden. Op een lijst van belastingbetalers in 1399 komen er enkele *Boy(en)s/Bay(en)s* voor, wat het aannemelijker maakt dat we in *Beyenshoek* met een familienaam te maken hebben.

BLAAKS

Blaaks is een oude naam die we nu nog terugvinden in het element *blak* van **Blakstraat**. Wie het oude toponiem *Blaaks* als voorloper van het latere *Blakstraat* niet kent, zal allicht geneigd zijn het eerste deel van de straatnaam in verband te brengen met het woord *blak*, dat zowel 'vlak, effen' als 'open' betekent, en vandaar 'uitgestrekt'. Die interpretatie houdt echter geen steek, want we constateren dat de oudst geattesteerde vormen altijd een *-s* hebben: *Blaecxstrate* (1470), *Blaecx* (1535) en *Blaecx Rabbot* (1546); ook in *Adegem* heet een stuk ervan *Westblaecx* (1546).

Blaaks kan bezwaarlijk een verbogen vorm zijn van het bijvoeglijke naamwoord *blak*; taalkundig ligt het veeleer voor de hand de eind *-s* te beschouwen als de genitiefuitgang bij een persoonsnaam *Blake* of *De Blake*. Zulke genitiefvormen van voor- of familienamen werden vroeger heel courant gebruikt om de plaats aan te duiden waar de betrokken naamdrager en/of zijn familie woonde, een benoemingswijze die trouwens vandaag nog springlevend is in de *Meetjeslandse* dialecten, b.v. *te/toe Pieters* = 'in het huis van (de familie) *Pieters*, aan *Jaegers* = 'aan of bij de woning van (De) *Jaeger*'. *Blaaks* zou dus zoveel betekenen als 'huis, boerderij, erf van ene *Blake*'.

Die persoonsnaam heb ik in *Eeklo* weliswaar niet gevonden, maar *Debrabandere* (1993, 146) attesteert die naam in *Gent* in 1364. Ook *Gysseling* (CMT, 331) signaleert in 1276 in *Oudenburg* een *Robrecht die Blake*. Die naam bestond dus wel degelijk in *Vlaanderen* en het is niet omdat hij in geen van de ons overgeleverde oorkonden vermeld wordt, dat een naamdrager hier niet gewoond zou hebben.

Blaaks (leen)goed of hofstede strekte zich uit aan beide kanten van de Lieve ten noorden van Raverschoot en bestond vermoedelijk al vóór het graven van de Lieve tussen 1250 en 1262. Het goed Blaaks en de Blaaksstraat werden daardoor in tweeën gesneden: het stuk over de Lieve werd **Westblaecx** genoemd en de straat **Westeinde(ken)**.

Op het einde van de 16e eeuw werd de naam *Blaaks* al niet meer begrepen en verdween hij. Van Blaakstraat maakte men **Blakstraat**, samengesteld met *blak*, een dialectwoord dat vlak betekent, zoals in 'bloot en blak'.

DULLAERT

De naam **Dullaert** (1546) is een hele tijd weggeweest uit de Eeklose toponymie; hij dook pas laat in de 19e eeuw weer op en dan nog op een plaats waar hij eigenlijk niet thuishoort. De Dullaert, waarvan sprake in onze bronnen, was het land tussen de huidige Bogaertmoerstraat, de Leikensweg, de Kraaiweg en de Zuidmoer (het Leen), waar hij de naam **Raashekke** verdrong.

Theoretisch is het mogelijk *Dullaert* te verklaren als *dul-aard*. *Dul* is het dialectwoord voor *dol* ('gek, balsturig, onhandelbaar') en wordt ook toegepast op moeilijk te bewerken ploegland. Een stuk grond van die hoedanigheid wordt vaak *dullaard* genoemd, een naamwoord gevormd met het achtervoegsel *-aard*, dat gewoonlijk enkel voor persoonsnamen wordt gebruikt. Afleidingen op *-aard* hebben altijd een negatieve bijklank (zoals *gierigaard*, *stinkaard*) en dat is niet anders, wanneer het om veldnamen gaat (zoals *kwaadaard*, *droogaard*).

Ik stel echter vast dat de veldnaam in West-Vlaanderen, maar ook in Sint-Jan-in-Eremo, op de familienaam Dullaert/Dellaert slaat. Op de lijst van Eeklose belastingbetalers uit 1399 komt de naam drie keer voor. In 1442 was ene Jan Dullaert priester in Eeklo.

Met zulke doorslaggevende bevindingen kunnen we *Dullaert* het best verklaren als 'de akker van de familie Dullaert'. De Dullaertstraat uit 1632 is de Murkelstraat (Leikensweg) en heeft niets te maken met de huidige Dullaert, die toen de **Leedstraat** heette.

EINE

Eine was een heerlijkheid in Kaprijke, waarvan de heer eigendommen bezat in de Peperstraat, nl. de oostkant van de Honderd Bunder tussen het Sint-Jansgoed, de Zandvleuge, de Peperstraat en de Eeklose Watergang.

De familie van Eine was hier al vroeg actief: Willem van Eine vercijsde het grafelijk domein Aalschoot. Het land van Eine, toen nog onontgonnen (*wastina*), wordt al in 1241 vermeld als bezit van Heer Walter van Eine, soldaat. Later werd

de Einakker vercijsd en moesten de eigenaars op hun eigendom aan de heer van Eine of degene die de rechten had opgekocht, de (*H*)*einrente* betalen, meestal in de vorm van een *kapoen* (= gesneden haan), vandaar ook wel *kapoenrente* genoemd. Vanaf de 14e eeuw schreef men ook Heine met hypercorrecte *h* - de *h* werd immers niet uitgesproken - ook al omdat de naam als een vorm van *Hendrik* begrepen kon worden.

HONEVELD

Het **Honeveld** lag hoofzakelijk in Adegem op de westelijke oever van de Lieve tussen Raverschoot en Onderdijke/Nieuwendorpe. Het toponiem wordt vermeld in de keure van 1240; toen lag de Lieve er nog niet en strekte het veld zich ook op Eeklo uit.

Veld (< Germaans *feldu* 'woeste vlakte') betekent hier 'woestelijk, onontgonnen gebied'. Dat de oorspronkelijke betekenis van dit oude toponiem na een tijdje niet meer werd begrepen, blijkt uit de vele corrupte spellingen van het woord *hone*: *hoo-*, *hoen-*, (*h*)*oud(e)-*, *ode-*, *dode-*, *hove-*, waarbij men dacht aan hoog, oud, leeg, dood, hof en dies meer. Het woord *hone*, dat nooit een andere betekenis gehad heeft dan 'schande', past ook zo slecht bij het begrip 'veld'!

De plaatsnaam **Honeveld** werd in de 16e-eeuwse kopie van de keure van Eeklo meestal gelezen als *Houvelde*, maar daarmee kan evengoed *Honvelde* bedoeld zijn, want de *n* en de *u* schreef men toen met een sterk gelijkend letterteken. De ware toedracht kunnen we jammer genoeg niet verifiëren, want de originele keure van 1240 bestaat niet meer. Het toponiem komt frekwent voor, zowel in Eeklo als in Adegem, en overwegend in de *h(o)on(e)-*vorm.

Voor het eerste deel *hoon* zie ik geen andere verklaring dan 'smaad, schande'. De Hone komt als persoonsnaam in Vlaanderen voor, maar dan zouden we eerder Hoonsveld verwachten en bovendien zijn er bij ons weinig samenstellingen van een persoonsnaam met veld.

Gysseling (1953, 109) en Taeldeman (1989, 22) verklaren *hone* uit het Germaanse woord *hunu* of *huna* 'honingkleurig', een kleur die toch moeilijk te rijmen valt met woest land en eerder geassocieerd moet worden met akkerland en niet met moerassen, die op die plaats overwegend aanwezig waren.

Een abstract woord zoals *hoon* in een samenstelling met een plaatsnaam is wel een rariteit in de toponymie. Wat is daar dan gebeurd, dat het veld de smaad en de schande verdient? Op die plaats ligt het verband met de historische gebeurtenissen van 1127 voor de hand.

De graaf van Vlaanderen, Karel van Denemarken, was zeer geliefd bij het gewone volk door zijn strijd tegen allerlei wantoestanden en door zijn hulp aan de noodlijdenden tijdens de hongersnood van 1124-1125. Hij werd op last van een omhooggefallen Brugse ambtenarenfamilie, de Erembalden, op 2 maart 1127 op de altaartrappen van de Sint-Donatuskerk in Brugge vermoord. Robert Puer, de bewoner van de versterking Raverschoot, zat in het complot, werd enkele dagen later belegerd en gaf zich over. De versterking en de omgeving van Raverschoot werden daarop grondig verwoest.

Wegens zijn populariteit werd de graaf na zijn dood «Karel de Goede» genoemd en als martelaar werd hij zelfs zalig verklaard. De moord werd alom als een schande ervaren en openlijk afgekeurd. Het veld dat toebehoorde aan de moordenaars en daarom werd verwoest, werd - om daarvan te getuigen - het **Honeveld** genoemd.

Op Raverschoot kent men nu nog verhalen en rijmpjes over doodslag, verwoesting van de burcht en spoken.

KROMME WAL

Het heeft al vele lokale geschiedkundigen verwonderd dat er vier straatjes in het centrum van Eeklo tussen de Boelare en het Oosteindeken **Krommewalstraatje** heetten. Tot in de 17e eeuw kon de naam slaan op de Prinsenhofstraat, de Zilverstraat, de Teirlinckstraat en de Raamstraat. Het is op zijn minst merkwaardig en ongewoon dat die vier kronkelende straatjes in het verleden ooit met dezelfde naam werden aangeduid, want één straat kunnen ze nooit gevormd hebben. Waarom werden ze dan alle zo genoemd?

Aangezien **Kromme Wal** als plaatsnaam naast **Krommewalstraat** voorkomt, moeten we op zoek gaan naar een plaats die de Kromme Wal heette. Bij een blik op de plattegrond van Eeklo valt het op dat de vier genoemde straatjes lopen langs of naar de rechthoek gevormd door het Kerkplein, de Prinsenhofstraat, de Teirlinckstraat en de Kerkstraat. Kromme Wal moet dus de naam geweest zijn van de rechthoek, die vanaf het Oosteindeken te bereiken was via de Raamstraat, vanaf de Markt via het Kerkhof en vanaf de Boelare via de Zilverstraat en de Teirlinckstraat.

De meeste attestaties geven *Cromme Wale*, waarin op het eerste gezicht het woord *waal* zit, dat Gysseling (TW, 1030) verklaart als 'dijkdoorbraak', later ook 'poel'. De eerste betekenis is onmogelijk en de tweede onwaarschijnlijk. Ik zie niet goed in waar dat water op het hoogste punt van de zandrug vandaan zou komen om - als er al een dijk was - die door te breken. Ook stilstaand water van een poel lijkt mij op die plaats onaannemelijk.

Wale is niet *waal*, maar *wal*. In het Eekloos dialect zijn de lange *aa* en de korte *a* vóór de *-l* samengevallen met de tweeklank *au* (*nogmaals* en *mals*; *halen* en *al*); er was dus geen hoorbaar verschil tussen *waal* en *wal*. Scribenten, die niet op de hoogte waren van de lokale toestand, dachten bij **Kromme Wal** eerder aan *waal* dan aan *wal* en schreven dus *wael/wale*.

Gysseling (TW, 1038) verklaart *wal*, van het Germaanse woord *walla*, als een 'mote, kunstmatige heuvel, doorgaans met een boerderij, molen of burcht erop'. We zouden hier dus te maken kunnen hebben met een van de eerste belangrijke hoeven of woonkernen in Eeklo.

Prosper Van Acker (1934, 2) vermoedde op grond van mondelinge overlevering het bestaan van een heerlijkheid tussen de Boelare en de Kerkstraat. Hij dacht het wapenschild van die heerlijkheid teruggevonden te hebben in de steen boven de ingang van het Boerenhol, gelegen in de Kromme Wal, tegenover de Zilverstraat. Ook in een huis op de hoek van het Kerkplein en de Kerkstraat, eveneens een stuk van de Kromme Wal, had hij hetzelfde wapen (een eikel tussen twee zwaarden) gevonden. Daarom veronderstelde hij dat de hele omgeving, die wij «Kromme Wal» noemen, de heerlijkheid Boelare geweest was. Merkwaardig is toch dat de 18e-eeuwse bewoners van de buurt ook de overlevering over een vroegere heerlijkheid kenden, aangezien zij de omgeving het Prinsenhof(straatje) noemden. Bij gebrek aan historische bronnen kunnen alleen opgravingen nog enig licht op deze zaak werpen.

Het woord *wal* betekende eerst 'ophoping, omwalling, muur' (vgl. Engels *wall*) en later (vanaf de 15e eeuw) 'gracht'. Het is niet zeker of de Kromme Wal ooit een ringgracht gehad heeft, maar het valt toch op dat de oudste watergang die het centrum van Eeklo in oostelijke richting afwaterde, juist in de Kerkstraat (voorbij de Raamstraat) aan de Kromme Wal begon.

Waarom die centrale «wal» (mote) in Eeklo *krom* genoemd werd, is niet meer duidelijk te zien. De opvallendste kromming is merkbaar aan de kant van de Kerkstraat, waar Pourbus (kaart 1582) ook enkele huizen tekent. Misschien verdween de kromming met het aanleggen van de straatjes rondom de wal.

KROOKEINDE

Het toponiem *Crochende* (1572) bestaat uit *croke* (= 'kreuk, plooisel') en *ende* (= 'uiteinde'). In het dialect zegt men nog *krook/kroken* (met een scherp-lange *-oo-* als in *ook*) voor kreuk/kreuken. De betekenis is duidelijk: het is 'de plaats waar de weg buigt, een bocht neemt'. De «krook» lag aan de Visstraat, waar de heerweg in oostelijke richting naar de Oostveldstraat afbuigt.

Een ouder toponiem voor die plaats was **Oosteinde(ken)** (1420), een naam die tot het begin van deze eeuw nog gebruikt werd. Vóór de aanleg van de Gentsesteenweg moet het er inderdaad op geleken hebben, alsof de Grote Straat daar ten einde liep. Krook en Oosteinde zijn dan samengesmolten in de hybridische vorm **Krookeinde**.

NIEUWE DAM

De oude weg van Eeklo naar Gent liep over Lembeke en Waarschoot. Dat was een droge weg, die zomer en winter te gebruiken was, maar een tamelijk grote omweg betekende. Er was een kortere, secundaire verbinding met Waarschoot. Achiël De Vos (1990, 18) spreekt van een voetweg door de Zuidmoer, vanaf het Goed ten Brakel (Remondshof) en verder via de Zoutweg, die bij de Bogaertmoerstraat aansloot en ook naar Oostwinkel vertakte. Dat was een zomerweg, want in de andere seizoenen was het daar zo drassig dat men er niet door kon.

Naarmate er tussen Waarschoot en Eeklo en tussen Gent en Aardenburg meer verkeer op gang kwam, steeg de behoefte aan een kortere weg die altijd te gebruiken was. Die legde men aan op een dam door het drassige gebied (vandaar de rechte stukken) vanaf de Klinkaartstraat door de Pokmoere naar de Waarschootse Weststraat. In 1358 is er sprake van “*den nieuwen dam dat men gaet van Eeclo te waerschoot waerd*” en in 1408 “*om te maken den gancwech up den dam die comt van Waerschoot waert toot Eeclo*”. Dat betekent niet dat er vroeger al een dam lag, alleen dat er een nieuwe weg naar Waarschoot liep.

WULFSCHOOT

Wulfschoot wordt pas in 1290 vermeld, maar het moet (zoals **Aalschoot**) veel ouder zijn. De naam betekent ‘een hoger gelegen uitspringende hoek in een drassige omgeving waar wolven huizen of waar men dacht dat er wolven huisden’. Wulfschoot ligt ten noorden van de Balgerhoekstraat op een hoogte van vijf meter in de nabijheid van de Balgerhoekse meersen, die daar een meter lager liggen. Wolven kwamen in onze streek nog voor tot in de late middeleeuwen, hoewel het nooit uitgesloten is dat Wulf een persoonsnaam is, zoals *Ave* in *Aveschoot*. Voor de betekenis van wolf in de toponymie: zie 5.3.2.f **Wulfbos**.

Wulfschoot gaf zijn naam aan de familie Van Wulfschoot, waarvan Bouden tussen 1349 en 1362 zesmaal schepen was. Vermoedelijk woonde die familie op het Goed te Wulfschoot, naar alle waarschijnlijkheid te identificeren met het **Walland**.

3 STRAATNAMEN

3.1 BELANGRIJKSTE BESTANDELEN

DAM

Het woord *dam* is in drie verschillende betekenissen tot plaatsnaambestanddeel versteend:

1. dijk, aarden wal langs een waterloop om het water binnen zijn oevers te houden;
2. afdamming dwars over een waterloop om het water te leiden of te keren;
3. iets hoger gelegen weg door moerassig terrein. In die betekenis is *dam* in de straatnaamgeving terecht gekomen.

De betekenis van *dam* in de oudste vermeldingen in Eeklo is ‘verhoogde weg door laaggelegen, drassige gronden’. De **Maroyendam** (1266) werd aangelegd door het moergebied en de meersen tussen de Moerstraat en de Balgerhoekstraat en over de Eeklose Watergang. In 1324 werd de Sint-Jansdreef de **Nieuwendam** genoemd. De nieuwe (voet)weg van Eeklo naar Waarschoot, met een bruggetje over de Burggravenstroom, heette vanaf 1358 ook de **Nieuwendam**, later kortweg **Dam** of **Langendam**. Een *dam* over de Eeklose Watergang in de Peperstraat werd in 1408 de **Gasthuisdam** genoemd. In de 16e eeuw gebruikt men voor alle duidelijkheid het woord **Dambrug**. Zie ook 6.6 **Dam**.

DREEF

Dreef (afgeleid van *drijven*) heeft betrekking op een weg waarlangs het vee van de wei naar de stal gedreven werd; in de praktijk was het vaak terzelfdertijd de toegangsweg naar de hoeve. De meeste dreven hebben geen andere naam dan *de dreve* (b.v. *Veltganck met zijn dreve*) of *de dreve van X*. De oudste dreef is de **Sint-Jans(huis)dreef**, die naar het Sint-Jansgoed liep. In 1583 wordt er een **Varkensdreefken** in de omgeving van de Oostmolen vermeld. In het begin van de 17e eeuw vinden we nog **Aalschootdreef**, **Magermansdreef** en **Hazelarendreef**.

EINDE

Einde duidt een kort stukje of een verder gelegen deel van een weg aan. Het **Oosteinde(ken)** wordt al in 1420 vermeld en is het oostelijke gedeelte van de bewoonde kern van Eeklo, tot waar de Grote Straat geplaveid was. De naam werd pas in de 19e eeuw verdrongen door Stationsstraat. In de omgeving lag ook nog **Krookeinde**. **Hoogeinde(n)** (1566) was een gewone terreinnaam en het **Westeinde(ken)** was het stukje **Blakstraat** ten westen van de Lieve.

STRAAT

Het woord *siraat* (*strate*) komt van het Latijnse *via strata* en betekent eigenlijk 'geplaveide weg'. In oorsprong zijn straten belangrijke wegen, maar al in de 14e eeuw werd *straat* het gewone woord voor weg, al dan niet verhard, ook in de binnenstad.

De oudste straatnamen in Eeklo zijn: **Honderdbunderstraat** (1310), **Busstraat**, **Molenstraat** (1312), **Grote Straat** (1314), **Nieuwstraat**, **Ser Boudens straatje** (1315), **Moerstraat** (1316), **Sint-Janshuisstraatje**, **Vlamingstraatje** (1335), **Lippensstraatje**, **Vijfentwintigbunderstraat** (1337), **Grote Heerstraat** (1344), **Boelaarstraat**, **Kerkstraat** (1349), **Vromboutstraat**, **Hoofdstraat**, **Visstraatje** (1350), **Potterstraat** (1351), **Ganstarmans kinderen straatje** (1353), **Hoogstraat** (1358), **Honeveldstraat** (1359), **Wouters Uter Aerden Straatje** (1360), **Ketsebroekstraat** (1387), **Peperstraat** (1389), **Kriekmoerstraat** (1394), **Raverschootstraat**, **Stoofstraatje** (1398).

WEG

Weg (< Germaans *wega*) is verwant met *bewegen* ('gaan, dragen, vervoeren met een wagen'). Dit Germaanse woord is in het Nederlands ouder dan het leenwoord *straat*. Het komt vaak in de verkleinvorm (*weegskén*, *wegel(ing)*, *wegelken*) voor en ook in samenstellingen (*voetweg*, *dosweg*, *landweg*, *kerkweg*, *heerweg*). In de 14e eeuw lijkt het woord *weg* - als bestanddeel in plaatsnamen - het te hebben afgelegd tegen *straat*.

De oudste *weg*-namen in Eeklo zijn: **Zoutweg** (1240), **Heerweg** (1300), **Grote Weg** (1310), **Kerkweg** (1311), **Moerwegel** (1315), **Raverschootse weg** (1318), **Dwarsweg** (1337), **Murkelweg** (1356).

3.2 OUDSTE WEGEN EN PLEINEN

Het oudste wegennet van Eeklo is te reconstrueren aan de hand van het Landboek van 1638. Daarin wordt Eeklo in 64 stukken (belopen) verdeeld en per beloop worden alle percelen gemeten en naar hun kwaliteit getaxeerd. Zo'n landboek is eigenlijk een voorloper van het moderne kadaster; het bepaalde hoeveel belastingen de grondgebruikers verhoudingsgewijs moesten betalen.

De meeste percelen werden opgemeten "*tot de halven weg*", wat betekent dat de helft van de straat ook bij de grond behoorde en eigendom was van de aangelanden. Die toestand ontstond, toen eigenaars door hun land landwegen en dreven trokken, die later door iedereen gebruikt werden. De eigenaar moest die (privé-)wegen onderhouden, maar wentelde de last op de pachter af. Hier vinden we de oorsprong van de verhaalbelasting die nu nog bestaat. Ieder jaar hielden de schepenen een straatschouwing en wezen de aangelanden op hun plicht

quaede putten te vullen en sloten te ruimen.

Bij de heerwegen (openbare wegen die eigendom van de heer (graaf) waren) waar de grond van de aangelanden maar werd gemeten *tot den schootkant*, was dat niet het geval. Die aangelanden betaalden dus niet voor de openbare weg en voor het gebruik ervan; het onderhoud van die wegen was ten laste van de stad.

Dit zijn vermoedelijk de wegen die (door de heer) aangelegd werden, vooraleer Eeklo bewoond werd, of later op stadskosten getrokken werden en dus het oudste stratennet vormen:

- **Antwerpse Heerweg, Oosteindeken, Markt, Grote Straat, Brugse Straat, Raverschootstraat;**
- **Weststraat** (Molenstraat), **Blakstraat, Zuidstraat** (Brugsesteenweg), **Balgerhoeke, Balgerhoekstraat** (Pastoor Bontestraat), **Maroyendam, Moerstraat, Boterhoek;**
- **Waai, Peperstraat, Boelare;**
- **Zandvleuge, Vromboutstraat;**
- **Murkelstraat;**
- vier kleine straatje in het centrum (**Cocquytstraatje, Hondekotstraatje, Zustersstraatje en Potterstraatje**).

ANTWERPSE HEERWEG

De toevoeging *Antwerpse* dateert uit de 16e eeuw. *Heerweg* of *heerstraat* was een algemene naam voor grote wegen.

Heer (uit het Germaans *harja*) betekent oorspronkelijk 'leger', zoals nu nog het poëtische woord *heir*; *weg* komt van het Germaans *wega*, 'weg' dus. De eerste betekenis is 'een brede weg geschikt voor troepenverplaatsingen', wat zeker van toepassing is op de hier bedoelde weg, die Eeklo van oost naar west doorsneed en onder diverse namen in de bronnen verschijnt: (**Grote**) **Heerstraat**, (**Grote**) **Heerweg** en **Hoge Heerstraat**.

Al in de 17e eeuw was het woord samengevallen met *sheren weg*, 'weg van de heer', wat van toepassing is op **Antwerpse, Balgerhoekse, Brugse en Raverschootse Heerweg**. De Antwerpse Heerweg werd in 1534 ook **Hoge Antwerpse Weg** genoemd.

BLAKSTRAAT

De **Blakstraat** vormde een oude verbinding tussen Adegem en Lembeke, via de Zandvleuge en de Vromboutstraat. Nog in de 17e eeuw was het een niet-belaste weg, wat erop wijst dat de Blakstraat een zeer oude, belangrijke weg geweest moet zijn. Haar belang ging verloren met het graven van de Lieve, waardoor ze in tweeën gesneden werd en geen brug over de Lieve kreeg, wat bij Balgerhoeke en Raverschoot wel het geval was.

De weg passeerde het **Goed Te Blaaks** en werd daarom *Blaaksstraat* genoemd, later verkort tot **Blakstraat**. Na het graven van de Lieve werd het eindje straat dat ten westen van de Lieve lag, Westeindeken geheten. Het werd bij de fusie van Adegem met Maldegem tot Oosteindeken herdoopt!

Nog in het landboek van 1638 vinden we langs de oever van de Lieve enkele lenen, o.m. tussen de Blakstraat en de Balgerhoekstraat. Waarschijnlijk zijn het overblijfsels van Adegemse lenen die al voor 1240 bestonden. De grillige en onregelmatige perceelsstructuren in die omgeving wijzen in ieder geval op een oude landbouwwitbating. In de 13e eeuw was het feodale systeem al over zijn hoogtepunt heen. De Graaf van Vlaanderen schonk daarna nog maar weinig nieuwe lenen weg en gaf er de voorkeur aan, gronden te vercijnzen; aldus was hij verzekerd van een vaste opbrengst per gemet. De meeste lenen dateren dus van vóór 1200. Daarom kunnen we stellen dat de percelen die in de 17e eeuw nog *leen* heten, teruggaan op oude lenen die al vóór de keure van Eeklo in Raverschoot en Balgerhoeke bestonden.

BOELARE(STRAAT)

De **Boelare** is een rechte weg die in het begin van de 13e eeuw werd getrokken tussen de heerweg en de Peperstraat (ook al zo'n rechte verbindingsweg met de Waai), die leidde naar de moerontginning van Bentille en Sint-Laureins. Die weg werd vermoedelijk aangelegd door of langs de Boelare, een goed van de aanzienlijke familie Van Boelare. Zie 2.1 **Boelare**.

BOGAERTMOERSTRAAT

Deze straat vormde een oude verbinding met Oostwinkel en Waarschoot. Ze liep van de Murkelstraat (Leikensweg) door de Bogaertmoer, een deel van de Zuidmoer, naar de Langestraat in Oostwinkel. In het moer gaf ze verbinding met de Zoutweg, die naar het Goed te Brakel en de Weststraat in Waarschoot liep. De Bogaertmoerstraat is dus het verlengde van de Zoutweg, waarvan sprake is in de keure van Eeklo, en waar als grensteken een kruis geplaatst werd. Zie 5.2.4 **Bogaertmoer**.

BOTERHOEK

Deze straat verbond de Moerstraat via Steentjes met de Moerwege in Adegem. De grond in de omgeving was zeer zwaar en drassig en daardoor zal de weg niet altijd te gebruiken geweest zijn. Zie 2.1 **Boterhoek**.

BUS: zie 2.1 **Bus**

COCQUYTSTRAATJE

In het begin van de 16e eeuw liet Jan Cocquyt door zijn grond tussen de Brugsestraat en de Victor Ketelboetersstraat (Zandstraat) een straat trekken, zodat er een kortere verbinding kwam tussen het centrum van Eeklo en het Leiken, waar de Cocquytsbrug lag. De naam **Cocquytstraat** werd zowel voor de Cocquytstraat als voor de Victor Ketelboetersstraat gebruikt. De naam Zandstraat voor het stuk tussen de Zuidmoerstraat en het Leiken is van recentere datum.

HOOGSTRAAT

De **Hoogstraat** ligt op een zandrug van ongeveer zes meter in het verlengde van de Waai en gaf vroeger misschien verbinding met de Hilletstraat. Vermoedelijk is het de oude (12e-eeuwse ?) weg van de Maroyendam naar de mote Bergelin. Het lager gelegen stuk tussen de Hoogstraat en de Maroyendam, langs de Kleine Watergang, raakte wellicht in onbruik, nadat de weg naar de hoger gelegen Moerstraat werd afgebogen.

KERKSTRAAT

De **Kerkstraat** wordt al in 1311 de **Kerkweg** genoemd. Ze verbindt de kerk met de Vromboutstraat, waardoor het noordoosten van Eeklo een korte verbinding met de parochiekerk kreeg.

KORT VLAMINGSTRAATJE

Is een 15e-/16e-eeuwse benaming voor het latere Sterrestraatje; het verbindt de Markt met de **Vlamingstraat**. *Kort* betekent hier 'klein'. Veelal werden dergelijke kleine straatjes niet benoemd en schreef men: "straatje lopende van de Vlamingstraat naar de Markt".

KRIEKMOERSTRAAT

De oudst geattesteerde naam voor deze straat is *Crieckebiters straetkin* (1394), duidelijk een benoeming naar de eigenaar of aangelande, een zekere (De) Crieckebiter. Die naam vonden we nergens terug, maar hij vertoont een zekere verwantschap met De Coorebiter, een veel voorkomende naam in onze streek. De naam moet in de 15e eeuw vrij vlug verdwenen zijn; hij werd al gauw niet meer begrepen en verbasterde tot *Criekebeker* (1442), *Criekebeke* (1554), *Criekemoer* (1559), *Clinckebel* (1579), *Criekmans* (1638) en zelfs *Kriekerije* (1689).

In 1417 behoorde Jan van Criekebeke tot de 539 belastingbetalers in Eeklo. Uiteindelijk is **Kriekmoer** overgebleven, omdat de naam goed in de mond lag en er nu eenmaal veel Moerstraten in Eeklo waren. Toch is de Kriekmoerstraat een 'valse' Moerstraat, omdat er in de omgeving zelfs geen spoor van een moer te bekennen valt!

MANDEWEEGSKEN

De naam van dit straatje, dat tussen de Raverschootstraat en de Korte Moeie ligt, zal wel niets te maken hebben met een mand in letterlijke zin. Het woord *mande* in de betekenis van 'gemeenschappelijk', komt in onze streken ook al nauwelijks voor en *mandeweg* voor 'openbare, publieke weg', zoals Johan Taeldeman (1990b, 7) suggereert, lijkt mij vergezocht.

De kans dat het bestanddeel *mande* slaat op een persoonsnaam is niet uit te sluiten, omdat er in 1447, zij het op een andere plaats in Eeklo, een **Jans Manden Stede** voorkomt. Ook Mand voor Amand komt voor. De logische evolutie van die plaatsnaam zou dan echter *Mandens Stede* zijn en dan zouden we ook *Mandens Weg/Weegskan* moeten krijgen, een vorm die we nergens terugvinden en waardoor de volgende verklaring aannemelijker wordt.

In het woord *mande* wordt wellicht gezinspeeld op een kenmerk van het reliëf, een inzinking namelijk, die vergeleken werd met een mand. Vanaf de Raverschootstraat is er een sterke helling van tien meter naar minder dan acht in de richting van Nieuwendorpe; de zuidelijke helling van de zandige hoogterug is trouwens overal relatief kort en steil (vgl. Patersstraat). Voor de middeleeuwen moet dat nog duidelijker geweest zijn. Hij kreeg dus de indruk in een mand terecht te komen. De **Mande** komt trouwens in 1572 als zelfstandige plaatsnaam voor. Opmerkelijk is dat er ook in Sint-Laureins een Mandeweg is die eveneens door een diepte loopt.

MARKTEN

De Eeklose **Markt** wordt al vermeld in 1411 als de plaats waar markt (uit het Latijn *mercatus*, 'koophandel') gehouden wordt. Zij ligt uiteraard in het centrum van de woonkern, *den Binnen* genoemd, nabij de kerk, het stadhuis en de belangrijkste straten.

De Markt werd vanaf de 15e eeuw opgedeeld in een aantal kleinere marktruimten voor specifieke waren: op de noordkant de **Lakenmarkt** (1433) en de **Kuipmarkt** (1581); op de zuidkant de **Korenmarkt** (1484), de **Widauwmarkt** (1556) en de **Duivenmarkt** (1634); op de westkant de **Zuivel-**

markt (1451) en de **Botermarkt** (1579) en op de oostkant de **Beestenmarkt** (1483) of de **Veemarkt** (1550), de **Varkensmarkt** (1527) en de **Fruitmarkt** (1564). Niet te situeren zijn de **Schoenmarkt** (1466), de **Visbank** (1454) en de **Vismarkt** (1550), de **Vlasmarkt** (1530), de **Broodmarkt** (1556) en de **Gistmarkt** (1556). De Botermarkt en de Varkensmarkt zijn als plaatsnamen tot in deze eeuw blijven bestaan.

MAROYENDAM

Een dam is een hoger gelegen weg door een drassig gebied. Het drassige gebied, waardoor de **Maroyendam** liep, was een uitloper van de Noordmoer, die hier in noordelijke richting afwaterde naar de Eeklose (of Slependamme) Watergang. Die uitleg klinkt misschien wat bevreemdend, want de Maroyendam ligt tegenwoordig helemaal niet hoger dan de omringende landerijen. Maar dat kan moeilijk van meet af aan zo geweest zijn; ooit moet de straat, die overigens nooit anders genoemd werd, een dam gevormd hebben.

Een aannemelijke verklaring is dat de weg vroeger door het moergebied liep en bij de veenexploitatie gebruikt werd om turf te transporteren. Hij vormde dus een dam door de uitgeturfd en drassige moerstukken. Later werd die weg zelf ook afgegraven en uitgeturfd, zoals dat gewoonlijk gebeurde, en kwam zo op het niveau van het land te liggen. Dat is des te aannemelijker, daar de Maroyendam een stuk van een oude (12e-eeuwse) weg tussen Kaprijke en Adegem was.

Deze dam, die de Moerstraat met Balgerhoeke verbond, werd aangelegd door of genoemd naar een zekere Maroye. Luc Van Durme (1991, 490) signaleert in Velzeke een Maroyenbos, dat hij verbindt met Jan Maroeyen, in 1396 een inwoner van Erpe. De familienaam Maroyen bestond dus. Waarom zou een naamgenoot hier niet aan het werk geweest zijn? Dat is misschien een betere verklaring dan die van Gysseling (1953, 111), die Maroie als vrouwen-naam (Maria) interpreteert. Rogghé (1953, 167) vermeldt een zekere Maroie, vrouw van Conon van Raveschoot, die in de 13 eeuw in Eeklo en Kaprijke grond (*wastinae*) van gravin Johanna kocht. Maroie kan theoretisch ook de naam van een abdis geweest zijn van een klooster dat in die omgeving grond bezat, maar daar is nergens een spoor van.

MOERSTRAAT

Eeklo kende veel Moerstraten: **(Noord)moerstraat**, **Zuidmoerstraat**, **Pokmoerstraat (Pokmoere)**, **Bogaertmoerstraat**, **Kriekmoerstraat**, **Moerstraatje (Zandstraat)**, **Westmoerstraat** en **Oostmoerstraat**. Aangezien Eeklo meer Moerstraten had, duikt vanaf 1431 voor **Moerstraat** ook **Noordmoer-**

straat op om de aldus genoemde weg te onderscheiden van een andere **Moerstraat**, die aan de Zuidmoer lag. De naam **Noordmoerstraat** zal uiteindelijk verdwijnen, nl. als **Zuidmoerstraat** ingeburgerd raakt.

MOLENSTRAAT(JE)

In de loop van zijn meer dan 750-jarig bestaan kende Eeklo vier Molenstraten en -straatjes, waarvan twee in de periode tot 1600.

1. De oudste **Molenstraat** (1312), ook soms **Molenwegskén** of **Molenwegel** genoemd, de huidige Kruiskensstraat, verbond de Vromboutstraat met de Bus. Een molenstraat is een straat waar een of meer molens staan, of die naar een molen loopt. Enige aanwijzing dat aan de hier bedoelde weg ooit een molen stond, is er niet. Het is ook niet helemaal duidelijk, waar precies de vier grafelijke molens in de 13e en 14e eeuw gesitueerd moeten worden; wel is zeker dat één ervan, die in 1372 de *oostmoelne oost* genoemd wordt, in die omgeving stond. Het is ofwel de latere **Blommekensmolen** tegenover de Peperstraat, ofwel de huidige **Westermolen** iets meer oostwaarts in de Windgatstraat in Lembeke, dat tot 1626 van de Keure van Eeklo deel uitmaakte.

2. Een 16e-eeuws **Molenstraatje**, dat ook het **Nieuwstraatje** genoemd werd, is de huidige Desiré Goethalsstraat. In de nabijheid ervan, op de zuidkant van de Grote Straat (nu Residentie Molenberg), stond een windmolen. Misschien liep het straatje, bekeken van uit het Sint-Jansgoed, ook wel naar een molen die gesitueerd wordt in de Raverschootstraat en op een molenwal stond, die met de aanleg van de Tieltseseenweg afgegraven werd.

MURKELWEG / MURKELSTRAAT

De **Murkelstraat**, (nu Leikensweg, Murkelstraat en Veldekens) was de verbinding van de Victor Ketelboeterstraat in Eeklo over Veldekensdam met de wijk Murkel (Kruipuit) in Adegem. Taeldeman (1989, 11) verklaart *murkel/morkel* uit *morter* in de betekenis van 'kleverige, slijkerige grond'.

NIEUWENDAM

De twee oudste verbindingen tussen Eeklo en Waarschoot waren de Zoutweg (van de Bogaertmoerstraat in Eeklo naar de Weststraat in Waarschoot) in het westen en de Koudekeuken (van Waarschoot naar de Antwerpse Heerweg in Lembeke en verder westwaarts naar Eeklo) in het oosten. Toen in de 14e eeuw het verkeer tussen Gent en Eeklo via Waarschoot drukker werd, zocht men een kortere weg van Waarschoot naar Eeklo, dwars door het drassige gebied aan de

rand van de Zuidmoer, ongeveer in rechte stukken van de Klinkaartstraat naar de Weststraat (Kere). Om die weg aan te leggen, was het noodzakelijk eerst een dam, een verhoging, op te werpen, zodat de weg in alle seizoenen berijdbaar bleef. Dat moet in die tijd een enorm werk geweest zijn en nog in de 15e en 16e eeuw waren er openbare werken nodig om de weg open te houden.

NIEUWSTRAAT

Tussen 1335 en 1600 tellen we in Eeklo drie Nieuwstraten/Nieuwstraatjes. Het is een voor de hand liggende naam; het getuigt van weinig vindingsrijkheid om een nieuwe weg Nieuwstraat te noemen.

1. De oudste **Nieuwstraat** is een dreef tegenover het Leiken van de Murkelstraat naar de Zuidmoer (Leen), die tegenwoordig zelfs geen naam meer heeft.
2. De bekendste **Nieuwstraat** (eerste vermelding in 1366), ook **Molenstraatje** genoemd, is de verbinding tussen de Raverschootstraat en de Weststraat (Molenstraat). Ze behield haar naam, tot ze in 1927 herdoopt werd in Desiré Goethalsstraat; ze bleef dus bijna 600 jaar «nieuw»!
3. Een derde **Nieuwstraat** wordt in 1556 gesitueerd nabij de Oostmolen. Het is de huidige Lekestraat, toen nog een verlengstuk van de **Zuidmoerstraat**.

ONDERDIJKSTRAAT

Het is een 15e- en 16e-eeuwse benaming voor **Nieuwendorpe**. Die straat liep van de Lange Moeie naar Onderdijke in Adegem en vormde dus, vóór het graven van de Lieve in de midden van de 13e eeuw, één straat met de Onderdijkestraat in Adegem. Daniël Verstraete vermoedt dat ze een oude verbinding met Brugge vormde.

PEPERSTRAAT

De **Peperstraat** is een kaarsrechte verbindingsweg tussen de Zandvleuge/Vromboutstraat en de Hoogstraat/Waai, in het verlengde van de eveneens kaarsrechte Boelare. Het stuk Peperstraat tussen de Waai en de Moerstraat werd pas in de 19e eeuw aangelegd. De Boelare en de Peperstraat vormen dus een verbinding van het centrum van Eeklo met het noordelijke moergebied, dat in de 12e en 13e eeuw vermoedelijk eerst vanuit Adegem/Balgerhoeke en Kaprijke/Aalschoot ontgonnen werd.

Peperstraat is een zeer verspreide en populaire straatnaam. In meer dan 70 Vlaamse steden en gemeenten komt een Peperstraat voor. Ook in Maldegem (Peperlant) en in Lovendegem (Peperstede, Peperstraatje, Peperbilk) bestaan er toponiemen met *peper*. In een stad slaan Peperstraten meestal op straten waar

peper verhandeld wordt. Op het platteland kan *peper* de betekenis van ‘specerij’ niet hebben. Van de meer dan tien mogelijke verklaringen van *peper* lijkt die van o.m. Geert Andries (1991, 77) de meest aannemelijke: *peper* als verzamelnaam voor allerlei heesters en planten waarvan de vruchten een peperige smaak hadden. De **Peperstraat** werd dus aangelegd door (woeste?) grond waarop zo'n (on)kruid tierde, of door land waarop peperkruid werd verbouwd.

POTTERSTRAAT

De **Potterstraat** is een van die oude straatjes tussen de Grote Straat en de Zuidmoerstraat. In de 17e eeuw werd de naam verdrongen door **Kaaistraat**. Is potter een beroepsnaam voor pottenbakker, dan is de Potterstraat de straat waar een of meer pottenbakkers woonden. De Potter kan ook een familienaam zijn, de naam van een aangelande of eigenaar. In 1399 betaalde Pieter de Pottere drie schellingen belastingen in Eeklo.

Het gebruik van het lidwoord ‘die’ in de oudste vermelding *die Potterstrate* (1351) wijst veeleer op de eerste verklaring. Is het toeval of niet, maar tot het einde van de 19e eeuw was er op de westelijke hoek van de Kaaistraat en de Zuidmoerstraat een pottenbakkerij gevestigd.

RAVERSCHOOTSE WEG

De **Raverschootstraat** of **Raverschootse (Heer)weg** maakte deel uit van de Grote Heerweg van Antwerpen naar Brugge. De naam werd gebruikt voor het stuk tussen de Markt en Raverschoot (Adegem), nu Koning Albertstraat en Raverschootstraat; vanaf de 16e eeuw ook **Brugsestraat** genoemd.

SCHOOLSTRAATJE

De naam zegt duidelijk dat op die plaats vroeger een school(tje) stond. Maar scholen wilden wel eens verhuizen, omdat er vroeger onderwijs gegeven werd in het huis van de «scholaster» of schoolmeester, en die woonde niet altijd op dezelfde plaats. In de loop van de Eeklose geschiedenis worden dergelijke schooltjes gesignaleerd in de huidige Collegestraat, in de Patersstraat en op het Kerkplein. De 15e-eeuwse **Schoolstraat**, die blijkens onze bronnen in 1556 de **Hondekotstraat** heette, is de latere Collegestraat.

STOOFSTRAATJE

Stoofstraatje is de oudste benaming voor het Patersstraatje. In de 14e en 15e eeuw bevond zich daar een *stoof* of inrichting voor warme baden. In de late middeleeuwen verdwenen de stoven, omdat de Kerk daar niet meer van wilde

weten. In de 16e eeuw werd de naam verdrongen door **Zustersstraatje**. In de 17e eeuw was de naam Kroonstraatje en nog later Patersstraatje gebruikelijk.

VISSTRAATJE

De **Visstraat** is een van de weinige straatjes die hun naam door de eeuwen heen bewaard hebben. Ze verbond de Zuidmoerstraat met het Krookeinde. De oudste vermelding *Jans Vischs straetken* laat zien dat het hier gaat om het straatje waar Jan die Visch woonde, een baljuw uit het begin van de 14e eeuw.

VLAMINGSTRAAT(JE)

Het **Vlamingstraatje** werd in het begin van de 14e eeuw aangelegd door de kinderen van Jan (die) Vlaminck, telg uit een Eeklose familie van notabelen. Het liep parallel met de Grote Straat/Markt en gaf verbinding met het Schoolstraatje (Collegestraat). Vermoedelijk bestond de Cocquytstraat toen nog niet.

Tussen de Grote Straat/Markt en de Vlamingstraat ontstonden verbindingstraatjes die meestal geen naam kregen of soms ook **Kort Vlamingstraatje** genoemd werden. Eén daarvan noemde men in de 17e eeuw Sterrestraatje. Een ander, tegenover de Boelare, werd in de volksmond «straatje zonder einde» genoemd en heette in 1470 **Pieter Gheeraert Straatje**.

ZANDVLEUGE

Ook de **Zandvleuge** behoorde tot het primaire Eeklose stratennet. In het begin van de 14e eeuw heette ze de **Honderdbunderstraat**, omdat ze langs de **Honderd Bunder** liep, een stuk grond van honderd bunder groot, dat verder werd begrensd door het Sint-Jansgoed, de Hoogstraat en de Peperstraat.

Vanaf het midden van de 15e eeuw duikt de naam **Zandvleuge** op, en pas later Zandvleugestraat. **Zandvleuge** was aanvankelijk dus niet de naam van een straat, maar van enkele stuifzandruggen of zanddijken, die daar in de 19e eeuw nog aan weerskanten van de weg lagen. Vóór het graven van de Lieve (1250-1264) vormde de straat vermoedelijk mét de Blakstraat en de Vromboutstraat een oude noordelijke verbindingsweg tussen Adegem en Lembeke. Zie verder 7 **Zandvleuge**.

ZOUTWEG

De **Zoutweg** wordt al in de keure van Eeklo (1240) en in een akte van 1266 vernoemd en Achiel De Vos (1971, 85) heeft het goed voor, als hij de **Zoutweg** vereenzelvigd met de **Bogaertmoerstraat**. De weg gaf door de Zuidmoer verbinding met de Weststraat in Waarschoot en de Langestraat in Oostwinkel.

Zoutwegen hebben uiteraard iets te maken met zout, maar wat? In de middeleeuwen was zout heel belangrijk voor het bereiden en vooral voor het bewaren van voedsel. Waar zout water aanwezig was, gebeurde de zoutwinning door natuurlijke uitdroging van ondergelopen stukken grond. Het is bekend dat Kust-Vlaanderen en het noorden van Oost-Vlaanderen in de late middeleeuwen nog geregeld door de zee overspoeld werden; de kreken en de polders zijn daar overblijfsels van. Maar het is even bekend dat het zeewater toen nooit Eeklo heeft bereikt.

Een tweede manier om zout te winnen was het verbranden van turf, waardoor de zoutkristallen die in het veen zaten, overbleven. Bea Augustyn en Erik Thoen (1984 en 1987) hebben overtuigend aangetoond dat de moergrens in noordelijk Vlaanderen tot onder Eeklo liep, met inbegrip van de Zuidmoer (en Pokmoere) en de Oostmoere. Bovendien weten we dat de Noordvlaamse dorpen vanaf de 12e eeuw grondig ontveend werden. Samen met het turfsteken ging in bewoonde gebieden het produceren van zout voor lokale behoefte gepaard. Toen op het einde van de 13e en in de 14e eeuw de turfexploitatie in onze streek beëindigd was, ging men (o.m. in Altena) toch nog op kleine schaal door met het turfsteken en het zoutzieden voor eigen behoefte.

De zoutproductie in Vlaanderen volstond niet om de vraag te dekken en dus moest er zout ingevoerd worden. Er komen in de Vlaamse toponymie «zoutwegen» voor die betrekking hebben op het transport van zout. Maar de veronderstelling dat de Eekloos-Waarschootse zoutwegen (er liep er ook een naar de Oostmoere in Waarschoot) zouden slaan op wegen die gebruikt werden voor het overigens belangrijke zouttransport, houdt geen steek. De twee «**Zoutwegen**» lopen naar een moer, waar het verkeer een groot deel van het jaar onmogelijk was. Bovendien hoefde hier geen zout ingevoerd te worden, aangezien men het ter plaatse kon winnen.

Zoutweg heeft hier dus betrekking op een weg aan of lopend naar een zoutwinningsgebied in het moer. Opvallend is wel dat beide «**Zoutwegen**» van Waarschoot naar de moeren lopen, wat er mijns inziens op wijst dat de naam **Zoutweg** gegeven werd vanuit Waarschoot en wellicht ook dat de Zuidmoer en de Oostmoere, op de grens van de Oudburg, ooit productiecentra voor de Gentse markt geweest zijn.

In de onmiddellijke omgeving vindt men het **Verberrende**, wat betekent 'het verbrande' of 'de plaats waar men iets verbrandt'. Die naam wordt gewoonlijk in verband gebracht met het ontginnen en het beheersen van de heidevegetatie, maar hij heeft in moergebieden misschien ook wel iets te maken met zoutwinning uit turf.

ZUIDMOERSTRAAT

De naam **Zuidmoerstraat** werd ook gebruikt voor de (**Korte**) **Moeie**, en later ook voor de **Lekestraat**. Vóór het graven van de Burggravenstroom en van het Leiken paalde de Zuidmoerstraat aan waterzieke gronden, die deel uitmaakten van de Zuidmoer of Wilde Moer (het Leen). De Zuidmoerstraat werd een tijdlang ook **Moerstraat** genoemd, maar vanaf de 15e eeuw werd de naam **Moerstraat** alleen nog voor de Noordmoerstraat gebruikt.

ZUIDSTRAAT

1. In de 14e-15e eeuw was **Zuidstraat** een andere naam voor de **Raverschootstraat**. Het is wel eigenaardig dat die straat de **Zuidstraat** genoemd werd, als men bedenkt dat ze ten westen van het centrum van Eeklo lag. De Zuidstraat had die naam al, vooraleer Eeklo bewoond was. De naamgeving gebeurde dus van uit het gebied ten noorden van de straat, namelijk de lenen (zoals Blaaks) aan beide kanten van de latere Lieve en verder op Balgerhoeke, dat al vroeger bewoond was. De naam **Zuidstraat** voor Raverschootstraat verdween door de concurrentie met de naam **Zuidveldstraat** (de huidige Brugsesteenweg).

2. Toen die oude naam **Zuidstraat** voor Raverschootstraat verdwenen was, werd **Zuidveldstraat** zelf verkort tot Zuidstraat. Toch lag die naam moeilijk vanuit Eekloos standpunt, omdat ook de **Zuid(veld)straat** ten westen van het centrum lag en er al een Zuidmoerstraat was. Daarom werd van het midden van de 15e eeuw de naam **Zuidstraat** vervangen door **Weststraat**. Zie hierna **Zuidveldstraat**.

ZUIDVELDSTRAAT

Het **Zuidveld** was het veld ten zuiden van Balgerhoeke, dat paalde aan de weg van Eeklo naar Balgerhoeke. *Veld* betekent hier 'gedegenereerd, zanderig, onontgonnen land'. Vermoedelijk liep er vroeger een weg door die de Zandvleuge met de Blakstraat verbond. Later werd het Zuidveld minderwaardig bouwland. Het stuk ten oosten van de Sint-Jansdreef werd bebost en heette tot in de 20e eeuw 't Stekkebosken. De straat die langs het Zuidveld liep, heette de **Zuidveldstraat** (nu Brugsesteenweg), een enkele keer ook **Zandveldstraat**, en in de 16e eeuw kortweg **Zuidstraat**, wat helemaal niet klopt met oriëntering van uit Eeklo, want de straat ligt ten westen van Eeklo. Ze werd dan ook vanaf de 15e eeuw meestal **Weststraat** genoemd. Het was pas in de 17e eeuw dat de namen Brugsesteenweg en Molenstraat voor de oude Weststraat gebruikt werden.

3.3 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar of aangelande

Ser Boudens Straatje (1315), **Roegier Danckaerts Straatje** (1402), **Jan Benin Slabbaert Straatje** (1424), **Wouters Uter Aerden Straatje** (1360), **Cupers Straetken**, **Claies Huussins Straatje** (1535), **Tolinckstraatje** (1538), **Jan Dierkens Straatje** (1544), **Jan Maes' Straatje** (1572), **Lippens Straatje** (1337), **Pieter Gheeraerts Straatje** (1470), **Pieter Maes' Straatje** (1556), **Pieter Maranes Straatje** (1553), **Ganstarmans kinderen Straatje** (1353).

Die straatjes zijn wegens hun eenmalige vermelding en het ontbreken van gegevens niet te situeren. Vele van de betrokken persoonsnamen komen op de rol van Eeklose belastingbetalers uit 1399 en 1417 voor. Die welke door *Ser* (= *sheer, des heren*) voorafgegaan worden, zijn oud en wijzen erop dat de naamdrager een hoge functie (zoals baljuw) in de maatschappij bekleedde.

Blakstraat: zie 2.2 **Blaaks**

Boelare: zie 2.1 en 3.2 **Boelare**

Cocquytstraat: zie 3.2 **Cocquytstraat**

Galinckstraatje: dit in 1521 vermelde straatje is het latere **Garenstraatje**. In 1556 wordt het "*dat Galincx stede was*" genoemd. Grielken, Jacob en Jan Galinc betaalden in 1399 en 1417 belastingen in Eeklo. Toen de straatnaam in de 16e eeuw niet meer begrepen werd, verbasterde hij tot **Garenstraatje**, dat net als het naburige **Raamstraatje** een term uit de textielsector bevat.

Gasthuisdam: genoemd naar de dam over de Eeklose watergang in de Peperstraat, door het eigendom van het Rijke Gasthuis van Gent. De brug over de watergang werd **Steenheule** genoemd.

's **Hanestraatje:** het straatje dat vanaf de 17e eeuw **Snuifmolenstraat** heet, werd in de 15e en 16e eeuw getrokken door de gronden van ene Hanen/De Hane/Dhaene(ns). In 1399 betalen Jan, de weduwe van Jan en Sijmoen en in 1417 ook nog Clais Hanen/De Hane belastingen in Eeklo.

Hamerstraat: zie 3.3.(a) **Moorthamerstraat**.

Harduwijns Dreef: is te vereenzelvigen met de **Magermansdreef**, tussen de Antwerpse Heerweg en de Klinkaartstraat (nu Hogeboosstraat). De familie De Harduijn, naar alle waarschijnlijkheid voorzaten van de 17e-eeuwse Gentse

dichter Justus De Harduijn, woonde in de 15e en 16e eeuw in Eeklo. Tussen 1558 en 1561 komt ene Thomaes Harduyn voor op een lijst van uitgeweken Eeklonars die zich onttrokken aan het «issuwerecht» (een belasting op vertrekkende Eeklose keurbroeders).

's Hond's Straatje: de 15e-eeuwse benaming voor de **Vrouwenstraat** luidde 's *Hondstraetkine*. Nog in 1624 wordt er in die straat een *sons hof* (des Hond's hof) vermeld, vermoedelijk de omwalde hoeve aan de zuidkant van de Vrouwenstraat. De Hont/sHonts/Dhondt was een erg verspreide naam vanaf de 13e eeuw. *Gerardus dictus Hont* was in 1244 schepen van Eeklo. Zeger de Hond, hoofdman van de schuttersgilde, was tussen 1404 en 1409 drie keer schepen, één keer burgemeester en één jaar baljuw. De naam De Hond is ontstaan als scheldwoord, uitdrukking van minachting voor een booswicht of een ellendeling (Debrabandere 1993, 702)

's Hond's Wegelken: 16e- en 17e-eeuwse naam voor **Vrouwenstraat** en **'s Hond's Straatje**. Het deed ook dienst als kerkweg tussen de Maroyendam en de Sint-Jansdreef voor de boeren van Balgerhoeke. Tussen het einde van de Vrouwenstraat en het Sint-Jansgoed liep het door de akker.

Kartuizersstraatje: het *Chartreuzestraatje* is ofwel het **Vrouwenstraatje**, ofwel de latere Kerkelmuitstraat en paalde eertijds aan het eigendom van het klooster der Chartreuzen of Kartuizerinnen van Sint-Andries.

Kottemstraatje: 17e-eeuwse naam voor de huidige **Kottemstraat**, genoemd naar de eigenaars, de familie Van Cotthem, waarvan in 1587 Simoen en in 1642 Pieter Van Cotthem vermeld worden.

Kriekmoerstraat: zie 3.2 **Kriekmoerstraat**.

Maroyendam: zie 3.2 **Maroyendam**

Moorthamers Straatje: is de vroegere naam voor het Zilverstraatje, tussen de Boelare en het Kerkplein (eertijds Kerkhof). De Moorthamers woonden in de 16e eeuw in de Boelare, op de hoek van het straatje. Nogal wat telgen uit het Eeklose geslacht Moorthamer waren in de 15e eeuw timmerlui: Pieter (1399); Pieter (1417), zoon van Pieter en deken van de handbooggilde (1458); Gheraert (schepen, 1497, 1506, 1509); Pieter (1521-1550) en Jan (1587-1711). Vincent Moorthamere werd priester gewijd in 1482 of 1483 en meestal stamden priesters uit gegoede families.

Potterstraat: Zie 3.1 **Potterstraat**

Ser Ruedenstraatje: in 1493 is er sprake van dit straatje aan de zuidkant van het Goed te Aalschoot. Het is het verlengde van de **Bus** naar Lembeke toe, nu **Ketsebroeken**, op de grens met Lembeke. Tot nog toe las men *Scruedestraatje* (750 jaar Eeklo, 57), een verkeerde lezing voor *Ser Ruedenstraatje*, want nog in 1610 bestond er op die plaats in Lembeke een *Ruedestraetken*. *Ser* wijst op de aanzienlijke status van (de) Reu(de) in de samenleving. In 1399 betaalden de kinderen van Sijmoen en ook Willem de Ruede ter waeijen (uit de Waai) belastingen in Eeklo. Willem, zoon van Sijmoen, en Jan de Ruede deden dat in 1417. De Ruede of Reude betekent 'reu, bloedhond, onmens' (Debrabandere 1993, 1178)

Sint-Janshuisdreef: is de oude benaming voor de Sint-Jansdreef, de dreef door het Goed van het Sint-Janshospitaal van Brugge, en was eigenlijk een dam door de drassige gronden tussen de Moerstraat en de Zuidstraat.

Sint-Janshuisstraatje: lag in de omgeving van het Goed Altena bij Veldekens (Adegem), waar het Sint-Janshospitaal ook bezittingen had. Het straatje (in de 19e eeuw Wagenstraat genoemd) verbond Nieuwendorpe met de Altenahoeve aan de zuidkant van de Murkelstraat. Toen in 1458 door die straat het Eekloos Leiken gegraven werd, eisten de broeders van het Sint-Janshospitaal dat er een brug aangelegd zou worden, die de naam **Wagenbrug** kreeg.

Teirlinckstraatje: het straatje tussen de Boelare en de Kerkstraat wordt in de bronnen enkele keren **Krommewalstraat** genoemd. Er komen drie Te(e)rlincks voor op de belastingrollen van 1399 en 1414: Gillis, Olivier en Jan. Joris Teerlinck behaalde in 1430 de titel van magister in de theologie aan de universiteit van Parijs en een andere Joris Teerlinc werd in 1486 pachter van het Goed Altena. Ene Geraard Teerlinck probeerde op 22 augustus 1566 samen met andere calvinisten in Eeklo de beeldenstorm op gang te brengen.

Victor Ketelboeters Straatje: was tussen 1464 en 1556 de naam voor de latere Zandstraat en soms ook voor de **Cocquytstraat**. Victor de Ketelboetere was tussen 1490 en 1509 enkele keren schepen, één keer burgemeester en drie keer griffier van de stad Eeklo; de man zal wel vermogend en invloedrijk geweest zijn. Ketelboeter is een beroepsnaam en betekent 'ketellapper' (Debrabandere 1993, 779).

Vincent Munsters straatje: was in de 16e eeuw een andere naam voor de **Raamstraat**. Vincent Munster moet een zeer belangrijk man geweest zijn. Hij werd tussen 1442 en 1482 acht keer burgemeester en tien keer schepen.

Vlamingstraat: zie 3.2 Vlamingstraat.

Visstraat: zie 3.2 **Visstraat**.

Vromboutstraat: zie 2.1 **Vromboutstraat**.

Watersweg: de huidige Watersweg in Eeklo, die in Sint-Laureins nog steeds **Woutersweg** genoemd wordt, ligt tussen de Moerstraat en de Eerstestraat. De weg ontleent zijn naam niet aan een overvloed aan water in de omgeving, maar aan Jacob Wauters, een aangelande uit Sint-Laureins.

(b) Naar de vorm

Breed/Nauw: de **Brede Straat** uit 1553 is identiek met de **Waa**i. De meeste grote wegen, vooral de heerwegen, waren zeer breed. Wegversmallingen kwamen voor, doordat er huisjes gebouwd werden op cijnsgrond, smalle stroken grond die van de weg afgenomen werden.

Het **Nauw Straatje** is waarschijnlijk de latere Kattewegel, die het Snuifmoleken met de Zandvleuge verbond. Het lag naast het Nauw Akkerken op de zuidkant van de Zandvleuge.

Groot/Klein: belangrijke en dus brede en lange straten kregen vaak de toevoeging *groot*: **Grote (Balgerhoekse/Brugse) (Heer)straat**, — **Waaistraat**, — **(Heer)weg**. De **Groteleedstraat** (nu de Kraaiweg) was geen grote straat, maar paalde aan het **Grote Leed**, de tegenwoordige Burggravenstroom.

Kleine straatjes liggen meestal in de omgeving van hun grotere broertje: het **(Klein) Moerstraatje** (Zandstraat) was een zijstraatje van de (Zuid)moerstraat en het **Klein Murkelstraatje** (Lange Moeie/Slachthuisstraat) verbond de Murkelstraat met het Mandeweegsken. Soms was het ook gewoon een klein straatje zoals in **Klein Vlootstraatje**.

Krookeinde: zie 2.2 **Krookeinde**.

Lang/Kort: slaan meestal op de vorm van akkers en belendende straten. De **Korte Moeie** (= huidige Moeie + Korte Moeie) scheidde de twee **Moeiakkers** van elkaar en de straat **Lange Moeie** liep langs de akker **Lange Moeie** naar de Murkelstraat. Akkers werden vaak doorkruist door een sloot of een voetweg en werden op die manier kort. Vaak ging dan de naam van de akker over op de straat die erlangs liep.

Kort is synoniem van *klein* in **Kort Vlamingstraatje** (1405), nu Sterrestraat. In **Lange Dam** (Gentsesteenweg) wijst lang op de lengte van de (rechte) weg.

Spriet: is het plein waar de Brugsestraat (Koning Albertstraat) en de Molenstraat samenkomen, de eigenlijke sprietvormige bek, een scherpe driehoek.

(c) Naar de bodemgesteldheid of bodemsoort

Leempad: was het verlengde van de Leemweg aan de Boterhoek in Sint-Laureins en vormde de grens met Adegem, waar later de Sint-Laureinsesteenweg aangelegd zou worden.

Leem, een vrij zware, vochtige grondsoort, past wonderwel bij de naburige **Boterhoek**.

Pad is een minder gebruikt bestanddeel dat een voetweg of wegel aanduidt.

Magermansdreef: de verklaring 'dreef van ene Magerman' ligt voor de hand, maar nergens in de geschiedenis van Eeklo vinden we de familienaam Magerman terug, wat natuurlijk nog geen afdoende bewijs is dat daar geen Magermans gewoond hebben.

De Magermansdreef ligt tussen de Antwerpse Heerweg en de Klinkaartstraat, in de onvruchtbaarste, droogste en zanderigste grond van Eeklo, in de nabijheid van de Verloren Stede en van het Kwaad Gemet. In het landboek van 1638 werd de kwaliteit van die grond geschat op minder dan 25%.

Magerman lijkt mij dan ook een schertsende benaming te zijn voor schrale grond, de moeite niet waard om te bewerken. In de 17e eeuw woonde er niemand in die omgeving. Zo verlaten als het er was, zo griezelig was het er ook, en de veronderstelling dat *Magerman* ook wel eens de dood zou kunnen zijn, wint daardoor aan kracht.

Zandstraat: het ligt voor de hand dat heel wat plaatsen op de brede zandrug, waarop het centrum van Eeklo tot stand kwam, naar die bodemsoort genoemd werden.

1. Het oudste **Zandstraatje** (16e-17e eeuw) is de huidige Lijnendraaiersstraat.
2. De tweede **Zandstraat** is de latere **Paardenkerkhofstraat**, thans Pastoor De Nevestraat.
3. Een ander **Zandstraatje**, één enkele keer **Savelstraatje** en ook soms 's **Haninstraatje** genoemd, is de voormalige Snuifmolenstraat, de huidige August Van Ackerstraat, een zijstraat van de Boelare, die eigenlijk aansloot bij het vorige Zandstraatje.
4. **Zandstraat** staat één keer voor **Zuidstraat** (nu Brugsesteenweg), aan het Zandveld of Zuidveld.
5. Latere Zandstraten zijn het **Victor Ketelboeters Straatje**, dat nu nog Zandstraat heet, en af en toe de huidige **Raamstraat**.

Zandweg: die weg kunnen we aan de hand van onze bronnen niet goed situeren, maar vermoedelijk gaat het om de **Zandvleuge**.

Zoutweg: zie 3.2 **Zoutweg**.

(d) naar reliëfkenmerken

Hoog: in onze toponiemen duidt *hoog* werkelijk op een hogere ligging van de weg in een drassige omgeving, waardoor hij te allen tijde goed berijdbaar was. De **Hoge Antwerpse Weg**, de **Hoge (Heer)straat** en de **Hoge Weg** bijvoorbeeld, zijn stukken van de Heerweg van Brugge naar Antwerpen. Op te merken valt dat het woord *laag* niet voorkomt als bestanddeel in onze straatnamen.

Hoogstraat: is een oude weg tussen Kaprijke en Balgerhoeke, die misschien verbinding gaf met de Hilletstraat en de Maroyendam, en later afgebogen werd naar de Moerstraat. Vaak werd er ook de **Waa**i mee aangeduid.

Hoog wordt in die omgeving ook gebruikt in **Hoge Waaistraat** en **Hoge Moerstraat**, allebei voor de **Waa**i.

Klinkaartstraat / Klinkelstraat: de huidige straten Schaperijstraat, Klinkaartstraat en Hogebosstraat vormen samen de vroegere **Klinkaartstraat**. De oudste vermelding *tclinckel straetkin* (1412) verraadt de samenstelling van het woord: *klinkel* + *straat*.

Klinkel is het verkleinwoord van *klinke/klinge*, dat binnenduin of stuifzandrug betekent, zoals er in Eeklo veel voorkwamen in de Zandvleuge, de Oostveldstraat en de Hogebosstraat. De «klinkel» waaraan de straat haar naam ontleent, is een zandrug van tien meter hoog in een omgeving van acht meter, aan het begin van de Hogebosstraat.

Zoals in *sleutel/sleuter* werd *Klinkelstraat* gemakshalve *Klinkerstraat* uitgesproken en die naam werd al vlug begrepen als *Klinkaartstraat*, de straat van de familie Clinckaert.

Mandeweg: zie 3.2 **Mandeweegsken**.

Neren Heerweg: was het stuk van de **Oostveldstraat** in oostelijke richting (Lembeke) voorbij de splitsing van de Antwerpse Heerweg. *Neder* heeft hier de betekenis van 'minder belangrijk, secundair'.

Zakstraatje: liep naar *den Zac* (1431), een kom of depressie ten noordwesten van het Oosteindeken (Stationsstraat), tussen Kerkstraat en Oostveldstraat. De Oostveldse Watergang stroomde er dwars doorheen. Tot in de 17e eeuw liep er een landweg naartoe, die ongeveer tegenover de Hospitaalstraat begon en later de oprit was van de boerderij van de Psychiatrische kliniek. Van Pieter Dierkens, een Eekloos koopman uit de 16e eeuw, die een merkwaardig memorieboek naliet, weten we dat hij in het Zakstraatje woonde, tot hij in 1583 naar Gent verhuisde

Zak is bovendien de benaming voor een doodlopend straatje, wat het Zakstraatje ook was.

(e) Naar de ligging

(e.1) gelegen in, aan of bij:

Akkerstraatje: oudere naam zowel voor de Pastoor De Nevestraat als voor de August Van Ackerstraat, die alle twee naar het **Akkerken** liepen, aan de zuidkant van de Zandvleuge. Ook de «slag» dwars door het (Nauw) Akkerken, de latere Kattewegel, werd **Akkerstraatje** (of **Nauw Straatje**) genoemd.

Boomken: het is uit de bronnen niet duidelijk of daarmee het Zilverstraatje of de Lijnendraaiersstraat bedoeld wordt. Het straatje is genoemd naar een opvallende, zij het geen al te grote boom of naar een bosje in de omgeving.

Damstraat: straat gelegen op de Dam. Zie 2.2 **Nieuwe Dam**.

Doornstraat: oude naam voor de huidige Kloosterdreef, de dreef langs het Klooster Ten Doorne, vroeger ook wel **Wallestraatje** of **Kloosterstraat** genoemd. Het straatje liep van de Zuidmoerstraat tot het Leiken, waarover de Zustersbrug lag.

Dullaert(straat): de oude Dullaert(straat) heet nu Leikensweg en liep langs de **Dullaertakker** op de zuidkant van het Eekloos Leiken. Die plaats werd ook **Raashekke** genoemd. De huidige Dullaert heette vroeger **Leed-/Leistraat**.

Galgestraat: Eeklo had twee Galgestraten. Galgen dienden voor openbare terechtstellingen van misdadigers van gemeen recht. Ze stonden meestal op eenzame, verlaten plaatsen, aan de rand van de bewoonde kernen.

De oudste **Galgestraat** was die tussen de Blakstraat en de Raverschootstraat. Een ander, 17e-eeuws **Galgestraatje** bevond zich op de grens met Kaprijke tussen de Waai en de Vlo(t)te.

(Grote)Leedstraat: nu de Kraaiweg, die loopt langs de Grote Lede of Burggravenstroom. Aan de oostkant van het Leiken, dat naar de Zuidmoerstraat liep, lag het verlengde van de **Leedstraat**. Het Leiken moet in de 15e eeuw een vrij smal kanaaltje geweest zijn met een loskaai, ongeveer tegenover de Potterstraat. Honderd jaar later drong een verdieping en verbreding zich op, wat alleen in westelijke richting (naar O.L. Vrouw-ten-Doorn toe) mogelijk was, want aan de oostkant lag de straat. Blijkbaar wilden de zusters dat niet, maar ze waren in 1550 wel bereid aan de oostkant van de Leedstraat een strook grond te verkopen om een nieuw kanaaltje te graven. Op die manier lag (het verlengde van) de Leedstraat dus tussen de oude en de nieuwe arm van het Eekloos Leiken. Op de kaart van Pieter Pourbus uit 1562 is dat nog te zien.

In het landboek van 1638 maakt men onderscheid tussen het **Leiken** (nieuw) en het **Klein Leiken** (oud) en is de oude **Leedstraat** opgegaan in landbouwgrond, eigendom van het Klooster Ten Doorn (toen verhuisd naar Gent). Van een nieuwe straat langs het Leiken, de huidige Dullaert, is er dan nog geen spoor.

Hilletstraat: de straat, nu Hillestraat genoemd, was gelegen aan de **Hillet**, een akker die nu de Hilten heet, tussen de Sint-Jansdreef, de Moerstraat, de Maroyendam en de Hillestraat. Vroeger gaf ze wellicht via de Hoogstraat verbinding met de mote Bergelin. Zie 5.1.2.f **Hilletten**.

Holmoerstraatje: een straatje naar de **Holmoer**, die waarschijnlijk te identificeren is met de **Pokmoere**.

Hondekotstraatje: in die straat (nu Collegestraat) bevonden zich in de 15e en 16e eeuw de grafelijke hondekoten, waarin de jachthonden werden gehouden die Eeklo en Kaprijke gezamenlijk ter beschikking van de graaf moesten stellen.

Honderdbunderstraat: straat ten zuiden van de **Honderd Bunder**, vanaf het midden van de 15e eeuw ook **Zandvleuge** genoemd.

Hospitaalstraat: een van de weinige straatjes die hun naam tot vandaag behouden hebben. In de 15e eeuw al bevond zich daar op de oosthoek met de Oostveldstraat het **hospitaal** of passantenhuis. De Hospitaalstraat liep tot aan de Klinkaartstraat en omvatte dus ook een stuk van de huidige Schaperijstraat.

Kerkhofstraat: het straatje, dat in 1422 vermeld wordt, is niet duidelijk te lokaliseren, maar is vermoedelijk te vereenzelvigen met het Zilverstraatje. Het **Kerkhof** lag toen rondom de kerk en besloeg niet alleen het huidige Kerkplein, maar ook een stuk van de Markt.

Kerkstraat: moet een van de oudste straten van Eeklo zijn. De parochie Sint-Vincentius en de kerk zijn ouder dan de keure van Eeklo (1240).

Krommewalstraat(je): zie 2.2 **Kromme Wal**.

Loker(meers)straatje: straatje aan de **Lokermeers** (nu Dam) op de grens met Waarschoot.

Meekensweg: de weg die de **Korte Meekens** van de **Lange Meekens** aan de Maroyendam in Balgerhoeke scheidt.

Moerstraat: zie 2.1 en 3.2 **Moerstraat**.

Moerwegel: lag in 1315 ten noorden van Wulfschoot en moet dus de **Meekensweg** zijn. Het woord is een verkleinvorm van *Moerweg*, een variant van **Moerstraat**. De nabijheid van de **Moerwee** en de *Moerwege* (in Adegem) zal wel bijgedragen hebben tot de vorming van het woord Moerwegel.

Molenstraat(je): zie 3.2 **Molenstraatje**.

Nieuwendamstraat: of **Nieuwe Dam** (Gentsesteenweg), die al in de 14e eeuw werd aangelegd als een kortere verbinding met Waarschoot.

Nieuwendorpe: de oudste naam voor de straat is **Honeveldstraat**, genoemd naar het **Honeveld** dat zich vooral op de westkant van de Lieve uitstreckte ten zuiden van Raverschoot. In de 15e eeuw wordt Nieuwendorpe soms **Onderdijkstraat** genoemd, de Adegemse naam, die bij uitbreiding ook wel eens voor het Eeklose stuk werd gebruikt. In de 15e en 16e eeuw is de gebruikelijke naam **Bellebosstraat**, maar die wordt langzaam verdrongen door **Nieuwendorpe** of **Nieuwendorpstraat**. Zie 2.1 **Nieuwendorpe**.

Noordmoerstraat: zie 2.1 en 3.2 **Moerstraat**.

Oliemolenstraatje: het straatje aan de oliemolen en dat was in de 16e eeuw de **Oostmolen**, die stond op de zuidwesthoek van de Zuidmoerstraat (nu Lekestraat) en de Hospitaalstraat (stuk Schaperijstraat); was een andere naam voor de **Hospitaalstraat** dus.

Oosteinde: het oostelijk stuk van de **Grote Straat** tot waar die geplaveid was, dus halverwege de Stationsstraat, heette het *Oosteinde van Eeklo*; daar hielden het centrum en de geplaveide weg op. Vanaf het midden van de 18e eeuw wordt die straat altijd het **Oosteindeken** genoemd.

Oostmoerstraat: zie 2.1 en 3.2 **Moerstraat**.

Ooststraat: zie 2.2 **Krookeinde** en 3.2 **Oosteinde**.

Oudegalgestraat: zie 3.2.f **Galgestraat**.

Pateetskruisstraat: is de **Lange Moeistraat**, die loopt van het Mandeweegsken naar **Pateets Kruis**, een van de oude grenskruisen die in de keure van Eeklo vermeld werden. Het kruis stond op de grens met Adegem, waar de **Lange Moeistraat** en de Murkelstraat samenkomen.

Met de aanleg van de Tieltsessteenweg verdween het stukje tussen de nieuwe steenweg en de Murkelstraat.

Pokmoere/Pokmoerstraat: de straat ten zuiden van de **Pokmoere**, deel van de **Zuidmoer**, in het verlengde van het Lokermeersstraatje. Zie 5.2.4.a **Pokmoere**. **Pouckmeersstraatje** is een andere naam voor **Pokmoere**.

Schoolstraatje: zie 3.2 **Schoolstraatje**.

Sint-Janshuisstraatje: zie 3.2.a **Sint-Janshuisdreef**.

Sprietstraat: straat aan de **Spriet**, dus een stuk van de **Raverschootstraat** (nu Markt en Koning Albertstraat).

Stoofstraatje: zie 3.2 **Stoofstraatje**.

Vijfentwintigbunderstraat: zeer oude straat, misschien de **Zandvleuge**, gelegen aan de **Vijfentwintig Bunder**, een deel van de Honderd Bunder.

Vlotstraatje: straatje op de grens met Kaprijke, aan de zuidkant van de Vlotte. Zie 5.2.1.f **Vlotte**. In Kaprijkse bronnen wordt de **Vlootstraat** een «bandam» genoemd, dus een straat op een dijk die de Eeklose afwatering begrensd. Daardoor is de straat ook de grens tussen Eeklo en Kaprijke geworden, terwijl die bij het afpalen van de keure in 1240 noordelijker lag.

Voorstraat: andere naam voor de **Grote Straat**.

Wallestraatje: het straatje aan de wal rondom het Klooster Ten Doorne, ook soms **Doornstraat** genoemd, de latere **Kloosterdreef**, die vaak - samen met de Patersstraat - het **Zustersstraatje** genoemd werd. Op het einde ervan lag de Zustersbrug over het Leiken.

Westeinde: zie 3.2 **Blakstraat**.

Weststraat: tot de 17e eeuw de meest gebruikte naam voor de **Molenstraat**.

Woestijnstraat: was de straat die nu bestaat uit de **Pokmoere** en de Kraaiweg, aan de rand van de Zuidmoer. Vermoedelijk slaan enkele vermeldingen van **Woestijnstraat** op het **Galgestraatje** naast de Woestijn(akker) op de grens met Kaprijke.

Wulfschootwegelken: **Wulfschoot** ligt ten zuiden van de **Meekensweg**, waarmee het Wulfschootwegelken geïdentificeerd moet worden.

Zanddijkstraat: is de **Zandvleuge**.

Zuid(balgerhoek)straat: zie 2.2 **Zuidveldstraat**.

Zuidmoerstraat: zie 3.2 **Zuidmoerstraat**.

Zuster(huis)straatje: het kloostergebouw van de grauwezusters werd in de 16e eeuw het **Zusterhuis**, de instelling het Klooster genoemd. Het straatje liep van de Markt naar het Leiken, heette eerst **Stoofstraatje**, soms **Wallestraatje**, in de 16e eeuw overwegend **Zuster(huis)straatje**, in de 17e eeuw ook Kroonstraatje en uiteindelijk Patersstraat.

(e.2) lopend naar:

Antwerpse Heerweg: het stuk van de **Grote Straat** vanaf het **Oosteinde** tot de grens met Lembeke, nu Stationsstraat, Oostveldstraat en Antwerpseheirweg.

Balgerhoekstraat: hiermee wordt bijna altijd de huidige Pastoor Bontestraat bedoeld, in tegenstelling tot Balgerhoeke, Balgerhoekse Heerweg en Zuidstraat, die slaan op het stuk weg tussen Eeklo (Brugsesteenweg) en Balgerhoeke.

Bentilse Straat: de **Moerstraat**, de weg van Balgerhoeke naar Bentille.

Bogaertmoerstraat: onveranderd sedert de 14e eeuw de straat naar de **Bogaertmoer**, een deel van de Zuidmoer. Zie 3.2 **Bogaertmoerstraat**.

Brugse Straat/Brugse Heerweg: het stuk van de **Grote Straat** vanaf de Markt naar Raverschoot. Tot 1934 was **Brugsestraat** nog de officiële naam voor het stuk tot aan de Raverschootstraat.

Hazelarendreefken: liep naar de **Hazelarenhoek** tussen de Hoogstraat, de Moerstraat en de Sint-Jansdreef.

Kaprijke Straat: in de 15e eeuw enkele keren gebruikt voor **Waai**.

Kaprijke Voetweg: de benaming *voetweg* slaat dikwijls op een kerkwegel, een kortere verbinding met de kerk tussen de percelen door. De **Kaprijke Voetweg** is een pad in de **Honderd Bunder** tussen de Sint-Jansdreef en de Bus.

Molenstraat/Molenweg: de huidige Molenstraat kreeg pas in de 17e eeuw haar naam omwille van het aantal graanmolens en *stampkoten* (oliemolens). Zie 3.2 **Molenstraat(je)**.

Murkelstraat/Murkelweg: zie 3.2 **Murkelweg**.

Onderdijkstraat: zie 2.1 Nieuwendorpe.

Paardenkerkhofstraatje: de naam van dit straatje werd in 1937 vervangen door Pastoor De Nevestraat. Het liep naar het **Paardenkerkhof**, waar het vroegere Snuifmoleken stond. Oudere namen ervoor zijn **Akkerstraat** en **Zandstraat**. Zie 8. **Paardenkerkhof**.

Paradijsstraatje: Leenstraatje lopend van de Murkelstraat naar de Zuidmoer. Al in 1374 werd dat stuk van de Zuidmoer het **Paradijs**, later ook **Paradijzeken** genoemd. Zie 5.2.4.f **Paradijs**.

Zandvleuge: zie 2.2 **Zandvleuge**.

(f) Naar functie of bestemming

Dwarsweg: een andere naam voor de **Moerstraat**, een weg door de uitlopers van het noordmoergebied.

Hoofdstraat: andere naam voor de **Grote Straat**.

Kalsijde/Kassei: de *Cautsiede* van Eeklo komt heel vaak voor in teksten van vóór 1600 en duidt op het geplaveide deel van de **Grote Straat** (Heerweg) en de **Markt** in het centrum van Eeklo.

Markt: het centrum van Eeklo wordt sedert 1411 als **Markt** aangeduid, wat erop wijst dat er al markt gehouden werd. Onder 2.2. **Markten** vindt men een situering van de diverse markten die er sedert de 15e eeuw plaatsvonden.

Nieuwstraat(je): zie 3.2 **Nieuwstraat**.

Plaats: *Plaetse* met de betekenis ‘markt’ komt in onze bronnen enkele keren voor. Het woord is een vertaling van het Franse place = ‘plein’.

Raamstraatje: is de 15e-eeuwse naam voor een deel van het **Krommewalstraatje**. De twee namen werden naast elkaar gebruikt. Het straatje dankt zijn naam aan de textielproductie. Nadat de stof geweven was, werd ze op ramen gespannen om ze te wassen, te vollen (bereiden) en (zelden) te kleuren. Dat was het werk van de volder, in het Eekloos *vulder*. Een document uit 1451 noemt “*een hofstede daer de ramen up staen*”.

Stede: een andere naam voor het marktplein was **Stede**, een woord dat nu nog in Watervliet (*Stee*) gangbaar is. Sedert de 17e eeuw wordt het centrum van

Eeklo in de volksmond gewoonlijk «den Binnen» genoemd. *Stede* lijkt mij in die periode een papieren woord te zijn en is al lang uit het actieve taalgebruik verdwenen. Zie 4.1 **Stede**.

(g) Curiosa en twijfelgevallen

Kerredam: waarschijnlijk te identificeren met de **Vlotte**. *Kerre* is misschien het dialectwoord voor *kar*, en dan is **Kerredam** de naam voor een verhoogde weg, waar je met een kar kan rijden. Ofwel staat *kerre* voor *keer* en is **Kerredam** een weg die over een keerdam loopt.

Peperstraat: zie 3.2 **Peperstraat**.

Rowegelken: dit eenmalig vermelde en niet te situeren wegeltje heeft mijns inziens niets te maken met rood, want bij ons is de grond niet *rood*, tenzij er bloed gevloeid zou hebben. Ik denk eerder aan «het gerooide wegeltje», waar struiken en bomen uitgekapt zijn, of «het wegeltje aan de **Ro**», wat *ro* < rode 'gerooide plaats' betekent. *Ro* kan ook komen van de familienaam De Roo, hoewel de kans groot is dat er dan een genitief-s zou staan tussen *Ro* en wegelken.

Schaumstraatje: het cryptische straatje uit de stadsrekening van 1416 moeten we misschien lezen als *Schaamstraatje* of *Schuimstraatje*.

Sint-Vincentiusstraatje: straatje tussen de Waai en de Moerstraat aan een rustpunt, een halte van de Sint-Vincentiusprocessie, op de grens van de parochies Sint-Laureins, Kaprijke en Eeklo.

Varkensdreefken: wordt in 1583 gesitueerd nabij de Oostmolen. Vermoedelijk zo genoemd omdat er in die omgeving varkens gekweekt werden.

Vrouwenstraatje: is sedert de 17e eeuw de naam voor het oudere 's **Honds Wegelken**.

Vrouwen- als eerste bestanddeel van een samenstelling is een genitief enkelvoud en betekent in de toponymie gewoonlijk ofwel '(toebehorend aan een Altaar) van O.L.Vrouw', zoals in **Vrouwenveld**, ofwel 'eigendom van een adellijke of geestelijke vrouw', zoals een gravin of een abdis van een klooster. Voor de **Vrouwenstraat** valt echter geen verband aan te wijzen met O.L.Vrouw of de een of andere doorluchtige eigenares. Het lijkt weinig waarschijnlijk dat dergelijke benoemingsmotieven in de 17e eeuw nog konden spelen.

Misschien ontleent de **Vrouwenstraat** haar naam aan het feit dat ze gedeeltelijk toebehoorde aan de O.L.Vrouwparochie van Adegem. Of speelde *Maroie* van de nabij gelegen **Maroyendam** hier een rol?

4 WONINGEN EN GEBOUWEN

4.1 BELANGRIJKSTE BESTANDELEN

GOED

Goed kan in plaatsnamen twee betekenissen hebben. De oudste attestaties wijzen op een exploitatiecentrum, een hoeve van grotere omvang, meestal eigendom van een klooster of geestelijke instelling.

Het «goed» werd veelal genoemd naar de eigenaar: **Sint-Janshuisgoed** (1442) en **Gasthuisgoed** (1578) of naar de plaats waar het lag. In dat geval wordt de plaatsbepaling ingeleid door het voorzetsel *te*: **Goed te Baards** (1402), **Goed ten Moere** (1460), **Goed te Aalschoot** (1505). Soms is in dergelijke omschrijvingen het woord *goed* gewoon weggefallen en heeft men nog alleen *te(n)* + plaatsnaam: **te Blaaks, ten Doorn, ten Boelare, te Beyenshoeke** (1442), waarin gaandeweg de *te(n)* stemhebbend werd en samenviel met het lidwoord **de(n)**. We zouden hier wel eens met zeer oude nederzettingen te maken kunnen hebben.

Goed kan ook gewoon slaan op een eigendom, percelen zonder gebouwen, meestal pachtgoed. In die betekenis zal *goed* minder vlug een plaatsnaam worden, al vinden we te Eeklo toch enkele toponiemen van dat type, b.v. **het goed van Eine** (1350), **het goed te Raverschoot** (1504), **het goed genaamd de Kattelare** (1506).

HOF(STEDE)

Het woord *hofstede* komt vaak in oude teksten voor, maar is zelden een plaatsnaam geworden. Het bestaat uit *hof* (< Germaans *hofa*), wat 'hoeve, boerderij' betekent en *stede* (< Germaans *stadi*), 'plaats'. Een hofstede is dus een plaats waar zich een boerderij bevindt, als toponiem vaak met de naam van de eigenaar: **Wulvekens hofstede** (1550), **Bauwen van Leenens hofstede** (1577).

In de 16e en vooral in de 17e eeuw kan *hofstede* als eigennaam nogal eens betrekking hebben op landbouwgrond: "*een parcheel lants ... genaempt de hofstede*" (1576). Alleen als er «behuisde» hofstede staat, kan men 100 procent zeker zijn dat het een boerderij betreft. Dat komt doordat er - zeker in de beroerde tijden op het einde van de 16e eeuw - nogal wat hoeven in de vlammen opgingen en nooit meer opgebouwd werden, maar de naam *hofstede* bleef.

Hof werd soms ook gebruikt als synoniem van *goed* en sloeg dan op een aanzienlijke landbouwnederzetting (d.w.z. gebouwen en grond): **Hof van Sint-**

Andries (1290), **Sint-Janshof** (1310), **Hof ten Moere** (1307), **'s Hond's Hof**. Het heeft nog altijd die betekenis, hoewel het ook gewoon voor elke boerderij gebruikt kan worden.

In het dialect van de streek is *hof* een onzijdig woord. Onzijdig is het ook in **Kerkhof** en **Schuttershof** (1438), waar het uiteraard sloeg op een omheind stuk grond waar mensen begraven werden of de schietoefeningen plaatsvonden.

HUIS

In ons materiaal is *huis* (< Germ. *husa*) zelden tot een toponymisch bestanddeel geworden. In **(Rijke) Gasthuis**, **Sint-Janshuis**, **Sint-Elooishuis**, **Godshuis** en **Zusterhuis** slaat *huis* eerder op een instelling of klooster. In **Schepenhuis**, **Vleeshuis**, **Duifhuis**, **Sint-Vincentshuizeken** en **Ziekenhuizen** slaat *huis* op het (kleine) gebouw zelf, zelden op een woning, op een klein stuk grond. Ook *huusinghe* wordt in de 16e en 17e eeuw wel eens voor woning gebruikt. In beide gevallen hoort het woord thuis in een min of meer verstedelijkte woonkern.

LEEN

Uit de bronnen valt moeilijk uit te maken of met *leen* een bewoond goed wordt aangeduid of alleen maar land. Er is weinig historisch onderzoek naar gebeurd, waarschijnlijk omdat de informatie niet voor het grijpen ligt. Wel weten we dat de graaf, eer hij hier in de 13e eeuw land vercijsde, grote stukken ervan in leen gegeven had. In het landboek van 1638 vinden we nog enkele *leen*-toponiemen die op bouwland slaan. Toch kunnen we niet uitsluiten dat de oudste Eeklose lenen, zoals **Habars Leen** (1297), (ooit) ook bewoond waren. *Leen* wordt dan ook verder besproken onder 5.1.1 **Leen**.

STEDE

Stede (uit het Germaanse *stadi*) is een oude afleiding van het werkwoord staan. Uit de oorspronkelijke betekenis '(stand)plaats' ontstonden verschillende toepassingen, o.m. 'boerderij' (ook in *hofstede*) en 'stad'. *Stede* of *Stee* werd in de 15e en 16e eeuw gebruikt met de betekenis 'boerderij, woonplaats': **Jans Manden Stede**, **Martkin Zynchauts Stede**, **Galincx Stede**, **Meyers Ste(e)**, **Willem Goethals Stede**, **Cotthems Stede** enz. *Stede* lijkt altijd op bewoning te duiden, in tegenstelling tot *hofstede*, dat niet altijd bewoning veronderstelt.

Vermoedelijk is in het type te + persoonsnaam + s, zoals in **Te Blaaks**, **Te Baards** etc. een woord als *stede*, *huis* of iets dergelijks weggevallen. Ofwel is

er helemaal niets weggevallen en is te + persoonsnaam + s op zichzelf plaatsaanduidend. In elk geval is deze manier om iemands woonplaats aan te duiden in onze dialecten nog altijd gebruikelijk: toe Pols, toe Maria's, toe Stijnes, toe Van Den Driessches enz.

De tweede betekenis van *stede* 'stad' verengde tot 'stadscentrum' en daarna tot 'centraal plein, marktplein'. Zo werd *stede* (zie 3.3.f.) een synoniem voor Markt.

4.2 HOEVEN - BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, pachter of gebruiker

Bouden van Leenens Hofstede: was al in 1577 geen hoeve meer, maar een stuk land, genoemd naar de vroegere eigenaar Boudewijn Van Leenen. Op de belastingrol van 1417 treffen we in Eeklo een Pieter Vanden Leene aan.

Cotthems Stede: gelegen aan de Kottemstraat, eigendom van de familie Van Cotthem: Simoen van Cotthem (1587) en Pieter van Cotthem (1638).

Gasthuisgoed: het **Groot Goed** (nu Huysmanshoeve) in de Bus, eertijds eigendom van het Rijke Gasthuis van Gent.

Goed te Baards: vermoedelijk een van de lenen in Raverschoot, zowel in Eeklo als in Adegem gelegen. De constructie *te + x + s* wijst op een persoonsnaam, in dit geval Baert.

Goed van Eine: lag aan de westkant van de Peperstraat en behoorde in 1241 toe aan Walter van Eine, die waarschijnlijk zijn naam heeft gegeven aan de heerlijkheid (**H**)eine in Kaprijke. Zijn eigendom in Eeklo betrof alleen grond, waarop de latere bezitters tot het einde van het Ancien Régime nog altijd de *kapoen-* of (*h*)*einrente* aan de heer van Eine moesten betalen.

Hillebrants Stede: hoeve van Hillebrant in de Vromboutstraat. In 1399 betaalde ene Jan IJldebrand belastingen in Eeklo.

Hof van Sint-Andries: hoeve aan de Maroyendam en de Balgerhoekstraat (Pastoor Bontestraat), eigendom van de abdij van Sint-Andries bij Brugge, die in 1638 nog 40,8 hectare grond in Eeklo bezat.

Jans Manden Stede: in 1447 wordt de stede van Jan Manden *bij der muelene teekeloe* gesitueerd; bij welke molen is niet meer te achterhalen.

Martkin Zynchauts Stede: is in 1642 een stuk land ghe-naempt *Martin Zincklandts hof*, ten zuiden van de Antwerpse Heerweg op de grens met Lembeke. De vroegere, verdwenen hoeve was eigendom van Martina Zinkhout.

Meyers Stee: hoeve van de familie De Meyer in Balgerhoeke.

Sint-Janshof, Sint-Jans(huis)goed: hoeve van de broeders van het Brugse Sint-Janshospitaal, aan weerskanten van de Sint-Jansdreef.

Wedergrate: het goed Wedergrate in Balgerhoeke moet waarschijnlijk vereenzelvigd worden met het **Walland**, een goed met omwalde hoeve op de westkant van de Maroyendam. Het ontleent zijn naam aan de familie Van Wedergrate, waarvan Otto reeds in 1237 vernoemd wordt.

Willem Goethals Stede: niet te situeren hofstede.

Wulvekins Hofstede: hofstede, in de 17e eeuw land, in de Kerkakker op het einde van de Kerkstraat en aan het begin van de Vromboutstraat. De eerste vermelding *te Wulvekins* laat vermoeden dat ze eigendom was van De Wulf. Wulf is ook een wisselvorm van het dialectwoord *wulg* 'wilg', dat als nevenvorm wulf had. Te Wulvekins zou derhalve ook 'aan de wilgjes' kunnen betekenen. Zie 5.3.2.f **Wulfbos**.

(b) Naar de vorm

Groot Goed: de 17e-eeuwse benaming voor het Goed van het **Rijke Gasthuis**.

(c) Naar de omheining

Walland: is de omwalde hoeve op Balgerhoeke aan de westkant van de Maroyendam. Het land aan de wal is vermoedelijk het oude leen van de heer van Wedergrate. Misschien vormde het vóór 1240, toen de Lieve er nog niet lag, één groot leen met het Walland in Adegem.

Een wal is een aarden ophoping al of niet met een ringgracht. Wallen werden tot de 13e eeuw aangelegd als versterkingen, vluchtburgen, waar de omwonende bevolking bescherming zocht in geval van onheil. Daarna verloren ze alle functionele waarde en waren ze alleen nog een statussymbool.

(d) Naar de ligging

Goed te Aalschoot: werd in 1242 door de abdij van Oosteeklo aangekocht en door schenkingen vergroot. Zie 2.1 **Aalschoot**.

Goed ten Moere: oudere naam voor het Sint-Jansgoed in de Sint-Jansdreef, eigendom van de broeders van het Sint-Janshospitaal van Brugge. De naam wijst op aanwezigheid van moer of turf in het noorden van Eeklo tussen de Eeklose Watergang en de Ziedelingen.

Goed te Raverschoot: slaat wellicht op een van de vele lenen aan weerskanten van de Lieve in Eeklo en Adegem, ten noorden van Raverschootbrug (omgeving Blakstraat) en ten zuiden ervan (omgeving Broeken).

Goed te Wulfschoot: is wellicht een andere naam voor het **Walland**.

Notelaar: hoeve op de noordkant van de Oostveldstraat op de grens met Lembeke.

Bomen werden vaak als oriënteringspunten gebruikt, zelfs in grensafpalingen. De notelaar waarop de naam zinspeelt, stond waarschijnlijk op de grens van Eeklo en Lembeke.

Schaperijgoed: de **Schaperij** lag ten zuiden van de Zuidmoerstraat (Lekestraat) in de heide aan de Klinkaartstraat en de Schaapsdreef. In 1638 is daar geen enkele hoeve meer te bespeuren, zodat we het Schaperijgoed misschien mogen vereenzelvigen met de **Verloren Stede**.

Walleken: in Eeklose bronnen vinden we verscheidene hofsteden met de naam **Walleken**. Zoals we al zegden bij de verklaring van **Kromme Wal**, betekende het woord *wal* aanvankelijk ‘aarden ophoping, terp’ en later ook ‘ringgracht’. Die betekenisovergang valt gemakkelijk te begrijpen: om in het vlakke land een terp aan te leggen, moest men de aarde errond uitgraven. Vandaar dat in onze streken kunstmatige heuveltjes, bedoeld om er gebouwen op te zetten, vrijwel altijd omgeven zijn door een ringgracht. Zo’n gracht betekende trouwens een bijkomende beveiliging. Alleen welgestelden konden zich een woning op een *wal* veroorloven.

Bij boerderijen of andere gebouwen die *wal* heten, valt meestal niet meer uit te maken of ze die naam nu ontleend hebben aan de verhoging waarop ze gebouwd zijn ofwel aan de gracht errond. In de betekenis van ‘aarden ophoping, heuveltje’ werd het woord verdrongen door *mote* en van dan af kreeg *wal* steeds meer de betekenis ‘ringgracht’. Die betekenis heeft het nog altijd in de Meetjeslandse dialecten.

Het oudste Eeklose **Walleken** lag tussen de Grote Straat, de Garenstraat en de Raamstraat en was in de 15e eeuw eigendom van baljuw Daneel Masset.

Walleken is verder geattesteerd als naam voor twee andere boerderijen, die allebei omwald waren; de ene lag in de Hazelarenhoek en de andere in de Bogaertmoerstraat.

(e) *Andere*

Kasteelken: *ten Casteelkene* was in de 15e eeuw de naam van drie hofsteden aan de zuidkant van het Oosteindeken in de omgeving van het Visstraatje.

Nieuwe Hofstede: gebouwd aan de zuidkant van de Oostveldstraat, misschien wel in vervanging van de **Verloren Stede**.

Perreboom: hofstede gelegen op de zuidkant van de Grote Straat, vermoedelijk tussen de Potterstraat en de Visstraat, waar in de 17e eeuw een planterij vermeld wordt. In 1583 wordt de boerderij **Perreboom** genoemd. *Perre* is verwant met *perk/park* en komt van het Latijn *parricus*, 'afsluiting'; *perreboom* betekent dan zoveel als 'draaiboom, zwaar afsluithek'. De boerderij werd dus genoemd naar een afsluithek, wellicht aan de toegangsweg naar de planterij die daar lag.

4.3 HUIZEN EN HERBERGEN - BENOEMINGSMOTIEVEN

Bij namen voor bewoonde panden is vaak moeilijk uit te maken of ze naar een gewoon huis verwijzen, naar een handelspand of naar een herberg. De meeste huizen hadden waarschijnlijk geen naam, de herbergen uiteraard wel. Het zou echter al te eenvoudig zijn, alle met naam bekende huizen ook als herbergen te beschouwen.

Huis- en herbergnamen - voor zover niet gevormd met de naam van de bewoner of de uitbater - zinspelen vaak op het een of ander kenmerk van de plaats waar ze gelegen zijn. Meestal verwijzen ze naar de afbeelding op een gevelteken of een uithangbord; zo hadden de meeste herbergen die De Zwaan heetten, ooit een uithangbord waarop een zwaan te zien was.

Eertijds was een herbergnaam niet zozeer gebonden aan het gebouw zelf, maar veeleer aan de exploitatie, d.w.z. de zaak die in dat gebouw gevestigd was. Vandaar dat een herbergier die met zijn zaak naar een ander pand verhuisde (en dat was vroeger geen zeldzaamheid) de naam van zijn vroegere herberg naar dat nieuwe adres meenam.

Nu gebeurde het soms dat het gebouw waar zo'n mobiele waard zijn intrek nam, al van te voren een eigen naam had, b.v. omdat het voordien al een afspanning was, of omdat het vanouds een huisnaam droeg. In zo'n geval werd vaak ook de oude naam behouden, en daar ligt de oorsprong van de vele dubbele herbergnamen in onze toponymie, b.v. *den hellem ende nu de drie coninghen* (ca. 1550), *de zwane ende gouden leeu* (1575), *den Roostere ende den hert* (1579).

Een ander gevolg van die mobiliteit is dat we dezelfde naam in de loop der tijd soms op twee of zelfs drie verschillende plaatsen aantreffen, en dan is het niet gemakkelijk om die herbergen te situeren.

(a) Naar de eigenaar

's **Keyzers huis**: omweld en stenen huis aan de zuidkant van het Leiken tussen de Bogaertmoerstraat en de Burggravenstroom, dat oorspronkelijk toebehoorde aan ene De Keyser. Hoewel daar in de 17e eeuw geen huis meer overeind stond, werd de grond toen nog *Keyzers Wal* genoemd. In de 18e eeuw werd daar de herberg Het Motje opgericht. Vermoedelijk zijn ook de meersen in de omgeving van het Paradijs naar dezelfde familie De Keyser genoemd.

Schuttershof: herberg en oefenplein van de Sint-Jorishof of de Sint-Sebastiaanshof.

Sint-Jorishof: in 1638 bezat de St-Jorishof, de schuttershof met de stalen voetboog, een herberg en oefenplein van 107 roede op de zuidkant van de Markt met een dreefje in oostelijke richting naar het Zustersstraatje (nu Patersstraat).

Sint-Sebastiaanshof: de herberg en het oefenplein van de schuttershof met de handboog bevond zich op de noordkant van de Zuidmoerstraat met een dreefje in oostelijke richting naar het Hondkotstraatje (Collegestraat), precies waar nu het Schuttershof ligt. In 1638 was het nog 2 gemet en 12 roede groot.

Steur: een 16e-eeuwse herberg tussen de Zwaan en de Lelie. De herberg kreeg wellicht haar naam van de uitbater, die De Steur heette of die «*stuer*», 'bars, hardvochtig of streng', was. Vissen op het uithangbord van een herberg lijken mij minder in aanmerking te komen. Debrabandere (1993, 1327) signaleert een huisnaam De Steur in Gent in de 15e eeuw. Mijns inziens werd de naamgeving van huizen en herbergen in Eeklo sterk beïnvloed door Gentse en Brugse voorbeelden.

(b) Naar de ligging

Doorne: niet te situeren huis op de noordkant van de Grote Straat met doornstruiken als herkenningspunt of gelegen aan een doorn, een perceel omheind door doornstruiken. Dit huis kan, gelet op zijn ligging, niets te maken hebben met het klooster Ten Doorne. Zie 5.1.2.d **Doornkens**.

Engel: herberg op de Spriet (Botermarkt/Ledeganckplein). Een engel komt in de plaatsnaamkunde niet uit de hemel, maar heeft alles te maken met een hoek, een vooruitspringende punt.

Het woord komt van het Latijn *angelus*, wat 'haak, kromming' betekent; het is verwant met *enkel* ('voetgewricht'), *angel* (van een insekt) en met het Engelse *angle* ('hoek').

Molentje: molenhuis bij de molen aan de zuidkant van de Weststraat (Molenstraat) in de buurt van de Nieuwstraat (Desiré Goethalsstraat).

Vlienderboom: een huis in de Potterstraat, gelegen aan een vlierstruik, een veel voorkomende heester, waarvan de bolletjes gebruikt werden in de volkse keuken en de artsenij.

Vogelenzang: lag in de Raverschootstraat in de omgeving van de Nieuwstraat (Desiré Goethalsstraat). Vogelenzang werd en wordt nogal vaak als huisnaam gekozen, omdat het woord de sfeer oproept van een rustige, open, idyllische plek in de natuur, een warande of luthof, waar de vogeltjes naar hartelust kunnen fluiten. Als huisnaam zou Vogelenzang wel eens een bordeel benoemd kunnen hebben (vgl. *vogelen* als populaire benaming voor ‘de liefde bedrijven’).

(c) Naar het uithangbord

Anker: de oudste herberg met die naam lag op de noordkant van de Markt, tussen de Boelare en het Stadhuis. In de 16e eeuw verhuisde ze eventjes naar de Brugsestraat tegenover de Spriet. Was de waard een oud-zeeman?

Arend: deze herberg (?) lag op de noordwesthoek van de Markt en het Stooftstraatje (Patersstraat). Misschien was in de 15e eeuw de Latijnse school al gevestigd in een gebouw achter de herberg. Is het een toeval dat in 1499 meester *Arent* schoolmeester was in de Latijnse school? Heeft hij zijn naam aan het huis gegeven of werd hij zelf zo genoemd, omdat hij daar woonde?

In het midden van de 16e eeuw veranderde de naam in **Bourgonje** en dan weten we zeker dat de herberg als school dienstdeed. In de 17e eeuw waren daar twee herbergen: het **Bourgondisch Schild** en op de hoek de *hostelrije de Croone*.

Bok: 15e-eeuwse, niet te situeren herberg op de Markt.

Bolle: herberg (?) met een bol aan de gevel (vgl. De Gouden Bol) of waar het bolspel gespeeld werd.

Bourgondisch Schild: 17e-eeuwse herberg op de Markt tussen Sint-Joris en de Croone op de plaats van de vroegere herberg **de Arend**.

Bourgogne: 16e-eeuwse benaming voor **de Arend**.

Drie Koningen: 1. Een zeer oude herberg (1433), waarvan de 15e-eeuwse ligging onbekend is. In de 16e eeuw vinden we **de Drie Koningen** terug op de hoek van de Markt en het Oosteindeken, waar in het laatste kwart van de 16e

eeuw de herberg **de Gouden Leeuw** (nu Middenstandshuis) gevestigd werd.
2. In diezelfde periode verhuisde de herberg **de Drie Koningen** naar de zuidoosthoek van de Hondekotstraat (Collegestraat), waar nu nog de Drie Koningen - thans een kledingzaak - gevestigd is.

Galei: 1. De oudste herberg **de Galei** (1451) was gebouwd op de noordkant van de Markt tegen het Schepenhuis aan.
2. Omstreeks het midden van de 16e eeuw verhuisde de herberg naar de zuidkant van de Markt, tussen de herberg de Rode Roos en het hoekhuis (de latere Drie Koningen) aan de Hondekotstraat.

Gouden Leeuw: omstreeks 1575 vinden we een vermelding van de *hostelrie de Zwane*, op de zuidkant van de Markt (ten westen van de Paterskerk) als lid van een dubbelnaam, tezamen met de Gouden Leeuw. Enkele jaren later, in 1581, is **de Gouden Leeuw** verhuisd naar de hoek van de Markt en het Oosteindeken, waar tevoren de herberg **de Drie Koningen** was.

Gulden Hoofd: 1. Een herberg met die naam stond in de 15e eeuw op de noordkant van de Markt.
2. In het begin van de 17e eeuw vinden we het Gulden Hoofd op de zuidkant van de Markt tussen het Hondekotstraatje en het Sterrestraatje, op de plaats van de vroegere herberg **de Hert/Rooster**.

Haan: moeilijk te situeren woning, misschien wel in de omgeving van het 's **Haninstraatje**.

Halve Maan: 17e-eeuwse herberg op de westhoek van de Cocquytstraat en de Brugsestraat.

Haren Tasse: herberg op de hoek van de Kerkstraat en de Krommewalstraat (Teirlinckstraat).

Helm: de benaming slaat misschien op het militaire verleden van de waard.
1. In de 15e eeuw stond de herberg op de noordhoek van de Markt en het Oosteindeken.
2. In 1572 vinden we **de Helm** op de westelijke hoek van de Visstraat en het Oosteindeken.

Hert: 1. Deze afspanning bevond zich op de Markt op de oosthoek van het doodlopend straatje (Pieter Gheeraerts straatje?) tegenover de Boelare.
2. In 1572 was ze verhuisd naar **de Rooster** tussen het Sterrestraatje en de Hondekotstraat.

Hoorn: boerderij (en/of herberg) aan de noordkant van de Grote Straat. De naam staat wellicht in verband met het postwezen in die tijd.

Klok: niet te situeren huis, vermeld in 1460.

Lelie: namen van bloemen waren heel populair als herbergnamen. **De Lelie** lag op de zuidkant van de Markt tussen het Sint-Jorishof en de Steur.

Maan: huis op de Markt, vermeld in 1439.

Ooievaar: herberg op de zuidkant van de Markt tussen de Zwaan en het huis (de huidige Gouden Leeuw?) naast de Papegaai.

Papegaai: herberg op de Markt tussen het huis naast de Ooievaar en de Roos.

Pelgrim: herberg op de zuidkant van de Grote Straat, waarschijnlijk in het Oosteindeken. Pelgrims en rondtrekkende reizigers waren er welkom.

Roos: herberg, ook **Rode Roos** genoemd, op de zuidkant van de Markt naast de Galei, bijna op de oosthoek van de Hondkotstraat. Een andere herberg **de Roos**, voor het eerst vermeld in 1699, gaf haar naam aan de straat de **Roze**.

Rooster: herberg op de zuidkant van de Markt ten westen van het Scheminkel (op de hoek van de Hondkotstraat). Wijst de naam op het roosteren van vlees?

Schaar: in 1489 lag **de Schaar** aan de Zuivelmarkt (= Botermarkt?). Misschien was de waard ook kleermaker.

Scheminkel: herberg op de westhoek van de Markt en het Hondkotstraatje. *Scheminkel*, een verkleinvorm van *simme* 'aap', werd ook gebruikt als scheldwoord en leeft in het dialect voort als *scharminkel* 'zeer mager mens of dier'.

Ster: of **Grote Sterre** was een herberg op de westhoek van de Sterrestraat, die aan de herberg haar naam aan ontleende.

Valk: huis op de noordkant van de Markt tussen de Boelare en het Stadhuis, op de westkant van de Anker.

Vosken: huis op de zuidkant van de Grote Straat, in het Oosteindeken.

Wijngaard: tweede huis naast de Gouden Leeuw op de noordkant van de Grote Straat. Daar schonk men de beste wijn.

Wildeman: huis in het Oosteindeken tussen de Raamstraat en de Garenstraat. Een wildeman is iemand met een wild gedrag, een woest karakter.

Witte Leeuw: huis ten oosten van de Wildeman.

Zwaan: bekende afspanning en vanaf de 15e eeuw een van de oudste en meest prestigieuze herbergen in Eeklo. Gesitueerd op de zuidkant van de Markt, nu ten westen van de Paterskerk.

(d) Naar een patroonheilige

Sint-Christoffel: niet te situeren; misschien te vereenzelvigen met **De Pelgrim**. Christoffel was de patroonheilige van de reizigers en veel herbergen waren naar hem genoemd.

Sint-Elooishuis: het **Hospitaal** van Eeklo stond onder de bescherming van Sint-Elooi, de patroon van de smeden. De gilde van de smeden ligt misschien aan de grondslag van de stichting van dit hospitaal.

Sint-Joris: was de oude herberg aan het **Sint-Jorishof** of **Schuttershof** van Sint-Joris, op de Markt naast het Bourgondisch Schild en de Arend/Croone (op de hoek van het Zustersstraatje). Sint-Joris was de patroonheilige van de schutters met de voetboog.

Sint-Niklaas: was in 1587 al een *onbehuusde hofstede* in het Oosteindeken tussen de Visstraat en de Hospitaalstraat. Het is niet zeker of het tevoren een herberg geweest is.

Sint-Sebastiaan: huis behorend tot het **Sint-Sebastiaanshof** (het huidige Schuttershof) in de Hondekotstraat. De heilige martelaar Sebastiaan was de patroonheilige van de schutters met de handboog.

Sint-Vincentshuizeken: stond op de noordkant van de Raverschootstraat ongeveer schuin tegenover het straatje naar de Broeken. Dat was de grens van de parochies Adegem en Eeklo. De grote Sint-Vincentiusomwegang op de woensdag in de pinksterweek volgde de parochiegrenzen tot in de verste uithoeken (zie **Sint-Vincentiusstraatje**) en nam daardoor een hele dag in beslag. Geregeld hield de processie stil om te rusten en te eten. Mogelijk was het **Sint-Vincentshuizeken** zo een statie waar halt gehouden werd. De vermelding in 1629 van de *Sint-Vincentscappelle* op die plaats pleit daarvoor.

Zeer waarschijnlijk was het huisje ook eigendom van de Sint-Vincentiusgilde, die al in de 15e eeuw bestond en zich bezighield met de bevordering van de

devotie voor de patroonheilige en hulp aan zieken en behoeftigen. Misschien is het dan wel te vereenzelvigen met *tsieck huuzeken aen de Raveschootstrate*.

(e) Naar een materieel kenmerk

Hoge Zulle: huis op de noordhoek van de Cocquytstraat en de Vlamingstraat. Een huis met een hoger gelegen «zulle» of dorpel.

Steentje: een klein stenen huis aan de Zuivelmarkt nabij de Spriet.

(f) Naar functie of bestemming

Hondekot: het grafelijke hondenhok stond op de zuidhoek van het Schoolstraatje en de Vlamingstraat. In de 15e en 16e eeuw moesten Eeklo en Kaprijke samen instaan voor het onderhoud van de *hondekoten*, waar de grafelijke jachthonden een onderkomen kregen, als de graaf in onze streek kwam jagen.

Hospitaal: was eerder een passantenhuis en stond op de oosthoek van de Oostveldstraat en de Hospitaalstraat/Gentweg. Over dit hospitaal schreef Erik De Smet (1980) een boeiend artikel in Appeltjes van het Meetjesland.

Klooster: werd gebruikt voor een abdij of klooster van een reguliere orde. Het klooster en de kapel van de Zusters Penitenten (grauwzusters) werden in de 15e eeuw gebouwd op een wal waarop voordien een hoeve gestaan moet hebben. Het Wallestraatje liep vermoedelijk om het klooster heen, dat meestal **Zusterhuis** genoemd werd.

Lazarijken: op de hoek waar Oostveldstraat en Antwerpse Heerweg scheiden, stond de Lazarij of het leprozenhuis, waar mensen met een besmettelijke ziekte, vooral melaatsen, in quarantaine afgezonderd werden. *Lazarij* is afgeleid van *Lazarus*, de melaatse die volgens het evangelie van Lucas door Jezus uit de dood werd opgewekt.

Het huis stond op 45 vierkante roede cijnsgrond, oorspronkelijk een stuk van de brede weg en dus eigendom van de heer, maar later verkocht met de bepaling dat de nieuwe eigenaar een jaarlijkse cijns of grondrente moest betalen.

Potterij: pottenbakkerij in de Boelare (1563) en op de oosthoek van de Molenstraat en het Akkerstraatje (Pastoor De Nevestraat), waar op de westkant veel misbakken en gebroken steengoed in de grond zit.

Schooltje: onderwijs werd meestal gegeven in het huis van de schoolmeester of «scholaster». Die woonde in de 15e en 16e eeuw in het **Schoolstraatje**

(Collegestraat). In 1556 vinden we het **Schooltje** op het Kerkhof (Kerkplein). De **Latijnse school** of het **Klein Schooltje** stond in de 16e eeuw op de westkant van de Zustersstraat (Patersstraat) achter het huis de Arend/Bourgonje/Croone (op de westhoek van de straat en de Markt) en paalde ten zuiden aan een gang die naar het exercitieplein van de schuttersgilde van Sint-Joris leidde. In 1641 is er sprake van “*het achterste vervallen eynde vanden voorschreven huys, eertijts ghenaeemt de Latijnsche Schole*”.

Ververij: huis van een lakenverver aan de oostkant van de Krommewalstraat (Prinsenhofstraat), bijna tegen de Teirlinckstraat. De Ververij paalde in oostelijke richting aan de Kerkstraat, waar de watergang naar het Oostveld begon.

Vetterij: huidevetterij of leerlooierij achter de herberg de Valke (Markt) tot aan het Moorthamersstraatje (Zilverstraat).

Vleeshuis: slachthuis en slagerij, verder niet te situeren.

Ziekenhuizeken: te situeren in de nabijheid van het **Sint-Vincentshuizeken** of mogelijk daarmee identiek.

(g) Varia

Jeruzalem: bijbelse naam. Huis aan de oostkant van de Kerkstraat, dicht bij de Raamstraat.

Lekkerken: huis (grond?) in de **Potterstraat**, waar men delicatessen verkocht? Het verkleinwoord drukt in elk geval iets kostbaars uit.

Nieuwe Kan: een niet te situeren 15e-eeuwse herberg. Tot het begin van de 20e eeuw schonk men bier uit kannen. We hebben hier te maken met een metonymische overdracht, zoals in De Volle Pint, De Tap enz. **De Nieuwe Kan** verwijst naar het bestaan van een voormalige herberg **De Kan** op die plaats of elders.

Schaak: huis (herberg?) tussen de Markt en het Vlamingstraatje. Lokaal van plaatselijke schakers?

4.4 MOLENS

In ons materiaal vonden we acht molenwallen of molenbergen, wat erop wijst dat er vóór 1600 in Eeklo ten minste acht windmolens gestaan hebben, zij het niet noodzakelijk gelijktijdig. In de middeleeuwen waren de windmolens

van hout gemaakt, wat ze natuurlijk kwetsbaar maakte voor brand. In 1452 lieten de Eeklonars de **Westmolen** in de Lieve zinken om te beletten dat oorlogvoerende (Gentse of Bourgondische) legers hem in brand zouden steken.

Men onderscheidde verscheidene soorten windmolens: koorwindmolens, oliemolens en schorsmolens. De kracht van de olie(stamp)molens of stampkoten werd omgezet in druk om olie te persen uit allerlei gewassen (vooral lijnzaad). In een schorsmolen werd vooral eike- en berkeschors gemalen. Gemalen schors werd gebruikt als looimiddel in de huidevetterijen.

De oudste Eeklose molen was evenwel een watermolen, wat we kunnen afleiden uit de **Molengracht**, die al in 1240 in Balgerhoeke vermeld wordt.

In 1372 is er sprake van *vier grafelijke molens*, namelijk twee **Zuidmolens**, een **Hoge Molen** en een **Oostmolen**. Ik zal proberen ze te situeren.

1. *zuudmoelne oost*: de zuidmolens lagen aan de zuidkant van de Grote Straat. In het oosten komt alleen de latere **Oostmolen** in aanmerking. Hij stond op een stuk cijnsgrond op de zuidwesthoek van de Zuidmoerstraat (Lekestraat) en de Klinkaartstraat (Schaperijstraat).

2. *zuudmoelne west*: lag op de zuidkant van de Brugsestraat, ongeveer waar nu de Tieltseseenweg begint. In 1351 bezat de H. Geesttafel daar een stuk grond en volgens het landboek van 1638 had Pieter Clé daar in die tijd een *stampcot* of oliewindmolen staan.

3. *hoghe moelne west*: was de latere **Gauberg** in de Molenstraat, nu verdwenen door de aanleg van de Leopoldlaan. De molen stond op een molenberg/molenwal (19e-eeuwse Calvarieberg) op cijnsgrond. De straat liep er aan alle kanten rond. In 1617 wordt de Hoge-Molenwal "*daer eertyt eenen schosmeulen op te stane placht*" genoemd.

4. *oostmoelne oost*: de kans is groot dat hiermee de Lembeekse Westermolen bedoeld wordt. Die lag helemaal ten oosten van Eeklo in de Lembeekse Windgatstraat (ten zuiden van de Vromboutstraat) en tenslotte behoorde Lembeke tot 1626 tot de keure van Eeklo. Een andere molen die - zij het in mindere mate - in aanmerking komt, is **Blommekensmolen**.

Andere molens:

5. De **Blommekensmolen** tegenover de Peperstraat wordt voor het eerst in de 17e eeuw vermeld. Misschien bestond hij voordien niet.

6. Op het einde van de 16e eeuw bezat Jeronimus De Noker een oliewindmolen op de zuidkant van de Weststraat tegenover de huidige Eikelstraat. In het begin van de 17e eeuw werd Anthone Verbrugghe eigenaar. In 1620 werd de molen de **Weststampmolen** genoemd.

7. De kleine oliestampmolen van Jan Lippens, spottend **Snuifmeuleken** genoemd, aan het uiteinde van het Akkerstraatje en het Paardenkerkhof, wordt pas omstreeks 1680 vermeld.

Niet met naam vermelde molens:

8. In de 16e eeuw duikt nog een molen op in de Weststraat (Molenstraat) op de oostkant van het Molenstraatje (Desiré Goethalsstraat).

9. Volgens het landboek van 1638 ligt er tegenover de Hoge Molen(wal) in de Zuidstraat (Molenstraat) een *meulenberch*, wat erop wijst dat er vroeger een molen gestaan heeft. Ook later zal daar een gebouw worden (ten oosten van de huidige begraafplaats).

Gauberg: naam van de **Westmolen** op de noordoostkant van de Molenstraat en de Zandvleuge (Heilig-Grafstraat). Hij wordt in 1372 *de hoghe moelne west* genoemd. Deze molen was voor de pachter in de 16e eeuw blijkbaar een goudmijn, maar dan boven de grond!

Oostmolen: was de grafelijke molen die in het document van 1372 *Zuudmoelne oost* genoemd wordt (molen 1).

Westmolen: was de **Hoge Molen**, ook **Westkorenmolen** genoemd (molen 3).

Weststampmolen: stond op de *noortmeulewal* van molen 6.

Zuidmolen: de grafelijke molen die in 1372 *zuudmoelne west* heette en later Pieter Clés stampkot werd genoemd (molen 2).

4.5 ANDERE BOUWSELS

Duifhuis: onder *duifhuis* werden vroeger twee verschillende zaken verstaan: aan de ene kant een soort kooi die men in de zaaitijd op de akker opstelde om zoveel mogelijk schadelijke duiven te vangen (om ze op te eten), zoals men nu nog spreeuwen vangt (Andries 1993, 65), aan de andere kant een duiventil, waarin men tamme duiven kweekte. Het **Duifhuis** dat al in 1422 vermeld wordt, was wellicht een duiventil; ze behoorde bij een boerderij in de Zuidmoerstraat in de nabijheid van de Potterstraat (Kaaistraat). In latere vermeldingen is de naam **Duifhuis** overgegaan op het terrein in de omgeving.

Fontein, Steenput: er stonden drie gemetselde waterputten in het centrum van Eeklo: één ervan bij het kerkhof aan het begin van de Kerkstraat, en twee andere op de Markt. Ze werden **Fontein** of **Steenput** genoemd en deden ook dienst als oriënteringspunten.

Galg: executies werden uitgevoerd ver van de bewoonde wereld, op afgelegen plaatsen, in de **Galgestraat**, waarvan er twee zijn, één tussen de Blakstraat en de Raverschootstraat en één tussen de Waai en de Vlootstraat (Vlotte).

Kerk: de Eeklose kerk wordt al in de keure van 1240 vermeld. De bakstenen kerk die in 1878 werd afgebroken, dateerde uit de 13e eeuw. Haar ligging aan de ingang van de Kromme Wal versterkt ons vermoeden dat aan de voet van deze aarden versterking of vluchtburg de nieuwe woonkern ontstond. Mogelijk stond de kapel die bij de Kromme Wal hoorde, al op een marktplein (later Kerkhof) waar de kerk zou verrijzen. Bij de ontwikkeling van Eeklo tot stad werd een nieuw marktplein (Markt) aangelegd, waarrond belangrijke gebouwen (stadhuis, herbergen, vleeshuis etc.) ingeplant werden.

Kerkhof: de kerk was omringd door een kerkhof, dat zich tot op de Markt (nu Rootje) uitstrekte.

Nonnenpoort: de ingangspoort van het **Aalstgoed**, eigendom van de nonnenabdij van Oosteeklo.

Oude Galg: de oudste galg bevond zich aan de Galgestraat tussen de Zuidstraat (Brugsesteenweg) en de Raverschootstraat.

Stenen Paal: een grenspaal. Hij wordt in 1556 gesitueerd aan de oude molenwal en had misschien een functie in het molenaarsbedrijf.

5 TERREINNAMEN

Tot de 12e eeuw was Eeklo grotendeels nog half-natuurlijk landschap. Alleen in het westen (Raverschoot en Balgerhoeke) en in het noordoosten (de Waai) was er enige bewoning. De rest van het grondgebied bestond uit de hoger gelegen zandige heerweg van Brugge naar Antwerpen, de bossen **Eeklo** en **Aalschoot** en moergebieden in het zuiden en het noorden.

In de 12e en het begin van de 13e eeuw begon de graaf van Vlaanderen de onontgonnen grond in cijns te geven, d.w.z. dat hij de grond verkocht, maar dat de nieuwe eigenaar jaarlijks een grondrente moest blijven betalen. Die heerlijke renten bleven vaak tot het einde van het Ancien Régime bestaan.

In ambtelijke documenten was de geijkte term voor dat woest, onontgonnen land *wastina*, dat we het best vertalen door *woestenberg*. Vele van die «*wastinae*» aan beide kanten van de dekzandrug die dwars door Eeklo loopt, waren waterziek door het ontbreken van een natuurlijke afwatering. Een ingrijpen van de mens was nodig om het overtollige water weg te leiden. Vanaf de 12e eeuw werden er «*leden*» (= kanaaltjes, watergangen) gegraven om die grond te draineren.

Een vraag waarop tot nog toe geen eensluidend antwoord gegeven werd, is of die *leden* gegraven werden om de ontginners in staat te stellen veen of turf uit de grond te halen of gewoon met het doel de grond in cultuur te brengen. De toponymie wijst eerder in de richting van die eerste stelling: de talrijke *moer*-namen zowel ten noorden als ten zuiden van Eeklo bewijzen de aanwezigheid van turf in de grond, tenzij *moer* in die tijd ook nog een andere betekenis dan 'turfhoudende grond' gehad zou hebben. Ook historische bronnen bevestigen dat er ter plaatse turf werd gestoken, o.m. in het Sint-Jansgoed ten noorden en het Altenagoed ten zuiden van Eeklo. Werde het hele gebied, met uitzondering van de zandrug - die immers turfrij was - ontveend en gebeurde dat zo grondig dat er vandaag nog nauwelijks sporen van turf in de ondergrond zitten? Of blijft er na 750 jaar niets meer over van een turflaag die op de meeste plaatsen niet eens één meter dik was?

Wat ook de voorgeschiedenis zij, vanaf de 12e eeuw werden de woeste gronden opgedeeld in «*maten*» (stukken met een bepaalde afmeting), die aanvankelijk enkel geschikt waren voor het weiden van schapen. Die *maten* werden later bebost en/of omgezet in akkerland en verder verkaveld voor individuele bewerking.

Van de eerste particuliere (groot)grondbezitters in Eeklo weten we weinig of niets en het is daarom des te belangrijker dat ook geestelijke instellingen in Eeklo goederen hadden. De archiefstukken van het Sint-Janshospitaal van Brugge, de abdij van Oosteeklo en het Rijke Gasthuis van Gent gaan soms tot het begin van de 13e eeuw terug.

Eeklo kende dus (misschien openkele oudere uitbatingen na) nooit domaniale structuren en collectieve landbouwexploitaties, zoals die tot de 12e eeuw in Vlaanderen ten zuiden van de Leie-Schelde-lijn nog volop voorkwamen.

5.1 AKKERLAND

5.1.1 BELANGRIJKSTE BESTANDDELEN

AKKER

Akker (< Germaans *akra*) is de oudste naam die sedert de Germaanse volksverhuizingen (van de 4e tot de 7e eeuw) bij ons op bebouwd land werd toegepast. In de vroege middeleeuwen lag het bouwland van een bepaalde nederzetting bijeen, niet ver van de bewoning. Die akkers vormden schaarse vlekken cultuurland in een woeste omgeving; om ze tegen het binnendringen van vee en ongedierte te vrijwaren, werden ze vermoedelijk omheind. Er was op die akkers waarschijnlijk een of andere vorm van collectieve bewerking van kracht.

Tijdens de grote ontginningen, die volgens Verhulst in het Meetjesland en het Brugse Vrije tot de 14e eeuw duurden, werd het woord *akker* nog gebruikt voor grotere ontginningseenheden, bijeenliggende complexen, die verder in kleinere percelen (die heetten dan «stukken») werden verkaveld.

Het is niet uit te sluiten dat er in de oudst bewoonde gedeelten van Eeklo vroegmiddeleeuwse akkers van het hiervoren beschreven type voorkwamen, maar ik twijfel er toch sterk aan. Eeklo is een jong cultuurgebied - het werd pas in de 13e eeuw in cultuur gebracht - en de oudste terreinnamen bevatten veelal een persoonsnaam. Dat wijst op individuele ontginning van nieuw gewonnen land. In de Eeklose toponymie duikt het woord *akker* immers pas voor het eerst in 1311 (**Oostakker**) op, d.w.z. tegen het einde van de laatmiddeleeuwse ontginningsgolf. **Oostakker** benoemt een aanzienlijk complex bouwland, dat in tal van kleinere percelen werd verkaveld.

Diezelfde toepassing behield *akker* tot in de 16e-17e eeuw, getuige een hele reeks *akker*-namen uit die periode: **Balgerhoekse Akker, Busakker, Kerkakker, Oostveldakker, Sprietakker, Waaiakker, Woestijnakker**, enz. De sterke toename van de *akker*-namen vanaf de 16e eeuw heeft uiteraard te maken met het grotere aantal vermeldingen in de bronnen, maar het verschijnsel zou ook kunnen wijzen op de groei van pas ontgonnen grond in die periode; woestijnen en velden, die men eeuwenlang had laten verwilderen, werden dan in cultuur gebracht. In de 17e eeuw vallen akkers vaak samen met belopen van het landboek (1638). In ons materiaal betekent *akker* dus al een groot stuk landbouwgrond, afgepaald door bossen, watergangen en wegen, en verdeeld in percelen van individuele eigenaars.

Tijdens de middeleeuwen (en wellicht ook nog daarna) werd het bouwland gedurende de groeitijd van de gewassen omheind tegen het rondlopende vee, dat zowat overal vrij mocht grazen. De afsluitingen die daarvoor werden gebruikt, bestonden meestal uit dood hout of vlechtwerk; in oude teksten worden ze *loke* (van *beluiken*) en *tuun* (*tuin*) genaamd. Het onderhouden van die «loken» en het weren van vee worden in de Eeklose stadskeure gereguleerd.

Augustyn en Thoen (1987, 104-106) wezen erop dat sommige akkers in het noorden van Eeklo met voormalige «maten», uitgeturfde stukken grond samen-vallen.

BILK

Bilk of *bulk* is in oorsprong de benaming voor een afgesloten perceel. Het woord komt van het Germaanse *bilukan* ('beluiken, afsluiten'), waaruit een zelfstandig naamwoord *biloke* werd gevormd, dat nog als zodanig bewaard is in

de naam van het bekende Gentse hospitaal De Bijloke, en door een verdere klankevolutie ook de vorm *bilk* heeft opgeleverd. Die fonetische ontwikkeling verliep als volgt: in *biloke* werd de eerste lettergreep (-ie-) beklemtoond en gerekt tot -ee-, de tweede lettergreep verdoofte tot -lke: *biloke* > *beeloke* > *beeleke* > *beelke* > *belk/bilk*. De oudste vorm in ons materiaal is *beelk*: “den hoghen beelc” (1335). In *bulk*, een jongere dialectische nevenvorm, verdonkerde de *i* tot *u* onder invloed van de -l, zoals in *wulg* (< *wilg*).

In de toponymie heeft *bilk/bulk* betrekking op kleinere omheinde stukken landbouwgrond van particuliere eigenaars: **Alaerts Bilk, Hospitaal Bilk, Hillebrants Bilk**, enz.

Naarmate de grootgrondbezitters hun land verkavelden en aan kleinere boeren verkochten, steeg het aantal *bilk*-namen. In tegenstelling tot de polderstreek, waar *bilk* is geëvolueerd tot het gewone woord voor een weide, slaat in het Meetjeslandse Houtland *bilk* bijna altijd op bouwland.

Op een hoeve was het de gewoonte dat elk stuk grond een naam kreeg, vaak met *bilk* samengesteld. Vele van die *bilk*-namen worden tot op de dag van vandaag gebruikt, zonder dat ze ooit in een landboek, op een kadasterkaart of een plattegrond vermeld worden. In het Meetjesland is *bilk* bijzonder produktief geworden; wellicht was het - zelfs nog tot in de 19e eeuw - de meest algemene benaming voor individuele, omsloten privé-percelen, ongeacht de teelt. In die toepassing ondervond *bilk* dan concurrentie van *stuk* en uiteindelijk heeft *stuk* het pleit gewonnen.

DONK

Samenstellingen met *donk* (< Germ. *dunga*) ‘zandige opduiking in moerasig terrein’, zijn in Eeklo zeldzaam. Ook in de polderstreek ten noorden van Eeklo komen ze heel zelden voor, omdat moerassen daar helemaal ontbreken. Wellicht kwamen de *donk*-namen in concurrentie met de *schoot*-namen, omdat beide ongeveer dezelfde toestand benoemen. Toch stellen we vast dat de *schoot*-namen de *donk*-namen in een bepaald gebied niet uitsluiten, dat ze dus geografisch niet complementair zijn. Bij mijn weten komen *donk*- en *schoot*-namen alleen voor in *lo*- en *broek*-gebieden, niet in de moergebieden ten noorden van de zandrug Maldegem-Stekene.

LAAR

Laar/lare is een heel oud naambestanddeel en het hoeft ons dan ook niet te verwonderen dat plaatsnaamkundigen het nog oneens zijn over zijn precieze betekenis. Het woord komt van het Germaans *hlæri*, wat sommigen met het

Duitse *leer* 'leeg' geassocieerd hebben; een *laar* zou dan een lege plek, een leegte geweest zijn. Een *laar* hoorde in ieder geval bij een nederzetting en was waarschijnlijk een open plaats in een bosrijke omgeving, die ter beschikking stond van de gemeenschap voor het sprokkelen van hout, het weiden en drenken van vee enz. Het hoorde dus thuis in de landbouwgemeenschap van vóór de 12e eeuw, toen nog een deel van het economisch nuttige landschap gemeenschaps-goed was. Het woord werd nadien niet meer gebruikt en leefde alleen nog voort in enkele toponiemen. Sommige *laar*-namen zijn bij ons ingevoerd: **Zellare** en **Boelare**. Andere zijn misschien hier ontstaan: **Berlaars** en **Kattelare**.

LAND

Land is een vrij doorzichtige term die tot op onze dagen gebruikelijk is in de betekenis van landbouwgrond. Vroeger kon het ook onontgonnen grond betekenen, maar toen het land in cultuur werd gebracht, werd het woord voornamelijk op bebouwd land toegepast, dikwijls met de naam van de eigenaar als bepaling. In weinig gevallen is zo 'n plaatsaanduiding met *land* verstaend tot een toponiem. Nergens in het Meetjesland betekent *land* 'regio' of 'streek', zoals in *Land van Aalst* of *Waasland*.

LEEN

Leen komt van het Germaanse woord *laihwini* en betekent 'leen, land door de graaf (leenheer) aan de leenman afgestaan' met bepaalde wederzijdse verplichtingen. In Eeklo is er o.m. sprake van **Habars Leen** (1297), **Sleehouts Leen** (1510), het **Leen** (Blakstraat, 1547), enz.

Over de oude lenen in Eeklo zijn wij bijzonder slecht ingelicht. Vooraleer de graaf in de 12e eeuw Aalschoot begon te vercijnzen, had hij grote stukken ervan (o.m. aan ene Lamlotus) in leen gegeven.

De meeste lenen vinden we in Balgerhoeke en in de omgeving van de Lieve, zowel ten noorden als ten zuiden van Raverschoot. De onregelmatige en versnipperde perceelsstructuur aldaar wijst op een veel oudere uitbating dan de planmatige parcellering in het noorden van Eeklo.

Hoewel ze toen als leen niet meer bestonden, vinden we toch tot in de 17e eeuw *leen*-vermeldingen, zoals: **Abbaerts Leen**, **Leen van Jonker Abraham Doremael**, **Leen van Jan De Vulder**, **Leen van Lucas Blondeel**, **Leen van Gillis van Haecke**, **Leen van Pieter Lambrecht** en **Leen van Jonker van Hoobroeck**. Deze lenen moeten vrij klein en onbelangrijk geweest zijn, want geen enkel beschikte - voor zover wij weten - over enige rechtsmacht.

Het bekendste Eeklose *leen*-toponiem Het Leen (nu Provinciaal Domein) is een plaatsnaam die van uit Waarschoot gegeven werd.

MATE

Mate is afgeleid uit *meten* en betekent 'afgemeten stuk land, oppervlakte'. *Maat*, de vorm met afgekapte *-e* (apocope) die van oorsprong Brabants is, werd in onze streek zelden gebruikt, maar werd in de schrijftaal als correcter ervaren en komt dus ook in vele oorkonden voor.

Zoals Beatrijs Augustyn en Erik Thoen (1987, 102) overtuigend aangetoond hebben, is *mate* een technische term die in de turfwinning thuishoort. *Mate*- en *moer*-toponiemen komen meestal samen voor. Toen in de 12e eeuw het moergebied in het noorden van het Meetjesland massaal en planmatig uitgeturfd werd, verdeelde men de grond in repels (met een lengte/breedte-verhouding groter dan acht) of *maten* (later ook *blokken* genoemd), die aan een ontginning toegewezen werden: o.a. Viermatenwatering (Sint-Laureins), **Bosmate**, **Groeningemate**, **Lokermate**. Vermoedelijk lagen de *maten* per drie tussen de *leden* (afwateringskanaaltjes) en de wegen, en waren ze onderling gescheiden door greppels («grachten»).

Na het ontturven bleven de *maten* er ongebruikt bij liggen en verwilderden ze. Ze werden dan vaak *woestijnen* (*wastinae*) genoemd en nog later bebost (Bosmate) of in akkerland omgezet. In 1493 heette het landboek *den Maetbouc van Eeclo*.

Het woord *mate* raakte na afloop van de turfontginning als bestanddeel van namen in onbruik, toen de betrokken gronden een nieuwe agrarische bestemming kregen; de percelen op de plaats van de vroegere *maten* werden nu naar hun terreintype genoemd: *land*, *stuk*, *meers*, *bos* en *meet*.

Toch moet het woord *mate* nog als landmetersterm in zwang gebleven zijn, want in het Eeklose landboek van 1638 komen vele stukken land of bos voor "in twee of drie maeten", oppervlakten, van elkaar gescheiden percelen.

METE

Het woord *mete* duikt in de bronnen af en toe op als synoniem van *gemete*, het dialectwoord voor *gemet*, afgeleid van *meten*. Volgens enkele zegslui zou *mete* in de volksmond tot voor enkele decennia nog gebruikt zijn als verkorte vorm van *gemet*. In 18e- en 19e-eeuwse geschreven bronnen komt het echter niet voor.

In 13e-eeuwse teksten vindt men als oppervlaktemaat ook *ymete/imete*, een westelijke dialectvariant van *gemete*. Vaak gebruikte men in die oorkonden ook de Latijnse vorm *metae* (<*meta* 'grensmaal') in plaats van *gemete(n)*. Dit *metae*, dat ook 'grenslijn, eindstreep' betekende, evolueerde tot *mete* en is samengevallen met *mete* (uit *gemete*). In het dialect bestaat *mete* nog o.m. in de betekenis van 'streep(je)' (ook in het kaartspel).

Het verkleinwoord van *mete* is *meet-je* ('lapje grond'); het is op een bepaald moment samengevallen met *mee-tje* ('stukje hooiland'), een jonger verkleinwoord van *me(d)e* (zie 5.2.1 *mede*). Het woord wordt nu nog in de streek gebruikt, o.m. in Bentille (WVD, I, 1, 98).

Meetje in *Meetjesland* is dus een streepje, een lapje grond, een perceeltje, in de 19e eeuw het overwegende landschapsbeeld in het zuiden van het Meetjesland, waar de term ontstond. Dat beeld had pastoor Duvillers voor ogen, toen hij in 1859 zijn almanak de naam gaf *Almanak voor 't Meetjesland*. Van dan af werd de benaming razend populair. Dat *meetje* in het dialect van de streek ook oud vrouwtje kon betekenen, was mooi meegenomen en heeft geleid tot het verzonden verhaal over het bezoek van Keizer Karel aan het Meetjesland.

POLDER

Hoewel de poldergrens, d.w.z. de grens van het gebied waar door de zee polderklei werd afgezet, boven Sint-Laureins en Bentille loopt, zijn er ook ten zuiden daarvan enkele *polder*-namen bekend. *Polder* betekent dan eerder 'natte, vaak hoger gelegen, vruchtbare grond' en slaat ook soms op een grote oppervlakte.

STUK

Stuk komt van het Germaans *stukja*, waarvan de westelijk-Vlaamse vorm *stik* is. Tot het einde van de 16e eeuw is *stik* bij ons het gewone woord; van dan af wordt het in de schrijftaal meestal vervangen door *stuk*, een oostelijker woord, dat door scribenten als correcter ervaren werd. In het dialect bleef *stik* tot vandaag voortleven.

De algemene betekenis van het woord is uiteraard 'deel, gedeelte' van akkerland, hooiland, en ook van bos, veld enz. Terecht stelt Magda Devos (1992, 32) dat de term past in de individualistische handelwijze en mentaliteit van de ontginners in het Meetjesland van de 12e en 13e eeuw. Het woord *stuk* werd voor het eerst gebruikt in de kuststreek om nieuwlandpercelen te benoemen die op de ontzoute schorren werden aangelegd. De verspreiding van het woord in onze streek en de sterk Westvlaamse inslag zowel in woordgebruik als in uitspraak van ons dialect, wijst er m.i. op dat de eerste kolonisten hier voornamelijk uit de kuststreek kwamen.

De oudste *stuk*-namen komen voor met een persoonsnaam, **Hannia Bouweegstic** (1314) en **Ghersinstic** (1368), wat de privé-aanpak bij de omzetting van half-natuurlijk landschap naar cultuurlandschap illustreert. In de 16e eeuw krijgt *stuk* de woorden *parcheel* (perceel) en *partie* (partij) naast zich. *Perceel*

is een schrijftaalwoord gebleven, maar *partij* heeft elders in Vlaanderen *stuk* in de betekenis van 'bouwland' overvleugeld. Tegenwoordig is *stuk* in het Meetjesland nog altijd het algemene woord voor een perceel bouwland.

5.1.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, pachter of gebruiker

Veel percelen zijn niet te situeren door het ontbreken van verdere gegevens. Bovendien zijn veel namen van eigenaars of gebruikers zo doorzichtig dat ze geen verdere uitleg behoeven: **Brugghemans Bilk, Ghersin Stuk, Jan Utenhoven Polder, Jans Van den Hende Bilk, Joos' Stuk, Lambrechts Land, Lammens Bilk, Meessemans Stuk, Neels Stuk, 's Meers Bilk, Smits Bilk, Sutters Stuk.**

Abbaerts Leen: bouwland tussen de Zuidstraat en de Balgerhoekstraat, vroeger een leen in het bezit van een zekere Abbaert, vermoedelijk een verbastering van abbat of abt, aangezien de persoonsnaam Abbaert verder onbekend is.

Alaerts Bilk/Stuk: een stuk bouwland in de Broeken, toebehorend aan iemand met de voornaam Alaard, of de familienaam Alaert(s). Willem Alaerd was in 1292 schepen in Eeklo, Wouter Alaert(s) was schepen in 1349. Jan en Pieter Alaerd waren tussen 1397 en 1408 enkele keren baljuw in Eeklo.

Bauwkens Bilk: omheind stuk land van iemand met de naam Bauwken, de verkleinvorm van Boudewijn of van Bauwens. Zie 2.2 **Beyenshoek.**

Bertels Bilk: Bertels is een verbastering van Bertholfs. De familie Bertholf was o.m. in Sint-Laureins bekend. In 1516 was Loy Bertholf schepen in Eeklo.

Blanckaerts Bilk: tussen de Bus en de Waai. Van de bekende familie Blanckaert moest Boidin, de zoon van Arnoud, omstreeks 1300 rente betalen aan het Sint-Janshospitaal en was Jan burgemeester van Eeklo in 1417.

Bogaerts Land: land van een zekere Bogaert. In 1291 was Ghiselin Boenghard schepen in Eeklo. Misschien is dit land te situeren in de omgeving van de Bogaertmoerstraat.

Callens' Bilken: land aan het Lokermeeersstraatje, eigendom van een zekere Callens of van een vrouw die als Calle, d.i. een roepnaam voor Katelijne, Catharina, werd aangesproken. Tussen de Antwerpse Heerweg en de Oostveldstraat lag in de 17e eeuw de Calle Stalpaerts Akker.

Cleemputters Land: de familie De Cleempittere duikt al in de vroege 13e eeuw in de streek (o.m. in Adegem en Lembeke) op. In 1313 is Justaes die Cleemputre schepen in Eeklo.

Cocx: vermoedelijk land behorend aan een telg van de familie De Cock of Lecoc; een zekere Jan Lecoc was baljuw te Eeklo van 1373 tot 1375.

Einbilk: bilk in het **Land van Eine**, ten westen van de Peperstraat, eigendom van de heer van Eine. Zie 2.2 **Eine**.

's Graven Bilk en 's Graven Land: *des Graven* is een genitief enkelvoud en betekent 'van de graaf' of 'van De Grave'. In de eerste veronderstelling waren deze percelen dus ooit eigendom van de graaf en daarop moest cijns, de zgn. heerlijke rente, betaald worden. Er was echter zoveel grond aan de graaf renteplichtig; het lijkt me onwaarschijnlijk dat één stuk daarvan 's *Graven* genoemd zou worden. Veeleer denk ik hier aan de familie De Grave, waarvan Andries, Jan, Katarina, Philips en Sijmoen in 1399 en 1417 in Eeklo belastingplichtig waren. In 1465 wordt er in de streek (Eeklo, Adegem of Maldegem) een Jacob 's Graven Land gesignaleerd.

Grielken Sijs' Land: land van Margriet Sijs. Verkleinwoorden van voornamen sloegen meestal op vrouwen. Griele is de roepnaam van Margareta of Margriet.

Habars Leen: wordt in 1297 gesitueerd "*ligghende voer den kerken*", dus op de zuidzijde van de Grote Straat. Het leen van Habar, een onduidelijke naam. De identificatie met **Abbaerts Leen** ligt voor de hand, ware het niet dat de twee lenen op verschillende plaatsen gesitueerd worden. Zie ook **Abbaerts Leen** en **Leenhauwers Bilk** in deze rubriek.

Hannin Bouweegstuk: het perceel van Hannin Bouweeg. Hannin, Hannes en Hans zijn roepnamen van Johannes. In tegenstelling tot het moderne Nederlands stond in de 13e-14e eeuw de genitief-s vaak bij de voornaam en niet bij de familienaam. Joannes/Jan is de populairste jongensnaam in de 16e en 17e eeuw.

Hillebrants Bilk: zie 4.2.a **Hillebrandts Stede**.

Jacob Herckers Land/Stuk: vermeldingen in 1528 en 1547. In 1517 was Jacob de Herckere schepen in Eeklo. De bekende familie De Herckere/D'Herckers leverde van de 15e tot de 17e eeuw tal van schepenen: Ghyselbrecht (1477), Jan (1489), Berthelemeus (1520), Boidin (1523), Jacob Berthelmeussone (1571), Pieter (1609-1631, burgemeester in 1612, 1613, 1618 en 1633), Pieter fs Pieters (1641), Jan (1642) enz.

Jakobinessenland: land tussen de Zandvleuge en de Zuidstraat, eigendom van het klooster van de Jakobinessen in Brugge. In 1638 (landboek) hadden de zusters daar nog meer dan vijf gemet land liggen.

Jatsin de Key Stuk: niet te situeren land, genoemd naar de eigenaar. Jatsin is Jassen, een vleinaam van Joos of Judocus. Joos de Key was enkele keren schepen en in 1530 burgemeester van Eeklo.

Kerkland van den Eekhoute: al op het einde van de 13e eeuw bezat de abdij van den Eekhoute in Brugge eigendom in de Galgenakker en in het landboek van 1638 had ze op die plaats nog altijd 13 ha land.

Leenhauwers Bilk: Leenhauwers kan ofwel een persoonsnaam zijn, ofwel een soortnaam: de *leenhouder*, 'hij die iets in leen houdt'. Aangezien bij mijn weten de naam in Eeklo niet voorkwam, gaat mijn lichte voorkeur naar de tweede verklaring. Dat betekent dat er tussen het Oosteindeken en de Zuidmoerstraat een leen geweest moet zijn, dat misschien met *Habars Leen* te identificeren is.

's Meers Bilk: vermoedelijk land van ene Meere of Meire.

Moene Pauwels: land van Simoen Pauwels in de Waai.

Nonnenstuk: in 1451 zes gemet land in het Oostveld, eigendom van een nonnenklooster, waarschijnlijk dat van Oosteeklo.

Papestuk: in de Kerkakker (Kerkeste) aan de zuidkant van de Vromboutstraat, eigendom van de *kercke* (= parochie) en genoemd naar haar meest representatieve vertegenwoordiger: de pastoor of (*parochie*)*pape*.

Riveels Land: eigendom van de familie Riveel. Tussen 1374 en 1415 was Alaerd Riveel enkele keren schepen.

Schapelinck Bilk/Stuk: eigendom van de familie Schapelin(ck), die ook een leen bezat in Balgerhoeke en land in Adegem. In 1417 betaalde Gillis Scapelin belastingen te Eeklo.

Schoonakker: *schoon* kan slaan op het gerooid zijn van de grond op die plaats. De eenmalige vermelding *tschoonacker* kan ook wijzen op de persoonsnaam Schoonacker(s).

Sint-Elooisbilksken: omheind stuk land in de Kerkakker (Vromboutstraat), eigendom van een Sint-Elooisgenootschap of -altaar in de kerk. Het hospitaal

of passantenhuis werd ook Sint-Elooi genoemd, maar komt hier niet in aanmerking, omdat de eigenaar van het stuk duidelijk de kerk (= parochie) is.

Sleehouts Leen: leen in de Galgenakker, vermoedelijk hetzelfde als **Blaaks**. Omstreeks 1300 was Heinric Sleihout renteplichtig aan het Sint-Janshospitaal en in 1399 en 1417 betaalden heel wat Sleijhouts belastingen in Eeklo.

Spittaelbilk: omheind land toebehorend aan het Sint-Elooishospitaal of passantenhuis van Eeklo.

Tollenaerskens: eigendom van de familie De Tollenaere. Daar ik die naam nergens in Eeklo terugvind, zou het toponiem ook kunnen betekenen: 'stukjes grond die te zwaar belast, gehypothekeerd zijn'.

Ver Belen de Woeste Lands: betekent op het eerste gezicht: 'land van Ver (= vrouw) Bele de Woeste'. Bele is een verkorting van Isabele of van Mabelie. De vermelding uit 1291 luidt echter "*bacten Ver belen de woestelants*", wat betekent 'achter (de eigendom van) vrouw Bele de Woestelant'. In diezelfde periode wordt ene Willem Woesteland gesignaleerd.

Volckaerts Bilk: bilk ten zuiden van Raverschoot op de grens met Adegem. Gillis Volkaert betaalde in 1417 belastingen in Eeklo.

Voskens Bilksken: tuin van 't Vosken op de zuidkant van de Grote Straat, genoemd naar de vroegere eigenaar Jan De Vos.

Wouterlootken: perceel(tje) in de Moerstraat, eigendom van ene Wouter Lootens. Lootken is de verkleinvorm van Lootens (Debrabandere 1993, 901).

(b) Naar de vorm

Aks(ken): perceel(tje) in de vorm van een grote bijl met aan de bovenkant een scherpe punt, in de Middeleeuwen als strijdwapen gebruikt. Percelen die naar een bijl (ook *aks* en *happe*) genoemd werden, zijn L-vormig.

Bek(sken): spits toelopend perceel in de vorm van een vogelbek.

Dwarsbilken: liggen haaks op de andere percelen.

Geer(ken), Geerhoek: het Middelnederlandse woord *gere* betekent 'wigvormig of schuinlopend voorwerp, spies of pijlpunt'. De akker tussen de Vromboutstraat (in de volksmond de Achterroze) en de Kerkstraat (nu Roze)

heette 't **Geerken**.

De **Geerhoek** was de spitse hoek tussen de Moerstraat en de Hoogstraat.

Hose: het Middelnederlandse *hose*, verwant met *hoes* en *huis*, betekent 'hoge laars, broek(spijp)'; vgl. Duits *Hose*. Een lang perceel met die vorm lag in de Peperstraat.

Kasuele: is een stuk land in de vorm van een kazuifel, deel van een misgewaad. *Kaseule* komt van het Latijn *casula*, verkleinwoord van *casa* (huis), met de betekenis hut, (kleine) monnikscel. Het verkleinwoord van *casula* was *casuvula*, dat *casufle*, kazuifel geworden is. Waarschijnlijk moeten we *kasuele* lezen als *kasuvele*. In de volkmond zegt men nog van een kleine ruimte: het is maar een voorschoot groot. Als benoemingsmotief is *kasuele* te vergelijken met **Hose**.

Korte en Lange (Hilletten/Moeie/Stuk): kort en lang hebben bij akkertoponiemen te maken met de vorm en de grootte.

De **Moeie**, de akker tussen de Raverschootstraat en de Murkelstraat werd in tweeën gedeeld door het verlengde van de Zuidmoerstraat (later ook de **Moeie** genoemd); het kleinste stuk heette **Korte Moeie**, het grootste stuk **Lange Moeie**. **Hilten** is de huidige naam voor **Hilletten**, de stroken land in de **Hillet**.

(**West**)**paling**: een langwerpige, kronkelig stuk land.

Reep: repel, een lange smalle strook land, zo genoemd omdat het lijkt op een *reep*, nu nog in het dialect een naam voor 'touw' (vgl. *string*). In ons materiaal zitten veel woorden die een langwerpige stuk land benoemen: *reep*, *smalle*, *streep*, *string*. Deze perceelsvorm is typisch voor de systematisch geëxploiteerde «nieuwe gronden» ten noorden van de zandrug.

Ronde Bilk: rond kan betrekking hebben op de (gedeeltelijk) ronde vorm van het perceel, maar ook op het reliëf en dan is rond synoniem van bol. Zie 5.2.2.b **Pannekoekmoerwee** en 5.1.2.f **Mortierken**, twee toponiemen (voor hetzelfde perceel?) in dezelfde omgeving .

Smalle/Smal Stuksken: klein, langwerpige perceel.

Strepe/Streepken: lang, recht stuk land.

String(en): dialect voor *strengen*. Het meervoud wijst erop dat de *strengen* vaak tot hetzelfde perceel behoorden, maar door greppels voor de afwatering van elkaar gescheiden waren. Daardoor zagen ze er ook een beetje bol uit en leken ze dus op strengen ('bundels, touwen'; vgl. Engels *string*).

Sprietakker: akker in het verlengde van de **Spriet**, tussen de Weststraat (Molenstraat) en de Raverschootstraat.

Winkel: een stuk land dat met een hoek (= *winkel*; vgl. *winkelhaak*) in een ander stuk zit.

(c) Naar de (voormalige) begroeiing

Biesbilk: een stuk vochtig grasland, begroeid met biezen.

Boekweitstoppelken: een *stoppelke* is een stoppelveld, hier van boekweit, een graangewas dat vooral op zanderige grond goed groeit; het betreft hier dus een perceel waarop ooit boekweit geteeld werd.

Bogaard: dialectwoord voor *boomgaard* (< *bauma* 'boom' + *garda* 'omheining'). Vroeger lagen de boomgaarden niet altijd rondom de hoeve; vaak vormden ze een afzonderlijke aanplanting, soms waren ze gemeenschapsgoed. Enkele boomgaarden lagen in de Zuidmoerstraat.

Braamstukken: een stuk land omgeven door braamstruiken (*L. rubus*).

Distelstuk: een perceel overwoekerd of omgeven door distels.

Doornbilksken/Doornkens: *doorn* betekent o.m. 'doornstruik'; meidoorn en hagedoorn werden veel gebruikt om akkers af te zomen. Doorne komt in onze bronnen vaak voor als naam voor een perceel begroeid met of omheind door doornstruiken. Zulke *doornen* vinden we verspreid over het hele grondgebied. **Het Doornken** was een stuk land op de oostelijke oever van de Lieve in Balgerhoeke. In het midden van de 16e eeuw werd het verkaveld en heetten de stukken **de Doornkens**. Ter hoogte daarvan lag in de Lieve een rabot dat **Doornkens Rabot** genoemd werd.

Ten Doorne is de plaats aan de doornstruik of doornhaag waar volgens de legende een Mariabeeldje telkens terugkwam. "In een bloeiende hagedoorn zouden enkele vrome bewoners van de Zuidmoerstraat op een morgen een Mariabeeld gevonden hebben. Dit beeld werd plechtig overgebracht naar de Sint-Vincentiuskerk, maar 's anderendaags bevond het zich opnieuw in de doornstruik. Men probeerde het beeld dan een onderdak te geven in het hospitaal, maar dit lukte evenmin, zodat men maar besloot ter plaatse een kapel te bouwen voor dit wonderbaar O.L. Vrouwbeeldje. Deze kapel werd Engelandale genoemd." (750 jaar Eeklo, 69). Ten zuiden daarvan werd in de 15e eeuw het klooster gebouwd.

Koolstuk: perceel begroeid met kolen.

Vrombilksken: is een andere naam (verschrijving?) voor **Brombilksken**.

(d) Naar de omheining of het natuurlijke of aangeplante gewas errond

Assebilk: een bilk met «assen» of essen errond.

Bijloke: was een strook grond langs de Lieve, eigendom van de stad Gent en daarom cijnsgrond. J. Pauwels (1939, 288) verklaart *bijloke* en *bilk* uit *biluka*. Zie 5.1.1 **bilk**.

Zoals we al zagen onder akker, was *loke* (uit het Germaans *lukan*, luiken, sluiten) een omheiningswoord. Het woord verdween in de 13e-14e eeuw uit het actieve taalgebruik, maar bleef bestaan in *bij-loke*, een omheind stuk grond bij een hoeve of een woning.

Boomstuk: land met bomen errond of erop.

Houtakker: akker afgezoomd met houtkanten, die men kon snoeien en waarvan men het hout o.a. als brandstof gebruikte.

Houwbilk: omheind stuk land, waarvan men de levende afsluiting kon *houwen* of kappen voor brandhout.

Klaphekken: *hekken* is het dialectwoord voor *hek* en komt van het Middelnederlandse *hecke(n)*, dat vermoedelijk verwant is met *hegge* ‘omheining’. Een draaihek of slaghek deed dienst om de toegang tot een perceel bouwland of weide af te sluiten. Een *klaphek* is in sommige Vlaamse dialecten ook nu nog “een hekje dat vanzelf dichtslaat omdat de draaias schuin geplaatst is.” (WVD, I, 1, 230). *Klap* is een klanknabootsing, het geluid waarmee het hek dichtslaat. Zie ook 5.2.2.d **Draaiboom**.

Lange Haag: een perceel langs een lange haag.

Raashekke: is een ouder toponiem voor **Dullaert** en slaat op het land tussen de Bogaertmoerstraat, de Murkelstraat, de Leedstraat (= Kraaiweg) en de Zuidmoer. *Hekke* (zie **Klaphekken**) verwijst naar het hek aan de toegang tot het land; het bevond zich tegenover de brug over het Eekloos Leiken, vooraleer het Leiken in zuidwaartse richting afbuigt en Burggravenstroom genoemd wordt. Raas (< Germaans *Radtso*) is een voornaam (vgl. Raes Van Gavere) of een familienaam. De grote familie Raes/Rase telde tussen 1399 en 1417 niet minder dan 14 belastingbetalers in Eeklo en Lembeke.

(e) Naar bodemgesteldheid of bodemsoort

Broek(en): is een drooggelegde depressie ten zuiden van Raverschoot. Broeken zijn in oorsprong moerassen, die al in de middeleeuwen werden gedraineerd en omgezet in bos, hooiland en later bouwland. Zie 5.4.1 **Broek**. Het meervoud duikt pas in de 17e eeuw op. Aan de ene kant wijst dat op een toponymische verwarring die optrad na de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e eeuw, toen Eeklo grotendeels verlaten was en veel grond onbewerkt bleef liggen. Die breuk was er de oorzaak van, dat veel oude plaatsnamen verloren gingen. **Het Broek** (in de Meetjeslandse dialecten is het woord mannelijk: *den broek*) bestond uit veel percelen land, die dan **de Broeken** genoemd werden. Aan de andere kant getuigt het meervoud van verkaveling in gelijksoortige percelen door verkoop of erfenis.

Ketsebroek(en): lag grotendeels in Lembeke. Ook hier is het enkelvoud de oude vorm en duikt het meervoud pas op, als het broek in verscheidene stukken verdeeld is, zie **Broek(en)**. De oudste grafieën zijn *Caetsbroec* (1310) en *Catsbroec* (1337). Het is mogelijk het eerste bestanddeel te verklaren als een familienaam en een zekere De Caats (Hugo de Caats is in 1270 poorter van Gent) te beschouwen als de 14e-eeuwse bezitter.

Veel logischer en in overeenstemming met andere *ka(a)ts*-toponiemen (in Maldegem en Sint-Laureins) is *katsen* of *ketsen* te verklaren als ‘het vee drijven’, en dat kon best naar een plaats waar stukken moeras drooggelegd waren om als graasweide te dienen. Van De Kerchove (1946, 115) verklaart *ka(a)tsen* uit het Picardische *cachier* (verwant met het Franse *chasser*) uit het Volkslatijn *catsiare* en *captiare* met de betekenis ‘jagen, drijven, lopen’.

Magda Devos (1991, 70) onderzocht een aantal *Kaats*-toponiemen in Aalter en elders en kwam tot de vaststelling dat *Kaats* steeds betrekking heeft op waterlopen of namen voor lage, waterzieke grond. Zij acht het waarschijnlijk dat *kaats* etymologisch identiek is met het Rijnlandse *Katsch*, dat allerlei met slijk en slijm vergelijkbare substanties aanduidt. Ook die verklaring past goed bij de samenstelling *Kaatsbroek*, dat dus een oud ‘slijk’-woord zou kunnen zijn.

Kwaad Gemet: *kwaad* betekent in de toponymie o.m. ‘moeilijk te bewerken, gevaarlijk’; voor dit gemet, gelegen op de droge, zanderige grond ten zuiden van de Antwerpse Heerweg, zal dat wel het geval geweest zijn.

Moeie: ligt tussen de Raverschootstraat en de Murkelstraat op het zuidelijk hellingsvlak van de zandrug. *Moeie* kan verscheidene betekenissen hebben:

1. *Moeie* is het oude woord voor ‘tante’ en kwam tot in de 19e eeuw algemeen voor als nabepaling bij een vrouwennaam: *Zoete Moeie* (= tante Zoete, van Avezoete) in Lovendegem, *Griete Moeyens Stick* (= tante Griete of Margriet) in

Adegem) en *Calleken Moeyens Land* (= tante Kalle of Katelijne) in Oosteeklo. In een ver verleden duidde *moeie* ook wel eens een andere vrouwelijke verwante aan, een nicht, een stiefmoeder of een schoonmoeder. Dergelijke verbindingen met *moeie* zijn ook in de plaatsnaamgeving terecht gekomen; ze wijzen dan doorgaans op de eigenares van het stuk land in kwestie.

Voor het Eeklose toponiem **Moeie** echter acht ik de verklaring 'tante' onwaarschijnlijk. Deze plaatsnaam komt immers in Eeklo nooit voor met een vrouwelijke persoonsnaam; altijd verschijnt hij alleen en telkens voorafgegaan door een bepaald lidwoord. Bovendien luidt het in de oudste attestatie (1274) *le moiekin*, een verkleinwoord dus, wat de verklaring 'tante' al evenzeer twijfelachtig maakt.

2. De tekst uit 1274 spreekt van land tussen de Zoutweg (einde van de Bogaertmoerstraat) en het *Moieken*, dat is waar we de Murkelstraat en het Leiken vinden. Vóór het Leiken daar gegraven werd, lag er vermoedelijk een beek die het water van de Zuidmoer in westelijke richting wegleidde. *Moieken* kan de naam van die beek geweest zijn. Het woord is een verkleinvorm, zoals wel meer het geval is voor waterlopen, en betekent dan 'slijkerig water, troebel beekje', (vóór de vorm- en betekenisevoluitie van *moieken*, zie onder 3).

De naam van de beek verdween met het delven van het **Leiken** en ging over op de noordelijke akker. Deze verklaring is heel aannemelijk; alleen weten we niet zeker of *Moieken* ooit de naam van het Leiken geweest is.

3. De dialectuitspraak luidt niet *Moeie* maar *Meu-e*, met dezelfde klinker als in o.m. *geu-en* (gooien) en *streu-en* (strooien). Vertrekkend van de uitspraak - die meestal directer dan de schrijftaalkvorm de etymologie van een woord ontsluit - moeten we dus uitgaan van een grondvorm *mooie*, waarin de -oo- tot -eu- werd. De dialectuitspraak en ook de schrijftaalkvorm laten ons toe te veronderstellen dat er vroeger tussen de eerste en de tweede lettergreep een tussenklank -d- stond. Men neemt aan dat het wegvallen van de intervocalische -d- al in de 12e-13e eeuw gebeurd is. Zo komen we tot het grondwoord *mode*, dat over *moeda* teruggaat op het Germaanse *muuthe*, 'mengsel van aarde en water, slijkerige grond', verwant met het Engelse woord *mud*.

De overgang van -oo- tot -eu- (palatalisering) kon allerlei oorzaken hebben (o. m. de aanwezigheid van de overgangsklank -i-), maar ook spontaan gebeuren. Die klankveranderingen waren soms erg streekgebonden; daardoor behielden de middeleeuwse scribenten de traditionele schrijfwijze met de *o*-vormen; de *eu*-vormen werden als minder correct ervaren. Het woord *mooie* (< *mode*) verdween uit het actieve taalgebruik en de variant *modde* evolueerde onder invloed van *moer* tot *modder*, in het dialect *morre*.

Andere plaatsnamen in de buurt bevestigen de aanwezigheid van kleverige, modderige grond: **Briel** en **Diepe Moortel** (Taeldeman 1989, 36-37,39).

Polder: is de **Jan Utenhovenspolder** aan de zuidkant van de Oostveldstraat.

Veistuk: is het zuidelijk gedeelte van de **Moeie** (akker). Door de verbeterde afwatering na het graven van het Leiken werd dit vruchtbare grond. *Vei* is een term die in het Meetjesland nog gangbaar is in de betekenis van ‘welig, vruchtbaar’.

Wittebroodstuk: stuk land van hoge kwaliteit. Wellicht is een *wittebroodstuk* een erg vruchtbaar stuk grond, waarop het beste broodgraan wordt gekweekt, ongetwijfeld tarwe. Vgl. elders Tarwestuk/Tarwebilk.

Zand: is de noordelijke strook van de zandrug palend aan de Zuidstraat (Brugsesteenweg) tussen Eeklo en Balgerhoeke.

(f) Naar reliëfkenmerken

Blote: gelegen ten zuiden van Raverschoot op de oostkant van de Lieve. *Bloote* is ‘boomloos land’. Zie 5.1.2.f **Vlotte 2**.

Bollestuk: land met een bolvormige verhevenheid of een akker die door rondgaand ploegen min of meer bol is komen te liggen.

Dubbeltange: bouwland op het Oostveld en ook een bos in de Pokmoere. Zie 5.3.2.c **Dubbeltangebos**. Een *tange* (< Germaans *tango*) is een tangvormige verhevenheid in een moerassige omgeving.

Helle: in de toponymie heeft *helle* niets te maken met de eeuwige verdoemenis, maar wel met een helling. *Helle* of *helde* komt van *hel(d)en*, ‘buigen, hellen’. De attestatie van 1318 verwijst naar een depressie ten zuiden van de Raverschootstraat, vermoedelijk hetzelfde stuk als de **Mande**.

Helm: het stuk land werd zo genoemd naar de herberg **De Helm** in de buurt van de Visstraat, tenzij het andersom zou zijn en het reliëf er bolvormig was.

Hillet(ten): in de oudste vermelding *Hilleth* (1249) herkennen we duidelijk *hille*, dat (zoals ook *hul* en het Engelse *hill*) van het Germaans *hulja* ‘heuvel, duin’, komt. Het achtervoegsel *-et/it* wijst op een locatief (plaatsaanwijzend woord). Zie 5.1.2.d **Varentbilk**. *Hillet* betekent dus ‘de plaats waar zich een heuvel bevindt’. De *hille* waarvan sprake is wellicht een kleine, ronde en daardoor opvallende verhevenheid van vijf meter in een omgeving van vier meter.

Het Hilletcomplex strekte zich uit tussen de Maroyendam, de Moerstraat, de Sint-Jansdreef en de Kleine Watergang. Toen zulke grote stukken verkaveld werden, nam de naam soms de meervoudsvorm aan, zoals in de Broeken en de

Meekens. Toen in de 16e eeuw de akker in tweeën gedeeld werd, noemde men het kleinste stuk **Korte Hilletten** en het grootste **Lange Hilletten**. De moderne naam is **Hilten**.

Hoge Akker/Bunder, Hoog Land/Stuk: hoger gelegen akkerland.

Hoge Brake: in 1541 zes gemet land tussen de Raverschootstraat (+ negen meter) en de Broeken (+ zeven meter) op de zandrug, dus hooggelegen. *Brake* is 'braakland, niet bewerkt land', omdat het er te zanderig was. Werd in de 17e eeuw het **Leen van Abraham (van) Doremaele** genoemd.

Hoogland: land op de zandrug ten zuiden van de Raverschootstraat. Van uit de Broeken, waar de hoeve stond, lag dit perceel een tweetal meter hoger.

Hoog Nieuwland: in de buurt van de **Hoge Brake**. *Nieuwland* slaat op pas in cultuur gebracht, nieuw ontgonnen land; wellicht was het stuk tevoren bebost.

Hoogeindé: hoger gelegen uiteinde van een perceel, later in het meervoud de *hooch enden*, waarin *ende* 'klein, kort stukje' betekent.

Mande: depressie ten zuiden van de Raverschootstraat. Zie 3.2 **Mandeweegsen**. Misschien te vereenzelvigen met **Helle**.

Mortier(ken): kleine depressie in de vorm van een mortier of vijzel, een vat om iets fijn te stampen. Het *Mortierken* is vermoedelijk het laagste punt van Eeklo op minder dan vier meter in de Boterhoekse Meersen. Zie 5.1.2.b **Ronde Bilk** en 5.2.2.b **Pannekoekmoerwee**.

Mortierken kan ook een variant zijn van *moorterken* (= modderpoel), het verkleinwoord van *morter* of *mortel*, 'slijkerige aarde' (vgl. *mortel* in de betekenis 'metselspecie'). In dat geval benoemt het woord de bodemgesteldheid. De persoonsnaam *Mortier* lijkt hier minder in aanmerking te komen, omdat die naam toen in Eeklo niet voorkwam.

Neren Bilk: lager gelegen bilk.

Vlotte: hoort eigenlijk *Vlote* te zijn, maar de zachtlange *-oo-* werd in het dialect verkort, vandaar *vlotte*, zoals in *rotte* (root 'rij') en *got(te)* (= [hij] *goot*, de *goot*). *Vlote* is een zelfstandig naamwoord afgeleid van *vlieten*, *vloot*, *gevloten*, 'stromen' (zoals *vleug(e)* van *vliegen* en *geut(e)* van *gieten*). Een *vlote* is dus een plaats, waarop water staat of een hellend stuk land waarvan water afstroomt.

1. De bekendste **Vlote** (akker) ligt eigenlijk op Kaprijke en is de noordelijke helling van de zandrug waarop de Waai ligt. De **Vlootstraat** ten zuiden van de

Vlote werd de grens met Kaprijke, die oorspronkelijk in het verlengde van de Ziedelingen lag.

2. Een andere **Vlote**, die ook het **Bloote** genoemd wordt, is de helling van de Leidijk (ca. 9 meter) op de oostkant van de Lieve naar de Broeken toe (ca. 7 meter). Die *vlote* wordt ook **Paesnevens Vlote** en **Volckaerts Vlote** (en in Adegem Volckaertsmere) genoemd.

Zak: wordt al vermeld in 1431. De **Zak** is een depressie van minder dan acht meter ten noordwesten van het Oosteindeken (ca. 10 meter) tussen de Kerkstraat en de Oostveldstraat, met in het midden de Oostveldse Watergang, die aan de Kromme Wal in de Kerkstraat begint.

(g) Naar de grootte

Napoleon schafte de oude, veelal twaalfdelige meet- en rekeneenheden af en verving ze door een tiendelig systeem, het zgn. decimale stelsel. De oude eenheden bleven onder het volk in gebruik tot een goed stuk in deze eeuw. Beter onderwijs en de leerplicht hebben veel bijgedragen tot het inburgeren van het decimale stelsel. Tot op de dag van vandaag rekenen veel boeren nog met de oude landmaten: (vierkante) roede (dialect: *roe*) en gemet (dialect: *gemet*, mv. *gemete*). Bij ons gebruikte men de Brugse maten: 1 gemet = 3 lijnen = 300 roeden = 0,4424 ha. Een bunder was drie gemet of 900 roede.

Acht/Vier Lijnen: een perceel van acht/vier lijnen groot. Een lijn(e) is een oppervlaktemaat van honderd vierkante roeden of een derde van een gemet. De **Vier Lijnen** werd ook het **Vierlijntje** genoemd.

Half Stuk: stuk bouwland dat de helft van een voormalige akker omvat; veel percelen werden door verdeling en verkaveling in tweeën verdeeld.

Honderd Bunder: het grootste Eeklose akkercomplex was honderd bunder groot en lag tussen de Zandvleuge, de Peperstraat, de Kleine Watergang en het land van het Sint-Janshospitaal. Een bunder (< Latijn *bonnarium*) is drie gemet of negenhonderd vierkante roede groot; omgerekend zijn honderd bunder 132,71 hectare. Een deel ervan tussen de Grote en de Kleine Watergang werd de **Noordhonderdbunder** genoemd; een ander deel was de **Vijfentwintigbunder**, vermoedelijk langs de Zandvleuge.

Klein Bilksken/Stuksken: het Meetjesland is bij uitstek de streek van de kleine lapjes grond.

Klein Moene Pauwelken: is de helft van het **Moene Pauwelken** zie 5.2.1.a.

Twaalf Gemeten: lagen op de noordkant van de Murkelstraat en de zuidkant van het Leiken, deels in Oostwinkel.

Vier Halve Bunders: de helft van de **Vierbunders**; ligging met onbekend.

Vijf/zes/zeven Gemeten: oppervlakten konden gemakkelijk als plaatsnaam fungeren.

Vijftig Roeden: een erg klein stukje land, waarschijnlijk in Eeklo-Binnen.

Zeventien Bilken: was ook de naam van een kerkwegel van Nieuwendorpe naar de Cocquytstraat, die door zeventien bilken ten zuiden van de Korte Moeie liep.

Zevenentwintig Bunder: behoorde tot de Altenahoeve in de Zuidmoer, hoofdzakelijk in Oostwinkel.

(h) Naar de ligging

Appelboomken/Pereboomken: land aan een appelboom/pereboom. Bomen deden bij uitstek dienst als oriënteringspunten en grenstekens.

Balgerhoekse Akker: nabij Balgerhoeke tussen de Lieve en de Zuidstraat.

Bandamstuk: land in de omgeving van de Bandam aan de Vlotte.

Bilksken bachter Schure: achter de schuur. *Bachter* is een contaminatie van het bijwoord *bachten* (*be-acht(er)-en*) met het voorzetsel *achter*, ofwel een samentrekking van *bachten* + *der* met dezelfde betekenis.

Dakhuis/Tachuus: in 1528 een niet te situeren stuk land van 200 gemet; een stuk land waar vroeger een dakhuis stond?

Duifhuis: land gelegen aan het **Duifhuis**, een kooi om duiven te vangen of een duiventil, aan de zuidkant van de Zuidmoerstraat, ongeveer ter hoogte van de Pottersstraat. Zie 4.2.e **Duifhuis**.

Hoekbilk/Hoekstuk: gelegen op de hoek van een akker- of perceelscomplex.

Hofland: land in de directe nabijheid van het «hof» of de hoeve.

Hospitaalbilk: bilk in de omgeving van het **Hospitaal**, of eigendom van het Eeklose Sint-Elooishospitaal.

Krookland: land aan de **Krook**, een bocht in het Oosteindeken in de omgeving van de Visstraat. *Krook* kan ook een persoonsnaam zijn, afgeleid van de courante familienaam De Croocq. Hier waarschijnlijk niet van toepassing wegens het ontbreken van de verbindings-s.

Leibilk: aan de Lieve, die ook een «lei» of «lede» (= gegraven waterloop) was. Vgl. 6.6 **Leidijk**.

Noord(bus)akker/Zuid(bus)akker: delen van de **Busakker** ten noorden/zuiden van de **Bus**.

Oostakker: gelegen ten oosten van de kerk, tussen Kerkstraat, Kriekmoerstraat en Oostveldstraat.

Ter Hand: land gelegen aan een wegwijzer met de vorm van een hand in de Balgerhoekstraat, vermoedelijk ter hoogte van de Krekelmuit.

Varentbilk: een bilk gelegen aan een *varent*, d.i. land begroeid met varens. Een plantenaam + het achtervoegsel *-t* noemt de plaats waar die planten groeien. Het achtervoegsel *-t* komt van het Germaanse *-ithja* en vormt een plaatsbepaling (locatief) zoals in *Hillet* (heuvel), *Burcht*, *Biest* (biezen) en *Kleit* (klei).

Vijverstuk: land tussen de Klinkaartstraat en de Lokermeers, langs de Dam (Gentweg). *Vijver* betekent hier 'stilstaande plas'.

Voorbank: perceel aan de **Voorbank**, dicht bij de Stuivenberg aan de zuidkant van de Oostveldstraat. **Voorbank** en **Stuivenberg** wijzen op kleine zandruggen en duinen.

Waaiakker: ten zuiden van de Waai.

Watergangstuk: perceel aan de sloot door de Broeken naar de Lieve.

Westakker: ten westen van de kerk in de omgeving van de Krekelmuitstraat.

Westblaaks: een stuk van de **Blaaks** op de westelijke oever van de Lieve. Zie 2.2 **Blaaks**.

Westbilk/Oostbilk/Oosterse Bilk: bilk ten westen/oosten van de hoeve.

Westland: gelegen ten westen van Maroyendam en van het Meekensstraatje, wellicht zo genoemd onder invloed van het nabije Walland.

(i) Naar de vroegere toestand of naar de wijze van ontginning

Berent Land: in de 12e eeuw was alle niet-ontgonnen land eigendom van de graaf. Bij vercijnzing van dat nieuwe land moest de nieuwe eigenaar (in principe ten eeuwigen dage) een jaarlijkse cijns aan de graaf/heer betalen. Dat werd de heerlijke rente genoemd en die was meestal zeer klein. De eigenaar kon op zijn beurt bij verkoop bepalen dat er een rente rustte op het goed, die jaarlijks aan hem of een begunstigde, een hospitaal of klooster, uitbetaald moest worden. In principe waren die renten *onlosbaer*, niet afkoopbaar.

De meeste van die heerlijke of andere kleine renten verdonkerden, d.w.z. dat ze in onrustige tijden niet meer geïnd werden of konden worden en nadien vergeten werden. Vooral na de godsdienststroeibelen op het einde van de 16e eeuw bleef er van die rentjes niet veel meer over.

Een andere rentevorm was de hypotheekrente die op een goed rustte, doordat de koper geld geleend had. Op die som moest hij een vaste jaarlijkse rente van 6,25% (= *den penninc sestiene*) betalen, totdat hij zijn schuld had afbetaald, maar op die aflossing stond geen termijn. Dergelijke rentebrieven bleven soms meer dan 100 jaar bestaan en veranderden enkele keren van eigenaar, terwijl ook het voorwerp van de rente, het goed, andere eigenaars kon krijgen. Berenten betekende dus 'een hypotheekrente op een eigendom nemen' en zo'n toestand kon zo lang bestaan, dat de naam Berente Land een toponiem kon worden.

Bosbilkskens: omheinde stukjes grond op een plaats waar voorheen bos stond.

Bosmate: land ten noorden van de Moerstraat. Mate wijst op een nog vroegere toestand, nl. een bepaalde oppervlakte moergrond, die nadien bebost werd.

Brandstukken: heide en verwilderd land met onkruid en struikgewas werden geregeld afgebrand, om begrazing mogelijk te maken of om ze te bebouwen. Zie 5.2.2.i **Verberrende**.

Busakker: is eigenlijk **de Bus**, een deel van het vroegere Aalschoot aan beide kanten van de Bus(straat).

Ganzepoel: de vroegere *Ganspoel* (zie 6.4) was in de 16e eeuw al in zompig bouwland veranderd.

Geuzenkerkhof: was in de 17e eeuw de naam van een perceel op de noordkant van de Raverschootstraat (nu Koning Albertstraat), een goede honderd meter voorbij de huidige René Vermaststraat, waar in de jaren 1578-1583, toen in Eeklo de protestanten aan de macht waren, de geuzen (scheldnaam voor de calvinisten) begraven werden.

Heibilk: vroegere heide op het Oostveld, die in cultuur gebracht werd.

Hovekens: stukken bouwland zonder hoeve. Zie 4.1 **Hofstede**.

Kattelare(akker): het bouwland op de vroegere **Kattelare**, een deel van het grafelijke bos Aalschoot aan de zuidkant van de Ketsebroeken, grotendeels op Lembeke. De Kattelare was (evenals het Aalstgoed) eigendom van de abdij van Oosteeklo.

Kattelare bestaat uit *katte* en *lare*. Een *laar* was gemeenschapsgrond die ter beschikking stond van de omwonenden, om er o.m. hun vee te weiden. Zoals Magda Devos (1992, 52-53) terecht opmerkt, hebben vele *kat*-namen in Oost- en West-Vlaanderen betrekking op hoger gelegen land, wat ook de juiste etymologische herkomst van het woord *kat* mag zijn:

1. de hoge rug van de kat (Gysseling);
2. een kade of aarden opworp (Lindemans)
3. een stormram (Des Marez).

Met veel goede wil kan onze **Kattelare** gesitueerd worden in een kleine depressie (deel van de Ketsebroeken) van een goede vijf meter gelegen aan een helling van zeven meter aan de Vromboutstraat. **Kattelare** zou dan betekenen 'de laar gelegen nabij de Katte', waarin «katte» de hoogte zou zijn die naar de «lare» toe afhelt.

Een andere, mijns inziens meer steekhoudende verklaring is: *Kattelare* uit *kattel* + *lare*. Het Middelnederlandse woord *catel* (< Oudfrans *catel* < Latijn *capitale*) betekent 'vee, roerend goed'. Met de klemtoon op de tweede lettergreep evolueerde het woord naar *cateel* en *cateil*; het bleef tot de 19e eeuw in gebruik met de betekenis 'roerend goed, huisraad'. Met de klemtoon op de eerste lettergreep en de betekenis 'vee' (vgl. het Engels *cattle*) verdween het woord al in de 13e eeuw uit het courante taalgebruik. In 1294 wordt er in Zuienkerke nog een *cattel hil* gesignaleerd en in 1299 in Erps een *cattel pole*. Deze verklaring sluit beter aan bij de betekenis van *lare* en ook van het nabije Ketsebroeken, 'laaggelegen graasland waarin het vee gedreven werd'. **Kattelare** is dus een 'lare waar het vee kon grazen'.

Kouterken: in Zuid-Oost-Vlaanderen en de omgeving van Gent was een kouter (< Latijn *cultura*) in de 12e eeuw een groot akkercomplex voor georganiseerde bebouwing volgens het drieslagstelsel. Het ontbreken van *kouter*-namen in Eeklo, met uitzondering van dit verdwaald (ingevoerd?) **Kouterken** uit 1557, bewijst dat een dergelijke exploitatievorm hier nooit heeft bestaan, tenzij misschien op de grote pachthoeven, het Sint-Jansgoed en het Groot Goed.

In het uiterste noorden van Oost-Vlaanderen zijn *kouter*-toponiemen erg zeldzaam en hebben ze in de regel betrekking op hoge, droge en schrale grond (WVD, I, 1, 20), hetgeen goed overeenkomt met de ligging in de Oostveldstraat.

Meers: een voormalig stuk alluviaal hooi- of graasland dat naderhand in bouwland omgezet werd, iets wat in de late middeleeuwen courant gebeurde.

Oostbroek: een stuk van **de Broeken** aan de oostkant van de Lieve, als bouwland gebruikt.

Potterij: het woord betekent ‘pottenbakkerij’, maar kan ook slaan op een stuk land waarin veel klei zit en waarop een steenoven stond.

Steenoven: ten noorden van de Moerstraat werd er zand en klei uit de grond gehaald om stenen te bakken. Tot in de 17e eeuw bleef dat land de **Steenoven** heten.

Veldstuk: *veld* is onontgonnen, woeste grond, vaak met veel droge heideplekken. *Stuk* wijst er dan weer op, dat het land in cultuur gebracht werd.

Verberrende: komt van het Middelnederlandse werkwoord *verber(n)en* ‘verbranden’ en kan op twee werkwoordvormen slaan: het voltooid deelwoord *verbernd* (dus ‘het verbrande’), of het onvoltooid deelwoord *verberrend* (dus ‘wat staat af te branden’). Het **Verberrende** is dus een plaats die in de vlammen opging of geregeld afgebrand moest worden. In die tweede betekenis komt het woord in het Meetjesland vaak voor. Het struikgewas op heidegrond moest af en toe afgebrand worden om de schapen meer graasmogelijkheden te geven. Ons **Verberrende** ligt echter in de Zuidmoer niet ver van de Bogaertmoerstraat en het Nieuwstraatje en in zo’n vochtige omgeving houdt geen van beide verklaringen steek. Het branden moet dus op iets anders betrekking hebben. Dat dit toponiem ingeburgerd raakte en na eeuwen nog gebruikt werd, bewijst dat het branden niet zomaar een voorbijgaande aangelegenheid was. Onder 3.1. **Zoutweg** heb ik gesuggereerd dat het **Verberrende** iets te maken zou kunnen hebben met de zoutwinning in het moer. Voor het zoutzieden zal men allicht veel hout nodig gehad hebben, dat men ter plaatse kon hakken en opbranden.

Verloren Stede: land op de schrale zandgrond tussen de Antwerpse Heerweg en de Klinkaartstraat (nu Hogeboosstraat), waar ooit een boerderij had gestaan die mogelijk met het oude **Schaperijgoed** (zie 4.2.d) moet vereenzelvigd worden. Voor rondtrekkende legerbenden vormden de met brandbare materialen opgetrokken boerderijen een dankbare prooi voor vernielingen en brandschattingen. Deze hoeve werd blijkbaar niet weer opgebouwd en het land kreeg de naam Verloren Stede.

Woestijnakker: een akker die vroeger woestijn was en ook nog lang de Woestijne heette, tussen de Waai en de Vlotte.

(j) *Curiosa en twijfelgevallen*

Driebek: in de keure van 1240 is er bij de grensafbakening van Eeklo sprake van *Ribecke an Caprick*, in enkele kopieën ook van *Ribeke*, Het moet gelegen zijn in Kaprijke in het verlengde van de Ziedelingen, de noordgrens van Eeklo.

Driebek is vatbaar voor drie verklaringen.

Ten eerste zou Driebek een volkse verbastering kunnen zijn van *De Riebe(e)k*, oorspronkelijk een waternaam met de betekenis 'rietbeek'.

De tweede betekenis is een 'driehoekig stuk land'; *driebek* is nu nog een courante benaming voor een stuk land met drie hoeken.

Ten slotte zou *driebek* 'de samenkomst van drie *bekken* of spits toelopende percelen aan een driesprong' kunnen betekenen. Op dat grenspunt loopt een watergang, de **Driebek**, die aan de grens begint, waar Vlotte, Galgestraat (Eindeken in Kaprijke) en Kleine Moerstraat samenkomen. En een drieweg is toch een duidelijker grenspunt dan een kleine beek of een driehoekig stuk land.

Duivestuk: percelen werden soms naar dieren genoemd die er huisden. Duiven had men er liever niet in de zaaitijd.

Egypte: is een erg doorzichtige naam, maar welk benoemingsmotief er precies aan ten grondslag ligt, is niet helemaal duidelijk. Het is zeldzaam dat zo 'n oude plaatsnaam (ca. 1300), die maar ééns vermeld is, zo scherp gesitueerd wordt, met name in de Waai ten westen van het Sint-Vincentiusstraatje. Zeker zinspeelt de naam op het oosterse land Egypte, waarvan de middeleeuwse mens ook bij ons het bestaan kende, o.m. uit het Nieuwe Testament en de kruistochten.

Waarom kreeg die bewuste plaats in de 13e eeuw - en mogelijk daarvóór al - de naam **Egypte** toegekend? Daarover zijn verscheidene gissingen mogelijk. Misschien riep Egypte de gedachte op aan een droge zandwoestijn en vond men het daarom een treffende naam voor de gronden op de zandrug van de Waai. Of heeft vooral de afgelegen ligging een rol gespeeld bij de naamgeving? Er komen in de Vlaamse toponymie namelijk nogal wat «Egyptes» voor, net als namen van andere verre landen: Turkije, Siberië. Het gaat daarbij vrijwel altijd om plaatsen die ver van de bewoonde kern verwijderd liggen, zoals ook ons **Egypte**. Zulke perifere gronden zijn vaak ook weinig vruchtbaar. De geloofwaardigheid van deze verklaring wordt versterkt door de aanwezigheid van het **Wulfbos** in de onmiddellijke omgeving. In dat laatste geval gebeurde de naamgeving vanuit Kaprijke.

Er is nog een derde verklaring, die ik geef voor wat ze waard is. Zigeuners werden in de middeleeuwen *Gypten* (vgl. het Engelse *gypsies*) genoemd, omdat men dacht dat ze uit Egypte kwamen. Hun aanwezigheid wordt hier op geregelde tijdstippen gemeld en we weten dat het Stadsbestuur hun geld gaf om verder te trekken. Is Egypte een plaats waar zigeuners hun tenten opsloegen?

Geverken/Gevers: dit oude toponiem (1368, ook in Maldegem in 1320) heeft wellicht iets te maken met de kwaliteit van de grond en de opbrengst ervan: land dat goed geeft of opbrengt. De **Gever** was van oudsher land van de kerk; dacht men bij de naamgeving aan de schenker of is Gevers hier een familienaam?

Paardeken: wellicht een vroegere paardewei. Die lagen - in tegenstelling tot weiden voor ander vee - wel op alluviale stroken. Het **Paardeken** lag inderdaad aan de Nieuwendorpse Watergang.

Passebilk: een bilk waardoor men moest passeren. Door heel wat bilken liepen kerkwegen, voetwegen en manpaden, zoals door de Zeventien Bilken. Of moeten we *Passi(e)bilk* lezen? Dat zou erop wijzen dat de grote ommegang daar halthield en het passieverhaal er werd uitgebeeld of voorgelezen (vgl. **Sacramentsbilk**). «Pasje» is trouwens het Eeklose dialectwoord voor passie. Het feit dat deze bilk eigendom van de kerk was, spreekt ten gunste van deze verklaring.

Sacramentsbilksken: ieder jaar trok de grote processie langs de grenzen van de parochie. In Eeklo was er ook een sacramentsprocessie op Sacramentsdag, de 60e dag na Pasen. Af en toe stopte ze om de monstrans met de hostie (Corpus Christi) aan de omwonenden te tonen. Dat gebeurde blijkbaar op vaste plaatsen, o.m. aan dit Sacramentsbilksken.

Wulfakker: lag tussen de Vrouwenstraat en de Grote Watergang. Als het eerste bestanddeel een persoonsnaam was, zouden we een genitief-*s* verwachten: *Wulfsakker*, zoals in *Wulfsbilk*. *Wulf* kan een variant van *wulg/wilg* zijn. In dat geval betekent *Wulfakker* 'akker aan de wilg(en)', wat ons aan de Grote Watergang niet hoeft te verwonderen. Zie 5.3.2.f **Wulfbos**.

Zellare: ik kan dit toponiem niet situeren en dat bemoeilijkt een aannemelijke verklaring. Het eerste bestanddeel is vermoedelijk *zel/sel*, 'zouthoudend turf' (vgl. *Zelzate*). Het tweede is een *lare*-naam, waarvan het grondbestanddeel aangeeft dat iedereen daar mocht komen om hout te sprokkelen, vee te weiden en misschien ook turf te steken? In dat geval moeten we **Zellare** in het moergebied plaatsen, naast Paradijs, Zoutweg en Verberrende.

De twee straten waartussen Zellare in 1337 gesitueerd wordt, zijn dan wellicht de Bogaertmoerstraat en het Paradijsstraatje. Zellare kan ook een persoonsnaam zijn.

Zwijntje: vermoedelijk een stuk land bij de hoeve, dat door zwijnen omgeploeterd werd. Of is het een verlorengelopen vorm van zwin, een Kustvlaams woord voor een natuurlijke waterloop?

5.2 GRAAS- EN HOOILAND

5.2.1 BELANGRIJKSTE BESTANDDELEN

MEDE/MEE

Mede komt van het Germaanse *mædwo* ‘hooiland op alluviale gronden’ (Gysseling, 1978, 23), vgl. Engels *meadow*. Het woord is verwant met *maaien* en is een (Kust-/Westvlaamse) wisselvorm van *made*, dat we terugvinden in *madeliefje*. In 1290 is er sprake van *den made*, een term die waarschijnlijk op de Balgerhoekse en Boterhoekse meersen slaat. *Mede* komt in de bronnen ook soms voor als *meet* en *made* als *maat*. *Meet* en *maat* zijn weer oostelijke vormen, die bij ons alleen in de schrijftaal gebruikt werden, omdat ze als correcter werden ervaren dan het dialectische *mede/made*. De overheersende vorm in ons gebied is *mede*: *tmeedekin* (1337), **Meekens(weg)**, **Meestraatje**. Door het wegvallen van de *-d-* tussen twee klinkers kreeg men *mee* (vgl. *stee* naast *stede*) en het meervoud *meen* (*mee-en*).

Tot aan de grote ontginningen in de late middeleeuwen waren «meden» wellicht gemeenschapsground, net zoals broeken en meersen. Als toponymisch element lijkt *mede* te Eeklo nooit iets anders te hebben aangeduid dan aanzienlijke complexen alluviaal hooiland. Vermoedelijk heeft het woord zijn productiviteit verloren, toen dat gemeenschappelijke grasland geprivatiseerd en verkaveld werd; individuele percelen grasland dragen namen met *bilk* en *meers*. Een opmerkelijke ontwikkeling is evenwel dat het woord *mee* wél is blijven voortleven als soortnaam, nl. met de betekenis ‘stuk, strook, repel grond’. In het Eeklose landboek van 1638 is er tientallen keren sprake van een *mee* en twee, drie of meer *meen/medekens/meekens*. Als zodanig heeft het woord betrekking op weide, bos en in mindere mate op akkerland.

Een jonger verkleinwoord van *mee* is *meetje*, een klein lapje grond, en het is vermoedelijk dat woord dat in **Meetjesland** zit. (Zie 5.1.1 *Mete*).

Beatrijs Augustyn en Erik Thoen, twee Gentse historici die de turfwinning in het Meetjesland hebben bestudeerd (1987, 97), maken geen onderscheid tussen *mede/meet/made/maat* (< *maaien*) en *mate* (< *meten*). Ze zijn namelijk van oordeel dat het woord *mede* en zijn varianten *meet*, *made* en *maat* in onze streek niet op het Germaanse ‘grasland’-woord *mædwo* teruggaan, maar allemaal beschouwd moeten worden als wisselvormen van een heel ander woord, nl. *maat*, dialect *mate*, dat van het werkwoord *meten* is afgeleid.

Nu klopt het wel dat er in de toponymie van de moergebieden in het noordelijke Meetjesland vaak zo’n bestanddeel *mate* (< *meten*) voorkomt, en beide auteurs hebben het ongetwijfeld juist voor, als zij de oorsprong daarvan

in verband brengen met de ontvening, waar *maat/mate* de benaming was voor een uit te turven oppervlakte moergrond. Ongelijk hebben ze mijns inziens waar ze beweren dat alle *mede*-toponiemen van het woord *mate* afstammen, m.a.w. etymologisch en semantisch (wat de betekenis betreft) op het van *meten* afgeleide naamwoord teruggevoerd moeten worden.

Dat er wel degelijk twee verschillende elementen in het geding zijn, werd al in 1945 door Jan Lindemans (1945, 269) vermoed en later door Maurits Gysseling (1978, 23) bevestigd.

Mijn bezwaren tegen de opvatting van Augustyn en Thoen zijn eerst en vooral van klankwettige aard. Waar immers zou de *-d-* van *mede* en *made* vandaan komen, als die woorden op *maat/mate* (< *meten*) teruggaan? Bovendien komen de vormen met e-apocope, *meet* en *maat*, in het Meetjesland zelden voor. Tot op de dag van vandaag gebruikt men in het dialect van de streek de vormen met eind *-e*: roze, muile, kinne, bete, kake enz. Bovendien komt *made* (< *maaien*) in ons materiaal en ook in het noorden van het Meetjesland bijna niet voor; vanaf het einde van de 12e eeuw is daar het gewone woord *me(d)e*. In onze bronnen verschijnt *mate* pas een eeuw later, vanaf het laatste kwart van de 13e eeuw.

Mate kan in het Meetjesland nooit iets te maken hebben met *made* en *mede*, want zoals *mede* evolueerde tot *mee*, zou *made* geëvolueerd moeten zijn tot *maai* en nooit tot *mate* (vgl. *raden/raaien*).

Een ander argument tegen de etymologische vereenzelviging van de *mede*-met de *mate*-toponiemen vinden we in de duidelijk verschillende lokalisering van beide types: de *mate*-namen liggen in de moergebieden, de *mede*-toponiemen daarbuiten: geen enkel *mede*-toponiem slaat aanwijsbaar op een stuk veengrond.

Mijns inziens heeft het ene dan ook niets met het andere te maken. Wat wèl blijkt is dat beide naamsbestanddelen soms door elkaar worden gehaspeld door Brugse scribenten vanaf het einde van de 13e eeuw, maar dat heeft weinig met de plaatselijke naamgeving te maken, en nog minder met de etymologische oorsprong van de twee elementen.

Augustyn en Thoen verklaren **Meetjesland** als “*de samenstelling van medekin, het verkleinwoord van meet en maat, plus land met de betekenis ‘gebied’, ‘regio’.*” Ze situeren de naamgeving in de 11e-13e eeuw, de tijd van de grootschalige ontveningen. Welnu, de naam **Meetjesland** is 19e-eeuws; hij werd in 1859 door pastoor Constant Duvillers, alias meester Lieven, gelanceerd in zijn *Almanak van 't Meetjesland*. Het gaat dus niet op, een 19e-eeuwse term te willen verklaren uit een situatie in de 13e eeuw! Wat Duvillers er precies mee bedoeld heeft, is dan weer een hoofdstuk apart.

MEERS

Meers is het meest gebruikte woord om grasland te benoemen. In de middeleeuwen was het niet de gewoonte, het vee op blijvende weiden te laten grazen, want er waren graasplaatsen genoeg. De dieren liepen vrij rond en de bouwlandpercelen werden afgesloten tegen het indringende vee. In de winter had men uiteraard hooi nodig om de dieren te voederen. Meersen waren dan ook in de eerste plaats hooilanden. Ze werden één, vaker twee keer afgemaaid en in de nazomer werd het opschietende nagras afgeweid.

Het woord *meers* is verwant met *meer* en komt van het Germaanse *mari(sk)* ‘waterplas’, dat we beter herkennen in de oude vorm *maersch*, te Eeklo geattesteerd in 1424.

De *meers*-toponiemen komen voor op de aangeslibde (alluviale) grond nabij rivieren, beken en watergangen; daar kon men in de lente en de zomer gemakkelijk hooi winnen. Enkele keren vinden we in ons materiaal ook *meer(ken)*, wat wijst op een meers met waterplassen; een ander woord daarvoor is *zompelken*.

WEIDE

Weide en de westelijke vorm *weede* zijn als cultuurlandnamen vrij jong in de Vlaamse toponymie. Dat is niet te verwonderen, want de werkelijkheid die erdoor wordt aangeduid, namelijk omheinde percelen grasland, was vóór de 17e eeuw in ons landschap nauwelijks te vinden. Tot lang na de middeleeuwen bestond er weinig behoefte aan weiden zoals we die nu kennen, want er waren genoeg andere plaatsen waar het vee kon grazen: broeken, meersen, heidevelden, woestijnen, graskanten, kreupelbosjes, kortom, vrijwel alles wat buiten de bewoning en buiten het akkerareaal lag.

Tot aan de grote ontginningen in de late middeleeuwen waren de weiden wellicht gemeenschapsgrond en behoorden ze net zoals de broeken en de meersen aan de boerengemeenschap. In 1291 is er sprake van “*bi der ghemenre weden*”. Waarschijnlijk werd die gemeenschapsgrond pas vanaf de late middeleeuwen in toenemende mate geprivatiseerd. De akkers lagen tussen sloten, waren omgeven met houtkanten of werden omheind tegen binnendringend vee. Vooral in de bossen had het vee vrij spel, als er niet gejaagd werd tenminste. Het woord *weide* heeft trouwens alles te maken met de jacht, want het komt van het Germaanse *waido* ‘jachtterrein’ (nog bewaard in *weitas*). Of in de oudste Eeklose «weden», de **Weede** en de **Moerwee** (1442) ook vroeger gejaagd kon worden, is niet meteen duidelijk.

Het voer voor de winter werd gewonnen op hooiland, dat na het afmaaïen ook nog begraasd kon worden. Het is pas laat (in de 18e-19e eeuw) dat de weide als blijvend, omheind graasland een vaste plaats krijgt in het landschap. Het hoeft ons dan ook niet te verwonderen dat er zo weinig plaatsnamen met weide voorkomen.

We zien hier dezelfde klankontwikkeling in *wede/lede/mede/hede* (en de schrijftaalwoorden *weet/leet/meet/heet*) over *wee/lee/mee/hee* (tweelettergrepig! *weeë/leeë/meeë/heeë*) naar *wey(e)/ley(ken)/mey(e)/hey(e)* (Algemeen Nederlands: *weide/(leide)/(meide)/heide*).

5.2.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, pachter of gebruiker

Cornelis/Oliviers Meerselken: kleine meers, eigendom van respectievelijk ene Cornelis/Olivier.

Dullaert: liep van het Leiken tot in de Zuidmoer en bevatte meers, bouwland, bos en moer. Zie 2.2 **Dullaert**.

Laureys Maes' Meers: aan de zuidkant van de Murkelstraat, eigendom van Laureins Maes. Maes was een courante naam in Eeklo.

Lokermeers: de oudste naam voor deze meers is *Lokermaete* (1421), waarvan het grondwoord *mate* laat vermoeden dat het oorspronkelijk om moergrond gaat, die na uitvening o.a. in meers werd omgezet. Dat we in het eerste deel een persoonsnaam herkennen, klinkt vrij aannemelijk, aangezien de naam Van Loker(en) al in 1399 in Eeklo wordt vermeld.

Pops Meerken: meertje (zeer drassig weiland met waterplassen) van Poppe.

Volckaerts Mere: weiland met waterplassen, eigendom van ene Volckaert. Vermoedelijk in de nabijheid van Volckaerts Vlote, waarvan Jan Volckaert in 1564 eigenaar was.

Wouters Meers' Van Der Heiden: de meers van Wouter Van Der Heiden. De constructie voornaam + s + benaming van de eigendom + langere familienaam vindt men vaak in de 13e-14e eeuw: *Boidins land Van Ghend, Hannins land Ymloten sons, Willems wedewe land Van Zuenkarke* (alle ca.1300).

Zustersmeers: meers van de zusters (wschl.) van Ten Doorne.

(b) Naar de vorm

Brede Meet: lag in de Hillet. Het gebruik van *meet* en niet *mede* is toe te schrijven aan de Brugse scribenten van de broeders van het Sint-Janshospitaal, die *me(d)e* beschouwden als een dialectwoord.

Korte/Lange Meerselken(s): *kort* is 'breed' en *lang* is 'smal', alleen gebruikt voor kleine stukken meers.

Korte/Lange Meeken(s): verkleinwoord van *mede*. De **Korte Meekens** liggen ten zuiden van de **Meekensweg**, de **Lange Meekens** ten noorden ervan. Een andere meers met die naam, het **Lange Meyken**, lag in de Kerkstraat (nu Roze).

Pannekoekmoerwee: de **Moerwee** lag ten zuiden van de Moerstraat, aan weerskanten van de Maroyendam. Pannekoek kan natuurlijk naar de eigenaar verwijzen, hoewel die persoonsnaam in Eeklo niet voorkomt. Het ontbreken van de genitief-s en het gebruik van het lidwoord *de pancouck moerwee* wijst erop dat het eerste deel moet begrepen worden als pannekoek, wellicht omwille van de ronde vorm. Zie 5.1.2.b **Ronde Bilk** en 5.1.2.f **Mortierken**.

(c) Naar de functie of de bestemming

Bleekmeerselken: *bleek* is hier de stam van het werkwoord *bleken* ('was in de zon bleek laten worden'); de naam moet dus worden opgevat als 'lapje meers dat dienst deed als blekerij'. In de 17e eeuw werd dit stuk de Blekerij genoemd.

Ossebilk/Paardebilk: deze bilk kan geen andere functie gehad hebben dan te dienen als weide voor respectievelijk ossen en paarden. Soms lag zo'n weiland dicht bij de hoeve, soms wordt het tussen andere meersen gesitueerd.

(d) Naar de omheining of het natuurlijke of aangeplante gewas errond

Brombilk/Brom van Hale: *brom* is een dialectwoord voor brem, ginst (*L.genista*), een struik die goed groeit op heide en magere, zanderige weidegrond, een *brombilk*. Brem werd ook door schapen opgegeten. De **Brombilk** lag trouwens in de omgeving van de zandige Klinkaartstraat. De *Brom* is een perceel met brem begroeid of door brem omringd; Van Hale is een persoonsnaam.

Draaiboom: naam van een meers aan **Raashekke**. Een draaiboom is een zwaar houten weidehek.

Kalfhage/Lange Haag: *haag* (Middelnederlands *haghe*, verwant met *heg*)

wordt soms gebruikt in plaats van hout voor 'klein bosje, houtkant met struikgewas'. We hebben hier waarschijnlijk een geval van «getrapte» naamgeving. Het weiland werd metonymisch *hage* genoemd, omdat er een haag rond stond. Het bepalende bestanddeel verwijst naar de kalveren die er graasden. **Kalfhage** zal dus wel nooit de naam van een haag geweest zijn, maar meteen die van de weide.

(e) Naar bodemgesteldheid of bodemsoort

Moerwee: de Moerwee was graasland in of aan het moer ten zuiden van de Moerstraat en de Boterhoek, aan beide kanten van de Maroyendam. Nadat het moer uitgeturfd was, werd het omgezet in graasweide.

Oost-/Westmoerwee: delen van de **Moerwee**. De **Westmoerwee** lag ten westen van de Maroyendam en was een deel van de Boterhoekse Meersen. De **Oostmoerwee** lag aan de oostkant van de Maroyendam, ten noorden van de Korte Hilten.

Vijverstuk(ken): land met grote plassen water, wellicht van de Leke afkomstig, aan de oostkant van de Dam en de noordkant van het Lokermeersstraatje. Die plassen droogden in de zomer op en het land werd dan als hooiland gebruikt. Echte vijvers (<Oudfrans *vivier* <Latijn *vivarium*) kent men in Eeklo niet.

(f) Naar reliëfkenmerken

Neermeers: meers in Balgerhoeke, lager gelegen dan de andere meersen.

Zakmeers: meers in een kom of zak (WVD, I, 1, 33: "laagte met slechte afwatering in het midden van een veld"), of meers gelegen aan de **Zak**.

(g) Naar de grootte

Meerselken: kleine meers. *Meerselken* is het verkleinwoord van *meers*, met een dubbel achtervoegsel *-el* en *-ken*, zoals in *weg-el-ken* en *broek-el-ken*.

Meeken: de namen *meedekin* uit 1337 en *meekin* uit 1470, die evolueerden tot *meekens/meykens*, slaan vermoedelijk op de **Moerwee**. Zoals ik al opmerkte bij Hillet (en Broek), werden enkelvoudsvormen soms door het meervoud vervangen, wanneer het benoemde perceel in kleinere stukken verdeeld werd. Bij het toponiem **Meeken** werd die evolutie in de hand gewerkt door het gebruik van de soortnaam *meekens* (waarvan de jongere vorm *meetjes* is) met de betekenis 'stukjes grond'.

(h) Naar de ligging

Aalschootmeers: meers in Aalschoot langs de watergang.

Balgerhoekse Meersen: tussen de Hilletstraat en de Grote Watergang. Dit zeer waardevolle hooiland werd in het landboek van 1638 tussen 112 en 125% belast.

Buschemmeers: de jongere vormen *Burkelmeers* (1540) en *Buerschelmeers* (1500) zijn verbasteringen van *Buschem maersch* (1424), een vorm die mijns inziens *Bussche maers* moet gelezen worden, waarbij de eenvoudige en logische verklaring 'meers aan het bosje' voor de hand ligt.

Eeklomeers: de Balgerhoekse Meersen.

Gracht: een stukje hooiland genoemd naar de «gracht» waaraan het paalde.

Oostveldse Meersen: langs de Oostveldse Watergang.

(i) Naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning

Coots Moerken: meers dat voorheen moer was en toebehoorde aan een zekere Coo(tje), een vleinaam voor Jacob.

Gemene Weide: die vermelding (1291) bewijst dat er toen nog gemeenschappelijke weideplaatsen bestonden, vermoedelijk in de bossen van Aalschoot. Al de omwonenden mochten er gebruik van maken, zoals bepaald was in de keure.

Oude Meers: wijst erop dat er ondertussen nieuwe meersen zijn bijgekomen of dat het nu genoemde perceel geen meers meer is; dus 'voormalige meers'.

(j) andere

Baelmeers: misschien heeft het eerste bestanddeel *baal* de betekenis 'zak', en kon dit woord, zoals *zak*, in de toponymie gebruikt worden om een reliëf-kenmerk te omschrijven, nl. laaggelegen in een «zak» of depressie. Het valt echter niet uit te sluiten dat achter *bael* een persoonsnaam schuilt, en dat zou dan ofwel de familienaam *Baele* moeten zijn, ofwel *Van Belle*, ofwel *Bel*, een roepnaam voor Isabel. De nabijheid van het **Bellebos** geeft enige grond aan deze laatste veronderstelling.

Cappe: een «kappe» is een kap(mantel); wellicht was de genoemde meers driehoekig van vorm zoals een kap.

5.3 BOSSEN

5.3.1 BELANGRIJKSTE BESTANDDELEN

BOS

Bos komt van het Germaans *busku*, ‘struikgewas, laagstammig bos’, waarvan de betekenis later, mede onder invloed van het Franse woord *bois*, geëvolueerd is tot ‘aangeplant bos met opgaande bomen’. Het oudste bos in Eeklo is de **Bus**, *busche* (1298), een deel van het 13e-eeuwse Aalschoot. Zie 2.1 **Bus**. Zo’n *bus* was geen bos zoals wij dat nu kennen, eerder struikgewas en kreupelhout, zoals het **Wulfbos**, ’s **Maechs Bos** en het **Bellebos**.

We vinden weinig aangeplante bossen vóór de 13e eeuw. Toen werden heel wat woestenijen (*wastinae*) na uitturving omgezet in bos, dat later vaak geroid werd om plaats te maken voor landbouwgrond. Vandaar dat de 16e-eeuwse bosnamen vaak slaan op aangeplante bossen, soms genoemd naar de eigenaar: **Costersbos**, **Malegijsbos**, **Backersbos** enz. Er wordt dan een onderscheid gemaakt tussen *taillebos* (bos met slaghout, houtgewas dat geregeld gekapt wordt) en *boombos* (aangeplant bos met opgaande bomen). De grote herbebossing van het Meetjesland greep pas plaats in de 18e eeuw.

HOUT

Hout duidde in het Middelnederlands niet alleen de dode materie aan, die men opstookt of als timmerhout gebruikt, maar ook het levende, groeiende gewas, bomen en struiken en ook bos.

Hout (< Germaans *hulta*) was tot de 14e eeuw het gewone woord voor o.m. hoogstammig bos. Die betekenis vinden we nog in **Elshout** (1305). Waarschijnlijk heeft *hout* in het dialect van Eeklo de betekenis boomgewas al in de 15e eeuw verloren, want van dan af vinden we geen nieuwe plaatsnamen meer met *hout*, maar wel met (boom)*bos*. De oude betekenis van *hout* is wel bewaard in enkele samenstellingen, waaronder *houtkant*, een ‘perceelsomheining met vooral elzen en wilgen’, en *Houtland*, de gangbare naam voor de zandige streken van Binnen-Vlaanderen, waar eertijds veel bossen waren en waartoe ook het zuiden van het Meetjesland behoort.

LO

Lo is een bestanddeel dat na 1200 zeker niet meer produktief geweest is. De meeste *lo*-namen zijn in elk geval vóór de 10e eeuw gevormd. Het Germaanse

woord *lauha*, waarop *lo* teruggaat, betekent ‘bosje op een hoge zandrug’ met een verspreide begroeiing van struiken en bomen, waartussen het vee kon grazen.

De Meetjeslandse plaatsnamen op *-lo*: **Hoetsel, Hulslo, Kraailo, Papinglo, Ronsele, Ursel** enz. bevatten met uitzondering van **Burkel** (=Berkenlo) en **Hulslo** (=Hulstlo), niet de naam van een boomsoort die de samenstelling van het bosje aanwijst, maar wel de naam van een dier of van de eigenaar(s).

SCHOOT

Schoot (< Germaanse *skauta*), een woord dat we ook terugvinden in *moederschoot*, heeft volgens Gysseling (TW, 32) in plaatsnamen de betekenis ‘beboste hoek zandgrond in een moerasachtige omgeving’. Het woord is verwant met *schieten* ‘vooruitspringen, een stuk grond afbakenen’. In figuurlijke zin is *schoot* ‘een plaats die bescherming en toevlucht biedt’, omdat hij uitsprong in een moeras. Andere bekende plaatsnamen met *schoot* in het Meetjesland zijn: **Raverschoot, Wulfschoot, Aveschoot, Leischoot, Hertschoot en Bukschoot**, vaak samengesteld met een diernaam (raaf, wolf, hert en bok) of een persoonsnaam (Ave).

In de 17e eeuw komt het woord *schoot* nog als soortnaam voor met de betekenis ‘strook land’ en ‘schuine zijde, helling’ (in het dialect *scheute*).

5.3.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) Naar de eigenaar, vruchtgebruiker of aangelande

Backers Bos: bos van een zekere De Backer; lag eigenlijk op Adegem in de depressie (Briel) aan Veldekens met uitlopers in Eeklo langs de Murkelstraat.

Bellebos: deel van 's Maechs Bos ten oosten van de Lieve in Nieuwendorpe, ooit eigendom van Belle, ofwel een voornaam (Isabelle) ofwel een familienaam (Van) Belle. In Adegem vinden we op de Altenahoeve in de buurt “*onsen busch diemen heet Beele Pits*” (1534), ook eigendom van het Sint-Janshospitaal van Brugge. Misschien betreft het hier dezelfde schenkster Isabe(l)le.

Costers Bos: het eerste bestanddeel kan zowel de familienaam De Coster als de soortnaam koster (custos) zijn.

Malegijsbos: acht leden van de familie Maelghijs betaalden in 1399 en 1417 belastingen in Eeklo.

Overdaels Bijlken: het bos van (Van) Overdaele, een familienaam die we in Eeklo niet terugvinden. Een gelijkaardige naam, Van Onderdaele, komen we

wel tegen! In de vermelding van 1528 staat *beilcken* en dat is mijns inziens geen verschrijving voor *beilcxken*. We hebben hier waarschijnlijk te maken met een bosje in de vorm van een bijtje (L-vormig). Nog in de 18e eeuw lag er aan Blaecx Put een *bijle* aan de oostkant van de Lieve.

Sint-Janshuisbos: een bebost stuk van de Sint-Janshuiswoestijn.

's **Maechs Bos:** een groot bos dat zich uitstrekte aan beide kanten van de Lieve tussen Veldekens en de Blakstraat. De vroegere eigenaar heette De Maeghe, De Maeght of Smaegge.

Spittaebos: eigendom van het Sint-Elooishospitaal in Eeklo.

Zustersbos: bos van de zusters van het klooster Ten Doorne.

(b) Naar de begroeiing

Brom van Hale: bosje met bremstruiken, eigendom van een zekere Van (H)ale.

Bus: deel van Aalschoot. Zie 2.1 *Bus*.

Elshaag: er was een **Grote** en een **Kleine Elshaag**, zodat de meest evidente verklaring niet 'haag of heg' is, maar wel 'bosje, houtkant met elzebomen op een moerassig terrein'.

Elshout: een oud toponiem (1305) voor een elzenbos in de Honderd Bunder, ten noorden van de Zandvleuge.

Essenbos: aangeplant bos in het voormalige moergebied tussen de Moerstraat en de Ziedelingen.

(c) Naar reliëfkenmerken

Dubbeltangebos: een *tange* (< Germaans *tango*) is een tangvormige landtong in een moerassige omgeving. In het microreliëf van het bedoelde bos, gelegen op de oostkant van de Burggravenstroom ten zuiden van de Poekmoere, is er inderdaad een tangvormige verhevenheid van zeven meter te zien, met daartussen een kom van zes meter. *Dubbel* is hier pleonastisch gebruikt; een tang heeft al twee armen.

Hoog Bos: hoger gelegen bos in de omgeving van de Hoogstraat. Het Hoge Bos van de Hogebosstraat (vroeger Klinkaartstraat) is een modern toponiem.

Kwade Put(ten): bos gelegen aan/in de Kwade Put, die men in Waarschootse bronnen vermeld vindt in de omgeving van de Dam en de Burggravenstroom aan de grens met Waarschoot.

Neringe: is een collectief zelfstandig naamwoord, gevormd door middel van het achtervoegsel *-ing* uit een bijvoeglijk naamwoord *ne(d)er*, ‘beneden, omlaag’; laaggelegen plaats. *Nederijnghe* komt in die betekenis voor in een tekst van 1533 over het rechtekken van de Burggravenstroom. Dergelijke vormen worden meestal afgeleid van een werkwoordstam (*delinge, slapinge, doeninge*), heel zelden van een adjectief. Of is *neringe* afgeleid is van het zelfstandig naamwoord *neer*, ‘draaikolk, tegenstroom’?

(d) Naar de ligging

Diepe Moortel: bos gelegen in de Diepe Moortel, een laag gelegen stuk met kleverige en slijkerige grond (vgl. mortel ‘metselspecie’), grotendeels in Adegem aan de zuidkant van de Murkelstraat, die in Adegemse bronnen ook Diepe Moortelstraat genoemd wordt.

Vleuge: bos gelegen in de Zandvleuge.

Wallemeet: de *h* in *Walemheete* (1536) hoort er niet te staan (is hypercorrect). Vlamingen spreken de *h* niet uit en weten dus niet of het *heecke* of *eecke*, *hoven* of *oven* moet zijn. Het woord moet begrepen worden als ‘meet gelegen aan de walle(n)’, waarschijnlijk aan de *Wallekens* in de Bogaertmoerstraat. *Meet* betekende hier oorspronkelijk ‘hooiland’.

(e) Naar de vroegere toestand

Bloms Veldeken: bos aan de Pokmoere, eertijds een veldeken, een onontgonnen stuk land, vermoedelijk eigendom van een zekere Blomme.

Bosmate: mate verwijst naar de toestand, toen de plaats nog een «mate» was, d.w.z. een oppervlakte waarin een moer verdeeld werd om uitgeturfd te worden.

Haagmoer: een opmerkelijk voorbeeld van hoe toponiemen vast met een plaats verbonden blijven, ook al wordt het uitzicht van die plaats grondig gewijzigd. Oorspronkelijk moet de **Haagmoer** een moer geweest zijn, dat gelegen was aan een «haag» of klein bosje. In 1544 was het moer zelf bos geworden. De **Haagmoer** was eigendom van het Rijke Gasthuis en uit een pachtovereenkomst van 1562 weten we dat het perceel vóór het bebost werd, nog een *correelhoven* (steenoven) geweest was (E. De Smet 1976, 210).

Meers: een bos dat vroeger meers was, op de noordkant van de Moerstraat.

Zwalemeet: een bos dat vroeger meet of hooiland was. Het eerste bestanddeel is *zwal(e)m*, een dialectwoord voor *zwaluw*. De **Zwalemeet** is dus een meers waar veel zwaluwen vliegen om bij regenweer op zoek te gaan naar insecten.

(f) Varia

Nederdelingebos: een lager gelegen bos dat voortkomt uit een «delinge» (= erfenis)? Wellicht was er eerst een **Delingebos** en werd daarna het laagste deel daarvan **Nederdelingebos** geheten.

Sint-Vincentboom/Sint-Vincent(s)boom(bos): lag tussen de Grote Watergang, de Peperstraat en de Hoogstraat en was in 1638 nog eigendom van het Rijke Gasthuis. Ofwel rustte er op dit bos een rente ten voordele van de parochie (of van het Sint-Vincentiusaltaar), ofwel was er daar een rustpunt van de grote ommegang ter ere van de H. Vincentius.

Wulfbos: dit bos, gelegen aan de Wulfhoek in Kaprijke en aan de zuidkant van de Waai in Eeklo, moet een deel van Aalschoot geweest zijn. Het Eeklose deel was eigendom van de abdij van Oosteeklo (“*der nunnan wulf bossche*”). Helsen (1961) en Schrijnemakers (1986) hebben overtuigend aangetoond dat het element *wulf* in de toponymie verschillende betekenissen kan hebben. De twee belangrijkste zijn ‘wolf’ en ‘wilg’. In het eerste geval is *wulf* de westelijke dialectvorm voor *wolf* (vgl. *bus/bos, sturten/storten, wulle/wolle*), in het tweede moet *wulf* verklaard worden als een wisselvorm van *wulg*, dialect voor *wilg* (vgl. de *g/f*-wisseling in *genoeg(t)/genoeft, Balgerhoeke/Balverhoeke, achter/Eng. after*).

In ons toponiem heeft het eerste element ontegensprekelijk de betekenis ‘wolf’. De zeer vroege vermelding (1300) van dit *busch*, in een periode dat er nog wolven in onze streek leefden, en het feit dat Aalschoot ooit grafelijk jachtterrein was, versterken die verklaring. In de middeleeuwen was de wolf een gevreesd dier (cfr. «Roodkapje en de wolf»). Er werden klopjachten op wolven gehouden, omdat zij vleesetende concurrenten van de mens waren. Het **Wulfbos** kan dus een bos zijn waar een wolf huisde, waar wolven gesignaleerd werden, waar erop gejaagd werd, of waar een wolf neergeschoten werd. Trouwens, dat de hele buurt **Wulfhoek** heette, steunt onze verklaring: «wulfhoeken» zijn doorgaans afgelegen, woeste plaatsen die door de mensen gemeden werden, omdat men vreesde dat er wolven zaten. Het zal wel geen toeval zijn dat we in de onmiddellijke omgeving de namen Egypte en Woestijn aantreffen!

Een andere - figuurlijke - betekenis van *wolf* is ‘uitgestotene, balling’, maar dat lijkt mij hier minder toepasselijk.

5.4 ONONTGONNEN GROND

5.4.1 BELANGRIJKSTE BESTANDDELEN

BROEK

Gysseling (1975, 3) verklaart *broek* uit het Germaans *broka*, dat teruggaat op een voor-Germaans woord *brako* 'moeras'. De *broek*-toponiemen in ons materiaal duiden depressies aan, zogenaamde deflatiekommen, zonder natuurlijke afwatering, gelegen aan de zuidkant van de dekzandrug. Wellicht is *broek* in onze streek ooit het gewone woord geweest voor moeras; het woord *moeras* komt in ons dialect niet voor. Naarmate de broeken beter gedraineerd werden, o.m. door het graven van de Lieve, kregen ze een bestemming als bouw- en hooiland. Een kleiner moeras werd wel eens *zompeling*e genoemd.

In onze dialecten is het woord mannelijk.

HEIDE

Heide (< Germ. *haithjo* 'heide') moeten we in Eeklo altijd in de omgeving van de zandrug zoeken. Het is magere, schrale zandgrond, waarop weinig groeit. Alleen schapen kunnen daar grazen. De oudere, westelijke vorm *heet* komt hier niet voor, wel *hede*: **Heekens** (uit *hedekens*) naast *Heikens*. In plaats van *heide* wordt soms *veld(eken)* gebruikt, een woord dat een ruimere betekenis heeft.

MOER

Moer komt van het Germaans *mor-*, dat wij ook in *moeras* terugvinden en dat verwant is met *meer*, 'waterplas'. In Vlaanderen betekende *moer* 'turfhoudende, of drassige grond'. Naarmate de moergrond uitgeveend werd, verloor het woord *moer* zijn oorspronkelijke betekenis en ging het steeds meer 'moeras' (< *moer* + *maras*) betekenen. Het feit dat midden in de 16e eeuw Kriekebitersstraat probleemloos kon veranderen in Kriekmoerstraat, zonder dat er in de omgeving veengrond te bespeuren valt, bewijst dat het woord *moer* 'veenhoudende grond' bij ons toen al uit het actieve taalgebruik verdwenen was en zelfs niet meer begrepen werd.

Moer(e) behield als soortnaam wel de betekenis 'drasland, moeras' en beïnvloedde de vormontwikkeling van het woord *modde* tot dialectisch *morre*, Algemeen Nederlands *modder*. Zie 5.1.2.e **Moeie**.

Het valt op dat in ons materiaal het woord *marasch* totaal ontbreekt, wat er mijns inziens op wijst dat *moer* bij ons de twee betekenissen had of dat alle moeren turfhoudend waren. Het ene kan het andere in de tijd voorafgegaan zijn.

In onze dialecten is moer meestal mannelijk, soms vrouwelijk.

Er is in het Meetjesland wel een verschil tussen de moergronden ten noorden en ten zuiden van de dekzandrug.

Ten noorden is het moergebied (Aardenburgse Moer, Noordmoer) een vrijwel aaneengesloten gebied dat vanaf de 12e eeuw systematisch werd uitgeturfd. Het vormde de zuidelijke uitloper van het Hollandveendek, dat zich tot onder Eeklo uitstrekte.

Het hele ontveningsproces gebeurde planmatig. Er werd enorm veel kapitaal geïnvesteerd, niet alleen in de aankoop van de grond, maar ook in de exploitatie. Eerst werden wegen aangelegd en afwateringskanalen of *leden* gegraven om het water weg te leiden en de grond te draineren. Daarna werd het gebied tussen twee wegen in drie maten of repels verdeeld en uitgeturfd tot op de zandlaag. Als de turf niet aan de oppervlakte van de af te graven repel lag, werd de dunne deklaag op de zandlaag van de vorige gegoooid, enz. De dikke plakken turf werden te drogen gelegd en dan op platbodems via de «veren» of bevaarbare kanaaltjes naar de Eeklose Watergang gevaren en verder naar Aardenburg en Brugge gevoerd (Zie Luc Stockman, 1969, 182).

Later werden ook de wegen, die dan uiteraard hoger lagen, afgegraven en uitgeveend. Na de exploitatie bleef van het oppervlakteveen niets meer over.

Ten zuiden van de dekzandrug vinden we ook *moer*-toponiemen: de **Zuidmoer(e)**, de **Pokmoere** en de **Oostmoere**. Die moeren werden niet systematisch uitgeveend, omdat ze niet doeltreffend gedraineerd konden worden en tot de dag van vandaag blijven ze nog zeer drassig en vrij ontoegankelijk. Ze liggen in een reeks depressies die ontstonden, doordat de zandrug Maldegem-Stekene de noordwaartse afvloeï afdamde en zo waterzieke gronden vormde.

Sommige van die depressies worden ook *broeken* genoemd; men neemt aan dat ze op een natuurlijke wijze kunnen vervenen, zodat daar ook moer in de ondergrond zit.

Dit veen is dus op een andere manier tot stand gekomen dan het veen ten noorden van de zandrug. Tot in de 16e eeuw werd er op kleine schaal voor eigen behoefte nog turf gestoken.

VELD

Veld benoemt in de Middelnederlandse toponymie open, ongebruikt, woest land, dat zich onder verscheidene gedaanten kon manifesteren: aan de ene kant als zanderige grond, vaak gedegenerieerd bosland, begroeid met kreupelhout en heidevegetatie, een terreintype dat ook *heide* wordt genoemd; aan de andere kant is veld ook drassig, moeilijk toegankelijk en daarom onontgonnen gebied; in die laatste toepassing wisselt het woord af met *woestijn*. In Eeklo zijn er tot de 17e eeuw velden, waar nu eens het ene, dan weer het andere aspect overheerst.

De belangrijkste Eeklose velden liggen op de zandrug, het **Zandveld** en het Oostveld; daar overheeft het *heide*-aspect. In de lager gelegen velden, Veldkens (Adegem) en de **Velden** (Moerstraat) overheeft het *woestijn*-aspect. Vele *veld*-namen bleven bestaan, ook nadat de velden in de 17e eeuw in cultuur gebracht waren (veelal werden ze bebost).

In het Eeklose dialect evolueerde *veld(en)* - onder invloed van het AN? - naar de algemene betekenis 'open, toegankelijk (bouw)land buiten de woonzones', maar in die zin komt het woord in de toponymie niet voor.

WOESTIJN

In 12e- en 13e-eeuwse Latijnse akten wordt woest, onontgonnen gebied *wastina* genoemd. Volgens Gysseling (TW, 1086) is het een Picardisch woord, ontstaan uit het Germaanse *wostumnjo* ('het wilde, onontgonnene') en het Latijnse *vastus* ('eenzaam, verlaten, woest'). *Wastine* wordt *wostine*, (*h*)*ostine*, *rostine* en *woestine*. Zowat overal in het Meetjesland vindt men *woestijne*-namen.

1. In zijn meest algemene betekenis slaat het woord *woestijn* op ongebruikt, tamelijk ontoegankelijk, woest land met zure, drassige plaatsen, begroeid met struikgewas, een woestijn dus. Vele van die woestijnen bleven lang onontgonnen en kregen soms een *veld*-naam.

2. In het moergebied was de grond na de ontvening nagenoeg waardeloos; hij bleef verwilderd achter en werd dan ook *wastina* of *woestijn* genoemd. *Woestijnen* werden soms verkocht tegen amper 5% van de prijs van moergrond. Ze werden in de 13e eeuw vaak aan geestelijke instellingen geschonken. De meeste van die woestijnen werden vrij vlug in cultuurland omgezet, eerst in bos en later in akkerland.

Als soortnaam in de oude betekenis was het woord *woestijn* in de 17e (16e?) eeuw al uit de actieve woordenschat verdwenen en zo kon het later met zijn huidige betekenis weer in de taal opduiken.

ZOMPEL(ING)

Zompel(ken) en *zompelinge* zijn gevormd uit het woord *zomp*, dat - net zoals het Engels *swamp* en het Duits *Sumpf* - 'moeras' betekent. *Zompel* is een verkleinwoord, gevormd met het oude achtervoegsel *-el* zoals in *wegel*. Toen dat suffix uit het gewone taalgebruik verdween, ontstonden nieuwe verkleinvormen: *zompeling* en *zompelken*. Die woorden hebben dus betrekking op een klein moeras, in de praktijk veelal een depressie in het terrein, waar altijd water blijft staan. Vgl. 5.1.2. f **Zak**.

5.4.2 BENOEMINGSMOTIEVEN

(a) *Enkelvoudige woorden*

Heide/Heikens: 1. In de middeleeuwen strekte de **Heye** zich uit op de noordkant van de Hoogstraat en de Waai en op de oostkant van de Moerstraat. Het stuk Peperstraat tussen de Waai en de Moerstraat bestond toen nog niet. Andere namen voor delen van de **Heide** zijn **Egypte** en **Veld(eken)**.

2. Een andere *Heye* lag op het Oostveld, ten zuiden van de Antwerpse Heerweg, niet ver van de Schaperij.

Moer(ken): is een deel van de Broeken op de noordkant van Nieuwendorpe. Wijst de naam erop dat daar turf gestoken werd of werd moer in de betekenis 'turfhoudende grond' vóór 1460 niet meer begrepen?

Veld(en): 1. Andere naam voor **Heide**.

2. Een tweede **Veld** lag langs de Lieve tussen de Blakstraat en Balgerhoeke.

3. **De Velden** lagen tussen de Hoogstraat en de Sint-Jansdreef en vormden een deel van Sint-Janshuiswoestijne.

Woestijne: 1. Woeste grond tussen de Waai en de Vlotte. Varianten zijn *Oestijne/Oostijne*, wat erop wijst dat de *w* nauwelijks uitgesproken werd (vgl. *Woestwinkel > Oostwinkel*), *hostijne* (met hypercorrecte *h-*) en *rostijne* met de proclitische *-r* van de datief: *der ostijne > de rostijne*.

2. Een andere **Woestijne** was de Schaperij nabij de Klinkel.

(b) *Naar de eigenaar*

Bogaertmoer: een deel van de Zuidmoer, grotendeels op Oostwinkel. Het eerste bestanddeel slaat op de eigenaar, die Bogaert heette, een vrij verspreide naam in het Meetjesland. In 1254 bezat Gertrudis van Bongaarde, weduwe van ridder Wouter van Woestwinkel (= Oostwinkel), in die omgeving uitgestrekte stukken woeste grond. Vele naamdragers waren schepen in Eeklo.

Coedsburgh Woestijne: de woeste grond van een overigens onbekende Coedsburgh.

Gasthuismoer: moer van het Rijke Gasthuis op de zuidkant van de Waai.

Holmoer: dit toponiem komt alleen voor in Holmoerstraatje (1562). "*Moere domini Allardi de Hole*" (1240), het moer van Allard Van Hole, dat in de keure van Eeklo wordt vermeld, is de Pokmoere.

Pokmoere: een deel van de Zuidmoer ten zuiden van de Pokmoerstraat. Al vóór 1240 had Allard Van Hole zijn moer laten afwateren door het graven van de Oudeleed, de latere Burggravenstroom, aldaar tevens de grens met Waarschoot. Tot het midden van de 16e eeuw is de overheersende spelling *Poucmoer*, zodat het vrij duidelijk is dat het eerste element de familienaam (Van) Poucke is. De gelijkenis met Bogaertmoer en Holmoer ligt voor de hand.

Sint-Jans(huis)woestijne: het stuk woeste grond tussen de Moerstraat en Grote Watergang werd pas in de tweede helft van de 15e eeuw ontgonnen en gedeeltelijk bebost; zo ontstond het Sint-Janshuisbos.

Vadermans Woestijne: is de woestijn tussen de Waai en de Vlotte, waarvan omstreeks 1300 een zekere Vaderman eigenaar was en die in de 16e eeuw **Woestijne/Woestijnakker** genoemd werd.

Vrouwenveld: het veld op Eeklo en Waarschoot aan beide kanten van de Klinkaartstraat tegen de grens met Lembeke, eigendom van het O.L.Vrouwaltaar van de kerk van Waarschoot.

(c) Naar de vorm en de grootte

Breed Veld: op het Oostveld.

Heikens: kleine stukjes heidegrond in de **Heide/Woestijn** (Vlotte).

Veldeken(s): 1. **Het Veldeken** is identiek met de **Heide**.
2. **De Veldekens** lagen dicht bij Balgerhoeke op de zuidkant van de Zuidstraat.

Woestijntjes: 1. andere naam voor de **Heide**.
2. Andere *Woestijntjes*, kleine stukken heidegrond, lagen in het Oostveld.

Zevenentwintig Bunder: deel van de Zuidmoer dicht bij Veldekens.

(d) Naar de begroeiing

Wilde Hoek: is de westelijke hoek van het Mandeweegsken en de Moeie. **Wilde Hoek** betekent 'onontgonnen, met wilde vegetatie overwoekerd'.

(e) Naar de ligging

(Kleine/Grote) Haagmoer: moeren gelegen aan een haag (bosje). Zie 5.3.2.e **Haagmoer**.

Noordmoer: het moer ten noorden van Eeklo en in Sint-Laureins.

Oostveld: ontontgonnen, vooral zandig gebied ten oosten van Eeklo-Binnen, aan beide kanten van de Grote Straat (Heerweg), tegen Lembeke aan.

Walveld: *waelvelt* moet m.i. *walveld* gelezen worden. Men schreef *-a-* en *-ae-* (lange aa) door elkaar, omdat er in het dialect geen hoorbaar verschil is tussen *wal* en *waal* (*dal/daal(t)*, *val/vaal*). Het **Walveld** is een deel van het Oostveld gelegen in de omgeving van een «*wal*» of omwalde hoeve (de Stuyvenberg of de Voorbank?).

Westveld: een zandplaat tussen de Zandvleuge en de Blakstraat, dus ten westen van Eeklo-Binnen aan weerskanten van de Zuidstraat (Brugsesteenweg). Oudere benamingen zijn **Zandveld** en **Zuidveld**.

Westwoestijne: een andere naam voor **Westveld**.

Zuidmoer/Wilde Moer: lag hoofdzakelijk op Waarschoot (het Leen) en Oostwinkel. Delen van de Zuidmoer werden in Eeklo genoemd naar de eigenaar: **Holmoer, Pouckmoer en Bogaertmoer**. Door een betere afwatering konden alle stukken op Eekloos grondgebied in cultuur gebracht worden. Ze kregen een andere naam en daardoor verdween *moer* uit de courante taal in het midden van de 15e eeuw, zeker nadat het woord «*morre*» zijn betekenis ‘modder, moeras’ had overgenomen.

Zuidveld/Zandveld: lag ten zuiden van het Sint-Jansgoed. Zie **Westveld**.

(f) *Varia*

Egypte: is te vereenzelvigen met een deel van de **Heide/het Veldeken**. Zie 5.1.2.j **Egypte**.

Honeveld: zie 2.2 **Honeveld**.

Oude Moer: één enkele vermelding, “*Hout moer*”, in een Franse tekst uit 1274 biedt uiteraard weinig houvast. In *Hout moer* kan *hout* bezwaarlijk hoogstammig bos betekenen; een bebost moer lijkt immers onzin. *Hout* kan hier het best gelezen worden als *oud*. In Sint-Laureins vinden we in 1337 “*Jans Houden moer*” (met dezelfde hypercorrecte *h-*!); dus voormalig moer van Jan (van Leffinge), ten noorden van de Ziedelingen. Wellicht is de **Oude Moer** de uitgeturfde **Noordmoer** aan weerskanten van de Moerstraat. Is onze veronderstelling juist, dan was het ontvenen op die plaats in 1274 al achter de rug.

Paradijs/Paradijzeken: Dat deel van de Zuidmoer lag, zoals de Bogaertmoer, hoofdzakelijk op Oostwinkel.

Mijns inziens kan die naam geen betrekking hebben op de eigenaar, hoewel de naam Parasys in de 15e en 16e eeuw frekwent voorkomt; in dat geval zouden we *Parasysmoer* verwachten, zoals Bogaertmoer en Pouckmoer.

Paradijs kan slaan op de bodemgesteldheid en het reliëf en dan betekent het woord ‘hoger gelegen plaats in een moerassige omgeving’. Nu ligt het **Paradijs** nog een meter (op zes meter) lager dan de rest van de Zuidmoer; die verklaring strookt dus niet met de toestand ter plaatse, tenzij Paradijs een schertsende naam zou zijn voor een plek waar je werkelijk niet door kon.

Ik geloof niet dat onze voorouders zich de moeite getroostten, een plaats te benoemen waar niets te rapen viel en waar men dus zelden kwam. Als het Paradijs die naam kreeg, moet dat een tamelijk belangrijke plaats geweest zijn, waar geld te verdienen was. Wat kan op een vrij moeilijk toegankelijke plaats met “*mour ende wostinen*” (1374) anders gewonnen worden dan zout! Het Paradijs paalt trouwens aan de Bogaertmoerstraat en aan de oude Zoutweg. Het verkleinwoord **Paradijzeken** zit in de affectieve sfeer en wijst op iets kleins en kostbaars.

Het Paradijsstraatje liep uit noordelijke richting (van uit Eeklo) naar het zoutwinningsgebied, de Zoutweg uit zuidelijke richting (van uit Waarschoot en de Oudburg).

Schaperij: zuidelijk deel van het Oostveld, waar schapen gehoed worden. Zie 2.1 **Schaperij**.

Verberrende: het verbrande in het moer. Zie 5.2.1.i **Verberrende**.

6 WATERNAMEN

Bij het lezen van de keure van Eeklo, het vroegste stuk dat ons informeert over de Eeklose ruimte, valt het op dat er in 1240 geen enkele natuurlijke waterloop, rivier of beek in Eeklo vermeld wordt. De schaarse waternamen zijn **Molengracht** (gracht < graven) en **Oudeleed** (leed < leiden), die beide een gedolven waterloop benoemen. De **Lieve**, die tussen 1250 en 1262 werd gegraven, vertoont van Veldekens tot Raverschoot een recht tracé. De loop van de Lieve tussen Raverschoot en Steentjes was erg onregelmatig en bevatte een zestal putten en vijvers. Dat wijst erop dat dát stuk van de Lieve gegraven werd in de bedding van vroegere beken, waarvan de Molengracht er een is.

Alle andere waterlopen zijn kunstmatig gegraven en dienden voor de afwatering van de laaggelegen gebieden en/of voor het transport van turf.

6.1 BELANGRIJKSTE BESTANDELEN

DAM

Een van de drie betekenissen van *dam* is ‘waterkering, afdamming dwars door een waterloop om het water te leiden of te keren, (zie 3.1 **Dam**). Vaak moest men het water tegenhouden aan de grens of op de scheiding van twee waterschappen. Het onderhouden van dammen werd na een geschil aan rechtsdwang onderworpen. Zo’n dam heette dan *bandam*.

GRACHT

Het woord *gracht* is een variant van *graft*, gevormd uit de stam van het werkwoord *graven* met het achtervoegsel *-t*; later evolueerde de Westgermaanse verbinding *ft* in onze taal tot *cht*, vandaar de huidige vorm *gracht*, (vgl. Ndl. *kracht* tegenover Duits *Kraft*; Ndl. *zacht* tegenover Engels *soft*). *Graft/gracht* betekent etymologisch ‘het gegravene’; het woord duidde dus een kunstmatige waterloop aan.

In ons materiaal benoemt *gracht* een klein afwateringskanaal, rond/langs een perceel of een akker, dat uitmondt in een bredere lede of watergang. In de 17e eeuw neemt het aantal *gracht*-namen fors toe: **Boterhoekse Dwarsgracht, Loopgracht, Scheidgracht, Schutgracht, Werkgracht en Dwarsgracht**. In het dialect is *gracht* het gewone woord voor beek en sloot gebleven.

LEDE

Lede (< Germaans *laidu*, ‘kanaal dat water wegleidt’) en *leed* (< *liden*, ‘ergens doorheen gaan’) werden door elkaar gebruikt. Bij ons was de meest gebruikte vorm *lede*, met de nevenvormen *lee* en *lei*, verkleinwoord *leiken*. Het woord werd veruit het meest gebruikt om een gegraven afwateringskanaal te benoemen. «*Leden*» werden gegraven in het moergebied, om het overtollige water weg te leiden en de turf te vervoeren. Vaak deden ze ook dienst als bevaarbare kanalen. De vroegste leden werden al in het begin van de 13e eeuw gegraven. In de 15e eeuw werd het woord in de volksmond al niet meer gebruikt.

LEKE

Leko komt van het Germaanse woord *laku*, verwant met het werkwoord *lekan* ‘lekken, doorzijpelen’, en betekent ‘natuurlijke waterloop’. *De Leko* is vermoedelijk de enige natuurlijke waterloop in Eeklo. Het is de beek die het water van het zuidelijke hellingsvlak op het Oostveld verzamelt en afleidt naar de kommen waarin later de Burgravenstroom werd gegraven.

POEL

Poel is een naam voor stilstaand water en staat wat de betekenis betreft tussen *broek*, met veel begroeiing erin en errond, en *vijver*, zonder begroeiing. Gysseling (1975, 2) verklaart poel uit een Belgisch (voor-Germaans) woord *palo*, verwant met het Latijnse *palus*, 'moeras'.

VAART

Vaart (Middelnederlands *vaerd*) is afgeleid van *varen*, 'over water gaan, per schip vervoeren' en betekent dus 'bevaarbaar kanaal'. De vroegste vermelding in ons materiaal dateert van 1422. Ook het woord *schipvaart* komt enkele keren voor. Sindsdien heeft *vaart* het woord *lede* verdrongen.

VEER

Het Middelnederlandse *vere* is afgeleid van *veren* 'varen, sloop gaan', verwant met *varen*. Zoals Johan Taeldeman (1990b, 17) terecht stelt, moet de oorspronkelijke betekenis 'bevaarbare waterloop met aanlegplaats' geweest zijn, waarbij van de aanlegsteiger óf de eigenaar óf de ligging genoemd werd: 's **Korenbitersvere**, **Rijselve** (Kaprijke?), **Goochelaarsvere** (St.-Laureins).

Die aanlegplaatsen dienden om de gedroogde turf op platbodems te laden en ter bestemming te brengen. Nadien is - wellicht door de concurrentie van *lede* - de gedachte aan een waterloop uit de betekenis van het woord verdwenen, zodat het enkel nog op de aanlegplaats sloeg. Daaruit ontstond ten slotte de huidige betekenis van *veer*, nl. 'pont, overzetplaats', een toepassing waarvan we echter in de Eeklose bronnen van vóór 1600 geen duidelijke sporen aantreffen.

WATERGANG / WATERING

Al in 1250 is er sprake van een *waterganc* in het noorden van Eeklo. Dit woord met de duidelijke betekenis 'een kanaal waarin zich water voortbeweegt', behoort tot de dag van vandaag tot het courante taalgebruik. Alleen voor de *Noordwatergang*, die later in de Slependamwatering werd opgenomen, moest watergeschoot betaald worden, een belasting op de aanpalende percelen voor het onderhoud van de watergang. Van andere waterschappen is ons niets bekend, hoewel ook de naam **Westwatering** voorkomt.

ZIEDELINGEN

Van de tientallen vermeldingen van de **Ziedelingen** vanaf 1324 zijn er dertien met *zieling* of een variant daarvan; de rest heeft *ziedeling*.

Doorgaans neemt men aan dat *silinge* de gesyncopeerde vorm (met wegge-laten *-d-*) van het oudere woord *ziedelinge* is. *Ziedelinge* wordt dan verklaard als een afleiding van *zijde* + *ling* met de betekenis ‘zijdijk’, d.i. een dijk die wateringen afbakent om te beletten dat het water van de ene watering in de andere loopt.

Mij valt het op dat onze **Ziedelinge(n)** helemaal geen dijk is, evenmin als de Maroyendam trouwens, die eveneens een «ziedelinge» genoemd wordt. In teksten over het graven van de Eeklose Watergang (1351) en ook over het verbreden van het Leiken (1458) wordt *zijdelinghe* gebruikt in de betekenis van ‘zijdijk, berm’. Mijns inziens heeft *silinge*, een woord dat al in 1207 geattesteerd wordt, een andere betekenis en een andere etymologie dan *ziedelinge*.

Reine Mantou (1976, 157) signaleert *silinc* met de betekenis ‘voie navigable’ (bevaarbare waterloop) en stelt vast dat *den silinc* (mannelijk) een variant is voor *de sidelinge* (vrouwelijk). In Maldegem is *zilinghe* (1300) een oudere vorm dan *sidelinge* (1354) en Johan Taeldeman (1990, 1, 51) ziet daarin terecht een waternaam.

Sylynghe komt van *syl* (‘zijpgracht’ < *sigel* gevormd uit het wkw. *sigen* ‘zinken, druppelen’) + *inge*; het betekent ‘afwateringskanaal dat het water in de dwarsrichting opvangt’. Later werd de *-d-* tussengeschoven onder invloed van *zijde*, waarop het naar de vorm en de betekenis goed leek. De woorden *zielinge* en *ziedelinge* werden dan door elkaar gebruikt. Tot het begin van de 16e eeuw komt het woord uitsluitend in het enkelvoud voor, daarna overwegend in het meervoud, omdat een watergang twee zijbermen of dijken heeft.

6.2 AFWATERINGSKANALEN

Balgerhoekse Watergang: is de **Oude** of **Kleine Watergang** van de Hoogstraat tot de Lieve in Adegem (tussen Steentjes en Balgerhoeke).

Bertolfs Gracht: gracht tussen de Moerstraat en de Ziedelingen, gegraven door het land van een zekere (familie) Bertholf, die in de 13e en 14e eeuw ook in Sint-Laureins erg actief geweest is.

Broekgracht: sloot gegraven om het stilstaand water in het broek (van Balgerhoeke?) weg te leiden.

Eeklose Watergang: Na het graven van de Lieve werd de afwatering van de Oude of Kleine Watergang boven Balgerhoeke in de war gebracht en de scheepvaart via de Ede naar Brugge belemmerd. Daarom werd omstreeks 1275 een nieuwe verbinding naar zee tot stand gebracht via de Sint-Laureinse leden

en de Moerwatergang. De **Noordwatergang** werd daartoe in noordelijke richting langs de Maroyendam met de Ser Jansleede in Sint-Laureins verbonden. Hij werd van dan af meestal **Eeklose Watergang** genoemd.

Goedleet: 14e-eeuwse naam voor de **Grote Watergang**.

Grote Watergang: is de **Eeklose Watergang**, die in 1274 (**Nieuwe Watergang**) in noordelijke richting langs de Maroyendam met de Moerwatergang verbonden werd.

Kervelede: *Kervel-lede* of de lede van (Joos) Kerf, waarschijnlijk langs de Vlotte.

Kleine Watergang of **Oude Watergang:** stuk watergang tussen de Hoogstraat en de Maroyendam. Vermoedelijk betreft het de **Oude Noordwatergang**, die in westelijke richting aanvankelijk in de Ede uitmondde, zoals beschreven staat in de keure van 1240: "*debent habere liberum aquaeductum et exitum aquarum suarum versus West usque ad aquam quae vocatur vulgari nomine Hee, abhinc usque ad mare*". Vertaling: "Ze (= de bewoners van Eeklo) moeten een vrije waterloop en vrije uitweg voor hun water hebben naar het westen tot een water dat in de volksmond Hee (= Ede) genoemd wordt, en van daar naar zee."

Na het graven van de Lieve tussen 1250 en 1262 mondde de watergang in de Lieve uit. Nadat de **Noordwatergang** in noordelijke richting afgebogen was, verloor het stuk tussen de Maroyendam en de Lieve zijn belang en degradeerde het tot een gewone sloot.

Leigracht: scheidgracht in de Honderd Bunder tussen het Land van Eine en de repels aan de westkant. Het woord bevat twee waternamen met ongeveer gelijke betekenis: *lei* (< lede) en *gracht*.

Molengracht: (12e-eeuwse?) sloot die gegraven was om in Balgerhoeke het waterbekken (de Balg) te vullen en de molen aan te drijven. Tussen de Blakstraat en Balgerhoeke verbond hij een aantal visputten en vijvers. Hij verdween in de bedding van de Lieve.

Nieuwendorpse Watergang: watergang ten noorden van Nieuwendorpe. Hij begon aan het Cocquytstraatje en leidde het Eeklose afvalwater in westelijke richting naar de Lieve af.

Noordwatergang: oudste benaming voor Grote of Eeklose Watergang. Hij vormt een eindje de oostelijke grens tussen Eeklo en Lembeke en loopt boven Aalschoot in westelijke richting tot de Maroyendam.

Oostveldse Watergang: watergang die het (afval)water van het centrum in oostelijke richting afleidde. Hij begon aan de Kromme Wal in de Kerkstraat en sneed de Oostveldakker in tweeën.

Oude Leet/Oude Lede: Allard Van Hove liet deze (nu grotendeels verdwenen) sloot door een aantal kommen (o.m. de Kwade Put) graven om een stuk van de Zuidmoer (Pokmoere of Holmoere) te draineren.

De **Oude Lede** vormde in 1240 de grens tussen Eeklo en Waarschoot en lag toen ten noorden van de latere **Burggravenstroom**. Vanaf de Dam (die toen nog niet bestond) liep hij verder westwaarts met een scherpe bocht naar het noorden langs de Pokmoere en naar het Leiken. De Nieuwe Lede, die echter nergens vermeld wordt, moet dan de latere Burggravenstroom zijn, die in oostelijke richting naar Kluizen afwaterde.

Oude Watergang: zie **Kleine Watergang**.

Pyckaerts Gracht: gracht die van de Zuidmoer komt en uitmondt in het Leiken tussen het Paradijsstraatje en het Nieuwstraatje, door het land van een zekere Pyckaert.

Slependammewatergang: 17e-eeuwse benaming voor de **Eeklose Watergang**, die vanaf 1406 in de **Slependammewatering** werd opgenomen om de kosten van het onderhoud van de zeesluis in Slependamme nabij Sluis te dekken.

Watergang: moet in zijn context bekeken worden; meestal is de Noordwatergang bedoeld.

Westwatering: bedoeld wordt het **Leiken**, waarvan het onderhoud gedragen werd door de stad en niet door een waterschap. *Watering* betekent hier wellicht gewoon 'waterloop'.

Ziedelingen: was in de keure van 1240 de grens tussen Eeklo en Sint-Laureins, de rechte lijn tussen de Boterhoek, waar een kruis stond, en de Driebek. Wellicht werd de *zilinge* dan gegraven om de watering van de Noordwatergang te scheiden van Feyewatering in Sint-Laureins.

6.3 BEVAARBARE KANALEN

Burggravenstroom: is een jonge benaming, althans in de Eeklose toponymie, want vóór de 17e eeuw werd onder **Burggravenstroom** enkel het kanaal te Kluizen bedoeld. De huidige toepassing is ontstaan doordat de naam gaandeweg ook werd gebruikt voor de waterloop die van Eeklo naar de eigenlijke Burg-

gravenstroom vloeide, en die in de historische bronnen nu eens Oude Lede, dan weer Oude Vaart of het Kluizenvaardeken wordt genoemd. Toch hebben we het toponiem met zijn huidige inhoud in deze studie herhaaldelijk gebruikt. De reden daarvoor is dubbel: aan de ene kant is er geen goed historisch toponiem (van vóór 1620) beschikbaar, aan de andere kant vormt de bedoelde watergang een handig referentie- en oriëntatiepunt bij de lokalisering van andere plaatsnamen.

Calisvaart: ongeïdentificeerde vaart in 1432, misschien het eerste Leiken, door het land van een zekere Calis.

Eekloos Leiken/Vaardeken: vermoedelijk bestond er in het midden van de 14e eeuw, vóór het delven van het eerste Leiken naar de Lieve, al een waterloop (het *Moiekin?*) die de Zuidmoer in westelijke richting afwaterde. Die lede werd in 1422 verbreed en verdiept. Het oude tracé verschilde in elk geval van het huidige; het liep vanaf de Murkelstraat veel noordelijker en mondde ten zuiden van Raverschoot in de Lieve uit: “*boven Raveschoot bijden roeden vaerde*”. In 1457 werd het huidige, kortere tracé - **Eekloos Leiken** genoemd - gegraven door het land van het Sint-Janshospitaal ten zuiden van Nieuwendorpe.

(Gentse) Lieve: de Lieve werd tussen 1250 en 1262 gegraven van Gent naar Damme. Het woord *Lieve* komt van het Oudnederlandse *Levia*, dat op zijn beurt afstamt van het voor-Germaanse woord *Lewia*, dat ‘slijmerig, glibberig, glad’ betekent. Nergens volgt de Lieve de grens tussen Eeklo en Adegem, wat erop wijst dat er op die plaatsen geen beken lagen, toen men het grondgebied van de Keure afpaalde, of althans geen aaneengesloten net van scheidend water. Het water kon zeker niet over de hoogterug aan Raverschoot.

De hele breedte van de Lieve (plus de bermen) was eigendom van de stad Gent, die eerst niet toeliet dat er bevaarbare waterlopen in uitmondten en dat er losplaatsen aangelegd werden. In de 14e eeuw echter werd het Eekloos Leiken op de Lieve aangesloten en bestond er in Raverschoot een loskaai. Aanvankelijk wordt ook vaak de benaming **Gentse Leie** gebruikt.

Gentse Vaart: oudere benaming voor de huidige Burggravenstroom.

Klein Leiken/Vaardeken: in oudere teksten is het **Klein Leiken** hetzelfde als het **Leiken**. De Grote Lede was de Burggravenstroom. Na 1550 slaat **Klein Leiken** op de nieuwe oostelijke arm van het Leiken tussen de Murkelstraat en de Zuidmoerstraat. Zie 3.3.f **Grote Leedstraat**.

Nieuw Gedelf: is een stuk van het Leiken op de noordkant van de Murkelstraat, dat in 1485 verbreed en verdiept werd.

Nieuwe Lede/Nieuwe Vaart: in 1457 werd het Leiken nieuw gegraven en sindsdien soms **Nieuwe Vaart/Nieuw Vaardeken**, een enkele keer ook **Nieuwe Lede** genoemd.

Oude Vaart, ook **Oude Lede** genoemd: het Eeklose deel van de huidige **Burggravenstroom**.

Rode Vaart: De plaats waar het eerste (14e-eeuwse) Leiken in de Lieve uitmondde, werd ca. 1455 "*bijden roeden vaerde*" genoemd. Die vaart lag aan de andere kant van de Lieve, die toen voor een stuk bij Eeklo hoorde. Hij begint op de Adegemse Berg, kruist Heulendonk en Kleemputte en mondt uit in de Lieve ten zuiden van Berlaars. Hoewel de naam erg doorzichtig lijkt, zijn zowel het eerste als het tweede deel voor verschillende interpretaties vatbaar.

In de toponymie van het Meetjesland, waar - zeker in de noordelijke helft - weinig ijzerhoudende grond voorkomt, betekent 'rode' zelden 'met rode kleur'. Meestal staat het woord in verband met *rooien* (< *roden*, 'ontwortelen').

Hier echter zouden we te maken kunnen hebben met een volksetymologische vervorming van «*dro(g)en vaart*» of «'t *droog vaardeken*», dat verkeerdelijk begrepen werd als «*de ro(d)en vaart*» of «'t *roo vaardeken*», een kanaaltje dat veelal droog staat.

Ook achter het tweede deel, *vaart*, zou wel eens een heel ander woord kunnen schuilen. In 17e-eeuwse teksten en in atlanten van de Lieve, die in het Gentse Stadsarchief worden bewaard, wordt die plaats namelijk *Roovoort* of *Roovoorde Gracht* genoemd. Die 17e-eeuwse spelling *Roovoorde* wijst er misschien op dat we de tekst van ca. 1455 moeten lezen als "*bijden roeden voerde*". *Rovoorde* (voorde < Germ. *furdu* 'doorwaadbare plaats') zou dan een gerooide plek benoemen, waar men door de Lieve - of het water dat er tevoren lag - kon waden. In de keure van Eeklo wordt een grenspunt in Kaprijke Ichteveldevoorde genoemd.

Verheylengat: op de plaats waar het Leiken sedert 1457 in de Lieve uitmond, werd een rabot of keersluis gebouwd, om te beletten dat het water van de Lieve in het Leiken zou weglopen en omgekeerd. *Gat* slaat op de monding van het Leiken in de Lieve. In de 16e eeuw woonde in Nieuwendorpe de familie Vergeyle.

's **Korenbiters Vere:** is niet juist te situeren, maar aangezien de vermelding uit een document van het Rijke Gasthuis komt, zal die «vere» wel aan de Grote Watergang gelegen hebben. De Kaprijks-Eeklose familie De Coorebijter had in die omgeving eigendom en speelde in de 16e eeuw een rol in het openbare leven in Eeklo.

6.4 STILSTAAND WATER: VIJVERS, POELN EN PLASSEN

Eigenaardig genoeg is ons materiaal niet rijk aan namen voor stilstaand water, nochtans een courant verschijnsel in het natuurlandschap van Eeklo. Tussen Raverschoot en Balgerhoeke bevonden zich namelijk een reeks visputten. Die werden in de loop van de Lieve opgenomen en bleven al die tijd duidelijk zichtbare vijvers, waar de Lieve door liep. Ze verdwenen uiteindelijk in de bedding van het Schipdonkkanaal in de 19e eeuw.

Ganzepoel: *Ganzepoel, Ganzevijver* enz. wijst vaak op een stilstaand water waar men eertijds wilde ganzen ving. Er stond ook vaak een soort val, *ganzevanger* geheten. De **Ganzepoel** lag aan de oostkant van de Burggravenstroom in het verlengde van de Murkelweg, ten noorden van de Pokmoere. In de 16e eeuw was de poel al omgezet in bouwland.

Kwade Put: een depressie op de westkant van de Eeklose Dam, waardoor in 1535 een nieuw stuk Burggravenstroom gegraven werd. *Kwade* betekent hier 'gevaarlijke'.

Paddepoel: wordt pas vermeld in de 17e eeuw aan de oostkant van de Lieve tussen het Leiken en Veldekens, grotendeels in Adegem. Het ligt voor de hand dat er in de omgeving van een poel veel padden en kikkers zitten.

Walleken(s): *wal* betekende oorspronkelijk 'aarden ophoping, vluchtheuvel met gebouwen' en pas later 'hoeve omgeven met een ringgracht'. Zie 2.2 **Kromme Wal**. De eerste betekenis van het woord werd verdrongen door *mote* en evolueerde naar 'ringgracht, omwalling'. *Wal* moet hier in die betekenis worden begrepen.

We vinden een **Walleken** tussen de Raamstraat en de Garenstraat en een in de Hazelarenhoek. Een derde **Walleken** was het perceel waar later het Klooster Ten Doorne opgericht werd.

6.5 SLUIZEN EN RABOTTEN

Om het niveau van de Lieve aan en tussen de hoogteruggen van Raverschoot en Balgerhoeke op peil te houden, was men genoodzaakt vijf rabotten of keersluizen te bouwen: drie tussen Raverschoot en de brug van Balgerhoeke en twee in Adegem, voorbij Balgerhoeke. Vanaf het begin van de 15e eeuw waren de rabotten in Raverschoot en Balgerhoeke in steen gebouwd. De andere waren houten rabotten en twee ervan lagen of waren gepland te Praet en ten Doorne. Van een rabot te Praet nabij Balgerhoeke vinden we nergens een spoor, wel van **Doornkens Rabot** en **Blaaks Rabot**.

Balgerhoekerabot: dit stenen rabot lag niet onder de brug van Balgerhoeke maar enkele honderden meters ten noorden ervan, halverwege tussen Balgerhoeke en Steentjes (grondgebied Adegem). Daar lag ook de Balg, de visvijver die aan het gehucht zijn naam gegeven heeft.

Blaaks Rabot: lag in de Lieve ten noorden van de Blakstraat en het Westeindeken. In de 18e-eeuwse atlas van de Lieve ligt daar *Blaecx Put*, een vroegere visvijver van het **Goed te Blaaks**.

Doornkens Rabot: lag op het punt waar de Lieve de grens vormt tussen Eeklo en Adegem ter hoogte van de **Doornkens**, aan de zuidkant van de Zuidstraat. Ook *ten Dooreken* lagen er een drietal vijvers.

Raverschootrabot: we hebben alle reden om aan te nemen dat het rabot onder de Raverschootbrug gelegen was, maar nergens geven de bronnen iets prijs over de ligging van brug en rabot ten opzichte van elkaar.

Steentjes Rabot: lag al in 1409 ter hoogte van de Boterhoek aan het Steentje of stenen huis van Jan Schapelin. De Brugse familie Schapelin had daar een leen, gelegen in Adegem, Sint-Laureins en Eeklo. Zie Meetjeslandse Toponiemen, deel Adegem onder **Schapelin** en **Steentjes**.

6.6 DIJKEN EN DAMMEN

Sommige dammen zijn later afgegraven (zie 3.2 **Maroyendam**), ofwel eerst als voetweg gebruikt en daarna verbreed en opgegaan in een straat (zie 3.2 **Nieuwe Dam**). Zie ook 3.1 **DAM**.

Bandam: 1. De **Bandam** (1442) in Balgerhoeke hield het water van de Kleine Watergang tegen op de grens met Adegem.

2. Een andere **Bandam** (1498) lag op de watergang (Zuidakkerbeek?) op de grens met Kaprijke en Lembeke.

3. Een derde **Bandam** wordt in Kaprijke gesignaleerd aan de Vlotte.

Ban slaat op een uitspraak door een rechtbank: *bannen* betekent hier 'bij vonnis iemand iets toezeggen of weigeren'. De drie Bandammen lagen op de grens en gaven vermoedelijk aanleiding tot geschillen met de inwoners van Adegem, Lembeke en Kaprijke.

Bandijk: de Bandam aan de Vlotte.

Galgedijken: naam voor de zandduinen ten noorden van de Zuidstraat tussen het oostelijk eind van de Blakstraat en de Zandvleuge, niet ver van de galg.

Leidijk: dijk van de Lieve in de Broeken, ten zuiden van Raverschoot.

Vijverdijk: naam voor de klink of zandduin van de Klinkaartstraat, gelegen aan een vijver. Zie 5.2.2.(e) **Vijverstuk**.

Zanddijk: stuifzandruggen in de Zandvleuge.

6.7 BRUGGEN

Balgerhoekebrug: lag eerst over de Molengracht, later over de Lieve in Balgerhoeke op de oude weg van Kaprijke naar Adegem.

Cocquytsbrug: brug over het Leiken aan de Cocquytstraat, het vroegere Victor Ketelboetersstraatje en de huidige Zandstraat. Na de verbreding van het Leiken in 1485 moesten er heuse bruggen over gelegd worden.

Dambrug: 1. brug over de Burggravenstroom aan de Dam op de grens met Waarschoot; 2. brug over de Eeklose Watergang in de Maroyendam.

Hoge Brug: brug over het Leiken aan de Lange Moeie, waar dat Leiken de Schoormanshul, een heuvel van meer dan negen meter, doorsnijdt. De huidige Hoge Brug op de Tieltseseenweg ligt enkele meters meer westwaarts.

Raashekkebrug: brug over het Leiken aan Raashekke op het einde van de Leedstraat, nu Motjeburg.

Raverschootbrug: brug op het rabot over de Lieve in Raverschoot.

Schipleedbrug: de “*sciplieder brugghe*” moet dezelfde zijn als de Schipleedbrug in Sint-Laureinse bronnen. *Schipleed* betekent ‘bevaarbare lede’ (vgl. *schipvaart* voor ‘vaart’) en slaat op de Eeklose Watergang. De brug lag aan de Moerstraat/Boterhoek.

Steenheule: een heule is een «*pipe*», een duiker met daarboven een kleine stenen brug, hier over de Grote Watergang in de Peperstraat.

Wagenbrug: Toen de broeders van het Sint-Janshospitaal in 1457 aan Eeklo grond verkochten om door hun eigendom in Nieuwendorpe het (nieuwe) Leiken te graven, eisten ze dat er aan de dreef naar hun Goed Altena bij Veldekens (Adegem) een brug gelegd zou worden “*omme daer over te vaerne (= rijden) met eenen waghene met twee peerden geladen met zijnen last*”. Het straatje en de brug verdwenen bij de aanleg en verbreding van de Eeklose vaart in 1860.

Zustersbrug: brug over het Leiken aan het Wallestraatje (nu Kloosterdreef), aan het land van de zusters van het klooster Ten Doorne. Ze bestaat niet meer.

7 HEUVELS EN HOOGTEN

Asseberg: heuveltje met «*assen*» of essen begroeid. Er was bij ons geen grote verhevenheid nodig om van een berg te spreken.

Bergelin: mote of aarden ophoping in de Waai. Zie 2.2 **Bergelin**.

Gauberg: molenberg van de Hoge Molen op de hoek van de Zandvleuge en de Weststraat (Molenstraat). Zie 4.4 **Gauberg** en **Molen**.

Hillet(ten): hoogte op noordkant van de Moerstraat en de westkant van de Sint-Jansdreef. Zie 5.1.2.f **Hilletten**.

Hoge Klinker: binnenduin (klinkel), een zandrug van tien meter hoogte in een omgeving van acht meter, aan het begin van de Klinkaartstraat (nu Hogebosstraat) tussen de Schaapsdreef en de huidige Klinkaartstraat.

Hoogdonk: de enige **donk**-naam in Eeklo, voorlopig niet te situeren. Een donk (uit het Germaans *dunga*) is een droge, zandige hoogte in een moerassig gebied.

Kaai: de aanlegplaats en loskaai aan het Leiken in de Zuidmoerstraat, aanvankelijk dicht bij de Kaaistraat. Een andere **Kaai** lag aan de brug in Raverschoot.

Klinkel: is het verkleinwoord van *klinke/klinge* (< Germ. *klinga* of *klingo* 'binnenduin', zoals in De Klinge), door middel van het achtervoegsel *-el*, zoals in *weg* > *wegel* en *zomp* > *zompel*.

Een variant is **Klinkhul**, een samenstelling van *klink* + *hul/hil*, dat 'heuvel' betekent. *Klinkhul* kan echter ook een volksetymologische vervorming van klinkel zijn, doordat het achtervoegsel *-el* niet meer als diminutiefsuffix werd herkend.

Een *klinkel* is een stuifzandrug, zoals er in Eeklo veel voorkwamen in de Zandvleuge, in de Oostveldstraat en de Hogebosstraat.

1. De klinkel waaraan de Klinkaartstraat haar naam ontleend heeft, is de **Hoge Klinker**. Voor de overgang van *l* naar *r*, zie 3.3.d **Klinkaartstraat**.

2. Een andere klinkel lag in het Molenstraatje (nu Kruiskenstraat).

Kromme Wal: niet alle *wal*-namen slaan op een gracht; vele zijn ook hoogtenamen. Zie 2.2 **Kromme Wal**.

Molenwal: de molens moesten op een hoogte staan om beter wind te vangen. In ons materiaal vinden we acht molenwallen, waarvan de **Oostmolenwal**, **Oude Molenwal** en **Noordmolenwal** met naam genoemd worden. Zie 4.4 **Molen**.

Mote: wordt als toponiem niet geattesteerd, tenzij in de *mote ten bargheline*. Het welbekende *Mootje/Motje* aan het Leiken wordt pas in de 18e eeuw voor het eerst vermeld en slaat vermoedelijk op **Keysers Wal**.

Schoormanshul: was een hoogte van ongeveer negen meter, waar het Eekloos Leiken de Lange Moeie doorsneed en waar de Hoge Brug lag. Het eerste bestanddeel is de familienaam Schoorman.

Stuivenberg: een zandberg in de Oostveldstraat ten westen van het Kottestraatje. Het eerste deel zinspeelt op de zandige bovenlaag, die opstuift bij winderig weer.

Voorbank: een stuifzandrug in de omgeving van Stuivenberg. *Voor* duidt op de ligging, dicht bij de straat en *bank* betekent 'duin'.

Wal: is een kunstmatige opgeworpen hoogte die dienst deed als vluchtheuvel of als terp voor een boerderij of een molen. Zie **Molenwal** en 4.2.d **Walleken**.

Zandvleuge: was aanvankelijk niet de naam van een straat, maar van enkele stuifzandruggen of zanddijken, die in de 19e eeuw nog aan beide kanten van de huidige weg lagen, voornamelijk aan de westkant, waar de straat voor een grote zandrug afboog. De naam verwijst duidelijk naar het opwaaiende zand. Een «*zandvleuge*» (ook in Lovendegem), in het Westvlaams *zandvlugge*, is een zandrug zonder begroeiing, waar het zand door de wind opstuift, opvliegt. Tot de 17e eeuw schreef men *Zandvloge* (vgl. *meulen* en *molen*), zoals in *vloog* (van *vliegen*), omdat die vorm voor correcter aangezien werd. Het woord *vleug* leeft nu nog voort in *vleugje* 'lichte vlaag, veegje, zweem'.

8 OMHEININGEN, AFSLUITINGEN, GRENSTEKENS EN VARIA

Draaiboom: de toegang tot Raashekke. *Draaiboom* is nu nog een courante benaming voor een toegangshek aan een weide of een hofstede, meer bepaald een zwaar houten hek zonder scharnieren, waarvan men de bovenste balk moet opheffen om het hek te openen (WVD, I, 1, 213-214).

Fontein, steenput: stenen waterputten in het centrum van Eeklo.

Galg: executies vonden plaats op afgelegen plaatsen in Eeklo, nl. aan de Galgestraat tussen de Blakstraat en de Raverschootstraat, later genoemd de Oude Galge, en in Kaprijke aan de Galgestraat in de Waai.

Kerkhof: lag rondom de kerk en omvatte ook een stuk van de huidige Markt, namelijk de strook waar nu het Rootje staat. Er was alleen een voetweg tussen de ingang van de kerk en het Krommewalstraatje (Prinsenhofstraatje).

Paardenkerkhof: was de naam van een deel van de akker tussen de Molenstraat en de Boelare. Twee straatjes met dezelfde naam liepen ernaartoe: Akkerstraatje, Zandstraatje en Paardekerkhofstraatje.

Paarden werden vroeger begraven en niet geslacht voor consumptie. Het Paardenkerkhof komt voor het eerst in 1570 voor en zou wel eens iets te maken kunnen hebben met de Spaanse-troepenbewegingen in onze streek. In die tijd had Eeklo geregeld af te rekenen met inkwartiering van Spaanse bezettingstroepen. De cavalerie eiste paarden op, die ze nodig had om de gestorven paarden te vervangen, en moest de kadavers ergens kwijt.

Paarden werden natuurlijk niet begraven in de vruchtbaarste grond, maar in schrale, magere zandgrond. *Paardenkerkhof* wordt elders ook spottend gebruikt in de betekenis van 'heel schrale, onvruchtbare grond', die nergens anders voor deugt als om paarden te begraven.

Pateets Kruis: bij de afpaling van Eeklo in 1240 werden er vier grenskruisen opgericht of opnieuw opgericht. Een ervan stond waar de Lange Moeie in de Murkelstraat kwam. Het kruis moet er in de 15e eeuw nog gestaan hebben, want toen kreeg het de naam van een aangelande, een zekere Pateet, later vervormd tot Pateel.

Preekeek: een eik waar gepreekt werd (1543), waarschijnlijk door protestantse zendelingen, die hier in die jaren vaste voet aan de grond kregen.

Stenen paal: de grenzen van gemeenten werden aangegeven door stenen palen; die van particuliere eigendommen ook soms door blauwe stenen.

Ter Hand: was een richtingaanwijzer in de vorm van een hand op Balgerhoeke.

BIBLIOGRAFIE

- Andries 1991 G. Andries, Toponymie van Lovendegem tot 1700, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Gent, 1991.
- Andries 1993 G. Andries, Meetjeslandse Toponiemen tot 1600, Deel III Het Gentse, Band 2 Lovendegem, Landegem, 1993.
- Augustyn 1986 B. Augustyn, Integratie van natuurwetenschappelijke en historische bronnen voor de ontginningsgeschiedenis van het zuidoostelijk Westerscheldegebied, in: Rotterdam Papers V, Rotterdam, 1986.
- Augustyn en Thoen 1987 B. Augustyn en E. Thoen, Van veen tot bos. Krachtlijnen van de landschapsevolutie van het Noordvlaamse Meetjesland van de 12e tot de 19e eeuw, in: Historisch-Geografisch Tijdschrift, 5 (1987), 97-112.
- Debrabandere 1993 Fr. Debrabandere, Verklarend Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk, Brussel, 1993.
- De Smet 1976 E. De Smet, De bezittingen van het Rijke Gasthuis te Eeklo, in: Appeltjes van het Meetjesland, 27 (1976), 181-267.
- De Smet 1980 E. De Smet, Het voormalig Hospitaal of Passantenhuis te Eeklo, in: Appeltjes van het Meetjesland, 31 (1980), 278-348.
- De Smet 1980b E. De Smet, Eeklose & Lembeekse Belastingbetalers einde 14e - begin 15e eeuw, in: De Eik, 5 (1980)
- De Vos 1971 A. De Vos, Eeklo: van natuurlandschap tot stratenet, in: Appeltjes van het Meetjesland, 22 (1971), 7-102.
- De Vos 1990 A. De Vos, Geschiedenis van Waarschoot, I, Waarschoot, 1990.
- Devos 1991 M. Devos, Meetjeslandse Plaatsnamen van vóór 1600, Deel II Het Houtland, Band 1 Aalter, Maldegem, 1991.

- Devos 1992 M. Devos, Meetjeslandse Toponiemen tot 1600, Deel II Het Houtland, Band 2 Bellem, Landegem, 1992.
- Gysseling 1953 M. Gysseling, Bijdrage tot Eeklo's Middeleeuwse toponymie, in: Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum, Eeklo, 1953, 101-118.
- Gysseling 1975 M. Gysseling, Enkele Belgische leenwoorden in de toponymie, in: Naamkunde, VII (1975), 1-6.
- Gysseling 1978 M. Gysseling, Inleiding tot de toponymie, vooral in Oost-Vlaanderen, in: Naamkunde, X (1978), 1-24.
- Gysseling CMT M. Gysseling, Corpus van middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300), I, 1-9, 's-Gravenhage, 1977.
- Helsen 1961 J. Helsen, De woorden wolf en hond in plaatsnamen, Toponymica XVII, Leuven-Brussel, 1961.
- Lindemans 1945 J. Lindemans, Toponymische verschijnselen geografisch bewerkt, Grasland, in: Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, XIX (1945), 217-318.
- Mantou 1976 R. Mantou, Les vocabulaires des actes originaux rédigés en français dans la partie flamingante du comté de Flandre (1250-1350), in: Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, L, (1976), 139-251.
- Neelemans 1859 E. Neelemans, Geschiedenis der stad Eecloo, Eeklo-Gent, 1859.
- Neelemans 1863 E. Neelemans, Verzameling van Charters, Kronyken en andere geschiedkundige stukken betrekkelyk de geschiedenis der stad Eecloo, Vierde deel, Eerste stuk, Gent, 1863.
- Pauwels 1939 J.L.L. Pauwels, Het toponiem Bijlken, in: Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, XIII (1939), 287-295.
- Rogghé 1953 P. Rogghé, Eeklo. Van silexdrager tot keurbroeder, in: Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum, Eeklo, 1953, 119-179.

- Schrijnemakers 1986 A. Schrijnemakers, De verklaring van Wolf-
toponiemen, in: Naamkunde, 18 (1986), 77-102.
- Stockman 1969 L. Stockman, De watering van Eeklo (1240-1406),
in: Appeltjes van het Meetjesland, 20 (1969), 174-
193.
- Taeldeman 1989 J. Taeldeman, Meetjeslandse plaatsnamen, I Het
ambacht Maldegem, 1 Adegem, Maldegem, 1989.
- Taeldeman 1990a J. Taeldeman, Meetjeslandse plaatsnamen, I Het
ambacht Maldegem, 2 Maldegem, Maldegem 1990.
- Taeldeman 1990b J. Taeldeman, Meetjeslandse plaatsnamen, I Het
ambacht Maldegem, 3 Sint-Laureins, Maldegem
1990.
- TW M. Gysseling, Toponymisch Woordenboek van Bel-
gië, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en
West-Duitsland (vóór 1226), I-II, Tongeren, 1960.
- Van Acker 1888 A. Van Acker, Oud-Eecloo, in: Gazette van Eecloo,
1882-1890.
- Van Acker 1934 P. Van Acker, De straten van Eekloo, in: Het Liberale
Noorden, 1934.
- Van de Kerckhove
1946 L. Van de Kerckhove, Captiare in de Zuidnederlandse
dialecten, in: Handelingen van de Koninklijke Com-
missie voor Toponymie en Dialectologie, XX (1946),
109-146.
- Van Durme 1986 L. Van Durme, Toponymie van Velzeke-Rudders-
voorde en Bochoute, I, Gent, 1986, II (1), Gent, 1988,
1988 II (2), Gent, 1991.
- 1991
- WVD, I, 1 M. Devos en H. Ryckeboer, Woordenboek van de
Vlaamse dialecten, Deel I: Landbouwoordschat,
Aflevering 1: Akkerland en weiland, Gent-Tongeren,
1979.
- 750 jaar Eeklo Stockman e.a., Zevenhonderdvijftig jaar Eeklo, Eeklo,
1990.

INDEX

Namen die met c beginnen, vindt u bij de letter k.

Aalschoot	15	Bilksken bachter Schure	91
Aalschootmeers	104	Blaaks	25
Abbaerts Leen	79	Blaaks Rabot	125
Acht Lijnen	90	Blakstraat	33
<i>akker</i>	73	Blanckaerts Bilk	79
Akkerstraatje	50	Bleekmeerselken	102
Aks(ken)	82	Blommekens	17
Alaerts Bilk/Stuk	79	Blommekensmolen	70
Anker	64	Bloms Veldeken	108
Antwerpse Heerweg	33, 54	Blote	88
Appelboomken	91	Boekweitstoppelken	84
Arend	64	Boelare/Boelaarstraat	18, 34
Asseberg	127	Bogaertmoer	113
Assebilk	85	Bogaertmoerstraat	34, 54
		Bogaerts Land	79
Backers Bos	106	Bok	64
Baelmeers	104	Bolle	64
Balgerhoeke	16	Bollestuk	88
Balgerhoekebrug	126	Bo(om)gaard	84
Balgerhoekerabot	125	Boomken	50
Balgerhoekse Meersen	104	Boomstuk	85
Balgerhoekse Akker	91	<i>bos</i>	105
Balgerhoekse Watergang	119	Bosbilkskens	93
Balgerhoekstraat	54	Bosmate	93, 108
Bandam	125	Boterhoek	19, 34
Bandamstuk	91	Boterhoekse meersen	19
Bandijk	125	Bouden van Leenens Hofstede	59
Bauwkens Bilk	79	Bourgogne	64
Bek(sken)	82	Bourgondisch Schild	64
Bellebos	106	Braamstukken	84
Bellebosstraat	52	Brandstukken	93
Bentilhoek	24	Brede Meet	102
Bentilse Straat	54	Brede Straat	47
Berent Land	93	Breed Veld	114
Bergelin	24, 127	<i>broek</i>	110
Berlaars	17	Broek(en)	19, 86
Bertels Bilk	79	Broekgracht	119
Bertolfs Gracht	119	Brom van Hale	102, 107
Beyenshoek	24	Brombilk	102
Biesbilk	84	Brugse Heerweg	54
Bijloke	85	Brugse Straat	40, 54
<i>bilk</i>	74	Burggravenstroom	121

Bus	19, 107	Galgestraat(je)	50
Busakker	93	Galinckstraatje	44
Buschemmeers	104	Ganzepoel	93, 124
		Gasthuisdam	44
Dakhuis	91	Gasthuisgoed	59
<i>dam</i>	31, 117	Gasthuismoer	113
Dambrug	126	Gauberg	70, 71, 127
Damstraat	50	Geer(ken)	82
Diepe Moortel	108	Geerhoek	82
Distelstuk	84	Gemene Weide	104
<i>donk</i>	75	Gentse Lieve	122
Doornbilksken	84	Gentse Vaart	122
(ten) Doorne	63, 84	Geuzenkerkhof	93
Doornkens	84	Gever(ken)s	97
Doornkens Rabot	125	<i>goed</i>	57
Doornstraat	50, 53	Goed te Aalschoot	60
Draaiboom	102, 128	Goed te Baards	59
<i>dreef</i>	31	Goed ten Moere	61
Driebek	96	Goed te Raverschoot	61
Drie Koningen	64	Goed te Wulfschoot	61
Dubbeltange	88	Goed van Eine	59
Dubbeltangebos	107	Goedleet	120
Duifhuis	71, 91	Gouden Leeuw	65
Duivestuk	96	<i>gracht</i>	117
Dullaert(straat)	26, 50, 101	Gracht	104
Dwarsbilken	82	's Graven Bilk/Land	80
Dwarsweg	55	Grielken Sijs' Land	80
		<i>groot</i>	47
Eeklo	13	Groot Goed	60
Eeklomeers	104	Groteleedstraat	47, 50
Eekloos Leiken/Vaardeken	122	Grote Watergang	120
Eeklose Watergang	119	Gulden Hoofd	65
Egypte	96, 115		
Einbilk	80	Haagmoer	108, 114
<i>einde</i>	31	Haan	65
Eine	26	Habars Leen	80
Elshaag	107	Half Stuk	90
Elshout	107	Halve Maan	65
Engel	63	Hamerstraat = Moorthamerstraat	
Essenbos	107	's Hanestraatje	44
		Hannin Bouweegstuk	80
Fontein	71, 128	Harduwijns Dreef	44
		Haren Tasse	65
Galei	65	Hazelarendreefken	54
Galg	71, 129	Hazelarenhoek	20
Galgedijken	125	Heibilk	94

<i>heide</i>	110	Houwbilk	85
Heide/Heikens	113	Hovekens	94
Heikens	114	<i>huis</i>	58
Helle	88		
Helm	65, 88	Jacob Herckers Land/Stuk	80
Hert	65	Jakobinessenland	81
Hillebrants Bilk	80	Jans Manden Stede	59
Hillebrants Stede	59	Jatsin de Key Stuk	81
Hillet(ten)	83, 88, 127	Jeruzalem	69
Hilletstraat	51		
Hilten	83	Kaai	127
Hoekbilk/Hoekstuk	91	Kalfhage	102
Hof van Sint-Andries	59	Calisvaart	122
<i>hof(stede)</i>	57	Callens' Bilken	79
Hofland	91	Kalsijde/Kassei	55
Hoge Akker/Bunder/Land/Stuk	89	Cappe	104
Hoge Brake	89	Kaprijkse Straat	54
Hoge Brug	126	Kaprijkse Voetweg	54
Hoge Klinker	127	Kartuizersstraatje	45
Hoge Molen	70	Kasteelken	62
Hoge Zulle	68	Kasuele	83
Holmoer	51, 113	Kattelare(akker)	94
Holmoerstraatje	51	Kerk	72
Hondekot	68	Kerkhof	51, 83, 129
Hondekotstraat(je)	40, 51	Kerkhofstraat	51
Honderd Bunder	90	Kerkland van den Eekhoute	81
Honderdbunderstraat	41, 51	Kerkstraat	51
's Hond's Straatje	45	Kerredam	56
's Hond's Wegelken	45, 56	Kervelede	120
Honeveld	27	Ketsebroek(en)	46, 86
Honeveldstraat	52	's Keyzers Huis	63
Hoofdstraat	55	Klaphekke	85
<i>hoog</i>	49	Cleemputters Land	80
Hoog Bos	107	Klein Bilksken/Stuksken	90
Hoogdonk	127	Klein Leiken/Vaardeken	122
Hoogeinde	89	Klein Moene Pauwelken	90
Hoogland	89	Klein Murkelstraatje	47
Hoog Nieuwland	89	Klein Vlootstraatje	47
Hoogstraat	35, 49	Kleine Watergang	120
Hoorn	66	Klinkaartstraat	49
Hose	83	Klinkel/Klinkhul	127
Hospitaal	67, 68	Klok	66
Hospitaalbilk	91	Klooster	68
Hospitaalstraat	51, 52	Cocquitsbrug	126
<i>hout</i>	105	Cocquytstraat	35
Houtakker	85	Cocx	80

Coedsburghs Woestijne	113	's Maechs Bos	107
Koolstuk	85	Magermansdreef	48
Coots Moerken	104	Malegijsbos	106
's Korenbiters Vere	123	Mande	89
Korte Hilletten	83	Mandeweegsken	36
Korte Meekens/Meerselken(s)	102	Markt(en)	36, 55
Korte Moeie	47, 83	Maroyendam	37
Kort Vlamingstraatje	35, 47	Martkin Zynchauts Stede	60
Costers Bos	106	<i>mate</i>	77
Kottemstraatje	45	<i>mede/mee</i>	98
Cotthems Stede	59	Meeken	103
Kouterken	94	Meekensweg	51
Kriekmoerstraat	35	<i>meers</i>	100
Kromme Wal	28, 127	Meers	95, 109
Krommewalstraatje	55	's Meers Bilk	81
Krookeinde	29	Meerselken	103
Krookland	92	Meetjesland	78, 99
Kwaad Gemet	86	<i>mete/meetje</i>	77
Kwade Put(ten)	108, 124	Meyers Stee	60
<i>laar</i>	75	Moeiakkers	47
<i>land</i>	76	Moeie	86
Lange Dam	47	Moene Pauwels	81
Lange Haag	85, 102	<i>moer</i>	110
Lange Hilletten	83	Moer(ken)	113
Lange Meekens/Meerselken(s)	102	Moerstraat	20, 37
Lange Moeie	47, 83	Moerwee	52, 103
Laureys Maes' Meers	101	Moerwegel	52
Lazarijken	68	Molengracht	70, 120
<i>lede</i>	117	Molenstraat(je)	38, 54
Leedstraat	26, 50	Molentje	64
Leempad	48	Molenwal	128
<i>leen</i>	58, 76	Molenweg	54
Leenhauwers Bilk	81	Moorthamers Straatje	45
Leibilk	92	Mortier(ken)	89
Leidijk	126	<i>mote</i>	24
Leigracht	120	Mote	128
Leiken	121	Murkelstraat/Murkelweg	38
<i>leke</i>	117		
Lekkerken	69	Nauw Straatje	47
Lelie	66	Nederdelingebos	109
Lieve	122	Ne(de)ringe	108
<i>lo</i>	105	Neermeers	103
Lokermeeers	101	Neren Bilk	89
Loker(meers)straatje	51	Neren Heerweg	49
		Nieuw Gedelf	122
Maan	66	Nieuwe Hofstede	62

Nieuwe Kan	69	Pass(i)e ilk	97
Nieuwe Lede/Vaart	123	Pateets Kruis	129
Nieuwe Dam / Nieuwendam	30, 38	Pateetskruisstraat	52
Nieuwendamstraat	52	Pelgrim	66
Nieuwendorpe	21, 52	Peperstraat	39
Nieuwendorpse Watergang	120	Pereboomken	91
Nieuwstraat	39	Perreboom	62
Nonnenpoort	72	Plaats	55
Nonnenstuk	81	<i>poel</i>	118
Noord(bus)akker	92	Pokmoere	53, 114
Noordmoer	115	Pokmoerstraat	53
Noordwatergang	120	<i>polder</i>	78
Notelaar	61	Polder	88
		Pops Meerken	101
Oliemolenstraatje	52	Potterij	68, 95
Onderdijkstraat	39, 52	Potterstraat	40
Ooievaar	66	Pouckmeersstraatje	53
Oostakker	92	Preekeek	129
Oostbilk/Oosterse Bilk	92	Pyckaerts Gracht	121
Oostbroek	95		
Oosteinde(ken)	30, 52	Raamstraatje	55
Oostmoerwee	103	Raashekke	50, 85
Oostmolen	52, 70, 71	Raashekkebrug	126
Oostveld	21, 115	Raverschoot	21
Oostveldse Meersen	104	Raverschootbrug	126
Oostveldse Watergang	121	Raverschootrabot	125
Ossebilk	102	Raverschootse (Heer)weg	40
Oude Galg	72	Raverschootstraat	40, 43
Oude Lede/Vaart	123	Reep	83
Oude Leet	121	Riveels Land	81
Oude Meers	104	Rode Vaart	123
Oude Moer	115	Ronde Bilk	83
Oude Watergang	120, 121	Roos	66
Overdaels Bijlken	106	Rooster	66
		Rowegelken	56
Paardebilk	102		
Paardeken	97	Sacramentsbilksken	97
Paardenkerkhof	129	Schaak	69
Paardenkerkhofstraatje	55	Schaar	66
Paddepoel	124	Schapelick Bilk/Stuk	81
Paling	83	Schaperij	22, 116
Pannekoekmoerwee	102	Schaperijgoed	61
Papegaai	66	Schaumstraatje	56
Papestuk	81	Scheminkel	66
Paradijs/Paradijzeken	116	Schipleedbrug	126
Paradijsstraatje	55	Schoolstraatje	40

Schooltje	68	Strepe/Streepken	83
Schoonakker	81	String(en)	83
Schoormanshul	128	Stuivenberg	128
<i>schoot</i>	16, 106	<i>stuk</i>	78
Schuttershof	63		
Ser Boudens Straatje	25	Teirlinckstraatje	46
Ser Ruedenstraatje	46	Ter Hand	92, 129
Sint-Christoffel	67	Tollenaerskens	82
Sint-Elooibilksken	81	Twaalf Gemeten	91
Sint-Elooishuis	67		
Sint-Janshof	60	<i>vaart</i>	118
Sint-Janshuisbos	107	Vadermans Woestijne	114
Sint-Janshuisdreef	46	Valk	66
Sint-Jans(huis)goed	60	Varentbilk	92
Sint-Janshuisstraatje	46	Varkensdreefken	56
Sint-Jans(huis)woestijne	114	<i>veer</i>	118
Sint-Joris	67	Veistuk	88
Sint-Jorishof	63	<i>veld</i>	111
Sint-Niklaas	67	Veld(en)	113
Sint-Sebastiaan	67	Veldeken(s)	114
Sint-Sebastiaanshof	63	Veldstuk	95
Sint-Vincentiusstraatje	56	Ver Belen de Woeste Lands	82
Sint-Vincentsboom/bos	109	Verberrende	95, 116
Sint-Vincentshuizeken	67	Verheylengat	123
Sleehouts Leen	82	Verloren Stede	95
Slependammewatergang	121	Ververij	69
Smalle/Smal Stuksken	83	Vetterij	69
Snuifmeuleken	70	Victor Ketelboeters Straatje	46, 48
Snuifmolenstraat	44	Vier Halve Bunders	91
Spittaebilk	82	Vier Lijnen	90
Spittaebos	107	Vijfentwintigbunderstraat	53
Spriet	47	Vijftig Roeden	91
Sprietakker	84	Vijverdijk	126
Sprietstraat	53	Vijverstuk(ken)	92, 103
<i>stede</i>	58	Vincent Munsters Straatje	46
Stede	55	Visstraatje	41
Steenheule	126	Vlamingstraat	je41
Steenoven	95	Vleeshuis	69
Steenput	71, 128	Vleuge	108
Steentje	68	Vlienderboom	64
Steentjes Rabot	125	Vlo(t)te	89
Stenen Paal	72, 129	Vlotstraatje	53
Ster	66	Vogelenzang	64
Steur	63	Volckaerts Bilk	82
Stoofstraatje	40, 54	Volckaerts Mere	101
<i>straat</i>	32	Voorbank	92, 128

Voorstraat	53	Woestijntjes	114
Vosken	66	Wouterlootken	82
Voskens Bilksken	82	Wouters Meers Van Der Heiden	101
Vrombilksken	85	Woutersweg	47
Vromboutstraat	22	Wulfakker	97
Vrouwenstraatje	56	Wulfbos	109
Vrouwenveld	56, 114	Wulfohoek	109
Waai	23	Wulfschoot	30
Waaiakker	92	Wulfschootwegelken	53
Wagenbrug	126	Wulvekins Hofstede	60
Wal	128	Zak	90
Walland	60	Zakmeers	103
Walleken(s)	61, 124	Zakstraatje	49
Wallemeet	108	Zand	88
Wallestraatje	53, 54	Zanddijk	126
Walveld	115	Zanddijkstraat	53
<i>watergang/watering</i>	118	Zandstraat(je)	48
Watergangstuk	92	Zandvleuge	41, 128
Watersweg = Woutersweg	47	Zandweg	48
Wedergrate	60	Zellare	97
<i>weg</i>	32	Zevenentwintig Bunder	91, 114
<i>weide</i>	100	Zeventien Bilken	91
Westakker	92	<i>ziedelingen</i>	118
Westbilk	92	Ziedelingen	121
Westblaaks	92	Ziekenhuizeken	69
Westland	92	<i>zompel(ing)</i>	112
Westmoerwee	103	Zoutweg	41
West(koren)molen	71	Zuid(bus)akker	92
Weststampmolen	70, 71	Zuidmoer	115
Westpaling	83	Zuidmoerstraat	43
Weststraat	53	Zuidmolen	70, 71
Westveld/Westwoestijne	115	Zuidstraat	43
Westwateringe	121	Zuidveld	115
Wijngaard	66	Zuidveldstraat	43
Wilde Hoek	114	Zuster(huis)straatje	54
Wildeman	67	Zustersbos	107
Wilde Moer	115	Zustersbrug	127
Willem Goethals Stede	60	Zustersmeers	101
Winkel	84	Zwaan	67
Wittebroodstuk	88	Zwalemeet	109
Witte Leeuw	67	Zwijntje	97
<i>woestijn</i>	112		
Woestijnakker	95, 114		
Woestijne	113		
Woestijnstraat	53		

GLOSSARIUM

Aanwijzingen

- Het lemma volgt de huidige spellingregels, behalve bij plaatsnamen die met een persoonsnaam beginnen en bij enkele vormen van onduidelijke oorsprong.
- Als een naam tot op de dag van vandaag nog gebruikt wordt, is voor de huidige spelling gekozen. Een paar keren kon dat niet, omdat de moderne vorm te sterk van de oude afwijkt (bv. Klinkelstraat > Klinkaartstraat, Woutersweg > Watersweg). In dat geval is de oude vorm als lemma gebruikt en wordt naar de nieuwe vorm verwezen.
- In het dialect van Eeklo eindigen bijna alle vrouwelijke substantieven en ook enkele mannelijke op -e. Die dialectische vorm is vaak onverbreekelijk met de plaatsnaam verbonden en is bewust als dusdanig behouden. B.v. Krone, Mane, Zwane. Dat geldt echter niet voor namen op -straat en evenmin voor namen die eindigen op doffe e + -l, -n, -r (bv. Klinkel, Rooster).
- Om dezelfde reden worden diminutieven op -ken ongewijzigd gelemmatiseerd, tenzij die vorm in het huidige dialect niet meer mogelijk is.
- Op het lemma volgen alle in de archiefstukken gevonden attestaties, chronologisch geordend en telkens gevolgd door de bron (zie de afkortingen hierna) en de bladzijde of het blad (recto/verso). Bij het lemma EEKLO is de chronologische volgorde niet rigoureuus aangehouden, om de tekst niet nodeloos lang te maken.
- Bij perceelsnamen die konden gelokaliseerd worden, vindt u tussen [] een lettercijfercombinatie en tussen < > een nummer van 1 tot 64. Het eerste verwijst naar de algemene overzichtskaart, het andere naar de kaart met de ‘belopen’. Beide maken het mogelijk om snel op te zoeken waar een wijk, straat of perceel zich precies (of ongeveer) bevindt. Lemma’s zonder nummer konden niet gelokaliseerd worden.
- In een aantal excerpten is ook de context opgenomen, waar die voor een beter begrip van de aard of de ligging van het toponiem van belang kan zijn.
- In de meeste teksten overheerst een schrijfwijze met kleine beginletter. Als in dezelfde bron vormen met kleine letter en hoofdletter naast elkaar voorkomen, is alleen de meest gebruikelijke opgenomen.
- In de lijst zijn samengestelde toponiemen met groot, klein, lang, kort, e.d. alfabetisch volgens het tweede woord gerangschikt. Zo komt Groot Stuk voor Grote Waaistraat. Alleen voor ‘hoog’ werd een uitzondering gemaakt.
- Afkortingen worden opgelost volgens de spelling die in het bewuste document gebruikelijk is. In twijfelgevallen wordt de aanvulling tussen haakjes geplaatst.
- Hoewel het de bedoeling is, alleen attestaties tot het begin van de 17e eeuw op te nemen, zijn ook vormen tot ca. 1625 en enkele keren ook tot 1650 overgenomen.
- In enkele bronnen komen verschrijvingen en fouten voor. Als met zekerheid kon aangetoond worden dat de afwijkende vorm hetzelfde perceel noemt, hebben we hem zonder meer bij de correcte vorm ondergebracht en hem van een * voorzien. Was dat niet het geval, dan wordt hij afzonderlijk gelemmatiseerd.
- Bij namen die zeer frekwent in de bronnen voorkomen, zijn slechts één of twee excerpten per bron opgenomen.

- Als in dezelfde bron (bv. in registers) dezelfde naam met dezelfde spelling verscheidene jaren achtereenvolgens voorkomt, dan worden die excerpten gecondenseerd opgenomen. Bv. *moye*, **1561**, SAE-1010, 30r; —, **1568**, SAE-1010, 150r; —, **1570**, 174r wordt: *moye*, **15611568/1570**, SAE-1010, 30r/150r/174r.
- Waar mogelijk, werd rekening gehouden met de ‘oude’ en de ‘nieuwe’ stijl. Oorkonden uit de eerste maanden van het jaar kregen in de ‘paasstijl’ het jaartal van het voorbije (burgerlijk) jaar. In de excerpten vindt u dat aangeduid als **[1321] 1322**, waarbij 1322 naar onze maatstaven het correcte jaar is.
- Vetgedrukte lemma's zijn namen die nu nog gebruikt worden.

Gebruikte afkortingen

Archiefbronnen:

Aanw.	: Aanwinsten (RAB)
ADL	: Archives départementales du Nord à Lille
ADo	: Abdij Doornzele (RAG)
ADr	: Abdij Drongen (RAG)
AEe	: Abdij Eekhoute (SeB)
AEn	: Abdij Ename (RAR)
AM	: Ambacht Maldegem (RAG)
AOE	: Abdij Oosteeklo (RAG)
ARA	: Algemeen Rijksarchief Brussel
<i>AvM</i>	: <i>Appeltjes van het Meetjesland (Jaarboeken)</i>
AZD	: Abdij Zoetendale (RAB & RAG)
B	: Bisdome Gent (RAG)
BB	: Burg van Brugge (RAB & SAB)
BLO	: Blauwe Oorkonden (RAB)
Bo	: Boekhoute (RAG)
EB	: Elisabethbegijnhof (RAG)
FH	: Familiefonds Handboeken (SAG)
GB	: Groot Begijnhof (SAG)
<i>GY-CMT</i>	: <i>Gysseling, Corpus van Middelnederlandse teksten</i>
<i>GY-TW</i>	: <i>Gysseling, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland</i>
HAK	: Harelbeke Kapittelkerk (RAK)
J	: Jezuïeten (RAB)
K/Ka	: Kerkarchief Kaprijke (RAG)
K/SMG	: Kerkarchief Sint-Michiels Gent (RAG)
K/WS	: Kerkarchief Waarschoot (RAG)
Ka	: Kaprijke (RAG)
KAD	: Kathedraalarchief Doornik
KR	: Kerkrekening
Le	: Lembeke (RAG)
<i>Ne-Ch IV</i>	: <i>Neelemans, Verzameling van Charters, Kronijken... - Vierde deel</i>
<i>Ne-GE</i>	: <i>Neelemans, Geschiedenis der stad Eecloo</i>
NobWat	: Noordbroekwatering (SJHB)
P/M	: Pastoriearchief Maldegem
PE	: Penitenten (O.L.Vrouw-ten-Doorn) Eeklo (RAG)
PWS	: Priorij Waarschoot (RAG)
RAB	: Rijksarchief Brugge
RAD	: Rijksarchief Doornik
RAG	: Rijksarchief Gent
RAK	: Rijksarchief Kortrijk
RAR	: Rijksarchief Ronse
RG	: Rijke Gasthuis (RAG)
RK	: Rekenkamer (ARA)

RR	: Rolrekeningen (ARA)
RvVI	: Raad van Vlaanderen (RAG)
SAB	: Stadsarchief Brugge
SAE	: Stadsarchief Eeklo
SAG	: Stadsarchief Gent
SAGn	: Sint-Agneteklooster (RAG)
SB	: Sint-Baafs (RAG)
SB/K	: Sint-Baafs, reeks K (RAG)
SB/R	: Sint-Baafs, reeks R (RAG)
SBP	: Sint-Bertinus Poperinge (RAG)
SE	: Stad Eeklo (RAG)
SeB	: Archief Seminarie Brugge
SG	: de Saint Genois (RAG)
SJHB	: Archief Sint-Janshospitaal, Brugge
SP	: Sint-Pieters (RAG)
StVI	: Staten van Vlaanderen (RAG)
SV	: Sint-Veerle (RAG)
U	: Ursel (RAG)
Vi	: Vinderhoute (RAG)
Vol	: Volders (SAG - Inv. 86/6)
WD	: Waterdijk (RAG)
WH	: Wenemaershospitaal (SAG)
WK	: Wetachtige Kamer (ARA)
WLO	: Waterland-Oudeman (RAG)
Wol	: Wolwevers (SAG - Inv. 86/8)
WS	: Waarschoot (RAG)
94bis	: Geconfisqueerde kerkelijke goederen (SAG)
301	: Jaarregisters van de Keure (SAG)
330	: Registers van Gedele (Wezenboeken) (SAG)

Andere:

ca.	: circa
Cart.	: cartularium
Div	: Diverse stukken
kop.	: kopie
leg	: legger
r	: recto
rek.	: rekening
O	: oorkonde
oml	: om(me)loper
v	: verso
16e, 17e, 18e	: 16e, 17e 18e eeuw
—	: zelfde tekst als het vorige excerpt
*	: corrupte spelling of vergissing van de scribent
→	: van ... tot ... (bv. bij de lokalisering)

EKKLOSE PLAATSNAMEN

AALSCHOOT [H2] <48>: *Alscot / Alescot*, 1140, RAR-AEn, O; *Alscot*, 1228, RAG-AOE, O; *Alscoet*, 1233 & 1234, RAG-AZD, O; *alscot*, 1240, SJHB-O.28; —, 1240 kop.eind 13e, KAD-Cart.D, 72v; *alschoet*, 1240 kop.eind 13e, KAD-Cart.C, 64v; in *aelschoet* in parrochia sancti vincentii de eclō, 1240, SJHB-O.26; —, 1240, SJHB-O.31; in nemore nostro de *Aelschoet*, 1240 kop.1710, SAE-4, O; *Alscoet*, 1241, RAG-RG, O; *Alscod*, 1242, RAG-AOE, O; in *aelschoet* in parrochia sancti vincentii de eclō, 1244, SJHB-O.34; in *aelschoet*, 1244, SJHB-O.35; *Alscoet*, 1244, RAG-RG, O; *alscot*, 1244, RAG-RG, O; *Alscot*, 1250, RAG-AOE, O; *alscoth*, 1257, RAG-SP, O; *Alscoeth*, 1257, RAG-SB, O; *Alscot*, 1274, RAG-RG, O; *Alscoet*, 1291, RAG-RG, O; *aelscoet*, 1300, RAB-Aanw.1912, 183v; —, 1309, RAG-AOE, O; —, 1328, RAG-RG, O; *haelscoot*, 1337, SJHB-D 2/2, 68r, 70r; *Aelscoot*, 1341, RAG-AOE, O; —, 1341, RAG-ADo, O; dat me(n) wilen hiet *aelscoot*, 1365, ARA-RK 1072, 35r, 36r; *aelscoot*, 1372, ARA-RR 1797; —, 1381, ARA-RK 1073, 31v; *taelschoot* waert, 1408, RAG-RG, O; *aelscoot*, 1435, SAB-BB 1, 219v; —, 1435, ARA-WK 8310, O; —, 1442, RAG-RG 8, 100v; *alscoot*, 1468, RAB-BB 1, 268v; *aelscot*, 1501, RAB-BB 2, 234v; —, 1501 kop.begin 17e, ARA-RK 1075, 234v; up thoff ende dreve van *haelschoot*, 1581, ARA-RK 34505, 37v; tgoet ghenaept *aelschoot*, 1638, SAE-383, 348r.

AALSCHOOTMEERS [H2] <48>: vanden bandam ande *alschoot mersch* up den waterganc, 1498, RAB-J 2661, 34r.

ABBAERTS LEEN [B3] <28>: een partje van Lande ghenaept het *Abarsleen ...* metten noordthende ande Balgerhoukstr., 1580, SAE-1010, 322r; ghenaept *tabbaerts leen*, 1668, SAE-1014, 272r.

ACHTERSTE HILLETSTUK [C2-D2] <53>: *tachterste Ilt stick*, 1579, SAE-1010, 323r; een partje van Lande ... ghenaept het *achterste hilt stick*, 1584, SAE-1010, 403r.

ACHT LIJNEN: een partje van Lande ghenaept de *acht lijnen*, 1583, SAE-1010, 406r; —, 1608, SAE-1010, 446r.

AKKER 1 [B5-C5] <23>: hier beghint den *acker*, 1442, RAG-RG 8, 38v; een alf bundre Landts ... zuudt van Raveschoot ghenaept den *Ackere*, 1557, SAE-1009, 751r; twee ghemeten Landts ghenaept den *ackere*, 1567, SAE-1009, 177r.

AKKER 2 [E4-E5] <37>: inden *ackere ...* west de jacoppynessen landt, 1572, ARA-RK 45194, 19r.

AKKERKEN [E4-E5] <37>: den acker welken men heet *tackerkin* beghonnende te bueys houcke, 1442, RAG-RG 8, 151v; jnt *ackerkin*, 1533, SAE-1009, 49r; jnt *ackerkin ...* metten noorthende anden hondert bunderstrate, 1537, SAE-1009, 62r; *ackerkin*, 1540, SAE-1009, 156r; —, 1544, SAE-1009, 198r; —, 1546, SAE-1009, 233r; —, 1548, SAE-1009, 257r; drie ghemeten lands ... metten noorthende ande hondert bunderstraete streckende zuudtwaert tot Vincent van den hend Lande datmen heet *tackerkin*, 1556,

SAE-1606, 9v; jnt *Ackerkin* metten noorthende ande Zandtvloghestrate, **1558**, SAE-1009, 392r; *tackerkin*, **1565**, SAE-1010, 81r; —, **1568**, SAE-1010, 138r; int *Ackerkin* ... west *tackerstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 4r, 12v; int *Ackerkin* noordt de Zandtvloghestrate, id, 35r; *hackerken*, **1583**, SAE-1010, 390r.

Zie ook *NAUW AKKERKEN*.

AKKERSTRAATJE [E5]: *ackerstraetken*, **1546**, SAE-1009, 158v; —, **1559**, SAE-1009, 410r; an de Boelaerstr(ate) ... west waert ant *Ackerstraetken*, **1561**, SAE-1010, 25r; *tAckerstraetkin*, **1564**, SAE-1010, 72r; *ackerstraetkin*, **1571**, SAE-1010, 198r; *tackerstraetken*, **1572**, ARA-RK 45193, 4r; in de Weststrate ... west het *ackerstraetkin*, id, 37v; oost *tAckerstraetkin* ... noordt de Santvloghestrate, **1572**, ARA-RK 45194, 18v; *ackerstraetkin*, **1589**, SAE-1010, 426r; —, **1620**, SAE-1010, 449r.

AKS [G6-G7] <4>: vier ghem. Lants ghenaeamt de *hacx*, **1548**, SAE-1009, 258r; de *Hacx*, **1549**, SAE-1009, 264r; ghenaeamt de *acx* Inden clynckere, **1571**, SAE-1010, 197r; de *haecxs* gheleghen Inden Clynckere, **1571**, SAE-1010, 249r; een stuck buusch ... ghenaeamt den *Haecx*, **1572**, ARA-RK 45193, 2r; de *haecxs*, **1576**, SAE-1010, 249r, 251r.

AKSKEN: lxxv R. in den selven acker gheheeten *taecxken*, **1528**, SAE-1009, 7r; Raveschoot ... ghenaeamt het *Hacxkin*, **1557**, SAE-1009, 351r.

ALAERTS BILK(EN) [B5] <22>: neffen *alaerts beelken*, **1402**, SAG-301/16II, 38v; 1 gh. gheseyt *alaerts bilc*, **1541**, SAE-1009, 161r; te Raveschoot ghenaeamt *Alaerts Bilck* up de Leydyck, **1572**, SAE-1009, 432v.

ALAERTS STUK [B5] <22>: twee ghem. Landts ... te Raveschoot Inden brouck ghenaeamt *Alaert tstick*, **1560**, SAE-1009, 432r.

ANKER 1 [E5] <36>: den *Anckere* ... met den zuuthende ... an de zuvelmaerct, **1451**, RAG-RG 19, 30r; de stede ... dictum den *anckere* ... cum noorthende ant cro(m)mewaelstraetk(in) cum zuuthende ande zuvelm(er)ct, ca.**1470**, SJHB-B 21, 73r; den *anckere* ... noortwaert tot pieter moorthaemers straetkin, **1521**, RAG-B 1315, 16r; den *hanckere*, **1545**, SAE-1009, 202r; west bij der kercke ... ghenaeamt den *hanckere* ... metten noordthende an pieter maranes straetkin ende metten zuudthende ande groote strate ende calsyde van eecloo, **1553**, SJHB-B 51II, 21r.

ANKER 2 [E5] <19>: een behuusede hofstede ... wijlen ghenaeamt den *anckere* metten noorthende an de groote bruche str(a)te, **1548**, RAG-RvVI 967, 76v; den *anckere* ... metten noort hende teecloe ande strate by den spriete, ca.**1550**, RAG-RG 17, 24r.

ANTWERPSE (HEER)WEG [F6→H6-H5]: anden *andwerpschen wech*, **1528**, RAG-RG, O; bij den *Andtwerpschen eerwech*, **1584**, SAE-1010, 400r; up tOostvelt ... noordt den *heerwech van Antwerpen*, **1607**, SAE-1010, 433r; den *andtwerpschen Eerwech*, **1622**, SAG-330/136II, 61^{bis}v; *Antwerpschen herwech*, **1624**, SAE-1011, 11r.

Zie ook *HOGЕ ANTWERPSE HEERWEG*.

APPELBOOMKEN [E6-F6] <7, 15>: busch ten *appelboomken*, **1546**, SAE-1009, 158v; twee ghemete en L roeden ghenampt et *appelboemken* hoefende met noorthende an de suutmoerstrate, ca.**1597**, SAG-FH 28, 26.

AREND [E5] <18>: den *arent* ... o. het tstoefstraetkin, **1451**, RAG-RG 19, 30r; den *haer(en)t*, **1488**, ARA-RK 34421, 13r; huusinghe ende hofstede ghenampt den *arendt* ende nu bourgoenge noorthende ande groote strate up den noordwesthouc vanden stoefstraetkinne o. tvoors. straetkin, ca.**1550**, RAG-RG 17, 18v; de huusynghen ende hofstede ... diemen heet den *arent*, **1556**, SAE-1606, 57v.

ASSEBERG [A3-B3] <56>: te Balgheroucke ghenampt den *Asseberch* ... zuudt de Balgherouckstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 23v.

ASSEBILK [A3-B3] <56>: ghenampt den *Assebilck*, **1577**, SAE-1010, 289r; —, **1581**, SAE-1010, 341r; den *hassebilck* ... zuydt den herwech, **1620**, SAE-1010, 447r.

BACHTEN DAPPERS: daer men heet *bachten dappers*, **1528**, SAE-1009, 7r; een alf bundre meersch ghenampt *bachten *tappers*, **1549**, SAE-1009, 260r.

BACHTEN JANS COCX: te veldekins damme daerment heet *bachten Jans cocx*, **1527**, SAE-1009, 3r.

BACKERS BOS [D7] <10>: een parcheel van bussche ghenampt *backers busch* een ghemet gheleghen Inden briele, **1535**, SAE-1009, 129r.

BAELMEERS: Inde *baelmeersch*, **1557**, SAE-1009, 359r.

BALGERHOEKE [A2]: secundum quae se extendit Molengracht per *Balgherhoucke* usque ad Noordmoer, **1240** kop.**1537**, SAE-5, 62r; le disme de *balveroke*, **1264** kop.**17e**, RAK-HAK 3239, O; die harewech van *balgherhoec*, **1294-1300**, SJHB-D 1, 35r (GY-CMT, 2862); *balgherouke*, **1349**, RAG-RG, O; *Balverhouke*, **1350**, SAG-330/1, 13r; *Balgherhoeke*, **1350**, SJHB-D 2, 44v; *balgherhouke*, ca.**1350**, ARA-RK 45925, 8r; *balgherouke*, **1363**, RAG-RG, O; *balgherhouke*, **1365**, ARA-RK 1072, 2r; *balgherouke*, **1368**, RAG-RG, O; —, **1413**, RAK-HAK F108, 6v, 7v; *balgheroucke*, **1417**, SAG-301/24II, 25v; tusschen eecloe ende *balgherhouke*, **1422**, SAG-330/17, 368r; *Balgherhouke*, **1424**, RAG-SE, O; *balv(er)oucke*, **1428**, SAG-330/19, 179v; in eene jeghenode gheheeten *balgrouke*, **1430**, ARA-WK 7551, O; *balverhoucke*, **1434**, ARA-WK 8382, O; —, **1435**, SAB-BB 1, 212r; *balverhouke*, id, 212r; *balgheroucke*, id, 211v; *balgherouke*, **1439**, RAG-RG, O; *balgherhoucke*, **1441**, SAG-330/22, 339v; *Balgherouke*, **1442**, RAG-RG 8, 2r; te *balgherhouke*, **1447**, SAG-330/24, 109r; *Balgrouke*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 77v; *balgheroucke*, **1464**, SJHB-Oml.NobWat, 1r; *balgherhoucke*, **1465**, ARA-RK 45220, 112r; eene jeghenode gheheeten *balgheroucke*, **1467**, RAG-PWS, O; *balgherhouke*, **1468**, RAB-BB 1, 264r; *balghe houcke*, id, 264v; *balgherhoucke*, id, 265r; —, ca.**1470**, SJHB-B 21, 149v, 151r; *balgheroucke*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 5r; *balgherhoucke*, **1480**, SAG-330/35, 202r; *balgherhouc*, **1494**, RAG-SE, O; *balgherhoucke*, **1501**, RAG-BB 2, 229v; *balgherhoucke*, **1501** kop.**begin 17e**, ARA-RK

1075, 229v; *balgheroucke*, id, 229v; *balgherhoucke*, **1515**, ARA-WK 7557, O; —, **1510** & **1516**, RAG-SE, O; —, **1529/1532**, SAE-1009, 16r/40r; *balgherhouck*, **1540**, RAG-AM 622, 66v; *balgheroucke*, **1541**, SAG-330/59, 50r; *balgherhoucke*, **1542**, SAG-330/60, 21r; —, **1542**, ARA-WK 7564, O; —, **1546**, RAG-PWS, O; *balgheroucke*, **1549**, RAG-AM 623, 142v; —, **1551**, SAG-301/104, 247v; *Balgherhoucke*, **1556**, SAE-1606, 49v; *balgherhoucke*, **1557**, RAG-AM 624, 61r; *balgheroucke*, **1559**, RAG-AM 624, 98v, 127v; *balgherhoucke*, **1559**, SAE-858, O; —, **1565**, SAE-1010, 94r; in een jehenoote ghenaeemt *balgheroucke*, **1567**, RAG-AM 625, 25v; *balgheroucke*, **1571**, RAG-AM 625, 103r, 112v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 28v, 49v, 52r; —, **1572**, ARA-RK 45198, 45v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 87v; *balgherhoucke*, **1572**, RAG-AM 626, 15r; —, **1573**, RAG-AM 626, 23r, 47r; —, **1573**, PA/M-KR, 8v; —, **1576/1577**, RAG-AM 626, 117v/103v; —, **1578**, P/M-KR, 19r; *balgheroucke*, id, 12r; *balgherhoucke*, **1580**, SAE-1010, 339r; *balgherhouc*, **1588**, SAG-FH 28, 9; *balgherhoucke*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 28; —, **1597**, SAG-330/119, 138v; —, **1601**, SAG-330/125, 49r; —, **1606**, SAG-330/128, 44v; *balgheroucke*, **1611**, SAG-330/131, 5r.

BALGERHOEKSE AKKER [A2-B2-B3] <58>: de *balgherhoucksche ackere*, **1557**, RAG-AM 624, 55v; In den *Balgherhoucschen ackere*, **1571**, SAE-1010, 186v; inden *balgheroucschen ackere* (noordt den zuytwech), **1572**, ARA-RK 45198, 43v, 44v, 136r; den *balgherhoucschen hackere*, **1579**, RAG-AM 626, 175v.

BALGERHOEKSE MEERSEN [C2-D2] <54>: een Jeghenote ghenaeemt de *balgherhoucsche meersschen*, **1559**, SAE-858, O; Inde *balgherhoucsche meersschen*, **1566**, SAE-1009, 294v; inde *Balgheroucsche meersschen*, **1572**, ARA-RK 45193, 58v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 84v; de *balgheroucsche meerschen*, **1573**, SAE-858, O; *Balgherhoucsche meersschen*, **1577**, SAE-1010, 300r; *balgheroucsche meerschen*, **1573**, SAE-858, O; *Balgherhoucsche meersschen*, **1577**, SAE-1010, 300r; —, **1581**, SAE-1010, 339r, 341r; *balgheroucsche meerschen*, **1583**, SAE-1010, 414r; *Balgeroucsche meersschen*, **1588**, SAE-1010, 425r; *balgheroucsche meersschen*, **1597**, SAG-330/119, 138v; *balgheroucsche meerschen*, **1602**, SAG-330/125II, 28r; *balgroecsche meerschen*, **1608**, SAG-330/129, 58r; —, **1610**, SAG-330/130, 77r; *balgeroucsche meerschen*, **1616**, SAE-822, 455, 500; *balgheroucsche meerschen*, **1616**, ARA-RK 34516, 2v; *Balgheroecsche meersschen*, **1620**, SAE-1010, 447r.

BALGERHOEKSE STRAAT: zie *BALGERHOEKSTRAAT*.

BALGERHOEKSE WATERGANG [A2 → C2]: zuyt den *balgheroucschen waterghanck* ... noordt de moerstrate, **1572**, ARA-RK 45198, 55v; metten noordhende ande Moerstrate suudt commende anden *Balgherhoucschen waterghanck*, **1581**, SAE-1010, 357r.

BALGERHOEKSTRAAT [A2-B3]: *balveroucke strate*, **1428**, SAG-330/19, 179v; toter *balgheroucx strate*, **1439**, RAG-RG, O; ande grote *balgherouc strate* ... toter ander *balgheroucx strate*, **1439**, RAG-RG, O; toot der *balgherouc strate*, **1442**, RAG-RG 8, 2r; *Balgroucstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 5r; *Balcheroucstrate*, **1457**, RAG-SE, O; *Balgheroucstrate*, **1464**, RAG-SE, O; *balgherhouc strate*, **1465**, ARA-RK 45220, 122r;

de *balgheroucstrate*, **1467**, RAG-PWS, O; ande groote strate dictum de *balg(her)houcst(ra)te*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 75r; *balgheroucstrate*, id, 85r; cum zuudhende ande *balgherhoucst(ra)te*, id, 76r/v, 83v; *balgheroucstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 6r, 12r; *Balgherhoucstrate*, **1494**, **1510**, **1516**, RAG-SE, O; *balgherhouc strate*, **1521**, RAG-B 1315, 19v; —, **1529**, SAE-1009, 17r; de *Balgherhoucsche strate*, **1530**, SAE-1009, 33r; *balgherhoucstrate*, **1535**, SAE-1009, 96r; *balgherhoucke straete*, **1541**, SAE-1009, 163r; *balgherhoucke strate*, **1547**, SAE-1009, 246r; *balgherhouc strate*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 17v; *balgheroucstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 37r, 38v; *balgherhoucstrate*, **1556**, SAE-1606, 58r; *balgherhoucstraete*, id, 7r; *balgherhouc strate*, id, 22r; ande Bruchsche strate ... metten noorthende ande *Balgheroucxsche strate*, **1559**, SAE-1009, 422r; *Balgheroucxsche strate*, **1560**, SAE-1009, 285v; *Balgheroucxsche strate*, **1563**, SAE-1010, 64r; *Balgherhouckstrate*, **1569**, SAE-1010, 153r; ande Westrate zuyt de *Balgeroucstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 8r, 17r; *Balgheroucxsche strate*, id, 23r; *balgrouckstrate*, id, 21r; *balgheroucstrate*, id, 28v, 36v, 43r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 22v, 23v; *balgherhoucke straete*, **1576**, RAG-AM 626, 99r; de *Balgherhoucsche strate*, **1577**, SAE-1010, 240r; *Balgherhouckstrate*, **1579**, SAE-1010, 326r; —, **1581**, SAE-1010, 341r; ande *balgherhoucsche straete*, **1597**, SAG-330/119, 138v; *balgheroucstraete*, **1601**, SAG-330/125, 49r.
Zie ook *GROTE BALGERHOEKSTRAAT*, *NOORD-/ZUIDBALGERHOEKSTRAAT*.

BALSTRAAT: tusschen tgasthuys ende de *balstrate*, **1465**, ARA-RK 45220, 114r.

BANDAM 1 [A1-A2]: den *bandam*, **1442**, RAG-RG 8, 23r.

BANDAM 2 [H2] <48>: vanden *bandam* ande alschoot mersch up den waterganc, **1498**, RAB-J 2661, 34r.

BANDAM 3 [F1-G1] <51>: neghen lijnen landts ofte daeromtrent gheheeten den *Bandam* ... zuudt tVloetstraetkin, **1569**, SAE-1010, 169r ; inde Vloete ghenaeamt den *Bandam*, **1572**, ARA-RK 45.209, 155r.

BANDAMSTUK [F1-G1] <51>: twee lijnen landts ligghende in de Vloote ghemaempt *tbandamstick*, **1561**, SAE-1010, 22v.

BANDIJK [F1-G1] <51>: een partie van lande ghelegghen te Capricke gheheeten den *Bandijck*, **1559**, SAE-1009, 348r; in den Vlootacker(e) gheheeten den *Bandinck*, **1561**, SAE-1010, 22r; den *Banddijc*, **1579**, RAG-RG 18, 23v.

BAUWEN VAN LEENENS HOFSTEDE: vier ghemeten Lants ... ghenaeempt *Bauwen van Leenens hofstede* hoofdhende metten zuuthende up de *Balgherhoucsche strate*, **1577**, SAE-1010, 240r; —, **1580**, SAE-1010, 338r; een partie van Lande ghelegghen te *Balgherhoucke* ghenaeempt *Baudens van Leenens hofstede*, **1580**, SAE-1010, 339r.

BAUWKENS BILK: te *Balgherhoucke* ... ghenaeempt *baukins belck*, **1566**, SAE-1009, 294r; 3 ghemeten en alf Landts ghenaeempt *Baukins Bilck*, **1570**, SAE-1010, 173r; de *Burckelmersch* ... oost ... met *Baukens bilck*, **1620**, 446r; *Baukens bilck*, id, 446r.

BEESTENMARKT [E5]: de *Beestemaert*, **1483**, ARA-RK 34417, 11r; ande *beestemarct* / *beestemaerct*, **1572**, ARA-RK 45194, 19v.

BEK [G6] <7>: iiij ghem. Lants ghenaept de *beck*, **1535**, SAE-1009, 89r.

BEKSKEN [H7] <2>: meersch ... in Eecloo ter Cauwer keukene ghenaept t *Becxken* oost tclooster van Waerschot ... noordt de Clynckestrategie, **1572**, ARA-RK 45194, 66r.

BELLEBOSS [C6] <22>: groot van aerven dat men heet *Belle busghs*, **1410**, RAG-RG, O; ten nieuwen durpe Inden *bellebusch*, **1533**, RAG-RG 148; de *bellebusch*, **1537**, SAE-1009, 27r; de *belebusch*, **1540**, SAE-1009, 404r; ten nieuwen durpe Inden *bellebusch*, **1544**, RAG-RG 137; te *Bellebussche*, **1578**, SAE-1010, 277r.

BELLEBOSSSTRAAT [C6-D6]: ande *bellebuschstrate* ... ande westzyde de ghentsche lieve, ca.**1470**, SJHB-B 21, 84r; *belle buschstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 12r; *bellebusch straetken*, **1503**, ARA-RK 34432, 9r; *bellebuschstrate*, **1537**, SAE-1009, 27r; *belle buschstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 35r; *Bellebusch strate*, **1571**, SAE-979; *Bellebusschestraete*, **1578**, SAE-1010, 277r.

BENTILHOEK [F1] <64>: in Eecloo inden *Benthilouck*, **1572**, ARA-RK 45193, 118r.

BENTILSESTRAAT [F1]: de *bentilsche strate*, **1561**, SAE-1009, 324r; in de *Bentilsche straete*, **1563**, ARA-RK 34487, 19v; van der *bentilsche strate*, **1574**, ARA-RK 34498, 23v; van der moer ofte *bentilsche strate*, **1579**, ARA-RK 34503, 16r.

BERENTLAND [G5] <29>: Inden Oost Acker ghenaept *tberente Landt* ... zuudt de groote strate, **1565**, SAE-1010, 96r; *tberente Landt*, **1581**, SAE-1010, 343r.

BERGELING [F2-G2] <50>: ki gisent en la proche de caprike entre le *berghelin* et le watreganc, **1266**, ADL-B 1561, 24r; entre le *berghelin* et le watreganc, **1266** kop.**1275**, RAG-AOE, O; Margrita van den *Bergheline*, **1288**, RAG-AOE, O; ten oestende van der mote ten *bargheline*, ca.**1300**, RAB-Aanw.1912, 182r; eene stede die men heet ten *berghelinen* in vadersmans wostine of nordhalf der straten die comt van egypten, id, 181v; ten *berghelinen* in vadersmans woestine, ca.**1310**, RAB-Aanw.1912, 182r; in de vlote tusschen den *berghelkine* ende der moerstrate, **1344**, RAG-RG, O; de strate van den *beergheline*, **1348**, RAG-RG, O; ten *bergheline*, **1356**, RAG-AOE, O; te *Berghelin*, **1440**, ARA-RK 34380, 8v; van *beerghelin* te caprycke waert, **1451**, RAG-RG 19, 6r; den *berghelin*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 80r; cum zuudhede ande buschstrate cum noordhede an *berghelin*, id, 150v; toot den *berghelin*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 8v; *beerghelin*, **1521**, RAG-B 1315, 4r, 5r; xvii ghemet Landts ... ande noortmoerstrate ... gheheeten *beerghelin*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 6v; van *berghelinck* naer Caprycke, **1579**, RAG-RG 18, 3r; *berghelynck*, **1611**, RAG-RG 20, 11v.

BERGELINGSTRAAT [F2-G1]: de *strate van den beergheline*, **1348**, RAG-RG, O; de *Berghelin strate*, **1408**, RAG-RG, O; metten zuuthede ande *Berghelin strate*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76v.

BERLAARS [B6-C6] <22, 57>: up den *baerlaere*, **1402**, SAG-301/16II, 38v; vc R. gheheeten de *beerlaers*, **1528**, SAE-1009, 7r; *berlaers*, **1535**, SAE-1009, 129r; *beerlaers*, **1542**, SAE-1009, 36bisv; —, **1549**, SAE-1009, 260r; te Nyeuwendorpe ghe-naempt den *Beelaer*, **1559**, SAE-1009, 402r; een parcheel van lande ... te Nyeuwendorpe ... oost van de Ghendtsche Lieve ghe-naempt den *beerlare*, **1560**, SAE-1009, 310r; ghe-naempt de *Beerlaers* up tghescheede van Ayghem ende Eecloo, **1572**, ARA-RK 45198, 88v; te Nyeuwendorpe ghe-naempt den *Beerelare*, **1573**, SAE-1010, 208r; een partje van Lande ghe-naempt de *Baerdlaers* ... metten oosthede up de Ghendtsche Lieve, **1583**, SAE-1010, 406r; een stic ghe-naempt de *berlaers* ... metten oostende ande Ghendtsche Lieve, **1585**, SAE-1009, 129r; *Beerelaers*, **1614**, SAE-1010, 446r.

BERTELS BILK [E2-F2] <40>: land met den zuuthende anden grooten waterganck noord thonderbunderstraetken ... anden cleenen waterganck deen partje es ghe-naempt *Bertelsbilck*, **1578**, SAE-1010, 277r.

BERTOLFS GRACHT [E1] <64>: tusschen der moerstrate ende der zydelinghe oofdende an *baertolf gracht*, **1408**, RAG-RG, O; met den zuuthende an de Moerstrate ... tote *Baertholfs gracht*, **1451**, RAG-RG 19, 33r; *bertolfs gracht*, **1521**, RAG-B 1315, 4v; *beertolfs gracht*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 6r; *Bertolph gracht*, **1579**, RAG-RG 18, 3v; *Bertolphs gracht*, **1611**, RAG-RG 20, 12r.

BEYENSHOEK(E) [F4]: te *bueys houcke*, **1442**, RAG-RG 8, 151v; dat men heet te *Bueydins houcke*, **1451**, RAG-RG 19, 16r; te *bayens houcke*, **1521**, RAG-B 1315, 14r; te *bayens houcke* ... metten noorthende daermen gaet Inde peperstrate, ca. **1550**, RAG-RG 17, 20r; *Beuwens houcke*, **1559**, SAE-1009, 421r; —, **1560**, SAE-1010, 3r; —, **1569**, SAE-1010, 161r; *Beuwenshoucke*, **1570**, SAE-1010, 180r; anden *Beuyens houck*, **1572**, ARA-RK 45193, 37r; *beyens houcke* nu ghe-naempt blommekens, **1636**, SAE-822, 205v.

BIESBILK [H4-J4] <32, 33>: twee ghemeten 50 R. Landts ghe-naempt den *biesbilck*, **1561**, SAE-1010, 31r; den *Biesbulck* metten noorthende ande vrombautstrate, **1611**, RAG-RG 20, 20r; den *biesbilc* an de vrombautstrate, **1626**, RAG-RvVI 989, 315r.

BIJLOKE [B4] <57>: xxv Roeden ... gheheeten de *bijloke* ende es cheins vander stede van ghenet, **1535**, SAE-1009, 85r.

BILK: vijf lijnen Landts ghe-naempt den *bilc*, **1601**, SAG-330/125, 49v; den *bilck*, **1606**, SAG-330/128, 45r.

BILKSKEN BACHTER SCHURE [H5-J5] <31, 32>: een stick Landts ghe-naempt *tbilcxkin bachter schuere* ... zuudt de oostveltstrate, **1571**, SAE-1010, 192r.

BIREYNTHENSHOEKE: de strate te *bireynthens houcke*, **1537**, SAE-1009, 111r.

BLAAKS [B4] <27, 28>: Inde *blaecx*, **1535**, SAE-1009, 98r; 1 1/2 gh. lants gheheeten de *blaecx*, **1537**, SAE-1009, 106r; een stic lants ghe-naempt de *blaects*, **1541**, SAG-330/

59, 50r; lants ghe-naempt de *blaecx* in eeclō, **1541**, SAE-1009, 161r; lande ... te Raveschoot gheheeten te *blaecx* ande oostzyde van de lieve, **1546**, RAG-RvVI 965, 423v; de *blacx* ... zuyt de Blacxstrate ... noordt de balgrouckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 21r; te *black* ... zuudt de raveschootstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 71v; de *blaecx*, **1613**, ARA-RK 34513.

BLAAKS BILK [B4] <28>: een bunder ghe-naemt den *blaecx bilc*, **1611**, SAG-330/131, 5r.

BLAAKS RABOT [B4]: an **baecx Rabbot*, **1546**, RAG-RvVI 965, 423r; ant *Blacx rabbodt*, **1616**, SAE-1010, 444v; het *blacx rabodt*, **1635**, SAE-1011, 152r.

BLAKSTRAAT [B4 → D4]: ande *blaecxstrate*, ca. **1470**, SJHB-B 21, 83v; —, ca. **1470**, SJHB-B 26, 12r; ande *blaecstrate*, **1528**, SAE-1009, 7r; *blaexstrate*, **1532**, SAE-1009, 42r; by der *blacx strate*, **1534**, SAE-1009, 68r; ter *blaecxstraete*, **1545**, SAE-1009, 202r; *blaecstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 19r; *blacx straete*, **1556**, SAE-1606, 35r; *blaeckstrate*, **1561**, SAE-1010, 32r; *blacxstrate*, **1567**, SAE-1010, 122r; —, **1569**, SAE-1010, 159r; *Blacx strate*, id, 159r; *Blaeckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 136r; *Blacxstrate/Blackstrate*, id, 11r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 60r; *Blacxstrate*, **1582**, SAE-1010, 368r; —, **1584**, SAE-1010, 407r; *blackstraete*, **1586**, SAE-865, O; *blacstraete*, **1601**, SAG-330/125, 50r; *Blaeckstrate*, **1607**, SAE-1010, 433r; *blaecstraete*, **1611**, SAG-330/131, 5r.

BLANCKAERTS BILK(SKEN) [G1-G2-H1] <50>: vier ghemeten Landts ghe-naempt *blanckaerts bilck* ligghende Inden busch, **1543**, SAE-1009, 167r; twee partien van Lande ... deen thenden dander ghe-naempt *Blanckaerts bilcxken* ... metten noordthende ande Waeystrate ... zuudt den Waterganck, **1568**, SAE-1010, 147r.

BLEEKMEERSELKEN: meersch ghe-naempt *bleeck meersschelken*, **1584**, SAE-1010, 403r.

BLOMMEKENS 1: een partie ghe-naempt de *blomkins*, **1546**, SAE-1009, 232r.

BLOMMEKENS 2 [F4]: een huis staende tenden den boulaer ghe-naempt te *blommekens* van allen canten daeran gheleghen sheeren straete, **1616**, SAE-1606, 50v; daerment noempt te beyens houcke nu ghe-naempt *blommekens*, **1636**, SAE-822, 205v.

BLOMS VELDEKEN [F7-G7] <7>: ii ghem. busch ghe-naemt *bloms veldeken*, **1528**, SAE-1009, 9r; *bloms veldeken*, **1534**, SAE-1009, 75r, 81r; bosch ghe-naempt het *blomveldekyn* oost de pouck mersch straetkyn, **1581**, SAG-94bis/17, 211v.

BLOTE [B5] <22, 23>: inde *bloote* ... metten westende ande Ghendtsche Lieve, **1540**, SAE-1009, 155r; ghe-naempt het *blote*, **1547**, SAE-1009, 250r; de *bloote*, **1556**, SAE-1009, 346r; int *bloote*, id; bachten Raveschoot Inden brouck ghe-naempt *tbloote* ende den Leydyck, **1559**, SAE-1009, 250r; de *bloote*, **1561**, 20r, 22r; de *bloote*, **1562**, SAE-1010, 47r; jn den Brouck jn een parcheel ghe-naempt de *bloete*, **1564**, SAE-1010, 65r; *Bloote*, **1577**, SAE-1010, 289r.

BOEKWEITSTOPPELKEN: bij toostvelt ghenaeamt *tboucqueit stoppelkin*, 1572, ARA-RK 45193, 117v.

BOELARE: zes ghemeten Landts ghenaeamt den *Boelaere*, 1570, SAE-1010, 172r.

BOELARE [E5-F5-F6]: Pieter de *budelare*, 1315, RAG-RG, O; —, 1328, RAG-RG, O; den *Boelare*, 1420, ARA-RK 34368, 6v; tenden *Boelaere*, 1423, ARA-RK 34369, 5v; inde *boelaer*, 1465, ARA-RK 45220, 120v; inde *belae(re)*, id, 117v; up den houc van(den) *boelaer*, id, 121v; inde **belae(re)*, id, 117v; *bulare*, 1477, RAG-AOE, O; *boelare*, 1497, RAG-AOE 50, 4r; —, 1516, RAG-SE, O; —, 1521, RAG-B 1315, 8r; *boelaere*, 1529, SAE-1009, 22r; —, 1550, SAE-1009, 275r; *boelare*, 1556, SAE-1606, 10r, 28v; *boelaere*, 1558, RAG-AM 624, 94r; —, 1567, SAE-1010, 120r; *Boelare*, 1572, ARA-RK 45193, 8v; *boelaere*, 1576, SAE-1010, 272r; *boelare*, 1579, RAG-RG 19, 6r; *Boelaere*, 1583, SAE-1010, 419r; den *Boelaer*, 1587, SAE-1010, 422r; *Boelaere*, 1609, SAE-975; *Boelare*, 1611, RAG-RG 20, 22v.

BOELAARSTRAAT [E5-F5-F6]: de *Boelaer strate*, 1349, RAG-RG, O; de strate die men heetet de *boelaerstrate*, 1367, RAG-PWS, O; toter *boelaer straten*, 1375, RAG-PWS, O; *boelaerstrate*, 1407, ARA-RK 34358, 7v; —, 1474, RAG-AOE, O; —, 1474, RAG-PE, O; —, 1497, RAG-AOE 50, 4r; —, 1516, RAG-SE, O; —, 1521, RAG-B 1315, 9v; *boelaer strate*, 1537, SAE-1009, 62r; Inde *boelaerstrate* bijder cauchie, 1538, SAE-1009, 127r; *boelaerstraete*, 1541, SAE-1009, 179r; —, 1546, SAE-1009, 219r; —, ca.1550, RAG-RG 17, 14r; —, 1551, SAE-1009, 280r; —, 1555, SAE-1009, 336r; —, 1556, SAE-1606, 10r, 37v, 38r; —, 1561, SAE-1010, 34r; —, 1563, SAE-975; *boelaerstrate*, 1564, SAE-1010, 72r; —, 1569, SAE-1010, 161r; —, 1572, ARA-RK 45193, 8v, 13v, 14v; —, 1573, SAE-1010, 208r; de **boetaerstraete*, 1583, SAG-330/101, 79r; *boelaerstrate*, 1611, RAG-RG 20, 22v; —, 1614, SAE-979; *Boulaer straete*, 1620, SAG-330/135 II, 44r; *boelaerstraete*, 1624, SAE-822, 189r.

BOGAARD 1 [F5-F6] <29>: ghenaeamt den *boghaert* ... in toosthende ... zuudt de groote strate, 1572, ARA-RK 45194, 127r.

BOGAARD 2 [F6] <7>: een parcheel van Lande ghenaeamt den *Bogaert*, 1565, SAE-1010, 81r; teecloo an de Kaye ghenaeamt den *Bogaert*, 1580, SAE-1010, 336r; —, 1589, SAE-1010, 427r; Inden *bogaerdt*, 1625, SAE-1011, 19r; den *bogaert* ... niet verre van de Caeye, 1631, SAE-822, 130v; seven ghemeten ghenaeamt den *bogaert* ... metten noorthende opde suytmoerstraete, 1641, SAE-1011, 217r.

BOGAERTMOER [E6-E7] <9, 10>: van den *boongaerd moere* ... tote in die leye, 1360, SJHB-O.696; tot de *bogaertmoere*, 1460 kop.1502, SJHB-Div. stukken O.10; een leen gheheeten de *bogaert mour*, 1464, SAG-301/47II, 85r; inden *boogaert moer*, 1544, SAE-1009, 192r, 197v; *boomgaertmoer*, 1561, SAE-1010, 36r; Inden *Boomgaertmoer* ... west en zuudt de *Boomgaertmoerstrate* ... bij tCochuudtsbrugge, 1562, SAE-1010, 35r; Meersch Inden *Bogaertmoer*, 1565, SAE-1010, 91r; den *boghaertmoer*, 1572, ARA-RK 45194, 71v; —, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 2r, 8r; *Bogaertmoer*, 1574, SAE-1010, 227r.

BOGAERTMOERSTRAAT [E6-E7]: tot der *bogaert moerstrate*, 1456, RAG-PE, O; ant *bogaert moerstrate*, **1538**, SAE-1009, 119r; Inde *bogaert moerstraete*, **1542**, SAE-1009, 185r; Inden boomgaertmoer ... west de *boomgaertmoerstr(ate)*, **1561**, SAE-1010, 36r; *Boomgaertmoerstrate*, **1562**, SAE-1010, 35r; *Bogaertmoerstrate*, id; —, **1568**, SAE-1010, 138r; *Boghaertmoerstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 7v, 118r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 71v, 78r; —, **1574**, SAE-1010, 227r; —, **1576**, SAE-1010, 284r; *Boghaerdmoerstrate*, **1579**, SAE-1010, 323r; *Boghaerde moerstrate*, **1581**, SAE-1010, 350r; zomen ghaet van den Dullaert naer de Cochuutsbrugghe oost de *Boghaert moerstrate*, **1582**, SAE-1010, 371r; *Bogaertmoerstraete*, **1619**, ARA-RK 34519, 6v.

BOGAERTS LAND: lants gheeten *boogaerts Lants*, **1538**, SAE-1009, 115r.

BOGAERTSTRAAT [E6-E7]: busch ende meersch up tgescheedt van maldeghemende eecloo ... oost de *boghaertstrate*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 13r.

BOK [E5]: zii behuude stede twelke es een herberghe gheheeten den *buc* ... an de maerct, **1429**, SAG-301/30, 56r.

BOLLE: thuus ghenamt de *bolle*, **1529**, SAE-1009, 18r.

BOLLESTUK: ghenampt *bollestick*, **1572**, ARA-RK 45194, 40v.

BOOMKEN [F5] <29>: het straetkin twelck men Inde wandelynghe heet *tboomken*, **1583**, SAG-330/101, 79r; tcommewaelstraetken ... west het straetken ghenampt het *boomken*, **1635**, SAE-822, 178r.

BOOMSTUK [A2-A3-B3] <56>: drie ghemeten Landts ghenampt het *Boomstick* ... noort de Balgherhouckstrate, zuudt den heerwech, **1581**, SAE-1010, 341r.

BOS(-): zie ook *BUS(-)*.

BOSBILKSKENS: vj^c R. landts ghenampt de *buschbilcxkens*, **1541**, SAE-1009, 164r.

BOSMATE [D1-E1] <64>: twee ghemeten en alf Lants ofte meersch gheheeten de *Bosch mate* noort an de Moerstr(aete), **1610**, SAE-1010, 436r.

BOS TE OOSTMOERE [D1-E1] <64>: een bosch ghenampt den *bosch toestmoere*, **1544**, RAG-RG 149.

BOTERHOEK [A1-B1]: den *bueterhouc*, **1436**, SAG-330/21, 192r; *bueterhouc*, **1511**, ARA-RK 34437, 23r; —, **1530**, ARA-RK 34455, 13r; —, **1531/1533/1535/1540/1541/1543**, SAE-1009, 37r/64r/89/150r/177r/191r; inden *bueterhouc*, **1563**, SAE-1009, 310r; —, **1564/1568/1571**, SAE-1010, 68r/139r/194r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 19v; —, **1572**, ARA-RK 45198, 20r; In den *boterhouc*, **1578**, RAG-RG 24, 26v; *Bueterhouc*, **1581/1583**, SAE-1010, 341r/418r; —, **1588**, SAG-FH 28, 10; den *boterhouc*, **1597**, SAG-330/119, 138v; den *Boterhouc*, **1611**, RAG-RG 30.

BOTERHOEKSE MEERS(EN) [B1-C1] <61>: de *boterhoucxsche meersch*, **1622**, SAG-330/136II, 62r; de *boterhoexsche meerschen*, **1627**, SAE-822, 28r.

BOTERHOEKSTRAAT [B1]: Inden bueterhouck ... ande *bueterhouckstrate*, **1564**, SAE-1010, 77r; *bueterhouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 19v; —, **1572**, ARA-RK 45198, 76v; noordt de *bueterhoucxsche strate*, id, 139r; de *boterouc straete*, **1601**, SAG-330/125, 49r

BOTERMARKT [E5]: de *beutermaert*, **1579**, SAE-1010, 334r; de *Buetermarct*, **1583**, SAE-1010, 396r.

BOURGOGNE [E5] <18>: de huusinghen ende hofstede ghe-naempt den arendt ende nu *bourgoenge* noorthende ande groote strate upden noortwesthouc vander stoefstraetkin, ca.**1550**, RAG-RG 17, 18v; eene behuusede hofstede ... ghe-naempt *bourgogne* wesende de scole binder kuere van Eecloo ... metten oosthede lancx tzusterstraetkin, **1559**, SAE-974.

BOURGONDISCH SCHILD [E5] <18>: huys ghe-naempt den *bourghoinschen schilt* ... noort de groote strate, **1635**, SAE-822, 189r.

BRAAMSTUK [A3-B3] <28>: een partie van Lande ghe-naempt *tbraemstick* ... up de zuudtzijde van den Eerwech, **1567**, SAE-1010, 112r; *tBraemstick*, **1570**, SAE-1010, 173r; het *Braemstuck*, **1608**, SAE-1010, 446r; het *braemstyck* ... metten noorthende ande zuytstraete, **1618**, ARA-RK 34518, 5v.

BRANDSTUKKEN [A2-B2-B3] <58>: een partye van Lande ghe-naempt de *Brantsticken* ... zuydt de Balgheroucxsche strate, **1610**, SAE-1010, 439r; de *Brantsticken*, **1628**, SAE-1011, 78r.

BREDE BILK: een stick lants ... ghe-naemt den *breeden bulck*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

BREDE MEET [D1-D2] <53>: drie ghem. Landts ghe-naempt de *Breemeedt* ... bij St Janshuus dreve, **1565**, SAE-1010, 90r; In de zelve moerstrate bij St Janshuusdreve ghe-naempt de *Brede meet*, **1578**, SAE-1010, 277r.

BREDE STRAAT [F2-G2-G3]: up den way ... metten noordthende ande *breede strate* ende metten zuudthende anden waterghanck, **1553**, SJHB-B 51II, 32r; *Breestrate*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

BREED VELD: In een parcheel van Lande ghe-naempt *tBreevelt*, **1560**, SAE-1009, 436r; ontrent tOostvelt ... ghe-naempt *tBreevelt*, **1561**, SAE-1010, 10r; een stick landts ... ghe-naempt *tbrede velt*, **1572**, ARA-RK 45194, 28v.

BROEK(EN) 1 [B5-B6] <22, 23>: in den *brouc*, **1402**, SAG-301/16II, 38v; Inden *brouc*, **1527**, SAE-1009, 3r; —, **1535**, SAE-1009, 122r; —, **1538**, SAE-1009, 129r; een parcheel ghe-naempt den *brouck* groot iiiii ghem. ... ande ghendtssche Lieve, **1538**, SAE-

1009, 129v; Inden *brouck*, **1539**, SAE-1009, 206r; Inden *broucq*, **1540**, SAE-1009, 122r; Inden *brouck*, **1559**, SAE-1009, 250r; oost van Raveschoot daerment heedt de *Brouck*, **1561**, SAE-1010, 21r; jnden *Brouck*, **1563**, SAE-1010, 52r; —, **1565**, SAE-1010, 98r; te Raveschoot Inden *broucq*, **1567**, SAE-1009, 177r; een partie van Lande ... oost van Raveschoot ghehaempt de *Brouck*, **1568**, SAE-1010, 131r; vijf sticken Landts ... ghehaempt den *Brouck*, **1569**, SAE-1010, 159r; inden *Brouck*, **1572**, ARA-RK 45198, 146v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 17v, 21v *ev*; up raveschootstrate ghehaempt den *brouck*, id, 158r; Inden *Brouck*, **1578**, SAE-1010, 319r; daerment heet den *Broucq*, **1607**, SAE-1010, 433r; jn de *broucken*, **1612**, ARA-RK 34512, 3v.

BROEK 2 [D1→F1]: ghehaempt den Hesse busch in Eecloo inden *Brouck*, **1572**, ARA-RK 45193, 108v.

BROEKGRACHT [B2] <58>: tot der *Broucgracht*, **1464**, RAG-SE, O; toter *brouc gracht*, **1494**, RAG-SE, O; landts ... ghehaempt de *brouckgracht*, **1550**, SAE-1009, 224v.

BROEKSTRAATJE [C5]: te Raveschoot ... noort t*Brouckstraetkin*, **1556**, SAE-1009, 347r; *tbroucstraetje*, **1563**, SAE-1010, 52r; *Brouckstraetkin*, **1568**, SAE-1010, 131r; *Broucstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 130v; *Brouckstraetken*, **1578**, SAE-1010, 314r; *brouckstraetkin*, **1586**, SAE-865; ande *Brouckstraete*, **1616**, SAE-1010, 444r.

BROM [C5] <23>: ligghende op thooghe land ... zuudwaert in den *brom*, **1532**, SAE-1009, 122r; 2 ghem. lants ghelegen inden *brom*, **1535**, SAE-1009, 129r.

BROMBILK(SKEN) [G6] <4, 5>: v lijnen Landts vander clinckerstrate Inne den *brombilck*, **1547**, SAE-1009, 160r; *tbrombylcxken* ... ant Clynckerstraetken, **1584**, SAE-1010, 404r.

BROM VAN HALE: toot over den hoghen wech dat men heet den *brom van hale*, **1423**, RAG-SV, O.

BROODMARKT [E5]: ande groote strate jeghens over de *broot* ende ghist *marct*, **1556**, SAE-1606, 13v.

BRUGGHEMANS BILK: een parcheel ghehaempt *brugghemans bilck*, **1549**, SAE-1009, 260r.

BRUGSE HEERWEG [B5→E5]: ande brugsche strate ... z. den *brugschen heerwech*, **1572**, ARA-RK 45193, 24v; de *Brugsche herwech*, **1572**, ARA-RK 45194, 60v; Inden wijck daerment noempt Raveschoot ...metten voorhoofde ende zuytzijde anden *brugschen heerwegh*, **1663**, SAE-1013, 273r.

BRUGSE STRAAT [D5-E5]: *brugsche strate/brucghe strate*, **1532**, ARA-RK 34456, 18r; jnde *brugghestraete*, **1544**, SAE-1009, 192r; de groote *bruche strate*, **1548**, RAG-RvV1967, 76v; de *Brussche strate*, **1550**, SAE-1009, 277r; *brugschestrate*, **1554**, SAE-

1009, 321r; *bruschstrate / brusche straete*, **1556**, SAE-1606, 21v; *Bruchsche strate*, **1559**, SAE-1009, 422r; —, **1561**, SAE-1010, 4r; *Bruschestrate*, **1563**, SAE-1010, 49r; *Brusche strate*, **1564**, SAE-1010, 75r; *Bruchsche strate*, **1568**, SAE-1010, 129r; *bruschestrate*, **1570**, SAE-974; *Bruchsche strate*, **1571**, SAE-1010, 183r; *Brugsche strate*, **1572**, ARA-RK 45193, 24v; *Brugsche strate*, **1572**, ARA-RK 45194, 36r; *Bruchsche strate*, **1573**, SAE-1010, 206r; *brugsche straete*, **1574**, RAG-AM 626, 73r; *Bruchsche strate*, **1575**, SAE-1010, 248r; *brugsche straete*, **1577**, RAG-AM 626, 108r; *Bruchsche strate*, **1578**, SAE-1010, 314r; —, **1582**, SAE-1010, 343r, 370r; *Brugsche strate*, id, 377v; *Bruchsche strate*, **1584**, SAE-1010, 404r; *brugsche straete*, **1586**, SAE-865; *brugsche straete*, **1597**, SAG-330/119, 138v; de *bruchsche strate* die loopt naer raveschoot, **1616**, SJHB-B 57, 20r.

Zie ook *GROTE BRUGSE STRAAT*.

BULKE [E5] <36>: west by der kercke ... ghe-naempt van ouden tyden de *bulcke* ... metten zuudthende ande groote strate ende calsyde van eecloo ende metten noordthende an pieter maranes straetkin, **1553**, SJHB-B 51II, 20v.

BUNDER [H5] <31>: een alf bunder Lants ... ghe-naempt den *bundre*, **1539**, SAE-1009, 84v; —, **1553**, SAE-1009, 310r; drij ghemeten Landts ghe-naempt *tbunder*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

BUNDERKEN 1 [F7] <8>: achthondert ende 19 Roeden Landts ghe-naempt *tBunderken* ... noort doostynstrate, **1584**, SAE-1010, 403r.

BUNDERKEN 2 [G1-G2] <50>: drij ghemeten Lants ghe-naemt het *bunderken* ... n. de Waystrate, **1616**, RAG-RG 155, 8r; het *bunderken*, **1626**, RAG-RG 25, 8r.

BUSCHEMMEERS [A2-B2] <58>: te Balgherhouke ... noordwaert toot *Buschem maersch*, **1424**, RAG-SE, O; tot der *Buerschelmersch*, **1457**, RAG-SE, O; de **buerschelmersch*, **1500**, RAG-SV, O; meesch ghe-naempt de **burkelmeesch*, **1540**, SAE-1009, 150r; een stick Landts ... te Balgheroucke ghe-naempt de **Burkelmeersch*, **1572**, ARA-RK 45193, 28v; de **Burckelmeersch* ligghende bet noorden van Balgherhoucke, **1577**, SAE-1010, 240r; **Burckelmeersch*, **1581**, SAE-1010, 341r; —, **1620**, SAE-1010, 446r.

BUS [F3 → H3]: uten *bussche*, **1298**, RAG-RG, O; wouter hutten *bussce*, ca. **1300**, SJHB-D 1, 35v; de strate inden *busch* leghter of nordhalf, ca. **1300**, RAB-Aanw.1912, 181v; inden *busch*, id, 182r; hutten *busche*, id, 181v; hutten *bussche*, id; uten *busche*, **1309**, RAG-RG, O; uten *bussche*, ca. **1310**, RAB-Aanw.1912, 180v; bezuuthalf der molen die staet teere stede die men heet in den *busch*, **1318**, RAG-RG, O; inden *busch*, id; den *busch*, **1323**, SJHB-O.402; —, **1334**, RAG-RG, O; —, **1337**, SJHB-D 2/2, 63v; Jan die Visch uten *busche*, **1341**, RAG-RG, O; den *busch*, 1348, RAG-RG, O; —, **1357**, RAG-RG, O; die comt van den *bussche*, **1376**, RAG-RG, O; den *busch*, **1408**, SAG-301/19II, 60r; daer ment heedt in den *buusch*, **1412**, RAG-AOE, O; ande strate die vanden velthoucke loopt te *bussche* waert, ca. **1470**, SJHB-B 26, 77r; den *busch*, **begin 16e**, RAG-RG 1; —, **1527**, SAE-1009, 1r; —, **1533**, RAG-RG 148; —, **1543**, SAE-1009,

167r; —, **1544**, RAG-RG 137; in een jeghenoodde ghenaeempt den *busch*, **1553**, SJHB-B 51II, 30r/v; inden *buschs*, **1561**, SAE-1010, 31r; *Busch*, **1572**, ARA-RK 45193, 4r.

BUSAKKER [F2-F3-G2-G3] <45, 46, 49>: over den waterganc Inden *busch acker*, **1535**, SAE-1009, 89r; —, **1547**, SAE-1009, 251r; *Buschackere*, **1562**, SAG-330/79, 158r; *busch acker*, **1563**, SAE-1009, 310r; —, **1564**, SAE-1010, 56r; *Busch (h)acker*, **1567**, SAE-1010, 124r; —, **1572**, SAE-1010, 203r; *Buuschackere / Buschacker*, **1572**, ARA-RK 45193, 2r, 3v ev; *Buschackere*, id, 9v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 40r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 25v, 94v; —, **1573**, SAE-1010, 218r; *Buschacker*, **1576**, SAE-1010, 286r; *buschackere*, **1579**, SAE-1010, 329r; —, **1579**, RAG-RG 18, 1r; —, **1588**, SAE-1010, 425r; —, **1610**, SAG-330/130II, 12v; .

Zie ook *NOORDBUSAKKER*, *ZUIDBUSAKKER*.

BUSAKKERSTRAAT: de *buschackerstrate*, **1583**, SAE-1010, 414r.

BUSSTRAAT [F3 → H3]: die *busch strate*, **1312**, RAG-RG, O; *busch straten*, **1368**, RAG-RG, O; *buusch strate*, id; *buschstrate*, **1376**, RAG-RG, O; vander *buschstraten*, **1397**, RAG-RG, O; *busch strate*, **1442**, RAG-RG 8, 94r, 165v; —, ca.**1470**, SJHB-B 26, 8r; *buschstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 79v, 150v; *busch strate*, **begin 16e**, RAG-RG 17, 1r; *boschstrate*, **1502**, ARA-WK 2655, O; *buschstrate*, **1516**, RAG-SE, O; —, **1521**, RAG-B 1315, 1r; *busch strate*, **1527**, SAE-1009, 1r; —, **1529**, SAE-1009, 20r; —, **1533**, SAE-1009, 60r; —, **1537**, SAE-1009, 110r; —, **1543**, SAE-1009, 187r; —, **1547**, SAE-1009, 237r; *buschstrate*, id, 251r; —, ca.**1550**, RAG-RG 17, 1r; —, **1553**, SJHB-B 51II, 30r/v; *busch strate*, **1556**, SAE-1606, 21v; *buschstrate*, **1561**, SAE-1010, 16r; *buustraten*, **1565**, RAG-RvVI 976, 392v; *Buschstrate*, **1568/1569/1572**, SAE-1010, 130r/156r/203r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 25v, 101v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 4r; *boschstrate*, id, 11r, 76r; —, **1574**, SAE-1010, 233r; *Buschstrate*, **1576**, SAE-1010, 286r; —, **1579**, RAG-RG 18; —, **1583**, SAE-1010, 389r; —, **1588**, SAE-1010, 425r; *bustrate*, **1607**, RAG-WD 62, 94v; *boschstrate*, **1608**, ARA-WK 2658, O.

BUSSTRAATJE [G3-G4]: andt *busch straetkin*, **1431**, RAG-PWS, O; *tbuschstraetkin* zuudt de vrombaultstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 33r.

DAM [G7]: *dam*, **1406**, SAE-552; om te makene den gancwech up den *dam* die comt van Waerscoot waert tot Eeclo, **1408**, ARA-RK 34358, 7v; te heekeloo an den *dam*, **1442**, RAG-ADo, rol; up den *dam*, **1541**, SAE-1009, 172r; anden *dam*, **1547**, SAE-1009, 244r; —, **1550**, SAE-1009, 269r; up den *Dam*, **1568**, SAE-1010, 137r; —, **1569**, SAE-1010, 165r; up den *Dam*, oost den *Dam* zuudt tPockmoerstraetkin noordt tLokerstraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 38v, 126v; up den *dam*, **1577**, SAE-1010, 296r; tEecloo up den *dam*, zo men gaet naer Waersschoot, **1583**, SAE-1010, 392r; up den *dam*, **1614**, SAE-520.

Zie ook *EKLOSE DAM*, *LANGE DAM*, *GASTHUIS-*, *KERRE-*, *MAROYEN-*, *NIEUWENDAM*.

DAMBRUGGE 1 [G7]: in Eecloo an de *Dambrugghe*, **1572**, ARA-RK 45194, 89r; daerment noemt de *dambrugghe*, **1616**, SAE-822, 466.

DAMBRUGGE 2 [C1]: zo men gaet van Balgeroec naar de *Dambrugge* van Eecloo, **1616**, SAE-822, 465.

DAMSTRAAT: met noorthende han et clijkerstratien ... west de *damstrate*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25.

DIEPE MOORTELE [D7]: ii ghem. busch ghenaeamt den *dupen moortele*, 1538, SAE-1009, 129v.

DISTELSTUK: 449 r. landts ghenaeamt het *Destelstick* ligghende te Balgherhoucke, **1556**, SAE-1009, 312r.

DOORNBILKSKEN [F5] <35>: een ghemet CL roeden lands ghenaeamt *tdoorn beilcxkin*, ... metten oosthende ande kerckstrate, **1516**, RAG-SE, O; *tdoornebeilkin*, **1530**, SAE-1009, 32r; *tdoorn beilcxkin*, **1556**, SAE-1606, 23v; een stick Lants Inde kerckstrate ghenaeamt *tdoorn bilcxken*, **1557**, SAE-1606, 68r; *thoorenbilcxkin* ... aende kerckstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 128v het *doorenbilcxken*, **1632**, SAE-1011, 105r.

(ten) DOORN [E6] <15>: gheheeten tonser vrouwen van *doorne*, **1456**, RAG-PE, O; ten *Doorne*, **1475**, ARA-RK 34409, 7v; tcloostere ende godshuuse van onser vrouwen ten *doorne*, **1493**, RAG-PE, O; tgodshuus ende cloostere ten *doorne*, **1494**, RAG-PE, O; cloostre vanden *doorne*, **1497**, RAG-PE, O; tcloostre ten *doorne*, **1501**, RAG-PE, O; vanden convente van onser vrouwen ten *doorne*, **1550**, RAG-SE, O; et cloester ten *Doren/ten dooren*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25; het dhufhuus ... hoost het Cloostere *doorne*, **1616**, SJHB-B 57, 2r.

DOORNE: het huus ghenaeamt den *doorne* an de groote strate ... noort tcoester straetken, **1610**, SAE-975, O; een huus en hofstede ghenaeamt den *doorne* ... z. de groote strate, **1611**, RAG-RG 20, 35v.

DOORNKEN(S) [A3] <28>: ten *Dorenkine*, **1451**, RAG-RG 19, 7r; ten *doornekine*, **1510**, RAG-SE, O; den *doorekinne*, **1521**, RAG-B 1315, 23v; een parcheel ghenaeamt *tdoorneken*, **1537**, SAE-1009, 109r; een ander partie gheheeten ten *doorekins* an *baecx Rabbot, **1546**, RAG-RvVI 965, 423r; gheheeten den *doorekinne* noort tooter zuyt balgherhouc strate, ca.**1550**, RAG-RG 17, 33r; drie ghem. Landts ... ghenaeamt de *Doorentkins*, **1559**, SAE-1009, 409r; de *Doorekins* bachten Balgheroucke, **1572**, ARA-RK 45194, 89r; te Balgheroucke ghenaeamt *tDoorekin* ... noordt de Zuyt Balgherouckstrate, id, 89r; ii ghemeten ghenaeamt *tdoorynken*, **1579**, RAG-RG 18, 18r; den *doorekinne*, **1611**, RAG-RG 20, 65r; een partie ghenaeamt de *Doorekens* ... zuyt den heerewech, **1620**, SAE-1010, 447r.

DOORNKENS RABOT [A3]: *trabot* ... te Steenkine, te Balverhoucke, te Praet, *ten Doorne* ende te Ravescoot, ca.**1411**, SAG-93bis/5, 64; bij *doorekins Rabbot*, **1562**, RAG-RvVI 975, 103r; *doorekens rabot*, **1638**, SAE-183, 172v.

DOORNSTRAAT [E6] <15>: die men heet de *Dooren strate*, **1497**, RAG-PE, O.

DRAAIBOOM: een meersch ghe-naemt den *drayboom*, **1541**, SAE-1009, 164r.

DREVE [C6-C7] <12>: an de sompelynghe gheheeten de *dreve* commende naer de Waghebrugge, **1622**, SAG-330/136II, 61v.

DREVEBILK: zeven ghemeten ... ghe-naemt den *drevebilck*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

DREVEBILKEN: drij sticken ... ghe-naemt de *dreve bilcken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

DRIEBEK: usque ad *Ribecke* an Caprick, **1240** kop.**1537**, SAE-5, 62r; vanden *Riebeeke* tote an de strate die gaet van den Benthille tote den gasthuusmoere, **1322**, RAG-AOE, O; inden *Rybeck* zuudt de Weststrate, **1572**, ARA-RK 45190, 39r.

DRIE GEMETEN [G6] <5>: ghe-naemt de *dry ghemeten* bij den clinckere ... zuyt tclinckerstraetkin ... noordt de moerstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 104v.

DRIE KONINGEN 1 [E5] <29>: huusinghe ende hofstede ... gheheeten den *drie coninghen*, **1433**, RAG-RvVI 7351, 69r; van der herberghen gheeten de *drie coninghen*, **1435**, SAG-301/33II, 18v; de herberghe gheheeten de *iii coninghen*, **1542**, SAG-301/41II, 78r; inde *Drie Coninghen*, **1488**, ARA-RK 34421, 13r; den hellem ende nu de *drie coninghen*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 26v; de huussynghen ghe-naemt de *drie Conyn(ghen)* met de zuytzyde lancx de grote strate w. de Vercken marct, **1556**, SAE-1606, 39v.

DRIE KONINGEN 2 [E5] <18>: de huusen ende hofstede ghe-naemt de *dry Coninghen* ... metten zuythende anden houck vande verckens maert, **1579**, RAG-RG 18, 13v; de *drij Conynghen*, **1611**, RAG-RG 20, 52v.

DUBBELTANGE [H5] <31>: een stuck landt ghe-naemt de *dobbel tanghe* ... op toostvelt metten noorthende op den waterganck, **1635**, SAE-822, 189v.

DUBBELTANGEBOS [F7] <8>: west het vaerdeken ... oost gheseyt de *dobbeltanghe bosch*, **1627**, SAE-1011, 28v; den *dobbel tanghen bosch* ... Int gheweste ghe-naemt den Pockmoer metten noorthende ant Pockmoer straetken, **1628**, SAE-822, 42r.

DUIFHUIS [E6-F6] <15>: up *tduufhuus*, **1422**, RAG-RG 16, 2r; een stick Landts ghe-naemt *tduufhuus*, **1546**, SAE-1009, 226r; een parcheel van Lande ... ghe-naemt het *Duufhuus* ligghende metten oostzijde Lancx de Leye, **1573**, SAE-1010, 208r; ses ghemeten Lants ... dat men heet het *dhufhuus* zuyt hoost van de keercke hoost het Cloostere doorne ... an de westzyde de Leye van Eecloo ... met den noorthende ande zuyt moer straete, **1616**, SJHB-B 57, 2r.

DUIVENMARKT [E5]: de poillerye ofte *duyfve maerct*, **1634**, SAE-822, 168r.

DUIVESTUK [B2] <58>: een alf ghemet ... ghe-naemt het *Duve stick*, **1569**, SAE-1010, 168r; Inden Balgherhoucschen ackere ghe-naemt *tduvve stick*, **1571**, SAE-1010, 186v.

DULLAERT [E6-E7-F6-F7] <9>: Inden *dullaert*, 1546, ARA-RK 34470, 11v; Inden meersch upden *dullaert*, **1550**, SAE-1009, 196r; —, **1558**, SAE-1009, 383r; Inden Moer bij den *Dullaert*, **1564**, SAE-1010, 67r; upden *dullaert*, **1570**, ARA-RK 34494, 16r; anden *Dullaert*, **1570**, SAE-1010, 178r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 131v; een stick landts ... ghenaeempt den *Dullaert*, id, 35r; den *dullaert*, **1581**, SAG-94bis/17, 212v; van den *Dullaert* naer de Cochuutsbrugghen, **1582**, SAE-1010, 371r; *dullaert*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

DULLAERTSTRAAT [E6-F6]: op den *dullaert* ... metten noorteynde aen de *dullaer straete*, **1632**, SAE-822, 133v.

DWARSBILKEN [B5-C5] <22, 23>: twee sticken Lants ghenaeempt de *Dweersbilcken* ... liggende in den Brouck, **1578**, SAE-1010, 314r.

DWARSWEG: tuschen der sidelinghe ende den *dwarsweghe*, **1323**[**1324**], SJHB-O.399; die *dweerswech*, **1337**, SJHB-D 2/2, 64v; anden *dweerswech*, **1543**, SAE-1009, 145r.

EKLO: contra *Eclo*, **1220** kop.17e, SeB-AEe 179/151, 48v-49r; homines/terra de novo *Eclo* / apud novum *Eclo*, **1240** kop.1537, SAE-5, 61v, 62r; parrochia sancti vincentii de *eclo*, [**1240**] **1241**, SJHB-O.26 & O.31; in parrochiis de *eclo* sancti vincentii et de *eclo* sancti egidii, **1241** kop.eind 13e, KAD-Cart.D, 72v; *West Eeklo* / *West Eklo*, **1244** kop.1288, RAB-BLO 2632; in parrochia sancti vincentii de *eclo*, [**1244**] **1245** kop.1288, SJHB-O.34; *eclo*, **1250/1251**, SJHB-O.40/44; —, [**1251**] **1252**, SJHB-O.41; —, **1252**, RAG-EB, O; —, **1254**, SJHB-O.46; *Westeclo*, **1258**, RAG-RG, O; *eecloe*, **1263**, RAG-RG, O; *eclo*, **1264/1266**, ADL-B 1561, 21r/23v; *Eclo*, **1270**, RAG-AOE, O; —, **1270**, RAG-RG, O; *Westeclo*, **1274**, RAG-RG, O; —, **1274**, ADL-B 1561, 36v; *eklo*, **1274/1275**, SJHB-O.55bis/O.56; *eclo*, [**1275**] **1276** kop.1277, SJHB-O.57; —, **1278**, SJHB-Rek.2B; **Wast Eclo*, **1278**, RAG-AOE, O; *eclo*, **1279**/ca.1280, SJHB-Rek.4/Rek.1; *Westeclo*, **1281**, RAG-AOE, O; *eclo*, **1282**, GY-CMT, 656; *Ecloewest*, **1283**, RAG-RG, O; **Vest eklo*, **1284**, SJHB-Rek.9A; *eklo*, **1284**, SJHB-Rek.9B; *West Ekelo*, **1288**, RAG-RG, O; *Eclo*, **1288** & **1289**, RAG-RG, O (GY-CMT, 1311); *Eklo*, **1289**, SJHB-Rek.13; *ekloe*, **1289**, SJHB-O.152 (GY-CMT, 1397); in *novo eclo*, **1289**, SJHB-Doos Varia/Rol 8; binder cure van *eclo*, **1290**, GY-CMT, 1431; *Eclo*, **1291**, RAG-RG, O; —, **1291**, SJHB-O.177; *Eklo*, **1291/1292**, SJHB-Rek.15/Rek.16; —, **1294-1300**, SJHB-D 1, 34r (GY-CMT, 2860); *eclo*, **1294**, ARA-RR 534; *ecloe*, **1295**, ARA-RR 535; *Eclo West*, **1295**, RAG-RG, O; *Eclo*, id; *eecloe*, **1296**, SJHB-O.251; *heeclo*, id (GY-CMT, 2300); *Westeclo*, **1297**, RAG-AOE, O; *Westeecloe*, **1298**, RAG-AOE, O; *West eclo*, **1298**, RAG-RG, O; *eklo*, **1299**, SJHB-Rek.23A; *eclo*, **1299**, GY-CMT, 2619; *west eeklo*, ca.1300, RAB-Aanw.1912, 181r; *eeklo*, id, 182r; *west eklo*, **1300**, SJHB-O.272; *West eclo*, **1304, 1305** & **1309**, RAG-RG, O; *eclo*, **1305**, ARA-RR 338; *nuefeclo*, id; *west eclo*, id; —, **1305**, SJHB-O.302; *eclo*, **1307**, SJHB-Rek.30A; —, ca.1310, RAB-Aanw.1912, 180v; *West eclo*, **1311**→**1316**, RAG-RG, O; *eclo west*, **1315**, SJHB-Rek.36A; *West ecloe*, **1318**, RAG-AOE, O; *Eclo*, **1319**, RAG-RG, O; *West Eclo*, **1318**→**1320**, RAG-RG, O; —, **1322** & **1323**, RAG-EB, O; ambacht van *Eclo*, **1323**, SJHB-O.402; *west eclo*, [**1323**] **1324**, SJHB-O.398; *West Eclo*, **1324** & **1327**, RAG-

RG, O; *Eecloe*, 1327 & 1328, RAG-RG, O; *West Eclo*, 1328, RAG-RG, O; —, 1328, RAG-EB, O; *Westeclo*, 1330-31, RAG-StVI 4691, 15v; *west eklo*, 1331, ARA-RR 1897; *West Eclo*, 1332, RAG-SB, O; *eekeloe / Weestecloe*, 1333, RAG-RG, O; *West Eclo*, 1334 /1335, RAG-RG, O; —, 1335, SJHB-O.477: *west eclo*, 1337, SJHB-D 2/2, 62r; *eeclo*, 1338, RAG-EB, O; *Eclo*, 1339, SAG-301/1, 1r; *West Eclo*, 1338, 1341, 1343 & 1344, RAG-RG, O; —, 1341, RAG-PWS, O; *eclo*, 1343, SJHB-Rek.55; *Westeclo*, 1345, RAG-RG, O; *Ecloe*, 1347, RAG-AOE, O; *West eecloe*, 1348, RAG-RG, O; *West Eclo*, id; —, 1349, RAG-AOE, O; —, 1346, 1349 → 1352, RAG-RG, O; *West Eeclo*, 1350, SAG-330/1, 13r; *Eeclo*, 13r; *Eekeloe*, id, 37r; *heekeloe*, id, 56v; *eclo*, 1351, SJHB-O.604; —, [1350] 1351, SJHB-O.590; —, *west eclo*, id; —, 1351, SJHB-O.605; —, 1355, SJHB-O.641, 642 & 649; *Westeclo*, 1351, 1353, 1356 & 1357, RAG-AOE, O; —, [1357] 1358, SJHB-O.664; *Eclo*, 1357, RAG-RG, O; *Eeclo*, 1358, RAG-ADo, O; *West Eclo*, 1357, 1358 & 1359, RAG-RG, O; *West Eeclo*, 1359, RAG-AOE, O; *ecloe*, 1359, KAD-Cart.74, 39r; *eeclo/heeclo*, 1360, SJHB-O.684; *eclo/heeclo*, 1360, SJHB-O.696; *west eeclo*, 1360, SJHB-O.699; *Westeclo*, 1360, 1361, 1362 & 1365, RAG-AOE, O; *West Eclo*, 1360, RAG-AOE, O; —, 1361, RAG-PWS, O; —, 1363, RAG-RG, O; *eclo west*, 1363/1364, KAD-Cart.74, 67r/121v; *ecloo/nuef ecloo/ west ecloo*, 1365, ARA-RR 339; **weest eecloe*, 1366, SJHB-O.779; *West Eclo*, 1367, RAG-PWS, O; —, 1368 & 1370, RAG-RG, O; *Westeclo*, 1370 & 1374, RAG-AOE, O; *eclo*, 1373, RAG-SV, O; *West eclo*, id; —, 1375, RAG-PWS, O; *Eclo*, 1375, SAG-301/5, 53r; *West Ecloe/West Eclo*, 1376, RAG-RG, O; *eclo/eecl/noef eeclo/west eeclo*, 1377, ARA-RR 349; *West Eclo*, 1377, RAG-AOE, O; —, 1378, RAG-RG, O; *eecloo*, 1385, SAG-330/7, 317v; *eecloe*, 1387, SAG-Vol 1; *west eclo*, 1387, SJHB-O.886; *Westeclo*, 1389, RAG-AOE, O; *West Eeclo*, 1389, RAG-K/Ka O; *West Eclo*, 1390, RAG-PWS, O; —, 1392, RAG-AOE, O; *Eeclo*, 1392, RAG-PWS, O; *West Eeclo*, 1394, RAG-AOE, O; —, 1394, RAG-RG, O; *eclo*, 1395, RAG-PE, O; *Westeecloe*, 1395, RAG-K/SMG O; *West Eclo*, 1396, RAG-RG, O; *West Eeclo*, 1398 & 1400, RAG-PWS, O; *West Eecloo/teecloo*, 1398, RAG-RG, O; *eekeloo*, 1400, SJHB-Rek.81, 3r; *eecloo*, id, 10r; *West Eclo*, 1401, RAG-PWS, O; —, 1404, RAG-K/Ka O; —, 1405, RAG-RG, O; *eecloo*, 1407, ARA-RK 33009, 4r; *West Eeclo*, 1407, RAG-PWS, O; —, 1408, RAG-RG, O; —, 1408, RAG-AOE, O; *eekeloe*, 1408, SAG-301/19II, 54r; *Westeecloe*, id, 60r; *west eeclo*, 1408, SJHB-O.991; —, 1410, RAG-AOE, O; *West Eclo*, 1410, RAG-RG, O; *West eeclo*, 1412, RAG-PWS, O; *West ecloe*, 1412, RAG-AOE, O; *eekelo*, [1412] 1413, SJHB-O.1018; *eclo*, 1413, RAK-HAK F-108, 2v, 5r; *eecloo*, id, 4v, 6r; *Eecloo*, 1413, RAG-ADo, rol; *West Eeclo*, 1414, RAG-PWS, O; *Westeeclo*, 1417, RAG-RG, O; —, 1417, RAG-AOE, O; *eecloe*, 1418, RAG-RG, O; *west eekeloo*, [1418] 1419, SJHB-O.1036; *West Eeclo*, 1420, RAG-PWS, O; —, 1420, SJHB-O.1045; *teclo*, id; —, 1420, SJHB-O. 1048; *Eeccloe*, 1421, ARA-WK 8000, O; *eecloo*, 1421, SJHB-O.1080; *eekelo*, 1422, RAB-BLO 2731; *eecloe*, 1422, SAG-330/17, 368r; *West Eeclo*, 1423, RAG-SV, O; *Eeclo*, 1424, RAG-SE, O; *teclo*, 1425, SJHB-O.1100; *eecloe*, 1425, ARA-RK 33010, 2r; *West Eeclo/teecloo*, 1425, RAG-PWS, O; *West eclo*, 1426, RAG-PWS, O; *eecloe*, 1428, SAG-301/30, 31v; *Eeclo*, 1429, RAG-RG, O; —, 1429, RAG-PE, O; *teekeloe*, 1429, SAG-301/30, 56r; *eecloe*, 1430, SAG-301/30II, 33r; *Eekeloe*, 1430, ARA-WK 8308, O; *Eeclo*, 1430/1431, RAG-PWS, O; *Eclo*, 1431, RAG-PWS, O; —, 1431, RAG-SV, O; *Eecloo*, 1431, ARA-RK 45406, 28v; *eecloe*, 1431, ARA-RK 33010, 16v; —, 1431, SAG-301/31, 75v; *Eeclo*, 1432, RAG-EB, O; *Eekelo*, 1432,

ARA-WK 8001, O; *eecloe*, 1432, SAG-301/31II, 82r; —, 1433, SAG-301/32II, 8r; *eecllo*, 1435, RAG-SE, O; —, 1435, RAG-EB, O; *eekeloe*, 1435, SAG-301/33II, 18v, 52r; *eecllo*, 1435, SAB-BB 1, 211v; *eekelo*, id, 219r; *Eclo*, 1437, RAG-EB, O; —, 1439, RAG-RG, O; *heekeloe*, 1442, RAG-ADo, rol; *eecloe*, 1443, SAG-301/37II, 63r; —, 1444, SAG-301/38, 59r; —, 1446, SAG-330/23, 311r; *eecllo*, id, 333r; —, 1446, SAG-301/39, 58v; *Westeecllo*, 1447, SAG-330/24, 109r; *heekeloe*, id, 207v; *eekeloe*, id, 207v, 214r/v; *eekeloe*, 1448, SJHB-B 18, 46v; *eekeloo*, id, 48v; *eekelo*, id, 49v; *teecllo*, 1448, RAG-AOE, O; *eecllo*, 1450, SJHB-Rek.156, 22v; *neufeccllo*, 1450, ARA-RK 7835, 1v; *westeccllo*, id, 2r; *ecllo*, id, 2v; *Eeccllo*, id, 3r; —, 1450, RAG-SE, O; —, 1450, RAG-PWS, O; —, 1451, ARA-RK 33018, 2v; —, 1451, RAG-RG 19, 29r; *West Eeccllo*, 1452, RAG-SB, O; *eekeloe*, 1453, SAG-330/25, 137r; *teekeloo*, 1456, SAG-330/27, 260r; *Eeccllo*, 1456, RAG-SV, O; *Eeccllo*, 1457, RAG-SE, O; —, 1456 & 1458, RAG-PE, O; —, 1459, SJHB-O.1226; *eecllo*, 1460, SJHB-B 21, 149r; *eekeloo*, id, 148v; —, 1462, SJHB-B 21, 167v; *Eeccllo*, 1463, RAG-EB, O; —, 1464, RAG-SE, O; *westeecllo*, 1465, ARA-RK 45220, 110r; *eekeloo/eekeloo*, 1468, RAB-BB 1, 264r/267r; *Eeccllo*, 1469 & 1472, RAG-RG, O; —, 1470, RAG-AOE, O; *Westeecllo*, 1470, SAG-301/50II, 85r; *teecllo*, ca.1470, SJHB-B 26, 2v; *Westeecllo*, 1471, RAG-PWS, O; —, 1473, SAG-330/32, 236v; *Eeccllo*, 1474, RAG-PE, O; *Eeccllo*, 1477, RAG-RG, O; *eecllo*, 1478, RAG-RG, O; —, 1483, ARA-RK 7837, 1r; *nieuw eecllo/west eecllo*, 1483, ARA-RK 7837, 2r; *Eeccllo*, 1486, RAG-RG 13, 1r; *Eeccllo*, 1493 & 1494, RAG-PE, O; —, 1494 & 1495, RAG-SE, O; —, 1496, RAG-AOE, O; *eecllo*, 1495, RAG-PWS, O; —, 1497, RAG-PE, O; *eekeloo*, 1498, RAB-J 2661, 38v; *Eeccllo*, 1500, SJHB-Rek.226, 35r; —, 1500, RAG-SV, O; —, 1501, RAB-BB 2, 228v; —, 1501, RAG-PE, O; —, 1502, SAG-330/42; 194v; *Eekeloede*, 1502, RAG-EB, O; *eecllo*, 1501 kop.**begin 17e**, ARA-RK 1075, 233r; —, 1503 & 1505, RAG-RG, O; —, 1504, ARA-RK 1091, 101v; *eekeloe*, id, 97v; *eekeloo*, 1504, SAG-330/42, 369v; *Westeccllo*, 1505, RAG-AOE 19, 4r; *teekeloo*, ca.1510, SJHB-B 34, 95v; *Eeccllo*, 1510, RAG-SE, O; —, 1515, ARA-WK 8399, 19r; —, 1515, SJHB-O.1392; *Eekeloo*, 1514, ARA-WK 8003, O; —, 1520, SAG-Vol 2; *teecllo*, 1521, RAG-B 1315, 16r, 20v; *theekeloe*, 1521, RAG-RG 30; *eekeloo*, 1525, SJHB-O.1412; —, ca.1530, RAB-J 2662, 19v; *teecllo*, 1529, SAE-1009, 17r; *teecllo*, ca.1530, RAG-RG 17, 18r; *Eekeloo*, 1534, SAG-301/89, 33v; *Eeccllo*, 1535, RAG-AOE, O; *eecllo/eecllo/westeccllo*, 1536, ARA-RK 7848, 1v/4r/4v; *eekelo*, 1540, RAG-AM 622, 67v; *eecllo*, 1541, RAG-AM 622, 84v; *eecllo*, 1542, SAG-301/41II, 78r; —, 1542 kop.ca.1570, RAB-J 2663, 20v; —, 1547, SAE-1009, 244r; *eecllo*, 1544, SJHB-O.1453; —, 1548, RAG-RvVI 967, 76v; *teecllo*, ca.1550, RAG-RG 17, 24r; *Eeccllo*, 1552, SAE-1009, 305r; —, 1556, SAE-1606, 37v; *eecllo*, 1553, SJHB-B 51, 3r; —, 1553, SJHB-B 51II, 20v, 21r; —, 1558, SAE-1009, 389r; —, 1558, RAG-AM 624, 94r; *eekeloo*, 1559, RAG-AM 624, 98v; *Eeccllo*, 1561, SAE-1010, 15r; —, 1563, SAE-1010, 61r; —, 1572, ARA-RK 45190, 25v; —, 1572, ARA-RK 45193, 1r, 2v; —, 1572, ARA-RK 45194, 23v, 36v; —, 1575, SAE-858, O; *tEekeloo*, 1576, RAG-U 42, 8r; *Eeccllo*, 1580, SAE-1010, 336r; —, 1581/1582, SAE-1010, 340r/375r; —, 1583/1584/1589, SAE-1010, 392r/402r/427r.

Daarna bijna uitsluitend *Eeccllo*.

EKLOMEERS [C2-D2] <54>: in *eecllo meersch ... zuyt den waterghanck ... noordt de hillidstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 134r.

EEKLOSE DAM [G7]: van den *eeclodamme*, **1482**, RAG-ADo O; *eeclodam*, **1539**, RAG-PWS, O; den *eeckelootschen dam*, **1572-1595**, RAG-PWS, O; anden *Eeclootschen Dam*, **1620**, ARA-RK 34520, 5r.

EEKLOSE LEDE/LEIE, EEKLOOS LEIKEN: zie *LEDE*, *LEIE 2* & *LEIKEN*.

EEKLOSE STRAAT [D5]: bij de galghstrate ... zuudt *deeclootsche straete*, **1572**, ARA-RK 45194, 83v.

EEKLOOS VAARDEKEN [F6]: an *teeclootsche vaerdekin*, **1569**, SAE-1010, 155r; *teeclootsch vaerdekin*, **1572**, ARA-RK 45174, 6r, 54v; t*Eecloots vaerdeken*, **1627**, SAE-1011, 28r.

EEKLOSE WATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: anden *ekelooschen waterganc*, **1430**, ARA-WK 7551, O; *eekeloossche(n) waterganc*, **1435**, SAB-BB 1, 211v; den *heekeloosche waterganc*, **1445**, RAG-SB, O; den *eeclouschen waterganc*, **1448**, RAG-SB, O; anden *eekelooschen waterganc*, **1468**, RAB-BB 1, 264r; *Eeclooschen waterganc*, **1497**, RAG-AOE 50, 2v; *eeclouschen waterganc*, **1501**, RAB-BB 2, 230r; *eekelooschen waterganc*, **1515**, ARA-WK 7558, O; totten *eeclootsschen waterganck*, **1546**, SAE-1009, 237r; totten *eeclootschen waterganck*, **1547**, SAE-1009, 237r; *eeckenloschen waterganck*, **1548**, RAG-RvVl 967, 76v; *Eecloetschen Waterganck*, **1556**, SAE-1009, 341r; *eeclouschen waterganck*, **1557** kop.ca.**1600**, RAB-AZD 2634, O; *eecloooschen waeterganck*, id; *eekelootschen waterganck*, **1567**, RAG-AM 625, 27r; *eeclootschen waterghanck*, **1572**, ARA-RK 45190, 25v, 101v; *Eeclootschen waterganck*, **1572**, ARA-RK 45193, 41v, 63v ev; —, **1572**, ARA-RK 45194, 48r, 86r, 87v; den *Eeclootschen waterganc*, **1597**, SAG-330/119, 138v; den *Eecloos waeterganck*, ca.**1600**, RAB-J 2667, 18r, 19v; vanden *Eecloos waeterganc*, id, 16v, 19r; den *Eeckelootschen Waterghanck*, **1614**, SAG-330/131III, 97r.

Zie ook *WATERGANG*, *GROTE/OUDE EEKLOSE WATERGANG*.

EEKLOSE ZIEDELINGE(N): zie *ZIEDELINGE(N)*.

EGYPTE [F1-F2] <52>: dat men heet *egypten* ... de grote wech die van brugghe gaet te caprike wart leght of zuudhalf. Ende een ander wech die te moere ward gaet leght of oesthalf, ca.**1300**, RAB-Aanw.1912, 181v; ten bergheline in vadersmans wostine of nordhalf der straten die comt van *egypten*, id, 181v; 5 1/2 gemet heet *egypten*, id, 181r.

EINAKKER [F2 → F4] <39, 40>: den *heynackere*, **1627**, SAE-822, 34r; Inden *heynacker* oost de peperstraete, **1631**, SAE-822, 100r.

EINBILK [F3-F4] <39>: Landts ... Inden onderbundre ghenaeempt den *heynbilck*, **1546**, SAE-1009, 229r.

EINE [F2 → F4] <39, 40>: iuxta wastinam domini walteri de *eyne* militis, **1241**, RAG-RG, O; terre ipsorum ibidem dicte *de eyne*, **1258**, RAG-RG, O; int land van *heyne*, **1319**, RAG-RG, O; tgoet van *ayne*, **1331**, ARA-RR 1897; tlant van *Heynen*, **1442**, RAG-RG

8, 91r; Int landt van *heyne* ... oost ande peperstrate, **1528**, SAE-1009, 13r; —, **1535**, SAE-1009, 92r; Int Landt van *heyne* metten zuudthende an de onderbunderstrate, **1545**, SAE-1009, 213r; Landt van *heyne*, **1561**, SAE-1010, 25r; op *Heyne* metten zuythende aende zandtvleugestraete, **1620**, SAE-1010, 463r.

ELSHAGE [J6] <1>: seven ghemete landt ende bosch ghe-naempt de *helshaeghe*, **1648**, SAE-1012, 17r; landt ghe-naempt *delshaeghe*, **1663**, SAE-1013, 244v.

Zie ook *GROTE/KLEINE ELSHAGE*.

ELSHOUT 1 [E3-E4] <38, 39>: beoesten sente Janshuse neffens den *helshoute* tuschen den nord waterghanghe ende der straten van der hondert buunre, **1305**, SJHB-O.302; neffens den *helshoute*, **1305**, SJHB-O.303

ELSHOUT 2 [B5] <23>: vijf Lijnen Landts zuudt van Raveschoot ghe-naempt *thelshoudt*, **1561**, SAE-1010, 21r; —, **1563**, SAE-1010, 56r.

ELSHOUT (JES) [E5] <25>: ant *Helshaut* int Muelenstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 80r; metten westhende upt muelenstraetken ghe-naempt de *helsthautkins*, **1588**, SAE-1010, 425r.

ENGEL [E5] <25>: vanden huuse ... ghe-naempt den *Inghele* staende te voorhoofde upden spriet, **1534**, SAE-1009, 80r; eene behuysde hofstede ... ghe-naempt den *Inghel*, **1570**, SAE-974; weerd ind en *jnghele*, **1570**, ARA-RK 34494, 12v; —, **1571**, ARA-RK 34495, 12r; an die siecke dewijl zij inden *inghel* lagen, **1583**, SAE-1654; een vague platse van outs ghe-naempt den *Inghel*, **1638**, SAE-383, 152v.

ESSENBOS [D1 → F1] <63, 64>: ghe-naempt den *Hesse busch* in Eecloo inden Brouck, **1572**, ARA-RK 45193, 108v; ghe-naempt den *Hessche busch* ... noort de Zydellinghe, **1572**, ARA-RK 45194, 133v.

FEYSTUK (KEN): zie *VEISTUK (KEN)*.

FONTEINE [E5]: *fonteynen*, **1454**, SAE-554.

FRANCHOIS' MOERKEN [B6] <22, 23, 57>: zeker partie van Woestijne ... ghe-naemt thoendtvelt ofte *Franchois Moerkin*, **1566**, SAE-1010, 103r.

FRUITMARKT [E5]: behuysde hofstede ... metten westhende ande *Fruytmarct*, **1564**, SAE-1010, 75r.

GALEIE 1 [E5] <18>: huys ende hofstede ghe-naemd de *ghaleye* ... teghen tschepenhuis, **1451**, RAG-RG 19, 17v; gheheeten de *ghaleye*, **1521**, RAG-B 1315, 11r.

GALEIE 2 [E5] <18>: thuis gheheeten de *Galeye*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 15v; een huis datmen heet de *galeye* noordt de groote straete ... ande westzijde ... thondecotstraetken, **1556**, SAE-1606, 4v; de *galye*, **1556**, RAG-RG 30; eene behuysde hofstede ghe-naempt

de *galeye* metter brauwerie, **1564**, RAG-RvVI 976, 284v; een huus ghenaemt de *Galleye* in Eecloo op de merct, **1572**, ARA-RK 45194, 131r; ii huusen deen gheheeten de *Galleye* ende dande(r) de Roo Roose metten noorthende ande groote str(aete), **1579**, RAG-RG 18, 8v; eene behuusde hofstede teecloo up de Marct, ghenaempt de *Galleye*, **1580**, SAE-1010, 336r; de *Galeye*, **1589**, SAE-1010, 427r; eene behuysde hofstede hier voortijden geheeten de *geleye*, **1625**, SAE-1011, 18v.

GALGE [C4-D4] <26, 27>: wostinen ligghende bi der *galghen* te Eekeloe, **1350**, SAG-330/1, 37r.

Zie ook *OUDE GALGE*, *OUDEGALGESTRAAT*.

GALGEDIJK(EN) [D4] <26>: anden *Galghdyck* ... west tGalghstraetkin ende noordt de *Galghdycken*, **1572**, ARA-RK 45194, 86v; bij de oude galghe ... noordt de *Galghedycken*, **1589**, SAE-1010, 426r; daerment naempt de *galghedycken*, **1616**, ARA-RK 34516, 3r; een partye van lande metten zuuthende aende straete die loopt van Eecloo naer Balgherhoucke genaempt de *galghedycken*, **1624**, SAE-1011, 11v.

GALGESTRAAT 1 [C4-C5]: *Galghstrate*, **1547**, SAE-1009, 240r; —, **1568**, SAE-1010, 131r; bij Raveschoot oost de *Galghstrate* zuudt de Brugsche herwech, **1572**, ARA-RK 45194, 60v; bij de *Galghstrate* zuudt deeclootsche strate, id, 83r; anden Galghdyck ... west tGalghstraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 86v; de *Galchstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 30r; *Galghstrate*, **1576**, SAE-1010, 269r; ande *galghstraete* ... zuyt de raveschoot straete, **1586**, SAE-865, O; *galghestraete*, **1614**, SAG-330/131III, 90r. Zie ook *OUDEGALGESTRAAT*.

GALGESTRAAT 2 [G1]: oost de *galghstrate* ... noordt tvlootstraetken, **1572**, ARA-RK 45190, 30v; metten zuythende aende Waeystrate ... noort de Vlotstrate oost de *Galgestrate*, **1620**, SAE-1010, 460r.

GALINCKSTRAATJE [F5]: ande oestzijde soe ligghet t*galync straetkin*, **1521**, RAG-B 1315, 18r; Int *galynck straetkin*, **1547**, SAE-1009, 244r; metten zuudthende ande groote straete ande oostzijde licht een straetkin dat men wylen hiet t*galincstraetkin*, **1556**, SAE-1606, 18r; *galyncstraetkin*, id, 57v; up den houck van t*galincx straetken* ... an de westzijde van tvoorn. straetken dat galincx stede was, id, 57v; west t*Raemstraetkin* ende noort t*galinck straetkin*, **1565**, SAE-1010, 91r; oost t*Galynck straetkin* suyt de Hoochstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 54r; zuudt t*Galynckstraetkin* west het Raemstraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 120r; t*Galinckstraetkin*, id, 9r; *Galynckstratken*, **1581**, SAE-1010, 350r; *Gallinckstraetken*, **1620**, SAE-1010, 465r.

Zie ook *GARENSTRAATJE*.

GANSTARMANS KINDEREN STRAATJE: ande zuutzide *ganstarmans kindre straetkiin*, **1353**, SJHB-O.624.

GANZEPOEL [F6-F7] <7>: an die zuutzijde van der moerstraten voors. neffens den *ganspoel*, **1350**, SJHB-O.594; Inde *ganspoel*, **1538**, SAE-1009, 128r; —, **1541**, SAE-1009, 160r; ande Leye inden *ganspoel*, **1545**, SAE-1009, 202r; vier ghemeten en alf

Landts ghenaeamt den *ganspoel*, **1546**, SAE-1009, 226r; *ganspoel*, **1551**, SAE-1009, 283r; —, **1553**, SAE-1009, 317v, —, **1564**, SAE-1010, 66r; een beilcxkin ghenaeamt den *ganchspoel*, **1561**, RAG-RvVI 974, 310r; Inden *Ganspoele* ... metten westhende an tEecloots leyken, **1567**, SAE-1010, 125r; den *Ganzenpoel*, **1572**, ARA-RK 45193, 12r; den *Gansepoel* ... west het Leykin, **1572**, ARA-RK 45194, 62v, 132r; *Ganspoel*, **1575**, SAE-1010, 247r; —, **1576**, SAE-1010, 410r; —, **1583**, SAE-1010, 410r; Inden *gansepoel* ... metten westhende opt Eecloots leyken, **1619**, SAE-1011, 2r; Inden *Gansepoel* upde westzyde van tEecloots vaerdeken, **1627**, SAE-1011, 28r.

GANZEPOELSTRAAT(JE) [F6-F7]: In de pockmoer ... west het *Gansepoelstraetken*, **1628**, SAE-822, 48r; over de *gansepoel straete* neffens het Leyken, **1638**, SAE-383, 42v.

GARENSTRAATJE [F5] <29>: oist t*Garen straetkin*, **1555**, SAE-1009, 333r.
Zie ook *GALINCKSTRAATJE*.

GASTHUISAKKER [F2-F3] <49>: den *Gasthuus acker*, **1442**, RAG-RG 8, 100v; Inden *Gasthuus ackere* metter west zijden ande peperstrate, **1478**, RAG-RG, O; Inde *gasthuusacker*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 8r; Inden *Gasthuus ackere*, **1611**, RAG-RG 20, 16r.

GASTHUISDAM [F2]: ter *Gasthuus damme* in de vorseide (Peper)strate over den Waterganc, **1408**, ARA-RK 34358, 7v.

GASTHUISGOED [F3] <49>: het pachtgoet ghenaeamt het *gasthuus goet*, **1578**, RAG-RG 24, 7v; ons goet ghenaeamt het *gasthuusgoet*, **1585**, RAG-RG 145, 4r; 'tgoet ghenaeamt t*gasthuus*, **1611**, RAG-RG 30.

GASTHUISMOER [F2-G2]: tote an de strate die gaet van den Benthille tote den *gasthuusmoere*, **1322**, RAG-AOE, O.

GASTHUISWEG [F3]: toot den *Gasthuus Weghe*, **1442**, RAG-RG 8, 100v.

GAUBERG [D4-E4] <37>: tvierendeel van der muelne gheseyt den *Gauberch*, **1565**, SAE-1010, 93r; *Gauberch*, **1575**, SAE-1010, 243r; een olie meulen ghenaeamt den *Gauberch* staende ten Westhende van Eecloo, **1582**, SAE-1010, 375r; eenen hollen wint meulen ... den *gauberch* ligghende upde westsyde van de sant vloghe strate bij het heyken, **1647**, SAE-1011, 348r.

GHEENS' STUKSKENS: twee sticken lants ghenaeamt de *Gheensticxkens*, **1614**, RAG-RG 155, 1r.

GEER: vc roeden eerven ... gheheeten den *gheer*, **1446**, SAG-330/23, 311r.

GEERHOEK [D1] <52>: an den *Gheerhouc*, **1442**, RAG-RG 8, 43r; Inden *geerhouc*, **1539**, SAE-1009, 142r; onder alf ghem. landts, datmen heet den *Gheerouck* ... zuut

hendende de hooghe Eerstrate, **1550**, SAE-1009, 265r; den *gheerhoeck*, **1616**, RAG-RG 155, 28r; den *gheerhouck*, **1619**, RAG-Vi 99, 215v.

GEERKEN [G4] <35>: den acker welken men heet *tgheerkin*, **1442**, RAG-RG 8, 140v; jnt *geerken*, **1544**, SAE-1009, 198r; metten sticke lants overstraete ghenaept **tgheertkin*, **1556**, SAE-1009, 341r; anderhalf ghemet Lands ... metter zuudtooszijde an de kerckstraete ghenaept *tgheerkin*, **1556**, SAE-1606, 15v; int *gheerkin* zuyt de Keerckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 4v.

GEMENE WEIDE: lighende bi der *ghemenre weden* bacten ver belen de woestelants, **1291**, RAG-RG, O.

GENTSE LIEVE (GENTSE LEIE) [A3-B4-B5-D6-C6]: de *ghentsche lieve*, **1434**, ARA-WK 8382, O; *ghendsche lieve*, **1435**, SAB-BB 1, 212r; tusschen der *ghendscher lieve*, id, 212r-v; de *ghendsche leye*, id, 211v; —, **1468**, RAB-BB 1, 264r; de *Ghendtsche lieve*, **1468**, ARA-RK 34402, 7v ev; de *ghendsche lieve*, id, 265r; de *ghentsche lieve*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 84r; —, ca.**1470**, SJHB-B 26, 12r; de *ghenssche lyeve*, **1486**, RAB-J 2661, 1r; *ghensche lyeve*, id, 1r/v; *ghendsche lieve*, **1501**, RAB-BB 2, 229r/v; *ghendsche leye*, id, 233r; —, **1514**, ARA-WK 7552, O; —, **1515**, ARA-WK 7555, O; *ghensche leye*, **1515**, ARA-WK 8392, O; tusschen der *ghendscher lieve*, **1515**, ARA-WK 8394, O; totter *ghendscher lieve*, **1515**, ARA-WK 8399, 16r; *ghendsche lieve*, id, 27r; *Ghendtsche Lieve*, **1534**, SJHB-E 4II, 13v; *Ghentsche Leye*, **1534**, SJHB-Leg 28, 7r; *ghendtsche lieve*, **1535**, SAE-1009, 85r; *Ghendtssche Lieve*, id, 129r; —, **1537**, SAE-1009, 106r; *ghendtssche Lieve*, **1538**, SAE-1009, 129v; ande *ghendssche Lieve* bij steenkins Rabat, **1540**, SAE-1009, 154r; *Ghendtsche Lieve*, **1540**, SAE-1009, 155r; *ghentssche Lieve*, **1547/1553**, SAE-1009, 250r/314r; *Ghendtsche Lieve*, **1561**, SAE-1010, 32r; te raveschoot ... west de *ghendtsche lieve*, **1572**, ARA-RK 45193, 18v; *ghendtsche lieve*, id, 20r, 23r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 70r; —, **1572**, ARA-RK 45198, 135r; *Ghendtsche Lieve*, **1573**, SAE-1010, 208r; *Gentsche Lieve*, **1577**, SAE-1010, 289r; *Ghendtsche Lieve*, **1583**, SAE-1010, 406r; —, **1584**, SAE-1010, 403r; *Ghensche Lieve*, **1607**, SAE-1010, 433r.

Zie ook *LIEVE*.

GENTSE VAART [F7]: inden gansepoel ... west de *ghendtsche vaert*, **1572**, ARA-RK 45194, 62v.

Zie ook *NIEUWE VAART*.

GEUZENKERKHOF [E5] <25>: twee hondert Roeden gheleghen Inden sprietackere eertyts ghenaept het *gheusen kerchof* ... zuyt de Raveschoot straete, **1637**, SAE-823, 3v.

GEVERKEN(S) [G4] <34>: up *gheverkin*, **1368**, RAG-RG O; int *gheverkin*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 77r; —, **1541**, SAE-1009, 165r; een partie ghenaept de *Gheverkins* ... metten noordthende ande Vromboutstrate, **1569**, SAE-1010, 156r; int *gheverkin* ... noordt de Vromboutstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 4v; lants ghenaept de *Gheverkens* ande Vromboutstrate, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

GEVERS [G4] <34>: drie ghemeten Landts gheleghen Inde *ghevers*, **1547**, SAE-1009, 244v; in de *ghevers* ... zuudt de Zuudtwaterghanck, **1572**, ARA-RK 45194, 47v; de *Ghevers*, **1576/1580**, SAE-1010, 274r/332r.

GHERAERT MOORTHAMERS STRAATJE: zie *MOORTHAMERS STRAATJE*.

GHERSIN STUK: stic dat men heet *ghersin stic*, **1368**, RAG-RG, O.

GILLEKENS BILK: 200 r. ghenaeamt *Gillekens bilck* metten noorthende an de voors. Vrombautstraete, **1622**, SAG-330/136II, 61^{bis}v.

GISTMARKT [E5]: ande groote straete jeghens over de broot ende *ghistmarct*, **1556**, SAE-1606, 13v.

GOEDLEED [C1-C2]: an die moerstrate ... zootwaerd neffens die *goedleet*, **1350**, SJHB-O.594; an de *goetleet*, **1358**, SJHB-O.671.

GOED TE AALSCHOOT [H2] <48>: *goede thaelscot*, **1505**, RAG-AOE 19, 4r; *tgoedt van Aelscoet*, **1506**, RAG-AOE 48, 25r; vanden *goede te haelschoet*, **1506**, RAG-AOE 51, 20v; *tgoedt taelscoet*, **1513**, RAG-AOE 19; ons *goedt taelscoot*, **1520**, RAG-AOE 19; ons *pachtgoed Aelschoodt* ghenaeamt, **1573**, RAG-AOE 21.

GOED TE BAARDS [B5] <22>: van den goede dat men eedt *tgoed te baerds* gheleghen te ravenscoet an beeden zijden vander lieven, **1402**, SAG-301/16II, 38v; een *goede* dat men heet *te baerts*, **1406**, SAG-301/18II, 37v.

GOED TEN MOERE [D4] <49>: de *curti de moro*, **1280**, SJHB-Rek.5A; —, **1284**, SJHB-Rek.9B; van den *hove ten moere*, **1307**, SJHB-Rek.30A; van den *moere*, **1321**, SJHB-Rek.42A; —, **1343**, SJHB-Rek.55, 1v; upt *hof ten Moere*, **1362**, SJHB-Rek.?.; *te moere*, **1460**, SJHB-B 21, 76r; *goede ten Moere*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 80r; van onsen *goede ten moere*, **1460**, SJHB-B 21, 159v; *tgoed ten moere*, **1462**, SJHB-B 21, 154v.

GOED TE RAVERSCHOOT [B5] <23>: an *tgoed te raveschoot* onder de vierscaere van eekeloo, **1504**, SAG-330/42, 369v.

GOED TE WULFSCHOOT [B2-C2] <58, 59>: int *goed te Wullescoot*, **1372**, ARA-RR 2068, 0; Int *goed de Wullescoot*, **1575**, ARA-RK 2070.

GOED VAN EINE: zie *EINE*.

GOUDEN LEEUW 1 [E5] <18>: jnde zwane ende *gouden leeu*, **1575**, ARA-RK 34499, 27v; jnden *gouden leeu*, **1578**, ARA-RK 34502, 20v.

GOUDEN LEEUW 2 [E5] <29>: jnden *gouden leeu*, **1581**, ARA-RK 34505, 26r; an de groote strate ... metten westhende an de Visschmarct ghenaeamt den *gouden Leu*, **1581**, SAE-1010, 357r; den *gouden leeu*, **1611**, ARA-RK 34511, 16r; ten huysse ende

herberghe ghe-naemt den *gouden Leeuw*, **1612**, SAE-865; *gouden leu*, **1616**, ARA-RK 34516, 22r; aende hosselrije ghe-naempt den *Gaudenen Leeuw* ... metten westhende aende Cupmaerct, **1620**, SAE-1010, 461r; west den *Gauden Leeuw*, id.

GRAANMARKT: zie *KORENMARKT*.

GRACHT [C2-D2] <54>: een meersschelken ghe-naempt de *Gracht* ... in de Balgherhoucxsche Meersschen, **1581**, SAE-1010, 339r; in de balgherhoucxsche meerschen ghe-naempt de *gracht*, **1616**, ARA-RK 34516, 2v.
Zie ook *BERTOLFS GRACHT*, *PYCKAERTS GRACHT*, *BROEK-*, *LEI-*, *MOLEN-GRACHT*.

's GRAVEN BILK [A3] <56>: te balgherhoucke jn een parcheel van lande datmen heet den *sgraven beilc*, **1532**, SAE-1009, 40r; *sgraven beilc* ... commende met zynen deele van een dreve upde ghendtsche Lieve, **1535**, SAE-1009, 85r; *sgraven beilc*, **1540**, SAE-1009, 154r.

's GRAVEN LAND [G3-H3] <46>: vij ghemeten lands ... dat men heet *sgraven lant* ... met den noorthende an de Buschstrate ... zuutwaert tote den Zuutwaterghanc, **1451**, RAG-RG 19, 32v; *sgraven landt*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 4v; *sgraven lant*, **1579**, RAG-RG 18, 2v; —, **1611**, RAG-RG 20, 9r.

GRIELKEN SIJS' LAND [A3-B3] <28>: j gh. 1/2 lants ghe-naempt *grielkin syslants* ... metten zuudthende upde ghendtsche Lieve metten noordthende anden heerwech, **1537**, SAE-1009, 106r.

GROTE BALGERHOEKSTRAAT [B3]: ande *grote balgherouc strate*, **1439**, RAG-RG, O; ande *grote balgherhoucxsche strate*, **1555**, SAE-1009, 329r; —, **1562**, SAE-1009, 585v; de *grote Balgherouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 46r.

GROTE BLAAKS: landt ghe-naempt de *grote Blacx* ... binnen grachten, **1638**, SAE-823, 50v.

GROTE BROEK [B5-C5] <22, 23>: iiii g. Landts Inden brouc ... gheheeten den *grooten brouc*, **1527**, SAE-1009, 3r.

GROTE BRUGSE STRAAT: zie *BRUGSE STRAAT*.

GROTE EEKLOSE WATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2→H2]: totten *grooten Eeclootschen Waterganck*, **1547**, SAE-1009, 251r; totten *grooten Eecloodtschen Waterganck*, **1554**, SAE-1009, 323r.
Zie ook *GROTE WATERGANG*, *EEKLOSE WATERGANG*.

GROTE ELSHAGE [J6] <1>: ghe-naempt de *grote helshaeghe*, up tOostvelt, **1572**, ARA-RK 45194, 101v.

GROTE HAAGMOER: een partie bosch ende heye ... gheheeten den *grooten hagemoer*, 1626, RAG-RG 25, 11r; de heelft vanden *grooten hagemoer*, 1626, RAG-RvVI 989, 285r.

GROTE HEERSTRAAT / GROTE HEERWEG [B5 → F5-F6-G6-H5-J5]: ande *grote herstrate*, 1344, SJHB-O.530; ande *grote heerstrate*, 1351 kop.16e, SAG-Wol 441, 20r; *grote eerstrate*, 1432, RAG-EB, O; an den *grooten eerwech*, 1551, SAE-1009, 285v; anden *grooten heerwech* die loopt van Eeclō naer Hertvelde, 1556, SAE-1606, 50r; zuyt den *grooten heerwech* ... noordt den neren heerwech, 1572, ARA-RK 45193, 112v; inden oostackere ... zuyt den *grooten heerwech*, id, 2v; den *grooten heerwech*, id, 6r; de *grote heerstrate*, id, 7r; ande *grote heerstrate* ... zuudt de moerstrate, 1572, ARA-RK 45194, 23r.

Zie ook *GROTE STRAAT*, *HEERSTRAAT/HEERWEG*.

GROOT HILLETSTUK: zie *HILLETSTUK*.

GROTELEEDSTRAAT [F7]: neghen ghemetē busch ... metten westhēde ande *grote Leedstrate*, 1556, SAE-1606, 36v.

GROTE MARKT: zie *MARKT*.

GROTE MEERSEN [C2-D2] <54>: te balgherhoucke jnde *grote meessen*, 1545, SAE-1009, 202v.

GROTE OOSTVELDSTRAAT: zie *OOSTVELDSTRAAT*.

GROTE PALING [A3-B3] <28>: Int gheweste van Balgherhoucke ghenampt de *grote Palynck* ... n. ande zuutstrate, 1628, SAE-822, 43r.

GROTE STERRE: zie *STERRE*.

GROTE STRAAT [B5 → F5-F6-G6-H5-J5]: anden *groten wech* die naer eclo gaet te oest eclo waerd, ca.1310, RAB-Aanw.1912, 181r; van der *groter straten* nortwaert tote den viven ende tvintich buunren, 1314, SJHB-O.349; tusschen der *groter straten* ende den viven ende tvintich buunren, 1314, SJHB-O.350; die *grote strate*, 1328, RAG-RG, O; streckende tote der *groter straten*, 1337, SJHB-D 2/2, 65r; vander *groten straten*, 1341, RAG-RG, O; *grote strate*, 1347, RAG-AOE, O; an die *grote strate*, 1350, SJHB-O.594; van der *grooter straten*, 1351, SJHB-O.604; de *grote strate*, 1351, RAG-AOE, O; ande *grote strate* te west eclo, 1355, SJHB-O.642; —, 1355, SJHB-O.649; de *grote strate*, 1356, SJHB-O.654; die *grote strate* te west eclo, 1360, SJHB-O.699; *grote strate*, 1363, RAG-RG, O; —, 1365 & 1370, RAG-AOE, O; ande noortside van der *groter straten*, 1373, RAG-SV, O; *grote strate*, 1392, RAG-PWS, O; —, 1396 & 1398, RAG-RG, O; *grote strate*, 1401, RAG-PWS, O; vander *groten straten* zuutwaert, 1405, RAG-RG, O; *grote strate*, 1407, RAG-PWS, O; —, 1420, SJHB-O.1045; —, 1420, SJHB-O.1048; —, 1424, RAG-SE, O; —, 1425, RAG-PWS, O; —, 1430, RAG-PWS, O; *grote strate*, 1431, RAG-PWS, O; *grote strate*, 1435 & 1450, RAG-SE, O;

—, **1451**, RAG-RG 19, 4r, 19r; —, **1456**, RAG-SV, O; *grootte strate*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76r; —, **1465**, ARA-RK 45220, 115v, 119v, 120r; —, ca.**1470**, SJHB-B 21, 70r, 71r, 73v, 74v; ande *grootte strate* dictum de balg(her)houcstrate, id, 75r; ande *grootte strate*, id, 78r; ande *grote strate*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 1r/v, 2v; *grootte strate*, **1494**, RAG-PE, O; —, **1496**, RAG-AOE, O; —, **1500**, RAG-SV, O; *grootte straten*, **1505**, RAG-RG, O; *grote strate*, **1516**, RAG-SE, O; *grootte strate*, **1517**, RAG-RG, O; —, **1521**, RAG-B 1315, 13r; —, **1537**, SAE-1009, 59r; —, **1545**, SAE-1009, 202r, 209r; —, **1547**, SAE-1009, 244r; —, **1548**, SAE-1009, 255r; —, **1553**, SJHB-B 51II, 1v, 20v; ande *grootte strate* ende calsyde van eecloo, **1553**, SJHB-B 51, 3r; *grootte strate*, **1556**, SAE-1606, 1r *ev*; —, **1561**, RAG-RvVI 974, 309v; —, **1562/1564**, SAE-1010, 48r/77v; —, **1564**, RAG-RvVI 976, 284v; —, **1565**, SAE-1010, 96r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 10v, 32v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 127r; —, **1587**, SAG-330/107, 446r; *grootte strate*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 29; *grootte straete*, **1608**, SAG-330/129, 57v; ande *grootte straete* die loopt naer Antwerpen, **1619**, ARA-RK 34519, 3r.

GROOT STUK: ghe-naemt het *grootte stick* metten zuuthende an de Raveschootstraete, **1611**, SAG-330/131, 5r.

GROTE WAAISTRAAT [F2-G2]: up de waeye ... zuudt de *grootte waystrate* ... noordt tvlootstraetkin, **1572**, ARA-RK 45190, 91r; noordt de *grootte Waystrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 93r.

GROTE WATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: toten *grooten Waterganghe*, **1497**, RAG-AOE, 50, 2r; den *grooten Waterganc*, **1532**, SAE-1009, 46r; den *grooten waterganck*, **1533**, SAE-1009, 67r; —, **1537**, SAE-1009, 110r; up de Waye ... noordt de Waystrate ... zuyt den *grooten waterghanck*, **1572**, ARA-RK 45193, 93r; den *grooten waterganck*, **1578**, SAE-1010, 277r; Inde Balgherhoucxsche Meersschen ... metten Oosthende anden *grooten Waterghanck*, **1581**, SAE-1010, 339r; *grooten Waeterganck*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

Zie ook *EEKLOSE WATERGANG*.

GROTE WEG: zie *GROTE STRAAT*.

GULDEN HOOFD 1 [E5] <36>: *tguldin hoeft*, **1422**, RAG-RG 16, 1r; *tguldin hoofd* met den zoot hende ande *grote strate*, **1451**, RAG-RG 19, 4r.

GULDEN HOOFD 2 [E5] <19>: woonende in het *gouden hoofd* binnen der stede van Eecloo, **1616**, SAE-822, 454; eene behuysde hofstede ... metten noorthende ande zuvelmaerct ... west eene gheruyneerde hofstede eertijts ghenampt het *gulden hoofd*, **1629**, SAE-822, 65v; een vervallen hofstede eertijts ghenampt het *gouden hoofd* ... metten noorthende aende merct ... oost thondecotstraetken, **1631**, SAE-822, 106r.

HAAGMOER: bosch ... ghenampt den *haechmoer*, **1544**, RAG-RG 149; inden *haeghmoer*, **1553**, RAG-RG 168; den bosch ghenampt den *haghemoer*, **1616**, RAG-RG 155, 7r.

Zie ook *GROTE/KLEINE HAAGMOER*.

HALF STUK [B5-B6] <22, 23>: inden brouck ghe-naempt *thalf stick*, **1572**, ARA-RK 45193, 121r.

HALVE MANE [E5] <21>: Inde *halfve maene* tot Eecloo, **1616**, SAE-822, 46r; huus ende erfve ... ghe-naempt d'*alfve maene* noort de straete die loopt van Eecloo naer Raveschoot ... oost het Cocquytstraetken, **1629**, SAE-822, 80v.

HAMERSTRAAT: zie *MOORTHAMERS STRAATJE*.

(ter) HAND [B3]: gheleghen ter *handt*, **1563**, SAE-1010, 64r; —, **1581**, SAE-1010, 341r; vyf ghemeten een Lijne genaempt ter *handt* ... metten zuythende up de voorn. Balgheroecksche straete, **1620**, SAE-1010, 447r.

HANE: een huus ende stede ... gheheeten den *hane*, **1447**, SAG-330/24, 207v; een huys gheheeten den *hane*, **1465**, ARA-RK 45220, 118v.

's HANESTRAAT(JE) [E5] <37>: int *shaninstraetken*, **1417**, ARA-RK 34390, 6v; ant *shane strate*, **1537**, SAE-1009, 62r.

HANNIN BOUWEEGSTUK: een ghemet ende een half landts ... dat men heet *hannin bouweeg stic*, **1314**, SJHB-O.350.

HARDUWIJNS DREVE [J6] <1>: *herdeuijns dreve*, **1620**, SAE-1010, 462r; den bosch ghe-naempt *harduyns dreve* ... zuut tclynckerstraetken, **1624**, SAE-1011, 10v.

HAREN TASSE [F5] <29>: de *haren tassche*, **1551**, SAE-1009, 286r; eene behuude hofstede ghe-naempt de *haren tassche* metten oosthende ande Kerckstrate ... noort t Crommewaelkin, **1558**, SAE-1009, 278r.

HAZELARENHOEK [D1-D2] <43>: Inden onderbundre betwest van *shaselaren houcke*, **1546**, SAE-1009, 217r; ten *Aselaeren houcke*, **1564**, SAE-1010, 76r; *Hazelaerhouck* inden Hondert Bundere ... suyt den Eeclootschen waterganck, **1572**, ARA-RK 45193, 66r; daerment heet den *Aselaere houck* ... metten zuythende anden grooten Waterganck noort den cleenen Waterganck, **1617**, SAE-1010, 450r; Int gheweste ghe-naempt den *hazelaeren houck*, **1628**, SAE-822, 39r.

HEERSTRAAT/HEERWEG [B5 → E5-F6-G6-H5-J5]: die *harewech* van Balgerhoec, ca. **1300**, SJHB-D 1, 35r; die *herewegh* leght ant zuudhende, ca. **1300**, RAB-Aanw.1912, 181r; de *herewech* loopd ten nordhende, id, 181v; de *here wech*, id, 182v; die *heerwech* die van der moelne coemt leght ten nordende, id, 180v; toter moerstrate ande *herstrate*, **1316**, RAG-RG, O; die *heerstrate* leght ten nort ende, id; *grote Herstrate*, **1344**, SJHB-O. 530; naer der *heerstraten*, **1353**, SJHB-O.624; metten zuudthende upde ghendtsche Lieve metten noordthende anden *heerwech*, **1537**, SAE-1009, 106r; tbraemstick ... up de zuudtzijde van den *Eerwech*, **1567**, SAE-1010, 112r; zuydt de moerstrate ... noordt de *heerstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 11v; in toosthende ... zuudt de *heerstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 44r; zuyt de *heerwech*, **1572**, ARA-RK 45184I, 4v; den *heerwech*,

id, 13r, 139r; —, **1581**, SAE-1010, 341r; den *heerewech*, **1620**, SAE-1010, 447r.
Zie ook *GROTE HEERSTRAAT/HEERWEG*.

HEIBILK: gheheeten den *heye bilck* ... up toostvelt, **1554**, SAE-1009, 91v.

HEIBILKSKENS: vier sticxkins Landts ghenampt de *heybilcxkins*, **1571**, SAE-1010, 192r.

HEIDE 1 [F1-F2] <52>: dat men heet de *heyde* ... metten noordthende ande hoochstrate, metten noordtwesthende ande moerstrate, **1553**, SJHB-B 51II,

HEIDE 2: up de *heye* gheheeten oostvelt, **1483**, SAG-330/36, 218v; een stick landts datmen heedt de *heye* ... up tvelt, **1554**, SAE-1009, 91v; op het oostvelt ... ande *heye*, **1644**, SAE-823, 327r.

(ter) HEIDE: binder Cuere van West Eclo vorseit teere stede die men heet ter *heyden*, 1322, RAG-EB, O.

HEIKENS [G1] <51>: ghenampt de *heeykins*, **1527**, SAE-1009, 3r; inde *heykins*, **1551**, RAG-AM 623, 182r/v; een partye ghenampt de *heeykins*, **1577**, RAG-AM 626, 126v; up de Waey ghenampt de *heekens* noort de vlootstraete, **1627**, SAE-822, 19v.

HEKSTUK: een parcheel ghenampt *theckstick*, **1549**, SAE-1009, 260r; ant *hecstick*, **1559**, RAG-RvVI 973, 139r.

HELLE [D5] <22>: dat men heet die *helle* ... ende het streckt tote up den ravenscotschen wech, **1318**, RAB-Aanw.1912, 183r; een partycken bosch ghenampt *dhelle*, **1652**, SAE-1012, 83v.

HELM 1 [F5] <29>: voer den *helme*, **1432**, RAG-RvVI 7351, 47r; zyn husinghen ende hofstede die men heet den *hellem* ... met den zuuthende ande grote strate ... ande westzyde so leeght de maerct, **1451**, RAG-RG 19, 29r; de huusinghe ende hofstede ghenampt den *hellem* ende nu de drie coninghe ... upden houc van de veemaert, ca.**1550**, RAG-RG 19, 26v.

HELM 2 [F6] <16>: een huus ende hofstede ... ghenampt den *Helem* ... noordt de grote strate, **1572**, ARA-RK 45193, 10v; jnde Ooststrate bij den *helleme*, **1584**, SAE-1010, 402r; behuysde hofstede ... ghenampt den *helm* ... metten noorthende ande grootte straete s. de suytmoerstraete, **1638**, SAE-823, 83v.

HELM 3 [F6] <16>: een sticken Landts ... ghenampt den *helme* ... ten zuydthende de zuydtmoerstrate nort de Grootte strate, **1620**, SAE-975, O; inden *helme*, **1625**, SAE-1011, 19r; een stuck landts ghenampt den *helm* suyt de suytmoerstraete ... met de westzijde lanx het Visch straetken, **1635**, SAE-1011, 148v.

HEMELRIJK: *hemeltrycke*, **1549**, SAE-1009, 260r.

HERT 1 [E5] <19>: dhuusynge ende hofstede ... wylen gheheeten den *hert*, **1556**, SAE-1606, 59r; den *hert* t'Eecloo, **1558**, SAE-1009, 389r; een behuude hofstede ... ghe-naempt den *hert* In eecloo ande maerct ... west den ghemeen ganck ende noordt de voorstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 40r.

HERT 2 [E5]: de huusen ... ghe-naempt den roostere ende den *hert* metten northende ande groote strate, **1579**, RAG-RG 18, 9r; den *hert*, **1611**, RAG-RG 20, 32v; —, **1626**, RAG-RG 25, 25r; —, **1626**, RAG-RvVI 989, 279r.

HILLE [D3] <53>: drie ghemeten Landts ghe-naempt de *Hille*, **1581**, SAE-1010, 341r; —, **1583**, SAE-1010, 381r.

Zie ook *HILLEKENS*.

HILLEBRANTS BILK: ghe-naempt *hillebrants bilc*, ande oostzijde de ghen-dtsche Lieve, **1538**, SAE-1009, 129v.

HILLEBRANTS STEDE [G4-H4] <33, 34>: vier ghemeten Landts ... genaempt *Hillebrandts stede* ... metten noorthende aen de Vrombautstrate zuyt den waterganck, **1620**, SAE-1010, 456r.

HILLEKENS [C2-D2] <53>: daerment heedt de *Hillekins* Int oosthede van Balgherhoucke, **1582**, SAE-1010, 368r.

HILLETSTRAAT [C2]: de *Hillit strate*, **1442**, RAG-RG 8, 43/46r?; de *Hillestrate*, **1516**, RAG-SE, O; de *hilletstrate*, **1548**, SAE-1009, 112r; de *illit strate*, **1555**, SJHB-Leg 29, 3r; in eecloo meersch ... noordt de *hillidstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 134r; in Balgheroucke ... de *Hillidstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 31r; ande strate ghe-naempt *dhillit strate*, **1559**, SAE-858, O; de *hillestrate*, **1602**, SAG-330/125II, 28r.

HILLETSTUK [C2-D2] <53>: een parcheel van Lande ghe-naempt het *hillitstick*, **1568**, SAE-1010, 131r; een partije van Lande ... ghe-naempt het *Hiltstick*, **1584**, SAE-1010, 403r; Int grootd *hiltstick*, **1639**, SAE-1011, 197r.

Zie ook *ACHTERSTE HILLETSTUK*.

HILLET(TEN) [C2-D2] <53>: in *Hilleth*, **1249**, RAB-BLO 7202; te balgherhoucke inde *hilhit* ... cum noorhede ande oostmoerweede, ca.1470, SJHB-B 21, 151r; Inde *Hillit*, **1533**, SAE-1009, 54v; inde *Hillet*, **1535**, SAE-1009, 100r; in de *Hillet*, **1537**, SAE-1009, 109r; Inde *hilette*, **1550**, SAE-1009, 271r; inde *hillit*, **1551**, RAG-AM 623, 182r; Inde *Illette*, **1552**, SAE-1009, 297v; in een jeghenote ghe-naemt den *illit*, **1555**, SJHB-Leg 29, 3r; te maroyendamme Inde *hilette*, **1563**, SAE-1010, 51r; te balgherhoucke Inde *hillit*, **1568**, SAE-1010, 130v; *hillid*, **1572**, ARA-RK 45193, 27v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 86v; —, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 28r; Inde *hillet*, **1575**, SAE-1010, 246r; een gheweste ghe-naempt de *hilletten*, **1602**, SAG-330/125II, 28r; de *Illitten* ... metten noorthede up de moerstrate, **1608**, SAE-1010, 446v; de *hyllitten*, **1614**, SAG-330/131III, 90v.

Zie ook *KLEINE HILLET, KORTE/LANGE HILLETEN*.

HOEKBILK 1 [H1] <50>: een partije van Lande ... op de Waeye, gheheeten den *hoeckbilck* ... metten noorthende aende Waeystraete bij het heuleken van Caprycke, **1623**, SAE-1010, 474r.

HOEKBILK 2 [E2-F2] <40, 42>: land met den zuudhende anden grooten waterganck noord thonderbunderstraetken ... den *houckbilck*, **1578**, SAE-1010, 277r.

HOEKSTUK: 496 r. ... ghehaempt *thouckstick*, **1561**, SAE-1010, 22r.

HOFLAND: Lants ghehaempt het *hofflandt*, **1565**, SAE-1010, 88r.

HOFSTEDE [G3] <46>: een parcheel Lants ... ghehaempt de *hofstede* ... In den Buschacker ... metten noorthende ande Buschstrate ... zuutwaert tot den Cleenen Waterganck, **1576**, SAE-1010, 286r.

HOF VAN SINT-ANDRIES [C3] <55>: biden *hove sente andries*, **1290**, GY-CMT, 1431.

HOGHE AKKER [C5] <23>: gheheeten den *hooghen acker*, **1528**, SAE-1009, 7r; den *hooghen ackere*, **1539/1549/1558/1573**, SAE-1009, 206r/260r/385r/210r.

HOGHE ANTWERPSE WEG [G5-H5]: anden *hooghen andworpschen wech*, **1534**, SAE-1009, 68r.

HOGHE BILK [G6] <6>: den *hoghen beelc*, **1335 & 1338**, RAG-RG, O; Twee ghemeten Landts ... bij den Andtwerpschen eerwech ghehaempt den *hooghen Bilck*, **1584**, SAE-1010, 400r.

HOGHE BOS [H4] <46>: ten *hoogen bussche* ... zuydt den cleenen waterghanck, **1572**, ARA-RK 45193, 95v.

HOGHE BRAKE [C5] <23>: een parcheel ghehaemt de *hooghe brake*, **1541**, SAG-330/59, 50r; lants gheseit de *hooghe braecke* ... oost het broucstraetken ... te Raveschoot, **1572**, ARA-RK 45194, 130v; de *hooghe brake*, **1577**, SAE-1010, 289r; de *hooghe braeke*, **1629**, SAE-1011, 82r.

HOGHE BRUGGE [D6]: ter *hoogherbrugghe*, **1535**, SAE-1009, 100r; ande *hooghe brugghe*, **1540**, SAE-1009, 150r; bij der *hoogher brugghe*, **1544**, SAE-1009, 195r.

HOGHE HEERSTRAAT: de *hooghe eerstrate*, **1550**, SAE-1009, 265r.

HOGHE KLINKEL [G6] <5, 6>: daer ment noumt den hoghen *clinckele*, **1456**, SAG-330/27, 260r.

HOGHE MOERSTRAAT [F2-G2-G1]: toter *Hogher moerstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 33r; totter *hoegher moerstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 5r.

HOGHE MOLEN WEST <>: an de *hoghe moelne west* ... ande *hoochmolne west*, **1373**, ARA-RR 2069, O.

HOGHE WEG [G5-G6-J5]: bi der molen ten *hooghen weghe*, **1328**, RAG-RG, O; den *hoghen wech*, **1423**, RAG-SV, O; anden *Hoghen Wech*, **1458**, RAG-PWS, O; up toostvelt ... metten noorthende anden *Hoghen wech*, **1460**, RAG-PWS, O; ten *hoghen weghe*, **1467**, RAG-RG, O; an de heerstraete die men heet den *hooghen wech*, **1468**, RAG-PWS, O; eenen straetkinne dat ten *hoeghen weghe* uut comt, **1521**, RAG-B 1315, 5r; ten *hooghen weghe*, **1611**, RAG-RG 20, 13v.

HOGHE ZULLE [E5] <19>: een onbehuusde hofstede ghe-naempt de *hooghe sulle* ... west tvoorscr. straetgen (Cockuutstraetken) ... zuut tVlaeminckstraetgen, **1633**, SAE-822, 122r.

HOLMOER: juxta aquaeductum usque *moere domini Allardi de Hole*, **1240** kop. **1537**, SAE-5, 61v.

HOLMOERSTRAATJE [F6]: totter zuudtmoerstr. ande westz. *tolmoerstraetken*, **1562**, SAE-1009, 296r.

HONDEKOTSTRAATJE [E5]: jnt *hondecot straetkin*, **1517**, ARA-RK 34443, 12r; —, **1524**, ARA-RK 34450, 12r; *hondecotstraetken*, **1542**, SAE-1009, 185r; —, **1545**, SAE-1009, 51v; —, **1553**, SAE-1009, 270r; *thondecotstraetken* wijlen ghe-naempt tscoelstraetkin, **1556**, SAE-1606, 5r; *thondecotstraetken*, **1556**, SAE-1009, 341r; *thondecotstrate*, **1561**, SAE-1010, 7r; *tondecotstraetkin*, **1564**, RAG-RvVI 976, 284v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 16v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 30v, 36v.

HONDERD BUNDER [E2 → E4-F2 → F4]: in die *hondert buunre*, ca. **1300**, RAB-Aanw.1912, 182v; in dat men heet die *ondert buunren*, **1312**, RAG-RG, O; die *ondert buunren*, **1319**, RAG-RG, O; die *hondert buunre*, **1328**, RAB-Aanw.1912, 182v; den *hondert buundere*, **1429**, RAG-RG, O; den acker van den *Hondert Buunder*, **1442**, RAG-RG 8, 83r; den *Hondert Buundere*, **1451**, RAG-RG 19, 1v; ter stede die men eedt *C bund(ere)*, **1465**, ARA-RK 45220, 112r; inde *C bundere/bundre*, id, 115r; totten *hondert buunderen*, **1521**, RAG-B 1315, 5v; inden *onder bundre*, **1539**, RAG-SE, O; inden *onderbundre*, **1546**, SAE-1009, 229r; *hondert buunderen*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 7r; *onderbundre*, **1552**, SAE-1009, 294r; *Onder bundere*, **1568**, SAE-1010, 138r; de *Hondert Bunder*, **1572**, ARA-RK 45193, 5r; *hondert bundere*, **1572**, ARA-RK 45194, 45v; een jegenote ghe-naempt den *honderbundere*, **1576**, SAE-1010, 281r; daer ment heet den **ouden bundere*, **1578**, RAG-AM 626, 159v; *Onderbundere*, **1582**, SAE-1010, 367r; *Onder bundere*, **1583**, SAE-1010, 396r; —, **1589**, SAE-1010, 426r; *onderbundere*, **1608**, SAG-330/129, 58r; —, **1611**, RAG-RG 20, 14r; *honderbundere*, **1616**, RAG-RG 155, 4r.

HONDERDBUNDERSTRAAT [E4-F4]: beoesten Sente Janshuse neffens der Helshoute tuschen den nord water ghanghe ende der *straten van der hondert buunre*, **1305**, SJHB-O.302; die *hondert buunre strate*, [**1309**] **1310**, SJHB-O.327; van der *hondert bunre*

strate toten nieuwen waterganghe, [1313] 1314, SJHB-O.345; van der *hondert buunre strate*, 1337, SJHB-D 2/2, 64v; *hondert buunrestrate*, id, 66r; *hondert bunder strate*, 1430, RAG-RG, O; de *Honderbuundere strate*, 1451, RAG-RG 19, 27v; *Hondert Bunder strate*, 1456, RAG-PW O; *hondert buunre strate*, ca.1470, SJHB-B 26, 7v; *hondert bunder strate*, 1516, RAG-SE, O; *hondert bunder strate*, 1521, RAG-B 1315, 6r; *hondertbunderstrate*, 1537, SAE-1009, 62r; —, 1540, SAE-1009, 158r; *onderbunder strate*, 1545, SAE-1009, 213r; *onder bunderstrate*, 1546, SAE-1009, 158v; *hondert buunder strate*, ca.1550, RAG-RG 17, 8v; *hondert bunder strate*, 1553, SJHB-B 51II, 41v, 42r; *hondert bunderstraete*, 1556, SAE-1606, 9v; *onderbunderstrate*, id, 37r; *onderbundre strate*, 1561, SAE-1010, 25r; *hondert bunderstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 12v; *Hondert Bunderstrate*, id, 51v; *hondert bunder strate*, id, 109r; *hondertbunderstraete*, 1572, ARA-RK 45194, 46v; *thonderbunderstr.*, 1578, SAE-1010, 277r; *hondert bunder strate*, 1579, RAG-RG 18, 4v; *Onderbunderstrate*, 1611, RAG-RG 20, 16v.

's HONDS HOF [C3] <55>: een partije Landts ... datmen heet het *sons hof* ... zuyt shonts wegelken, 1624, SAE-1011, 4r.

's HONDS STRAATJE [C3] <55>: cum zuudhende ande zuudstrate noordwaert tot *shondstraetk(ine)*, ca.1470, SJHB-B 21, 151r; *shondtsstraetkin*, 1544, SAE-1009, 198r; —, 1550, SAE-1009, 224v; *tsonts straetken*, 1556, SAE-1606, 65r; an *Shondtstraetkin* ... zuydt Shondsweghelkin, 1572, ARA-RK 45193, 31v.

's HONDS WEGELKEN [C3] <55>: an *shondsweghelkin*, 1516, RAG-SE, O; an *tshons weghelken*, 1521, RAG-B 1315, 22r; an *shons weghelkin*, 1532, SAE-1009, 46v; *shonts weghelkin*, 1535, SAE-1009, 100r; an *shons weghelkin*, ca.1550, RAG-RG 17, 32v; *shondsweghelkin*, 1552, SAE-1009, 297r; —, 1556, SAE-1009, 338r; *Shondts Weghelken* te Balgherhoucke, 1556, SAE-1606, 49v; an *Shondtstraetkin* ... zuydt Shondsweghelkin, 1572, ARA-RK 45193, 31v; *Shondts weghelkin*, id, 27v, 31r/v; zuudt *Shondts weghelkin* ... noordt den Eeclootschen waterghanck, 1572, ARA-RK 45194, 87v; *shondts weghelkin*, id, 26v; *shondsweghelkin*, 1574, SAE-1010, 223r; *Sonsweghelken*, 1610, SAE-1010, 436r; *shonsweghelken*, 1622, SAG-330/136II, 62r.

HONEVELD [B5-B6] <22, 23, 57>: *viam quae venit de Cleempitte usque *Houvelde*, 1240 kop.1537, SAE-5, 61v; in *honvelt*, 1255, RAK-HAK 3129, O; super *honevelt*, 1280, RAK-HAK 2499, O; *honevelt*, 1285 kop.*einde 13e*, KAD-Cart.D, 310r; apud *oudevelde*, 1289, SJHB-Doos varia, rol 8; d' *odevelde*, 1305, ARA-RR 338; d' *oudevelde*, 1365, ARA-RR 339; d' *onevelde*, 1377, ARA-RR 349; up *hoonvelt*, [1412] 1413, SJHB-O.1018; *Honevelt*, 1440, ARA-RK 34380, 7r; *hoonvelt*, 1448, SJHB-B 17, 20r; d' *onevelde*, 1450, ARA-RK 7835, 1v; *hoonvelt*, ca.1470, SJHB-B 26, 70r; *honnevelde*, 1483, ARA-RK 7837, 2r; apud **oudenvelde*, 1531, ARA-RK 45198, 169v; west over de Ghendsche Lieve ... metter wests. an t*Hoonvelt* ende verhaect up de wests. zuudwaert tot upde Onderdyck strate, 1534, SJHB-E 4II, 13v; *hoonevelt*, 1534, SJHB-Leg 28, 7r; *toonvelt*, 1535, SAE-1009, 129r; du pret **domlede*, 1536, ARA-RK 7848, 4r; *hoenvelt*, 1537, SAE-1009, 122r; in eene jegenote ghenaeempt het **doodevelt*, 1550, RAG-AM 623, 153v; *hoeveldekin*, 1554, RAG-AM 624, 17v; *hoovelt*, 1557, RAG-AM 624, 52v;

busch ghehaempt *thoonvelt*, **1562**, SAE-1009, 295r; zeker partie van Woestijne ... ghehaemt *thoendtvelt* ofte Franchois Moerkin, **1566**, SAE-1010, 103r; te Raveschot daerment heet *tHoonvelt* ... zuudt de Honderdyckstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 71v; metten Noordtbilc over Plaesschendale dreve loopende naer **tHoude Veldt*, ca.**1600**, RAB-J 2667, 73v.

HONEVELDSTRAAT [C6-D6]: *hoonvelt strate*, **1359** & **1363**, RAG-RG, O; teere stede diemen heet de moye ... metten zutende an die *hoonveltstrate*, **1360**, SJHB-O.678.

HOOFDWATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: van der moerstraten zuudwaerd neder streckende tote den *hoofwaterganghe*, **1337**, SJHB-D 2/2, 65v.

HOOFDSTRAAT [E5]: an die *hoofstrate* ... zuudwaerd streckende achter straetkin tote der moerstraten voors., **1350**, SJHB-O.594; in de *oofstrat* van eecloo ... met noorthende an de groote strate, ca.**1597**, SAG-FH 28, 29.

HOOG BUNDER [F7] <7>: Twee ghemeten ende twintich R. Landts ghehaempt *thooghe Bunder* ... metten zuudthende ande Oostynstrate, **1584**, SAE-1010, 403r.

HOOGDONK: In *hoochdonck*, **1547**, SAE-1009, 166r.

HOOGGEINDE(N): 75 r. landts ghehaempt *thoochende*, **1566**, SAE-1009, 294v; vier sticckens deen an dandere ... die men heet de *hooch enden*, **1623**, SAE-1011, 1v; de *hooghe henden*, **1624**, SAE-1011, 4v; landt ... ghehaempt het *thoochende* ende zijn drye meeykens, **1627**, SAE-1011, 44r.

HOOGLAND [C5] <23>: gheheeten *thooch landt*, **1527**, SAE-1009, 3r; op *thooghe land* streckende zuudwaert in den brom, **1532**, SAE-1009, 122r; ghehaempt *thooghe lant*, **1535**, SAE-1009, 129r; ghehaempt *thooghlant*, id; dat men heedt *thooghe Landt* metten noorthende up de Raveschootstraete, **1563**, SAE-1010, 52r; een stick Lants ... ghehaempt *Thoochlant*, **1568**, SAE-1010, 131r.

HOOG NIEUWLAND: een ghemet Lants ... ghehaempt *thooghe nieulant*, **1538**, SAE-1009, 95r.

HOOGSTRAAT [E2-F2]: ande strate die men heetet de *hoghe strate*, [**1337**] **1358**, SJHB-O.664; ande zuytzyde van(der) *hoogher straten*, **1465**, ARA-RK 45220, 120v; ande *Hooghe strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 2r; *hoochstrate*, **1516**, RAG-SE, O; —, **1553**, SJHB-B 51II, 39v, 40r/v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 54r; van de *hooghestrate* naer St Janshuus dreve, **1574**, SAE-1010, 231r; totter *hoogherstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 3v; totter *hoogher straeten*, **1611**, RAG-RG 20, 12v; *hoochstrate*, **1626**, RAG-RG 25, 11r.

HOOGSTRAATJE [E2-F2]: ande moerstrate ... zutwaert toot der *hoochstraetkin*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 9r; toot den *hoochstraetkin*, id, 10r; ant *hoochstraetkin*, **1556**, SAE-1606, 22v.

HOOG STUK [G2] <49>: een stick Landts ghe-naempt *thoohstick*, **1547**, SAE-1009, 251r; 35 roeden Landts ... jnden busch ghe-naempt *thoohstick*, **1561**, SAE-1010, 31r; het *hooghe stick*, **1570**, SAE-1010, 173r.

HOOGWAAISTRAAT [G1]: den oostynackere ... zuut de *hoochwaeystrate*, **1576**, SAE-1010, 285r.

HOORN: de behuysde hofstede ... ghe-naempt den *hoorne* ... metten zuythende ... ande groote strate, **1603**, SAG-330/333/2II, 39v.

HOSE [E3] <39>: de *hoose* ... metten oosthende ande peperstrate, **1559**, SAE-1009, 314r; een stuck Lants ... ghe-naemt de *Oose* oost an de Peperstrate west de leygracht, **1616**, RAG-RG 155, 8r; Lants genaemt de *Ose* oost de peperstrate west de leygracht, **1626**, RAG-RG 25, 10v; de *ose*, **1626**, RAG-RvVI 989, 305v.

HOSPITAAL [F6] <56>: beoosten den *ospitale* in den oost ackere ... an de groote eerstrate, **1432**, RAG-EB, O; an de grote strate tieghen *thospitael* over (*sic*), **1451**, RAG-RvVI 7351, 39v; vanden *hospitale*, **1464** & **1494**, RAG-SE, O; den *hospitale*, **1495**, RAG-SE, O; sinte loys huus datmen ghemeenlic heet *thospitael*, **1496**, RAG-AOE, O; bij den *hospitale* ande noorzijde vander groter straete, **1556**, SAE-1606, 56v; bij *thospitael* ... zuydt de Moerstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 11v; straete loopende vanden *hospitaele* naer den Langhen dam, **1650**, SAE-1012, 38v.
Zie ook *SPITTAEL*-.

HOSPITAALBILK 1 [F5-F6] <29>: den *ospitael beelc*, **1450**, RAG-SE, O; zesse ghemetten lands ... ghe-naemt den *hospitael belc* hoofdende metten zuudhende an de groote strate jeghen over sinte loys huus datmen ghemeenlic heet *thospitael*, **1496**, RAG-AOE, O.

HOSPITAALBILK 2 [F6] <6>: ghe-naempt den *hospitaelbilck* ... noort den herwech zuyt ende west de straete loopende van eecloo naer Waesschoot, **1634**, SAE-1011, 133v.

HOSPITAALSTRAAT(JE) [F6]: vander *Hospitael strate*, **1456**, ARA-RK 34390, 8r; *thospitaelstrate*, **1541**, SAE-1009, 160r; jeghens overe de *hospitaelstraete*, **1556**, SAE-1606, 37v; in *thospitaelstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 61v.

HOUTAKKER: up den *houtacker*, **1549**, SAE-1009, 260r.

HOUWBILK [B4-C4] <27>: ghe-naemt den *Haubilck* up Raveschoot inde Blaeckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 136r.

HOVE: een partije van Lande ghe-naempt de *hove*, **1583**, SAE-1010, 412r.

HOVEKENS 1 [H5-J5] <31, 32>: twee sticken Landts ghe-naempt de *hovekins* ... metten zuudthende ande Oostveltstrate, **1571**, SAE-1010, 192r.

HOVEKENS 2 [A2-B3] <58>: een partije van Lande ... ghe-naempt de *ovekens* metten zuudthende ande Balgherouxsche strate, **1582**, SAE-1010, 874r.

JACOB HERCKERS LAND / STUK: lands ghe-naemt *Jacobs herckers landt*, **1528**, SAE-1009, 15r; stick landts ghe-naempt *Jacop herckers stick*, **1547**, SAE-1009, 251r.

JAKOBINESSEN-LAND: inden acker ... west de *jacoppynessen landt*, **1572**, ARA-RK 45194, 19r; noordt de strate van de Santvloghe zuut de *Jacopinessen*, ca. **1600**, SAE-1010, 428r.

JAN BENIN SLABBAERT STRAATJE: *Jan Benin Slabbaert straetkin*, **1424**, SAE-553, nr.17, 11.

JAN DE DROOGHE LAND: tot *Jan De Drooghe lande*, **1494**, RAG-SE, O; tot *Jans drooghen Lande*, **1510**, RAG-SE, O.

JAN DIERKINS STRAATJE: *Jan dierkins straetken*, **1544**, SAE-1009, 198r.

JAN MAES' STRAATJE [E5] <19>: oost *jan maes straetkin* ... noordt de groote strate, **1572**, ARA-RK 45194, 18r.

JAN MOORTHAMERS STRAATJE: zie *MOORTHAMERS STRAATJE*.

JANS MANDEN STEDE: een stede gheleghen bij der muelene teekeloe gheheeten *Jans manden stede* 2 g., **1447**, SAG-330/24, 207v.

JAN UTENHOVENPOLDER [H6-J6] <1>: ghe-naemt *Jan Vuten hoven poldre* ... metten noordhende anden andwerpschen wech, **1528**, RAG-RG, O.

JANS VAN DEN HENDEBILK: Inden noortackere datmen heet *Jans van den hende beelc*, **1532**, SAE-1009, 20v; ghen. *Jans vanden hende bilck*, **1547**, SAE-1009, 251r.

JATSIN DE KEYSTUK: vier lynen lands ghe-naempt *jatsin de key stick*, **1567**, RAG-WLO 27, 99v.

JERUZALEM [F5] <29>: Eene behuude hofstede ghe-naempt *Jherusalem* ... metten westhende ande Kerckstrate, **1583**, SAE-1010, 415r; sekeren huysse ... west de kerckstr. ... ghe-naempt *Jerusalem* oost het raemstraetken, **1646**, SAE-1011, 341r; de vervallen erfve ghe-naemt *Jherusalem*, **1648**, SAE-824, 117v.

JOOS' STUK: j gh. lxii R. gheheeten *Joos stic*, **1543**, SAE-1009, 191r.

KAAI 1 [F6] <15>: de *Caye*, **1572**, ARA-RK 45194, 17r, 50v; ande *Kaye*, **1580**, SAE-1010, 336r; niet verre van de *Kaeye*, **1589**, SAE-1010, 427r; aende *caeye*, **1624**, SAE-1011, 17v; —, **1625**, SAE-1011, 17v; den bogaert ... niet verre van de *Caeye*, **1631**, SAE-822, 130v.

KAAI 2 [B4-B5] <27>: *caeye* te Ravescot, **1473**, SAE-555.

KAAIAKKER [F6] <7>: den *caeyacker*, **1625**, SAE-1011, 19r; den *kayacker*. **1666**, SAE-1606, 68v.

KALFHAGEN: een partcheel ghenampt *calfhaghen*, **1549**, SAE-1009, 260r; —, **1557**, SAE-1009, 359r.

CALIS' VAART [C6]: *caleysvaert / calis vaert*, **1432**, SAE-553.

CALLENS' BILKEN [G7] <4>: drie ghemeten Landts ... metten zuudthende upt Lokermersch straetkin ghenampt *Callens belcken*, **1574**, SAE-1010, 157r.

KALSIJDE/KASSEI [E5]: cum noordhende ande *calcyde* thend(en) pott(er)st(ra)te, ca.**1470**, SJHB-B 21, 70r; thenden der *cauchie* vander kercstrate, **1517**, ARA-RK 34443, 9r; de *cauchie* in tzandstraetken, **1533**, ARA-RK 34457, 28r; Inde boulaerstrate bijder *cauchie*, **1538**, SAE-1009, 127r; by der kercke ... metten zuudthende ande groote strate ende *calsyde* van eecloo, **1553**, SJHB-B 51II, 20v; den hanckere ... ande groote strate ende *calsyde* van eecloo, id, 21r; biider *cauchie* Inden zack, **1571**, SAE-1010, 184r; de *cauchyde*, **1617**, ARA-RK 34517, 3r.

KAPPE: Meerssch ghenampt de *Cappe*, **1581**, SAE-1010, 341r.

KAPRIKESTRAAT [F2-G2-H1]: an de peperstrate oostwaert ... toot der muelne an *caprike strate* neuven (*sic*) mer vrouwen van oost eeclo lande ande busch strate, **1442**, RAG-RG 8 94r.

KAPRIKSE VOETWEG [E3-F3] <38, 39>: inden hondert bundere ... noordt den *caprycschen voetwech*, **1572**, ARA-RK 45194, 45v.

KARTUIZERSTRAAT: oost *tzatereuse straetkin* ... zuyt de groote strate, **1572**, ARA-RK 45193, 26r.

KASTEELKEN [F6] <16>: lands ... ende dit was wilen eer drie hofsteden ende hiet ten *Casteelkene* ... ande noordzide de Moerstrate ande zuutzide tvors. Jans Vischstraetkin, ca.**1460**, SJHB-D 4, 78r.

KASUELE: binder Cuere van Eecloo, jn een jeghenote ghenampt de *Kasvele* ... metten zuudthende an tLeykin, **1566**, SAE-1010, 103r.

KATTELAARSTRAAT(JE) [H3]: *Cattelaer straetkin*, **1442**, RAG-RG 8, 103v; Inden Kedtsebrouck ... metten westhende an straetkin ghenampt *tcattelaer straetkin*, **1561**, SAE-1010, 16r; *cattelaer(r)strate*, **1565**, RAG-RvVI 976, 392v.

KATTELARE [H3-J3] <46, 47>: *cattelare*, **1308**, RAG-AOE, O; toot *cattelare*, **1442**, RAG-RG 8, 165v; den *Cattelare*, **1497**, RAG-AOE 50, 2v; den *cattelere*, **1505**, RAG-

AOE 19, 4r; tgoedt ghenoomt de *Cattelare*, 1506, RAG-AOE 48, 28r; den *cattelare* groet viere ende tsestich ghemete Lands, 1506, RAG-AOE 51, 21r; ons goedt de *Catelare*, 1520, RAG-AOE 19, 1r; ons goedt ghenoomt de *Kateleere*, 1526, RAG-AOE 19, 1r; *cattelaere*, 1541, RAG-AOE, O; de *Cattelaere*, 1572, SAE-1010, 56v; up de *cattelaere* ... noordt de vrombaultstrate, 1572, ARA-RK 45193, 108v; in ketsebrouck oost de ketsebrouckstrate ... west de *cattelaere*, id, 116r; up den *Kattelare* Inden Buschackere, 1573, SAE-1010, 218r; ons pachtgoet ghenoomt de *Cattelare*, 1573, RAG-AOE 21, 1v.

KERKAKKER [G4] <34>: Inden *kerckackere* ... west de Boulaerstrate, 1627, SAE-822, 26v.

KERKHOFSTRAAT [E5] <36>: de *kerkof strate*, 1422, RAG-RG 16, 4r.

KERKLAND VAN DEN EEKHOUTE [B4-C4] <28>: *kerkland van den ekoute*, ca.1300, GY-CMT, 2862.

KERKSTRAAT [F5-G4]: van der *kercstraten*, 1349, RAG-AOE, O; van der *kercstraten* tote den waterganghe, 1350, SJHB-O.594; de *keercstrate*, 1378, RAG-RG, O; *kercstrate*, 1431, ARA-RK 34374, 6r; —, 1437, RAG-PWS, O; *kercstrate(n)*, 1442, RAG-RG 8, 121r; ter plaetsen daerment eet in de *keercstrate*, 1446, SAG-330/23, 311r; *kercstrate*, 1451, RAG-RG 19, 11v, 19r; *keercstrate*, 1465, ARA-RK 45220, 117r, 119r; *kercstrate*, ca.1470, SJHB-B 21, 70v, 76v, 78r; —, ca.1470, SJHB-B 26, 1r, 6v; *kerckstrate / kerckstrate*, 1516, RAG-SE, O; thenden der cauchie vander *kercstrate*, 1517, ARA-RK 34443, 9r; *kerckstraete*, 1528, SAE-1009, 14r; *kerckstrate*, 1545, SAE-1009, 212r; —, 1548, RAG-WLO 27, 42v; —, ca.1550, RAG-RG 17, 9v; *kercstrate*, 1553, SJHB-B 51II, 2v, 21v; —, 1556, SAE-1009, 57v; *kerckstraete*, 1556, SAE-1606, 15v; *Kerckstrate*, 1564, SAE-1010, 68r; —, 1568, SAE-1010, 137r; *Keercstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 8v; *Keerckstrate*, id, 4v; *Kerckstrate*, 1572, ARA-RK 45194, 128v; —, 1573, SAE-1010, 218r; —, 1581, SAE-1010, 351r; *keercstrate*, 1608, SAG-330/129, 58r.

KERKSTRAATJE: *tkerstraetkin*, 1451, ARA-RK 34386, 15v.

KERKWEG [C3-D3-D4]: In den oost acker anden *kercwegh*, 1311, RAG-RG, O; vanden *kercweghe*, 1319, RAG-RG, O; den *kercweghe*, 1328, RAG-RG, O; *kercwech* inden molenwal, 1333, RAG-RG, O; die *kercwegh* ant nordhende, 1337, SJHB-D 2/2, 64r; *keercwech*, 1375, RAG-PWS, O.

KERREDAM [G1] <51>: Lants ... ghenoomt den *kerredam* Inden Ostyn ackere ... metten zuythende ande Waystraete ... noort de vloetstraete, 1627, SAE-1011, 32r.

KERVELEDE [E2] <52>: een ghemet meersch ligghende bijd(er) *kerveleede*, 1534, SAE-1009, 68r; in de *kervesleede* ghenoomt den meersch, 1572, ARA-RK 45194, 69v; meersch ligghende in de *Keruele*, ca.1597, SAG-FH 28, 28; meersch ... daerment noempt de *kervelee*, west het cleyn veldeken, 1634, SAE-1011, 133v.

KETSEBROEK(EN) [H3-J3]: de wech van *caetsbroec*, ca.1310, RAB-Aanw.1912, 184r; *catsbroec*, 1337, SJHB-D 2/2, 70r; in den busch in eene stede diemen heet de *ketsebrouc* tusschen der straten ende der nonnen lande van oost Eclo, 1348, RAG-RG, O; terram dictam *catsbrouc*, 1363, RAD-Cart.74, 67r; de strate van den *catsbroec*, 1387, SJHB-D 2/2, 37r; de *ketsebrouc* in lembeke, 1420, RAG-K/Ka, O; den acker welken men heet *ketsebrouc*, 1442, RAG-RG 8, 165v; *ketsebrouc*, ca.1470, SJHB-B 26, 24r, 77r; daerment heedt In den *ketssebrouc*, 1484, SAG-330/36, 476v; in eene jeghenooode gheheeten *ketsebrouck*, 1501 kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 235r; *ketsebrouc*, ca.1510, RAB-BB 2, 235r; —, 1514, ARA-WK 8311, O; —, 1521, RAG-B 1315, 26v; —, 1537, SAE-1009, 95r; —, 1541, ARA-WK 8313, O; — 1542, ARA-WK 8314, O; —, 1543, SAG-330/61, 39v; —, ca.1550, RAG-RG 17, 38v; —, 1553, SJHB-B 51II, 48v; *ketsebrouck*, id, 49r; —, 1559, SAE-1009, 413r, 424r; *Kedtsebrouck*, 1561, SAE-1010, 16r; Inden hackere ghenampt den *caetsebrouck*, 1566, RAG-Ka 341, 347v; *Ketsebrouck*, 1570, SAE-1010, 170r; —, 1571, RAG-Le 140, 10r; *catsebrouck*, 1572, ARA-RK 45184I, 12v; *ketsebrouck*, 1572, ARA-RK 45193, 13r/v, 47r, 108v; —, 1573, SAE-1010, 218r; —, 1573, RAG-Le 140, 25v; —, 1581, SAE-1010, 364r; —, 1581, RAG-Bo 407, 381r; int gheweste ghenampt *ketsebrouck*, 1610, SAG-330/130II, 12v.

KETSEBROEKSTRAAT [H3-J3]: in *ketsebrouck* oost de *ketsebrouckstrate* ... west de *cattelaere*, 1572, ARA-RK 45193, 116r.

's **KEYSERS HUIS** [E6-F6] <9>: een steenen huus ghenampt *skeysers huus* staende ... bij den dullaert, 1581, SAG-94bis/17, 212v.

KEYSERS MEERSEN [E7] <10>: oost het paradijs straetken suyt de *keysers meersschen*, 1634, SAE-1011, 134v.

CLAEIS HUSSINS STRAATJE: in *claiens huussins straetken* achter thof van sinte sebastiaen, 1535, RAG-AOE, O.

KLAPHEKKEN: een partie ghenampt het *Claphecken*, 1600, SAE-1010, 428r.

CLEEMPUTTERS LAND: septem bonaria tam prati quam terre arabilis jacentia in parochia Beati Vincencij que quondam dicebantur *Clenpitters Lanth*, 1249, RAG-RG, O.

KLEIN BILKSKEN: een parcheelken Landts ghenampt t*Cleen Belcxken*, 1562, SAE-1010, 35r.

KLEINE ELSHAGE [J6] <1>: ghenampt de *cleen Helshaghe*, bij toostvelt, 1572, ARA-RK 45193, 109v.

KLEINE HAAGMOER [F2-F3-G2-G3] <49>: bosch ghenampt den *cleenen haghemoer*, 1574, RAG-RG 31, 6r; eenen bosch ghenampt den *cleenen haechmoer*, 1574, RAG-RG 24, 26v; —, 1582, RAG-RG 168; den *cleenen haghemoer*, 1611, RAG-RG 30, 4r.

- KLEINE HILLET [C2-D2] <53>: gheheeten de *cleene hilette*, **1547**, SAE-1009, 240r.
- KLEIN LEIKEN [C6 → F6]: te Nyeuwendorpe an t*Cleen Leykin*, **1559**, SAE-1009, 412r; *Cleyn Leykin*, **1561**, SAE-1010, 18r; t*Eecloots cleen leyken*, **1625**, SAE-1011, 17v. Zie ook *KLEIN VAARDEKEN, LEIKEN*.
- KLEINE MEEKENS [C6-D6] <22>: te nieuwen dorpe up de *cleen meekins*, **1622**, SAE-979.
- KLEIN MEERSELKEN: inde oostveltsche meersschen ghenampt t*cleen meersschelken*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 8v.
- KLEINMOENEPAUWELKEN [G1] <51>: een alf ghemet Landts ... metten zuudthende ande Waeystrate ... noordt het Vlootstraetkin, ghenampt t*cleen moene pauwelkin*, **1568**, SAE-1010, 147r. Zie ook *MOENE PAUWELS*.
- KLEIN MOERSTRAATJE [E6]: *cleenen moerstraetkinne*, **1501-1502**, ARA-RK 34431, 7-8.
- KLEIN MURKELSTRAATJE [D5 → D7]: ... de nieuwendorpsche Strate ande noortz. ... metten oosthende jnt *cleen meurkelstraetken*, **1555**, SJHB-Leg 29, 36r.
- KLEIN SCHOOLKEN [E5] <18>: een behuude hofstede ghenampt t*Cleen schoolkin* ... metten Oosthende an t*Susterhuusstraetkin*, **1587**, SAE-1010, 422r.
- KLEIN STUKSKEN [B2] <58>: t*cleen sticxken* ... bet noordt van Balgherhoucke, **1563**, SAE-1010, 57r; Landts ghenampt t*Cleen sticxken* ... west de strate, **1581**, SAE-1010, 341r.
- KLEIN VAARDEKEN [C6 → F6]: ant *Cleyn vaerdekin*, **1578**, SAE-1010, 141r; —, **1580**, SAE-1010, 322r. Zie ook *KLEIN LEIKEN*.
- KLEIN VLOOTSTRAATJE [G1]: t*cleen vlootstraetken*, **1537**, SAE-1009, 111r.
- KLEINE WATERGANG [C2 → F2]: totten *cleenen waterganghe*, **1516**, RAG-SE, O; anden *cleenen Waterganc*, **1532**, SAE-1009, 46r; *cleenen waterganc*, **1533**, SAE-1009, 67r; —, **1537**, SAE-1009, 110r; —, **1541**, SAE-1009, 160r; Inden buschacker ... streckende totten *cleenen waterganc*, **1547**, SAE-1009, 251r; —, **1551**, SAE-1009, 290r; *Cleenen waterganck*, **1557**, SAE-1009, 350r; —, **1559**, SAE-858, O; den *Cleene Waterganck*, **1568**, SAE-1010, 131r; den *cleenen waterghanck*, **1572**, ARA-RK 45194, 38v, 76r; *Cleene Waterganck*, **1574**, SAE-1010, 231r; *Cleenen Waterganck*, **1576**, SAE-1010, 286r; —, **1578**, SAE-1010, 131r, 277r; —, **1597**, SAG-330/119, 138v; *cleenen waterganc*, **1601**, SAG-330/125, 49r; —, **1606**, SAG-330/128, 45r; *cleenen waeterganck*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

KLEIN WOESTIJNTJE: ghenaeempt *tleen Hostynken*, **1572**, ARA-RK 45194, 40v.

KLINKEL 1 [G3] <45, 46>: up den *Clinkel*, hoofdende andt busch straetkin, **1431**, RAG-PWS, O; up den *clinckele*, **1461**, RAG-PWS, O.

KLINKEL 2 [G6] <4>: Inden *clinckele*, **1528**, SAE-1009, 14r; *clynckele*, **1530**, SAE-1009, 29r; *clynckere*, **1550**, SAE-1009, 196r, 274r; —, **1552**, SAE-1009, 305r; *clinckele*, **1556**, SAE-1606, 58r; den *clinckere*, id, 19v; *Clynckel*, id, 62v; *clincker*, **1561**, SAE-1009, 183r; —, **1564**, SAE-1010, 66r; *Clynckere*, **1571**, SAE-1010, 197r, 249r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 40v, 93r; *clinckere*, **1572**, ARA-RK 45193, 3v, 104v, 118r; inden *clynckere* ... zuyt flokermeerschstraetkin, id, 17r; *clincker*, **1573**, SAE-1010, 96v; *Clynckere*, **1574**, SAE-1010, 157r; —, **1576**, SAE-1010, 249r, 251r; —, **1581**, SAE-1010, 343r; —, **1587**, SAG-330/107, 4r, 6r; —, **1616**, ARA-RK 34516, 4v. Zie ook *HOGE KLINKEL & KLINKHUL*.

KLINKELSTRAAT(JE) [G6-H6-H7-J7]: *tclinckel straetkin*, **1412**, RAG-PWS, O; *tklinckelstraetkin*, **1421**, SJHB-O.1080; *tcliinchul straetkin*, **1435**, RAG-EB, O; *tklinkel straetkin*, **1436**, RAG-PWS, O; *clinckelstraetkin*, **1450**, SJHB-O.1196; beneden den *clinckerstraetkine*, **1456**, SAG-330/27, 210r; *tclinckelstraetkin*, **1463**, RAG-EB, O; —, **1502**, RAG-EB, O; *tclinker straetkin*, **1538**, SAE-1009, 128v; *tclincker straetken*, **1541**, SAE-1009, 160r, 172r; *clinckerstraetken*, **1544**, SAE-1009, 196r; *clynckerstraetken*, **1549**, SAE-1009, 258r; —, **1550**, SAE-1009, 274r; *tclyncker straetkin*, **1556**, SAE-1606, 5v, 19v; *Clijncker straetkin*, **1556**, SAE-1009, 339r; *Clinckerstr.*, **1560**, SAE-1009, 437r; *clinckerstrate*, **1561**, RAG-RvVI 974, 310r; *tclynckerstraetken*, **1567**, RAG-RvVI 977, 470v; *Clynckerstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 93r; *tClinckerstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 3v, 38v, 104v; *tClynckerstratkin*, **1574**, SAE-1010, 157r; *upt Clynckerstraetken*, **1580**, SAE-1010, 332r; —, **1581**, SAE-1010, 343r; *clynckestraete*, **1581**, SAG-94bis/17, 221v; *Clynckerstraetken*, **1584**, SAE-1010, 404r; het *clyncke straetken*, **1587**, SAG-GB 6, 24v; et *clijnkerstratien*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25; *klijnkerstraetien*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 29; *clynckelstraetken*, **1616**, ARA-RK 34516, 5v. Nu **KLINKAARTSTRAAT**.

KLINKHUL 1 [G3] <45, 46>: noordoost vander vors. kerke in eene jeghenode diemen heet *Clinke hille*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 79v.

KLINKHUL 2 [G6] <4, 5>: up dhoestvelt beneden den *clynchul*, **1467**, RAG-K/WS 35, 9v; den *clynchul*, **1503**, RAG-K/WS 64, 25r; up doostvelt beneden *tclinchul*, id, 26r.

KLINKHULSTRAATJE: zie *KLINKELSTRAATJE*.

KLOKKE: beset up een huus geheeten de *clocke*, **1460**, SJHB-B 21, 71v.

KLOOSTER TEN DOORN: zie *ten DOORNE*.

COEDSBURGH WOESTIJNE: in *coeds burgh woestine*, **1294-1300**, SJHB-D 1, 35r (GY-CMT, 2862).

COCQUYTS BRUGGE [E6]: *cochuuts brugghe*, 1531, SAE-1009, 39r; —, 1532, ARA-RK 34456, 19v; *tcochuuts brugghe*, 1544, SAE-1009, 197r; over de *Cochuuts Brugghe*, 1558, SAE-1009, 391r; —, 1562, ARA-RK 34486, 20r; *Cochuudts Brugghe*, 1562, SAE-1010, 35r; *tCochuudtsbrugghe*, 1564, SAE-1010, 68r; *Cochuutsbrugghe*, 1568, SAE-1010, 138r; —, 1569, SAE-1010, 149r; *Cochuut brugghe*, 1572, ARA-RK 45193, 83v; *Cochuutsbrugghe*, 1582, SAE-1010, 371r; over de *couchuuts brugghe ... met noorthende an de lieve*, ca.1597, SAG-FH 28, 26; ghe-naempt de *cockuytsbrugghe*, 1613, ARA-RK 34513, 10v.

COCQUYTSTRAATJE [E5-E6]: *jan cochuuts straetkin*, 1517, ARA-RK 34443, 12r; *cochuuts straetkin*, 1521, ARA-RK 34447, 12r; *jan cochuuts straetkin*, 1523, ARA-RK 34449, 20r; —, 1526, ARA-RK 34452, 10r; —, 1533, ARA-RK 34457, 28r; *tcochuytstraetkin*, 1543, ARA-RK 34467, 14r; *cochuut straetken*, 1545, SAE-1009, 213r; —, 1546, SAE-1009, 228r; *cochuuts str(aetkin)*, 1548, SAE-1009, 253r; *cochuutstr(aetkin)*, 1552, SAE-1009, 293r; *tstraetkin daermen vander Leye naerde moye gaet of tcockhuutstraetkin*, 1556, SAE-1606, 6v; *cochuutstr(aetkin)*, 1557, SAE-1009, 288r; *tCochuutstraetkin*, 1559, SAE-1009, 397r; *cochuudts straetkin*, 1559, SAE-1009, 406r; *cochuut straetkin*, 1561, ARA-RK 34485, 21r; *Cochuudtstrate*, 1563, SAE-1010, 53r; *tCochuudtstraetkin*, 1566, SAE-1010, 103r; *tCochuuts straetkin*, 1568, SAE-1010, 132r; —, 1569, SAE-1010, 158r; *tCockhuudtstraetkin*, 1572, ARA-RK 45193, 4v, 33r; *Cochuudtstrate*, 1572, ARA-RK 45194, 30v; *Cochuutstrate*, 1578, SAE-1010, 309r; *coccuutstraetien*, ca.1597, SAG-FH 28, 29; *cochuyts straetken*, 1618, ARA-RK 34518, 5r.

COCXS [G3] <45, 46>: 4 ghem. 280 roeden Landts ... jnden Busch ghe-naempt de *Cocxs*, 1561, SAE-1010, 31r; een partije van Lande ... ghe-naempt de *Cocx*, 1588, SAE-1010, 425r.

KOOLSTUK(SKENS): een partie van Lande ghe-naempt het *Coolstick* ... noort de voors. Moerstrate, 1568, SAE-1010, 131r; de *koolsticxkens*, 1630, SAE-1011, 102v.

COOTS MOERKEN: meersch ghen. *coots moerkin*, 1541, SAE-1009, 164r.

's KORENBITERS VERE: an die westzide van *skorenbiters vere*, 1320, RAG-RG, O.

KORENMARKT [E5]: de *coorren maert*, 1484, ARA-RK 34418, 19r; de *Coorn mart*, 1513, ARA-RK 34439, 12r; ande *coorne marct*, 1547, SAE-1009, 241r; *Coorenmarct*, 1581, SAE-1010, 357r; ande *graenmaerct ... west het hondecotstraetken*, 1629, SAE-822, 63v.

CORNELIS' MEERSELKEN: Meersch ghe-naempt *Cornelis Meersschelken*, 1584, SAE-1010, 403r.

KORTE HILLETEN [C1-C2-D1-D2] <53>: Inde *Corte hilletten* ... metten noorteynde op de voors. moer straete, 1630, SAE-1011, 102v; *Corte hilletten*, 1636, SAE-1011, 208r; *corte hiltten*, 1638, SAE-383, 399v.

KORTE MEEKENS [B2-C2] <59>: landts ... ghehaempt de *Corte Meykens*, **1554**, SAE-1009, 325r; te balgheroucke ... gheheeten de *corte meykens*, **1562**, RAG-AM 624, 171v; *corte Meykins*, **1567**, SAE-1010, 112r; te Balgheroucke ghehaempt de *Corte Meekins*, **1572**, ARA-RK 45194, 106v.

KORTE MEERSELKENS: datmen heedt de *corte merschelkins*, **1521**, RAG-B 1315, 22v; et *corte meersschelkin*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 33v; *corte merschelkins*, **1579**, RAG-RG 18, 17r; *corte meersschelkens*, **1611**, RAG-RG 20, 65v.

KORTE MOEIE [D5-E5] <21>: inde *corte moeye*, 1521, RAG-B 1315, 10v; jnde *corte moeykins*, **1537**, SAE-1009, 42r; jnde *corte moeye*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 15r; *Corte Moye*, **1553**, SAE-1009, 317r; —, **1556**, SAE-1606, 35v; —, **1561**, SAE-1010, 29r; *Corte Moeye*, **1572**, ARA-RK 45193, 55r; *Corte Moye*, **1572**, ARA-RK 45194, 78v, 123v; in de *corte moye* ... zuudt de moystrate, id, 55r; jnde *corte moye*, **1579**, SAE-1010, 334r; de *Corte Moeye*, **1600**, SAE-1010, 428r.

KORTE STRINGEN: up de noordz. vander vromboutstrate In een stick van drie ghemeten ghehaempt de *corte strynghen*, **1551**, SAE-1009, 214r.

KORTE STUKSKENS: ghehaemt ... de *Corte sticxkens*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

KORT(E) VLAMINGSTRAAT(JE) [E5] <19>: tstraetkin dat men heet *tcorte Vlaminc straetkin*, **1405**, RAG-RG, O; *tcorte Vlaminyc straetkin*, **1425**, RAG-PWS, O; de *Cordte Vlaminc strate*, **1432**, RAG-ADr, O; *corte Vlamincstrate*, **1534**, SAE-1009, 74r; *corte Vlaminc straete*, **1537**, SAE-1009, 135r.

COSTERS BOS: busch ... gheheeten *costers busch*, **1527**, SAE-1009, 3r.

COSTERS STRAATJE [F5] <29>: aen de groote straete ... noort *tcoster straetken*, **1610**, SAE-975, O; het *Costerstraetken*, **1636**, SAE-822, 198v.

COTTHEMS STEDE [G6] <6>: *Cotthems stede*, **1620**, SAE-1010, 462r; eene hofstede ... genaempt *Cotthems stede* ... metten noortheynde aende straete metten zuuthende aende zuutmoerstraete, **1624**, SAE-1011, 10r.

KOTTEMSTRAAT(JE) [G6] <6>: *Cotthems straetken*, **1620**, SAE-1010, 462r; noordt den Antwerpschen herwech oost *Cotthems straetken*, **1624**, SAE-1011, 11r; den stuyenberch ... metten noorthende aen den Antwerpschen herwech oost *Cotthems straetken*, **1624**, SAE-1011, 11r.

KOUTERKEN: up het *Couterkin*, **1557**, SAE-1009, 359r.

KRIEKEBEEK- / KRIEKEBITERS STRAATJE: zie *KRIEKMOERSTRAATJE*.

KRIEKEBOSSTRAATJE [G4-G5]: anden Zuutackere ... west *tcriekebuschstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 96r.

KRIEKMOERSTRAATJE [G4-G5]: *criekebiters straetkin*, 1394, RAG-RG, O; vanden *kriekerbit(er)straetkinne*, 1421, SJHB-O.1080; *criekerbiters straetkin*, 1422, RAG-RG 16, 4v; *cryekebekers straetkin*, 1442, RAG-RG 8, 109r; *kriekbekers straetkin*, id, 121r; *tkrikerbiters straetkin*, 1451, RAG-RG 19, 8r; *Crikebiters straetkin*, ca.1460, SJHB-D 4, 79v; *tcrickebeetstraetken*, 1534, SAE-1009, 70r; *tcriccke bekestraetken*, 1554, SJHB-Leg 29, 17v; *tcrickebeerstraetkin*, 1556, SAE-1606, 21r; *jnt Crikemoerstraetkin*, 1559, SAE-1009, 395r; *cryckbeeckstraetkin*, 1561, SAE-1010, 31r; *tcrickeerie straetkin*, 1561, RAG-RvVI 974, 309v; *criekebeke straetken*, 1562, SAE-1009, 303v; *tKrickebeelck stratkin*, 1562, SAE-1010, 48r; *tCrickebeeckstraetkin*, 1572, ARA-RK 45194, 58r; —, 1572, ARA-RK 45193, 13r, 33v; oost *tcricckemoer straetkin* ... noordt de Vrombaultstrate, id, 77r; *criekebeecstr.*, 1577, SAE-1010, 288r; *tclinckebelstraetken ofte criekebeke straetken*, 1579, RAG-RG 18, 7r; *Crycbeecstr.*, 1579, RAG-Le 140, 42r; *tkricckemoer straetken*, 1611, RAG-RG 20, 17v; *crieck moe straetken*, 1616, ARA-RK 34516, 6r; *Cricckmoerstraetken*, 1620, SAE-1010, 461r.

KROOKEINDE [F6] <16, 29>: int *Crochende*, 1572, ARA-RK 45193, 77v; int *Crochende* ... zuudt de Zuudmoerstrate ... noordt de groote strate ... oost t*Vischstraetkin*, 1572, ARA-RK 45194, 8v, 17r.

KROOKLAND [F6] <16>: int *Crockland* ... noordt de groote strate, 1572, ARA-RK 45194, 2v; an de groote straete ghenaeamt *tcrocklandt*, 1629, SAE-822, 52r.

KROMME WAL [E5] <36>: totten *crommewael*, 1546, SAE-1009, 158v; daermen vanden kerchove gaet naer de *crommewale*, 1556, SAE-1606, 12v; ande *Crommewale*, 1558, SAE-1009, 392r; Inden *Crommewale*, 1561, SAE-1010, 26r; Inde zelve *Crommewale*, 1564, SAE-1010, 77v; *Crommewale*, 1568, SAE-1010, 139r; achter de keercke oost de *cromme wale*, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 11r; *Crommewale*, 1575, SAE-1010, 247r; de *Crommewael*, 1616, SAE-1010, 442r.

KROM WALLEKEN [E5] <36>: *tcromme waelkin*, 1558, SAE-1009, 278r; *tcrommewaelkin*, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 25r.

KROMMEWALSTRAATJE [E5-F5]: *tcrommewaelstraetkin*, 1442, RAG-RG 8, 148v; *tcrommewael straetkin*, 1468, SJHB-B 26, 3r; ant *crommewaelstraetkin*, ca.1470, SJHB-B 21, 73r; *tcrommewaelstraetkin*, 1516, RAG-SE, O; toter *cromme wael strate*, 1529, SAE-1009, 18r; *tcrommewael straetken*, 1546, SAE-1009, 158v; Int *crommewaelstrate*, 1547, SAE-1009, 248r; *crommewael straetkin*, 1550, SAE-1009, 277r; inde *cromme walle strate*, 1560, ARA-RK 34484, 16v; *Crommewaelstrate*, 1562, SAE-1010, 41r; *tcrommewael straetken*, 1565, SAE-1009, 233r; *tcrommewael straetkin*, 1556, SAE-1606, 11r, 67v; *Crommewaelstraetken*, 1558, SAE-1009, 364r; *Crommewaelstraetkin*, 1561, SAE-1010, 12r; —, 1568, SAE-1010, 138r; *tcrommewaelstraetkin*, 1572, ARA-RK 45194, 58r, 61v; *Crommewaelstraetkin*, 1577, SAE-1010, 295r; —, 1580, SAE-1010, 322r.

KRONE [E5] <18>: een huus ende hofstede ghenaeamt de *croone* ... n. de groote strate o. t'zuster straetken, 1611, RAG-RG 20, 36r; de *croone*, 1626, RAG-RG 25, 25r; —,

1626, RAG-RvVI 989, 297r; de *Croone*, **1631**, SAE-822, 96r; west Ste Jooris gulde huys oost pieter de vos mette *Croone* suyt den ghemeenen ganck van tvoorn. gulde, **1635**, SAE-1011, 142v; een huys, stede ende erfve van auden tyden ghenaeamt de schole ende alsnu wesende eene hostelrye ghenaeamt de *croone*, **1656**, RAG-RvVI 8335.

KRUISBILK: een stick landts ghenaeamt den *Cruisbulck*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

KRUISDAMSTUKKEN: ghenaeamt de *Cruusdamsticken*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

KUIPERS BILK [B4-C4] <27, 28>: drie ghemeten in de blackstraete ghen. *cuupers bilck*, **1622**, SAG-330/136II, 61r.

KUIPERS STRAATJE: an de grote strate an de hooste zide leeght *cupers straetken*, **1407**, RAG-PWS, O.

KUIPMARKT [E5]: an de *Cuupmaerct*, **1581**, SAE-1010, 350r; *cuypmaert*, **1617**, ARA-RK 34517, 21v; *Cupmaerct*, **1620**, SAE-1010, 461r; op de *kuypmaert* jeghens het kerchhof, **1647**, SAE-1011, 348r.

KWAAD GEMET [J7] <1>: thenden Oistvelde ... met *tquaet ghemet*, **1556**, SAE-1009, 341r; eenen busch ghenaeamt het *quaet ghemet* ... metter zuuts(ide) ant Vrouwe Velt ende ande clynckers straete, **1638**, SAE-383, 7v.

KWADE PLAS: *Quaeplasch*, **1576**, SAE-1010, 275r; van den *quaden plasch*, **1580**, SAE-1010, 333r.

KWADE PUT [G7]: een parcheel busch ligghende anden *quaden put*, **1550**, SAE-1009, 269r; vanden *quaden pitte* up den dam, **1533**, kop.1e helft 16e, SAE-5, 69v; vanden *quaden putte* dweersch overe den nieuwen dam, id, 61v.

LAKENMARKT [E5] <36>: den *Laken maerct*, **1433**, ARA-RK 34376, 8v; aende *laekemaerct* ... noort het kerckhof deser stede, **1693**, SAE-1020, 272v.

LAMBRECHTS LAND [G6-H7] <4>: twee ghemeten ghenaeamt *Lambrechts Landt* ... metten noorthende up tClynckerstraetkin, **1574**, SAE-1010, 157r.

LAMMENS' BILK: een stick landts ... ghenaeamt *Lammens bilck*, **1554**, SAE-1009, 325r.

LANG BILKSKEN: ghenaeamt *langhe bilcxken*, **1549**, SAE-1009, 260r; een sticxken ghenaeamt het *Langhe Bilcxken* ... commende upt twittebrootsticxken, **1578**, SAE-1010, 314r.

LANGE DAM [G7]: daerment heet up den *langhen dam*, **1446**, SAG-330/23, 333r; up den *langhen dam*, **1530**, ARA-RK 34455, 14r; sompelinghe up den *langhen dam*, **1538**, SAE-1009, 114r; den *Langhen dam*, **1561**, SAE-1010, 20r; —, **1562**, SAE-1010, 38r;

—, **1568**, SAE-1010, 151r; —, **1570**, ARA-RK 34494, 16r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 55r; —, **1577/1580/1582**, SAE-1010, 296r/322r/369r; up den *Langhen dam* ... metten oosthende up de nieuwedamstraete, **1628**, SAE-822, 38r.

LANGE HAGE: iiiic Roeden gheheeten de *Langhe hage*, **1527**, SAE-1009, 3r.

LANGE HILLET(TEN) [C2] <53>: stick landts ... ghe-naempt de *langhe hillid* te balgheroucke zuydt de hillidstrate ... noordt de oostmoerwee, **1572**, ARA-RK 45193, 34v; de *langhe hilleten*, **1631**, SAE-822, 110v; de *langhe hiltten*, **1638**, SAE-383, 399v.

LANGE MATE: gheheeten de *Langhe mate*, **1528**, SAE-1009, 7r.

LANG MEEKEN 1 [B2-C2] <60>: ghe-naempt *tlanghe meyken*, **1544**, SAE-1009, 196r; *tlanghe meyken* in de kerckstrate, **1550**, SAE-1009, 196r; ghe-naempt *tlanghe Meyken*, **1584**, SAE-1010, 400r; *tlanghe meecken*, **1616**, ARA-RK 34516, 7r.

LANGE MEEKENS 2 [G4] <34>: Inde *Langhe Meykins* ... metten zuudthende up het Meestraetkin, **1567**, SAE-1010, 112r; een stick meersch ... in Moerwee ... suyt de *Langhe Meekins* ende noordt de Moerstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 134r.

LANG MEERSELKEN [F6] <15>: een meersch diemen heet *tLanghe meesselken* bij Raeshecke brugghe, **1535**, SAE-1009, 92r.

LANGE MOEIE [D5 → D7] <14>: Inde *Langhe Moye*, **1568**, SAE-1010, 138r; *Lange Moye*, **1572**, ARA-RK 45194, 133v; *Langhe Moeye*, **1600**, SAE-1010, 428r; *Langhe moye*, **1620**, ARA-RK 34520, 3r.

LANG STUK: stic dat men heetet *tlanghe stic*, **1368**, RAG-RG, O; *tdlanghe stic*, **1402**, SAG-301/16II, 38v; ghe-naempt *tlanghe stick* ... by toostvelt ... noordt den heerwech, **1572**, ARA-RK 45194, 35v.

LANG STUKSKEN [G2] <50>: iiiii ghem. lands ghen. *tlanghe sticxken*, **1528**, SAE-1009, 15r; twee partien van Lande ligghende deen thenden dander ghe-naempt Blanckaerts bilcxken ende het andere het *langhe sticxkin* metten noordthende ande Waeystrate ... zuudt den Waterganck, **1568**, SAE-1010, 147r.

LAUREIS MAES' MEERS [D7] <10>: een meersch ghe-naempt *Laureys Maes meesch* ... noordt de strate zoo men gaet van Eecloo naer Veldekens Damme, oost de Nieustrate, **1600**, SAE-1010, 428r.

LAZARIJKEN: Inden houck van den antwerpsen heerwech ende de oostvelt straete ... ghe-naempt *tlazarijken*, **1638**, SAE-383, 209v.

LEDE 1 [C2-D3-E3-F2 → H2]: willems visch huus ... hoofdende an de *leede*, **1355**, SJHB-O.641; neffens de *leede* in west ecllo, **1357**, SJHB-O.666; de *leede*, **1375**, RAG-PWS, O.

LEDE 2 [C6 → F6]: ande *leede*, **1456**, RAG-PE, O; —, **1458**, RAG-PE, O; zuut vander kerken ... de *leet* loopter ant oosthende, ca.**1460**, SJHB-D 4, 77v; an oest hende van der eecloescher *leede*, **1464**, SAG-301/47II, 85r; de nieuwe *leede*, **1464**, ARA-RK 34398, 7v; an poucmour straetkin streckende tot der *leede*, **1465**, ARA-RK 45220, 114v; toet der *lede*, id.; met den oosthende ande *leede*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 10r; ande oostzide leeght de *leede*, id, 11v; tenden pott(er)st(ra)te bijder *lee* cum noordthende ande groote st(ra)te, ca.**1470**, SJHB-B 21, 74v; ten kere van de *Leede*, **1572**, ARA-RK 45194, 45v; eenen meersch ligghende inde *Lee* ... west de strate andt Leyken, **1582**, SAE-1010, 369r.

Zie ook *LEIE & LEIKEN*, *GOEDLEED*, *KERVELEE*.

LEDESTRAAT / LEIESTRAAT [F6-F7]: de *Leestate*, **1456**, RAG-PE, O; tot der *leede strate*, **1479**, RAG-PWS, O; *Leyestate*, **1550**, RAG-SE, O; lancx der oistzijde van der *leye strate*, **1551**, ARA-RK 34475, 11r; *Leede straete / Leye straete*, **1556**, SAE-1606, 52r; Inden Ganspoel west de *Leystrate*, **1564**, SAE-1010, 66v; de *Leedtstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 124r; zuyt de *leedstrate* west tcloosterstick van sinte andries en noordt sinte jans huuslandt, id, 125v.

Zie ook *GROTE LEEDSTRAAT*.

LEEMPAD [A1-A2]: 327 r. landts gheleghen inden *leenpadt*, **1556**, SAE-1009, 312r; *leempat* ofte bandam, **1638**, SAE-383.

LEEMSTRAATJE [A1-A2]: noort de Moerstrate zuudt het *leemstraetkin*, **1561**, SAE-1010, 23r.

LEEN [B4-C4] <28>: iii gh. ende iic R. Lants ghenaeamt *tleen*, **1549**, SAE-1009, 259r; een parcheel ghenaeamt *tLeen* groot een ghemet, id, 260r; een partije ghenaeamt *tLeen* jnde Blacxstrate, **1583**, SAE-1010, 407r.

Zie ook *ACHTERSTE LEEN*.

LEENHAUWERS BILK: ii gh. lants ... ghenaeamt *leenhauwers bilc*, **1544**, SAE-1009, 196r; twee ghemeten Landts ... Inde Ooststrate metten zuudthende ande moerstrate ghenaeamt *Leenhauwersbilck*, **1559**, SAE-1009, 414r.

LEIBILK [B5-B6] <22, 23>: Inden *Leybilck* ... metten Westhende up de Ghendtsche Lieve, **1579**, SAE-1010, 324r.

LEIDIJK [B5-B6] <22, 23>: bachten Raveschoot Inden brouck ghenaeamt *tbloote* ende den *Leydyck*, **1559**, SAE-1009, 250r; een stick ghenaeamt den *Leydyck*, **1564**, SAE-1010, 65r; te Raveschoot up den *Leydyck*, **1572**, SAE-1009, 432v; den *Leydyck*, **1577**, SAE-1010, 289r.

LEIE 1 [A3-B4 → B6-C6]: Moerkin ... up de *Leye*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76r; in eene jeghenode diemen heet Balgrouke ... de strate die vander *Leyen* comt ende loopt tEeclo ende te Cap(ri)ke waert leichter ant zuuthende, id, 77v.

Zie ook *GENTSE LIEVE / LEIE*, *OUDE LEIE*,

LEIE 2 [C6 → F6]: die oestzide van der *Leyen*, **1330**, SJHB-O.426; vanden boongaerd moere ... tote in die *leye*, **1360**, SJHB-O.696; ande *Leye* ... cum noordhende ande calcyde thenden pott(er)st(ra)te, ca.**1470**, SJHB-B 21, 70r; bij Raeshecke up de oistzyde vande *Leye*, **1535**, SAE-1009, 88r; ande *Leye* inden ganspoel, **1545**, SAE-1009, 202r; *Leye*, **1556**, SAE-1606, 6v, 30v; —, **1561**, RAG-RvVI 974, 310r; —, **1565**, SAE-1010, 77v; —, **1568**, SAE-1010, 138r; bachten tzusterhuus ... zuyt de *leye*, **1572**, ARA-RK 45193, 26r; inden moer bij den keere vander *leye*, **1572**, ARA-RK 45194, 123r; zuudt de *leye* ... noordt de moystrate, id, 107r; het Duufhuus ... Lancx de *Leye*, **1573**, SAE-1010, 208r; ande *Leye* recht over de Nyeustrate, **1580**, SAE-1010, 322r; dhufhuus .. an de westzyde de *Leye*, **1616**, SHJB-B57, 2r.

LEIGRACHT [E3-E4]: ande peperstraete ... westwaert toter *Leygracht*, **1556**, SAE-1606, 10v, 36r, 64v; oost de *leygracht* ... noordt den eeclootschen waterghanck, **1572**, ARA-RK 45194, 119v; inden hondert bundere oost de *leygracht*, id, 57r; *leygracht*, **1616**, RAG-RG 155, 8r.

LEIKEN [C6 → F6]: cum noordhende ande moerstrate cum zuudhende ant *leykin*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 75v; *tleykin*, **1484**, ARA-RK 34418, 12r ev; teecloossche *leykin*, **1516**, RAG-SE O; vanden *leykine*, id; vanden eecloosschen *leykinne*, **1524**, ARA-RK 34450, 12v; an *tleykin*, **1530**, SAE-1009, 34v; —, **1532**, SAE-1009, 41r; teecloocxssche *Leyken*, **1534**, SAE-1009, 79r; anne *tleyken* bij patteets cruce, **1546**, SAE-1009, 229r; *tleykin*, **1553**, SJHB-B 51II, 1r, 29v; teeclootsche *leyken*, **1556**, SAE-1606, 30v; tEecloodtsche *Leykin*, **1565**, SAE-1010, 89r; tEecloots *leykin*, id, 125r; *tLeykin*, id, 91r; —, **1566**, SAE-1010, 103r; tEecloots *leyken*, **1567**, RAG-RvVI 974, 310r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 120v; in de murkelstraete oost *tleykin*, id, 106v; zuudt *tleykin* ... noordt de moystrate, id, 118r; in den Gansepoel ... west het *Leykin*, id, 62v, 132r; in den pockmoer oost *tleykin*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 13r; teeclootsche *leyken*, id, 40v; ant Eeclootsche *leykin*, **1577**, SAE-1010, 307r; upt Eeclootsch *Leyken*, **1583**, SAE-1010, 410r; *tLeyken*, **1587**, SAG-330/107, 4r; et *leijken* ... nort tvoornomde *leyken*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25; opt Eecloots *leyken*, **1619**, SAE-1011, 2r.

Zie ook *KLEIN LEIKEN*.

LEKE [G6] <5, 6>: ter *leke* / teere stede dat heet de *leke* / sticken boestalf der *leke*, **1290**, GY-CMT, 1464; dat men heet de *leke*, de waterganc leght ten zuudhende, de strate ten nordhende, ca.**1300**, RAB-Aanw.1912, 182r; *leke*, **1337**, SJHB-D 2/2, 24r; an saelmoens munters *leke*, **1423**, RAG-SV, O; alf bundre lands ... ghenamnt de *Leke* ... hoofdende metten zuudhende ande Moerstrate, **1497**, RAG-AOE 50, 5r; bij Raeshecke up de oistzyde vander *Leye*, **1535**, SAE-1009, 88r; een beilcken ... bij der hoostmuelene ghenamnt de *Leke*, id, 92r; de *leke*, **1542**, SAE-1009, 185r; 2 gh. ghenamnt de *Leke* ligghende bijder oost muelne, **1550**, SAE-1009, 274r; de *Leke*, **1558**, SAE-1009, 390r; —, **1559**, SAE-1009, 414r; een bundere landts ghenamnt de *Leke*, **1561**, RAG-RvVI 974, 309v; *Leke*, **1571**, SAE-1010, 194r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 14r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 62r; —, **1620**, SAE-1010, 462r.

LEKESTRAAT [G6]: aende *Leecqstraete*, **1620**, SAE-1010, 462r; de *Leke strate*, **1634**, SAE-1011, 132v.

LEKKERKEN [F5-F6] <16, 17>: jnde potterstrate ... ande noordsijde *tleckerkkin*, **1530**, SAE-1009, 34r.

LELIE [E5] <18>: de *Lelye*, **1451**, RAG-RG 19, 34v; —, **1521**, RAG-B 1315, 12v; de *lelye* theeckeloe, **1521**, RAG-RG 30; de huusinghen, hofsteden ende heerberghe gheheeten de *lelye* metten noorthende ... ande groote strate, ca.**1550**, RAG-RG 17, 18r; sint Jooris ... zuudtwaert tot der moerstraete ande oostzyde es naest ghestaen thof van sint Jooris ... ande westzyde de *lelie*, **1556**, SAE-1606, 72r; een huus ende hofstede ghe-naempt de *Lelye* ... metten northende ande groote strate, **1579**, RAG-RG 18, 9v; de *Lelie*, **1611**, RAG-RG 20, 35r; huys ende erfve ... ghe-naempt de *Lelie* ... west dhofstede ghe-naempt de stuer ende oost een vervallen hofstede eertijts ghe-naempt Ste Jooris, **1617**, SAE-1010, 475r.

LIEVE [A3-B4 → B6-C6]: ki gisent entre le zoutewest et le moiekin, et d'autre part entre la ville de westeclo et le *lieve* ki cil de gand fisent fouwir, ki va a velkindam, **1274**, ADL-B 1561, 36v; bider *lieven*, **1288**, RAG-RG, O; in den Scoot tuschen der *Lieven* ende den lande van den ghastuse, **1305**, RAG-RG, O; beoest/bewest der *Lieven*, [**1323**] **1324**, SJHB-O.397/401; van allder *lieven* toter moyen, **1402**, SAG-301/16II, 38v; te ravenscoet an beeden zijden vander *lieven*, id; —, **1406**, SAG-301/18II, 37v; *lieve*, **1433**, SAG-301/32II, 8r; up de *lieve* ant nieuw Rabbot, **1451**, SAG-330/25, 125v; an de *lieve* bij den nieuwen Rabbotte, id, 137r; de *Lieve*, **1546**, RAG-RvVI 965, 423v; —, **1557**, SAE-1009, 351r, 359r; —, **1565**, SAE-1010, 94r; by celie ... zuyt den barm vande *lieve*, **1572**, ARA-RK 45198, 2r; de *lieve*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 26.

Zie ook *GENTSE LIEVE*.

LIPPENS STRAATJE: *Lippins straetkin* ant westhende, **1337**, SJHB-D 2/2, 64v.

LISTERBILKEN: drij sticken ... ghe-naemt de *Listerbilcken* oost de vettebilcken, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

LOKERMATE [G6-G7-H6-H7] <3, 4>: in de lokermaete ... met den noorthende an tklinckelstraetkin, **1421**, SJHB-O.1080.

LOKERMEERS [G6-G7-H6-H7] <3, 4>: Inden *lokermersch*, **1530**, SAE-1009, 29r; den *lokermeersch*, **1560**, SAE-1009, 437r; —, **1561**, SAE-1009, 183r; *Lokermeersch*, **1576**, SAE-1010, 275r; *Lokermees*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25.

LOKERMEERSSTRAATJE [G7]: *tlokermeerschstraetken*, **1528**, SAE-1009, 9r; —, **1534**, SAE-1009, 75r; Int *Lokermeerschstraetken*, **1544**, SAE-1009, 192r; —, **1547**, SAE-1009, 74v, 244r; ant *Lokermeerschstraetken* noortwaerts tot clynckerstraetken, **1549**, SAE-1009, 258r; —, **1551**, SAE-1009, 284r; *loker meerschstraetken*, **1556**, SAE-1606, 19v; *Lokermeersch straetkin*, **1569**, SAE-1010, 157r; **tloker straetkin*, id; *tlokermeerschstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 7v; tgescheede van Eecloo ende Waerschot ... noordt *tLokermeerschstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 122v; op den Dam ... noordt **tLokerstraetkin*, id, 38v, 126v; *tLoker meerstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 17r; *Lokermeersch straetkin*, **1574**, SAE-1010, 157r; *Lockermeersch straetkin*,

1584, SAE-1010, 404r; metten zuudthende upt *Lockermeerschstr(aetkin)* ten noort-hende tClynckerstr(aetkin), id; *Lokermeersch straetken*, **1587**, SAG-330/107, 4r; *lookermeerstraetien*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 29; *Lokermerschstraetken*, **1620**, SAE-1010, 466r.

MAATJES: twee sticken ghenaeamt de *Maetkens*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

's MAECHS BOS: die men heet *smaechs busch*, **1406**, SJHB-O.969; busch diemen heet *sMaechs busch*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 19r; *smaechsbusch*, **1534**, SJHB-Leg 28, 7r.

MAGERMANSDREEF [H6] <1>: an *maeghermans dreve*, **1638**, SAE-383, 9v; *maghermans dreve* alsnu ghenaeamt danckaerts dreve, **1648**, SAE-1012, 17r; metten suyteinde aende Clynckstraete ... op de westsijde daeraen ghelegghen *maeghermans Dreve*, **1675**, SAE-1016, 361r.

MALEGIJSBOS: zes ghemeten en alf Busch ofte daeromtrent ghenaeamt *Malegys Busch*, **1559**, SAE-1009, 420r.

MANDE [D5]: de Corte Moye geseit de *Mande*, **1572**, ARA-RK 45194, 135r.

MANDEWEGE [D5]: daer men heet te(n) *mandeweghe*, **1447**, SAG-330/24, 214v; te *Mandeweghe* zuudt den Waterganck, noordt de Raveschootstrate, **1569**, SAE-1010, 163r; te *Mandeweghe*, **1572**, ARA-RK 45193, 41r; een partie Landts ghenaeamt te *Mandeweghe*, **1578**, SAE-1010, 316r. Nu MANDEWEEGSKEN.

MANDEWEGESTRAAT(JE) [D5]: **mandeweede strate*, **1544**, SAG-330/62, 37v; **mande weede strate*, **1559**, RAG-RvVI 973, 138v; *Mandeweghestrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 122v; t*Mandeweechstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 17r; ande Raveschoot strate ... west t*Mandewechstraetkin*, **1578**, SAE-1010, 141r; *Mandeweechstrate*, id; t*mandewegestraetkin*, **1620**, SAE-1010, 463r.

MANE [E5] <36>: de husinghe ende hofstede die men heet nu ten tyden de *mane* staende teeclou ande marct, **1439**, RAG-RvVI 7351, 159r.

MARKT [E5]: de *maerct*, **1411**, ARA-RK 34360, 9v *ev*; teekeloe an de *maerct*, **1429**, SAG-301/30, 56r; ande *marct*, **1439**, RAG-RvVI 7351, 159r; de *maerct*, **1451**, RAG-RG 19, 29r; byder *marct*, **1494**, RAG-PE, O; ande *maerct*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 17v; de *marct*, **1556**, SAE-1606, 5v; de *merct*, **1556**, SAE-1009, 341r; *Marct*, **1556**, SAE-1009, 344r; —, **1561**, SAE-1010, 15r, 21r; —, **1564**, ARA-RK 34488, 29v; *Maerckt*, **1572**, ARA-RK 45193, 39r; *maerct*, **1572**, ARA-RK 45194, 14v, 24v; *merct*, id, 131r; *Marct*, **1573**, SAE-1010, 200r; *Marckt*, **1580**, SAE-1010, 336r; *Marct*, **1589**, SAE-1010, 427r; *mart*, **1618**, SAE-822, 472; *maert*, **1622**, SAG-330/136II, 61v; aende groote *marct*, **1622**, SAE-1010, 472r.

MAROYENDAM [C1-C2]: *maroien dam*, **1266**, ADL-B 1561, 26r; le strate quon appelle *Maroien dam*, **1332**, RAG-SG 1671; te eenre stede up de zidelinghe dat men heet

maroyen damme, **1351**, RAG-SE, O; *maroye dam*, **1430**, ARA-RK 7551, O; *maroyen dam*, **1435**, SAB-BB 1, 211v; *Maroeyen damme / Maroyen damme*, **1442**, RAG-RG 8, 2r, 38v, 50v; *maroye dam*, **1468**, RAB-BB 1, 264r; *maroyen damme*, **1501**, RAB-BB 2, 230r; —, **1501** kop.**begin 17e**, ARA-RK 1075, 230r; *Maroyen damme*, **1509**, RAG-K/Ka, O; *maroye dam*, **1515**, ARA-RK 7558, O; ten *maroyendamme*, **1542/1543/1552**, SAE-1009, 183r/191r/294r; te *Maroyen damme*, **1556**, SAE-1009, 339r; ten *maroyendamme*, **1560**, SAE-1009, 251v; *Maroyen damme*, **1562**, SAE-1010, 51r; *Maroyendamme*, **1563/1565/1570**, SAE-1010, 64r/90r/173r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 49r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 53v; —, **1576/1577**, RAG-AM 626, 117v/105v; *Maroyendamme*, **1581/1582/1583/1584**, SAE-1010, 351r/389r/398r/404r; *maroyen damme*, **1587**, SAG-330/107, 4r, 6r; int gheweste ghenaeempt *mariendamme*, **1597**, SAG-330/119, 138v; *Maroyen damme*, ca.**1600**, RAB-J2667, 25r, 27r; *Maroyendamme*, **1617**, SAE-1010, 450r.

MAROYENDAMSTRAAT [C1-C2]: de *maroyendamme straete*, **1540**, SAE-1009, 150r; noordt *Maroyendamstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 58r.

MARTKEN ZYNCHAUTS STEDE [H6-J6] <1>: ghenaeempt *martkin zynchauts stede*, **1572**, ARA-RK 45207, 54r.

MATE VAN GROENINGEN: de mate die men heet de *mate van groeninghen* ligghende in de prochie van weest eecloe an de nieuwe strate, **1366**, SJHB-O.779.

MATHIJS PAUWELS' BOS: twee hondert R. wyedau datmen heet *mathys pauwels busch*, **1531**, SAE-1009, 37r.

MEEKEN(S) [B2-C2] <59, 60>: *tmeedekin* ant zuudhende, **1337**, SJHB-D 2/2, 92r; te balgherhoucke ... cum noordhende ande moerst(ra)te cum zuudhende ant *meekin*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 151v; tusschen balgherhoucke ende de *meykins*, **1547**, SAE-1009, 240r; Inde *meekins/meykins*, id, 242r; Inde *meykins* bet noort van balgherhoucke, **1548**, SAE-1009, 145r; een partie van Lande ghenaeempt t*Meyken*, **1563**, SAE-1010, 50r; de *Meykins*, **1568**, SAE-1010, 131r; —, **1570**, SAE-1010, 173r; de **meerdekens*, **1615**, ARA-RK 34515, 4r; de *meykens*, **1624**, SAE-1011, 4v.
Zie ook KORTE MEEKENS, LANG(E) MEEKEN(S).

MEERS 1 [C1] <53>: teere stede die men heet in die *mersch*, **1327**, RAG-RG, O; de *Meerssch*, **1557**, SAE-1009, 389r; parcheel ghenaeempt de *meersch*, **1574**, RAG-RG 31, 1v; een partie Busch ghenaeempt de *Meerssch* ... met den zuudthende aen de Moerstrate bij Maroyen damme, **1583**, SAE-1010, 389r; ghenaeemt den *mersch*, **1616**, RAG-RG 155, 1r; een partije Busch ghenaeempt de *Meers*, **1617**, SAE-1010, 450r.

MEERS 2 [D2] <53>: een partie bezuudt van tvoorn. hillitstick ghenaeempt de *Meersch* zuudt den Cleene Waterganck, **1568**, SAE-1010, 131r.

MEERS 3: een partie van Lande ... up de Ghendtsche Lieve ghenaeempt de *Meersch*, **1573**, SAE-1010, 208r.

MEERS 4: in de kervesleede ghenampt den *meersch*, **1572**, ARA-RK 45194, 69v.

's MEERS BILK: een parcheel Landts ghenampt *smeers bilck*, **1549**, SAE-1009, 260r.

MEERSELKEN: vier lynen Landts ghenampt *tmeersschelken*, **1547**, SAE-1009, 242r; *tmeersschelken*, **1549**, SAE-1009, 260r.

MESSEMANS STUK: een parcheel van Lande ... ghenampt *tmessemans stic*, **1539**, SAE-1009, 84r.

MEESTRAATJE [C2]: an *tmeede straetken*, **1514**, SAE-520; te balgherhoucke jnde meekins hoofdende ant *meestraetken*, id, 242r; jnde meekins bet noort van balgherhoucke ghenampt *tmeestraetken*, **1548**, SAE-1009, 145r; *tmeestraetken*, **1563**, SAE-1010, 64r; het *Meestraetken*, **1567**, SAE-1010, 112r; de *meede strate*, **1569**, RAG-LE 140, 5r; het *meestraetken*, **1623**, SAE-1011, 1r.

MEYERS STEDE: in *meyers ste* te balgherhoucke, **1571**, RAG-AM 625, 112v.

MOEIE [D5 → D7] <14, 21>: ki gisent entre le zoutewest et le *moiekin*, **1274**, ADL-B 1561, 36v; ten zoutewesthoucke van west ecllo in die *moye* ... hoofdende an die moerstrate, **1351**, SJHB-O.605; tote den lande dat men heetet de *moye*, **1358**, RAG-RG, O; de *Moye*, **1359**, **1363** & **1370**, RAG-RG, O; van allder lieven toter *moyen*, **1402**, SAG-301/16II, 38v; inde *moye*, **1421**, SJHB-B 14, 66v; daer ment heedt up den houc van der *moeyen*, **1447**, SAG-330/24, 214v; Inde *moeye*, **1456**, SAG-330/27, 260r; de *Moye*, **1462**, ARA-RK 34396, 6v; *moye*, **1465**, ARA-RK 45220, 117v; *moeye*, **1521**, RAG-B 1315, 10v; *moye*, **1537**, SAE-1009, 62r, 79r; —, **1540**, SAE-1009, 144r; *moeye*, **1544**, SAG-330/62, 57v; *moye*, **1545/1546/1547/1553**, SAE-1009, 79r/227r/241r/83r; —, **1556**, SAE-1606, 6r/v; —, **1559**, RAG-RvVI 973, 138v; —, **1561/1568/1570**, SAE-1010, 30r/150r/174r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 96r; *Moeye*, **1572**, ARA-RK 45193, 47v; *Moye*, **1576/1577/1580**, SAE-1010, 262r/299r/335r.

Zie ook *KORTE MOEIE*, *LANGE MOEIE*.

MOEISTRAAT [D5 → D7]: de *Moye strate*, **1429**, RAG-PE, O; de *moystate*, **1469**, RAG-RG, O; *moeyestate*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 3r; *moystate*, id, 12v; —, ca. **1470**, SJHB-B 21, 72v, 84v; —, **1473**, RAG-RG, O; *moeyestate*, **1477**, RAG-RG, O; *moye straete*, **1541**, SAE-1009, 12r; *moye strate*, **1544**, SAG-330/62, 57v; *moijestraete*, **1545**, SAE-1009, 202r; *moijestraete*, **1556**, SAE-1606, 25v, 49r; *moystate*, **1572**, ARA-RK 45194, 22v, 55r, 96r, 118r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 128r.

MOENE PAUWELS [G1] <51>: zes ghemeten Landts ... ghenampt de *moene pauwels*, **1569**, SAE-1010, 163v; in de hostyne ghenampt *moenen pauwels* oost de galghstrate zuudt de groote strate van caprycke naer Eecloo ... noordt tvlootstraetken, **1572**, ARA-RK 45190, 30v; een stick ghenampt te *Moene Pauwels* liggende up de Waeye, **1578**, SAE-1010, 316r; een partije van Lande ... met tzuuytheynde aen de Waeystrate, Noort de Vlote, ghenampt het *Moene Pauwelken*, **1623**, SAE-1010, 474r. Zie ook *KLEIN MOENE PAUWELKEN*.

MOER 1 [E7 → G7]: de *moro*, **1280**, SJHB-Rek.5B; vanden hove te *moere*, **1315**, SJHB-Rek.36A; van den *moere*, **1321**, SJHB-Rek.42A; —, **1343**, SJHB-Rek.55, 1v; tote den *moere*, **1352**, RAG-RG, O; jnt berijt van eecloo dat men heed in den *moer*, **1385**, SAG-330/7, 317v; vanden moere die men heet den *moer* van eecloe, **1418**, RAG-RG, O; inden *Moer*, **1442**, RAG-RG 8, 82r; te *moere*, **1460**, SJHB-B 21, 76r; in den *moer*, **1502**, SAG-330/42, 194v; een sompelinghe gheleghen Inden *moer*, **1529**, SAE-1009, 25r; Inden *mour* ... westhendende tclooster ten doorne ende ten oosthende tleykin, **1532**, SAE-1009, 41r; inden *moer* ande Nieuwstrate, **1556**, SAE-1009, 339r; inden *moer*, **1558**, RAG-AM 624, 94r; Inden *Moer* ande oostzijde an tvaerdekin, **1561**, SAE-1010, 29r; Inden *Moer* bij den Dullaert, **1564**, SAE-1010, 67r; Inden *Moer* bij de Zustersbrugghe / bij Raeseckbrugghe, **1569**, SAE-1010, 155r; inde *Moer* ... west tParadijsstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 55v; up tgescheede van Waerschot ende Eecloo inden *moer*, **1572**, ARA-RK 45194, 58v; inden *moer*, id, 123r; —, **1574**, SAE-1010, 157r; —, **1575**, SAE-858, O; een partie ghenaeemt de *Moer*, **1578**, SAE-1010, 316r; Inde *moer*, **1608**, SAG-330/129, 58r; inden *moer* hoofdende ande Eeclootsche ley, **1616**, ARA-RK 34516, 5r.

Zie ook *GOED TEN MOERE*, *NOORD-*, *OOST-*, *WEST-*, *ZUIDMOER(STRAAT)*, *OUDE MOER*, *POKMOERE*.

MOER 2 [B5-B6-C6] <22>: een stick Landts gheheeten den *moer* liggende te nieuwendorpe, **1552**, SAE-1009, 300r; zuut van Raveschoot ... daer ment heet den *moer*, **1563**, SAE-1010, 56r; —, **1577**, SAE-1010, 57r.

MOERKEN [B6-C6] <22>: in eene jeghenode die men heet *Moerkin* ... hoofdende up de Leye, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76r; ontrent den *moerkine* ... met den zuuthende ande belle buschstrate ... ande west zide zo leegt de ghentsche lieve, ca.**1470**, SJHB-D 4, 12r; Jnt *Moerkin* over de westzyde van de Lieve, **1565**, SAE-1010, 94r.

Zie ook *COOTS MOERKEN*, *FRANCHOYS MOERKEN*.

MOERSTRAAT 1 (NOORDMOERSTRAAT): toter *Moerstrate*, **1316**, RAG-RG, O; van der *moerstrate*, **1323**, SJHB-O.402; over die *moerstrate*, **1335**, RAG-K/Ka, O; nordhalf der *moerstraten*, **1337**, SJHB-D 2/2, 62v; vander *moerstraten*, id, 63v, 65v; die *moerstrate*, id, 92r; tusschen der *moerstraten* ende der zidelinghe, **1343**, RAG-RG, O; in de vlote tusschen den berghelkine ende der *moerstrate*, **1344**, RAG-RG, O; van den beergheline tote der *moerstraten*, **1348**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **1349**, RAG-AOE, O; die zuutzyde van der *moerstraten*, **1350**, SJHB-O.594; *moerstrate*, id; —, **1362**, SJHB-O.724; vicum appellatum *moerstrate*, **1363**, RAD-Cart.74, 66r; *moerstrate*, **1390**, RAG-PWS, O; —, **1398**, RAG-PWS, O; ant stoofstraetkijn ... zuudwaerd toter *mourstrate* an de Vromboud strate, **1398**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **begin 15e**, RAG-RG 17, 5v; tote der ande(ren) *mourstraten*, **1401**, RAG-AOE 19; tusschen der *moerstrate* ende der zidelinghe, **1408**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **1442**, RAG-RG 8, 2r, 50v; —, **1448**, SJHB-B 17, 23r; in een jeghenode (sic) heet de *moerstrate*, **1448**, SJHB-B 18, 46v; *moerstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 33r; —, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76v, 77v; —, ca.**1470**, SJHB-B 26, 73r; —, ca.**1470**, SJHB-B 21, 70v; te balgherhoucke ... cum noordhende ande *moerst(ra)te*, id, 151v; thusschen tseerjansleet ende der *moerstrate*, **1486**, RAB-J 2661, 8r; *moerstrate*, **1498**, RAB-J 2661, 35r; —, **1498**, RAG-SB, O;

—, **1499**, SAG-WH 270, 37v; sheeren strate gheseit de *moerstrate* loopende van Benthille naer maroyendamme, **1509**, RAG-K/Ka, O; *moerstrate*, ca.**1510**, SJHB-B 34, 90r; *mourstrate*, **1516**, RAG-SE, O; *moerstrate*, **1518**, SJHB-B 41, 132v; —, **1521**, RAG-B 1315, 4r; —, **1521**, RAG-AOE 19; —, **1524**, RAG-SV, O; —, **1537**, RAG-PWS, O; —, **1537**, SAE-1009, 115r; *morstrate*, **1540**, RAG-AM 622, 67v; *moerstraete*, **1540**, SAE-1009, 150r; —, **1541**, SAE-1009, 174r; tusschen de ziedel(inghe) ende de *moerstrate*, **1547**, SAE-1009, 240r; *mourstrate*, **1548**, RAG-AM 623, 110r; *moerstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 39v, 56r; —, **1556**, SAE-1606, 22v; —, **1556**, SAE-1009, 339r; —, **1556**, RAG-K/Ka, O; —, **1558/1566**, RAG-AM 624, 91v/232v; —, **1566**, ARA-RK 33113, 12r; —, **1569**, RAG-AM 625, 68v; —, **1572**, ARA-RK 45198, 157v; —, **1572**, ARA-RK 45209, 155v; *moerstraete*, **1577/1580**, RAG-AM 626, 105v/178v.

MOERSTRAAT 2 (ZUIDMOERSTRAAT): toter *moerstrate* an die herstrate, **1316**, RAG-RG, O; up die *moerstrate*, **1320**, SJHB-D 2, 12r, 15r; toter *moerstrate*, **1324**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **1351**, RAG-AOE, O; in die moye ... an die *moerstrate*, **1351**, SJHB-O.605; de *moerstrate*, **1352**, RAG-RG, O; an de *moerstrate* ... tote den muerkerweghe, **1356**, SJHB-O.654; de moye hoofdende an de *moerstrate*, **1370**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **1394**, RAG-AOE, O; —, **1398**, RAG-RG, O; —, **1431**, SAG-301/31, 75v; —, **1456**, RAG-PE, O; ande noordzide de *Moerstrate* ande zuutzide tvors. Jans Visch straetkin, ca.**1460**, SJHB-D 4, 78r; de *moerstrate*, **1467**, RAG-PWS, O; an tvisch straetkin ... met der zuutzide an de *moerstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 2r; toot der *moerstrate*, id, 2v; ande *moerstrate* ... zuutwaert toot de muerkelstrate, id, 5v; cum noordhende ande *moerstrate* cum zuudhende ant leykin, ca.**1470**, SJHB-B 21, 75v; *moerstrate*, id, 71r; —, **1494**, RAG-PE, O; *mourstrate*, **1503**, RAG-RG, O; *moerstrate*, **1551**, SAG-Wol 5, 32r; ande *mourstrate* bij tscaperye, **1530**, SAE-1009, 34r; *moerstraete*, **1556**, SAE-1606, 1v; —, **1567**, RAG-RvVI 977, 470v; an de groote heerstrate ... zuudt de *moerstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 23r; by de oostmuelene ... z. de *moerstrate* ... n. de groote heerstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 7r; bij den clinckere ... n. de *moerstrate*, id, 104v; *moerstraete*, **1579**, RAG-RG 18, 11r.

MOERSTRAAT (N of Z): die *mourstrate*, **1341**, RAG-PWS, O; tote der *moerstraten*, **1359**, SJHB-O.680; —, **1375**, RAG-PWS, O; *moerstrate*, **1409**, SJHB-D 5; *mourstrate*, **1447**, SAG-330/24, 214r.; —, **1527**, SAE-1009, 1r; *moerstraete*, **1532**, SAE-1009, 46v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 7r, 20r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 116r/v; —, **1572**, ARA-RK 45202, 18r, 50v; *moerstrate*, **1572**, ARA-RK 45204, 1v; groote *moerstrate*, id, 18r; *moerstrate*, **1588**, SJHB-B 55, 72v; —, **1597**, SAG-330/119, 138v.

MOERSTRAATJE [E6]: een straetkin dat men heet *tmoerstraetkin* twelke loopt tote der muerkelstrate, **1429**, RAG-PE, O; *moerstraetkin*, **1465**, RAG-AM 579, 36v; thenden tCochuutstraetkin ... west het *Moerstraetkin*, **1559**, SAE-1009, 397r; *tmoerstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 40r/v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 25v, 43v; —, **1573**, SAE-1010, 200r; *tmoerstraetken*, **1602**, SAG-330/125II, 28r.

Zie ook *KLEIN MOERSTRAATJE*.

MOERWEE [C1] <53, 61>: an de Hillit strate ... noort toot der *Moerwee*, **1442**, RAG-RG 8, 46r; Inde *mourweede*, **1527**, SAE-1009, 4r; de *moerwee*, **1532**, SAE-1009, 42r;

inde *moerwee* metten noorthende ande moerstrate, **1546**, SAE-1009, 217r; de *moerweede*, **1556**, SAE-1009, 312r; een lyne landts ... ghe-naempt de *moerwee*, **1559**, RAG-AM 624, 628r; inde *moerwee*, **1562**, RAG-AM 624, 171v; een partie van Lande ghe-naempt de *Moerwee*, **1563**, SAE-1010, 56r; Inde *Moerwee*, **1568**, SAE-1010, 146r; —, **1570**, SAE-1010, 173r; *Moerwee*, **1572**, ARA-RK 45193, 133v, 134r; *Moerweede*, **1573**, SAE-1010, 210r; *Moerwee*, **1575**, SAE-1010, 246r; *moerwee*, **1577**, RAG-AM 626, 126v; —, **1597**, SAG-330/119, 138v; —, **1615**, ARA-RK 34515, 3v; In de boterhoexsche meerschen ghe-naempt de *moerwee*, **1627**, SAE-822, 28r.

Zie ook *PANNEKOEKMOERWEE*, *PAUWERICX MOERWEE*, *WESTMOERWEE*.

MOERWEGEL [C2]: tere stede die men heet vulfscœt ... nortwaerd toten *moerwegheline*, **1315**, RAB-Aanw.1912, 183r.

MOLENGRACHT [A2-A3]: nordward usque Zuythende de *Molengracht*, **1240** kop. **1537**, SAE-5, 61v.

MOLENSTRAAT(JE) 1 [G3-G4]: neffens der *molenstrate*, **1312**, RAG-RG, O; bezuuthalf der molen die staet teere stede die men heet in den busch tusschen der *molenstrate*, **1318**, RAG-RG, O; tstraetken dat men heet t*Muelenstraetkin* bachten der Boelaerstrate, **1407**, ARA-RK 34358, 7v; t*muelen straetkin*, **1442**, RAG-RG 8, 103v; —, **1451**, RAG-RG 19, 29v; lancx den *muelenstraetkin*, **1516**, RAG-SE, O; ande vrombout strate ... ande oostzijde ligghet t*muelen straetken*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 8v; t*muelenstraetken*, **1550**, SAE-1009, 152r; — **1551**, SAE-1009, 214r; t*muelen straetkin*, **1556**, SAE-1606, 36v; thender *muelestrate*, **1560**, SAE-1009, 430r; an t*muelenstraetken*, **1563**, SAE-1010, 61r; inde Vrombautstrate ... west t*Meulenstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 80v; west t*muelenstraetkin* ende noordt de Buschstrate, id, 86v; up toostvelt oost de *muelestrate*, id, 8r; *muelestrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 99r; t*muelenstraetkin*, **1587**, SAE-1010, 422r; t*muelen straetken*, **1611**, RAG-RG 20, 17r; *muelestraetken*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

MOLENSTRAATJE 2 [E5]: an de oestzijde van den *muelenstraetkinne* ... metten zuuthende an de raveschoet strate, **1521**, RAG-B 1315, 20v; Inden sprietacker ... ande westz. licht t*muelne straetken*, **1545**, SAE-1009, 156r; t*muelne straetken*, **1556**, SAE-1009, 340r; ande Raveschootstrate metter oostzijde lancxs t*muelenstraetken*, **1556**, SAE-1606, 30v; *Muelenstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 80r; oost t*muelstraetkin* zuudt de Raveschotstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 36v; oost t*muelestraetkin* ... noordt de Balgherouckstrate, id, 38r; ande Brugsche strate ... lancx t*muelestr(aetken)*, **1582**, SAE-1010, 377v; *muelenstraetken*, **1588**, SAE-1010, 425r; ande balgherhoucxsche straete west het *meulestraetken*, **1627**, SAE-1011, 58v.

MOLENSTUK [E5] <25>: een stuck lant ghe-naempt het *meulestick* ... metten westcante lancxt het *meulenstraetken*, **1642**, SAE-1011, 259r; het *meulenstuck* ... suyt de Raeverschoot str., **1647**, SAE-1011, 347v.

MOLENTJE: een behuude hofstede, metten schueren ende stallen daer up staende gheleghen in de Weststrate ... ghe-naempt t*muelenjen*, **1576**, SAE-1010, 262r.

MOLENWAL 1 [G6] <7>: den *molenwalle*, 1322, RAG-EB, O; an den kercwech in den *molenwal*, 1333, RAG-RG, O; ii ghem. Lants ghenaeempt de *muelewal* vanden pouckmoer jnne, 1541, SAE-1009, 160r; Lant ... ghenaeempt den *muelewal*, 1546, SAE-1009, 108r; anden *muelewal* bijden oostmuelne, id, 24r; een lanc stic met eener ouden muelenwal inden noordtoosth(ouck) ende heet den *muelenwal* metten zuudthende ant pouckmoerstraetkin ende metten noordthende ande nieudamstrate zuudtwest by de oostmuelen, 1553, SJHB-B 51II, 4r; dat men heet den *muelenwal*, id, 4v; gheheeten den *muelenwal* ... metten noorthende ande nieuwe straete bijder oismuelne ... zuudtwaert tot de pochmoerstraete, 1556, SAE-1606, 20v; up toosthende ghenaeempt den *muelenwal* ... zuudt tPockmoerstraetkin, 1572, ARA-RK 45194, 110r.

Zie ook *NOORDMOLENWAL*, *OOSTMOLENWAL*, *OUDE MOLENWAL*.

MOLENWAL 2 [D4] <37>: eenen *molen wal*, daer eertyt eenen schosmeulen op te staene placht, 1617, SAE-822, 483.

MOLENWEGELKEN [G3-G4]: busch daer ment heet *tmueleweghelken*, 1528, SAE-1009, 7v; an de noorts. van de vrombout strate ... oost waert tot het *meulewechsken*, 1638, SAE-383, 320r.

MOORTHAMERS STRAATJE [E5] <36>: *pieter moerthamers straetkin*, 1521, RAG-B 1315, 16r, 17v; an de groote strate ... noord waert tot an *pieter moerthamers straetkin*, 1530, SAE-1009, 34r; een cleen huusekin ... jn *pieter moorthamers straetken*, 1546, SAE-1009, 229r; *pieter moerthamers straetkin*, ca.1550, RAG-RG 17, 24r; ant straetken daermen vanden kerckhove gaet naerden boelaere ghenaeempt *gheraert moorthamers straetken* west es naest ghelant gheraert morthamer, 1556, SAE-1606, 28v; an *Jan Moerthamers straetkin* ... van den Boelaer naer tKerckhof, 1587, SAE-1010, 422r; *Jan Moorthamers straetken*, 1611, RAG-RG 20, 48r; suut ende noort streckende de *hamerstraete* west de boelaerstraete, 1624, SAE-822, 103r; *moorthamer straetken*, 1627, SAE-822, 7v.

MORTIER(KEN) [C1] <61>: een vierendeel ghemets Lants gheheeten *tmortierken*, 1538, SAE-1009, 115r; Inde westmoerweede ghenaeempt *tmortiercken*, 1552, SAE-1009, 301r; een alf ghemet Meerssch ghenaeempt den *mortier*, 1583, SAE-1010, 341r; den *mortier*, 1620, SAE-1010, 447r; up de moerstraete ... ghenaeempt de *mortier*, 1627, SAE-1011, 44r.

MURKELSTRAAT(JE) / MURKELWEG [D6 → F6]: hoofdende an die moerstrate streckende zootwaert tote den *muerkerweghe*, 1356, SJHB-O.654; tote den *muerkerweghe*, 1375, RAG-PWS, O; den *Muerker wech*, 1395, RAG-PE, O; ande *muerkere strate*, [1418] 1419, SJHB-O.1036; tote der *muerkelstrate*, 1429, RAG-PE, O; ande *Muerkel Strate*, 1447, SJHB-E 1, 61v; *Muerkelstrate(n)*, id, 62r; *muerkerstrate*, 1448, SJHB-B 17, 19v; *muerkelstrate*, 1456, RAG-PE, O; —, 1458, RAG-PE, O; *Muerkele strate*, ca.1460, SJHB-D 4, 121r; *Muerker wech*, id, 38r; *Muerkelwech*, id, 105v, 125v; *Murkelwech*, id, 19r; *murkelstrate*, 1460 kop.1502, SJHB-Div, O.10; **mockelstrate*, 1465, ARA-RK 45220, 121v; *muerkelst(ra)te*, ca.1470, SJHB-B 21, 81v; *muerkerstrate*, id, 81r; *murckelstrate*, id, 171v; —, ca.1470, SJHB-B 26, 9v, 75r;

murkelstrate, id, 5v, 9v; *muerkerstrate*, id, 69r; *tmurkelstraetkin*, ca.1474, SJHB-B 27, 150r; *muerkel strate*, 1478, RAG-RG, O; *muerkerstraete*, 1484, SAG-330/36, 471r; *muerkellest(rate)*, 1486, RAB-J 2661, 27r; *murkelstrate*, id, 27v; —, 1506, SAG-330/43, 184r; *murckelstrate*, 1513, SJHB-O.1392: —, 1515, SJHB-O.1394; *muerkelstraete / muerkelstrate*, 1515, ARA-WK 7560, O: *Murckelstrate*, 1520, SJHB-EL 21, 2r; *Murkelstrate*, 1520, id, 1r/v, 2r; *murkestrate*, 1532, SAE-1009, 41r; *Murckelstrate*, 1534, SJHB-E 4II, 9v, 10r; *Muerkelst(rate)*, 1542 kop.ca.1570, RAB-J 2663, 44r/v; *murckelstrate*, 1553, SJHB-B 51II, 24r, 76v; *murkelstrate*, id, 24v, 25r, 76r; —, 1554, SJHB-E 4, 20v, 27v, 28r; *murckelstraete*, 1557, RAG-AM 624, 67v; *Murkelstrate*, ca.1560, SJHB-D 11, 32r; *Murkerstrate*, id, 32r; *Muerckelstrate*, ca.1560, SJHB-D 19, 55r; *Murkelstrate*, id, 54r; —, 1564, RAG-AM 624, 208r, 209r; *murckelstrate*, id, 206v, 212r; —, 1564/1568, SAE-1010, 72r/151r; in 't Paradyzekin ... noordt de **Burkelstrate*, 1572, ARA-RK 45194, 61v; *Murkelstrate*, id, 6r, 106v; *murckelstrate*, 1572, ARA-RK 45198, 76r; *murkelstrate*, id, 5v, 19r; —, 1572, ARA-RK 45207, 87r; —, 1572, ARA-RK 45189, 58r, 75r; *murckelstraete*, 1576/1577, RAG-AM 626, 102v/123v; *Murckelstrate*, 1578, SAE-1010, 309r; *Muerckelstraete*, ca.1600, RAB-J 2667, 67v, 70r; *murckelstraete*, id, 69r, 70v; —, 1608, SAG-330/129, 58r; —, 1610, SAG-330/130, 77r.

NAUW AKKERKEN [E4] <37>: thien hondert Roeden ... ghenaeempt het *Nauhackerken*, west het straetgen zoomen gaet naer de Sandtvloghe noordt de strate van Santvloghe, 1600, SAE-1010, 428r; een partije up de Zantvloghe ghezeyt *tnau Ackerken*, 1622, SAG-330/136II, 61r.

NAUW STRAATJE [E4-E5] <37>: west *tnauwe straetkin* ende noordt de Zantvloghestrate, 1572, ARA-RK 45194, 19r.

NEDERDELINGEBOS: metter *Nederdeelynghe busch*, 1557 kop.ca.1600, RAB-AZD 2634, O.

NEDERINGE: om tzuwren vanden watre uitder *nederynghe* van eender plaetse gheheeten den moer, 1533, SAE-5, 69v.

NEELS STUK: eenen beilc gheheeten *neels stic*, 1531, SAE-1009, 37r.

NEERMEERS: Inde *neermeersch* te balgherhoucke, 1548, SAE-1009, 116r; Inder *neder meersch*, 1556, SAE-1606, 64r.

NEGENTIEN GEMETEN [E7-F7] <9>: metten oosthende ande leede ... westwaert tot der bogaert moerstrate ande zuutzide ligghen de *neghen tien ghemete*, 1454, RAG-PE, O; een meersch ende sompelinghe ghenaeempt de *xix ghem.* ... bij Raeshecke, 1546, SAE-1009, 229r; de *xix ghemeten*, 1564, SAE-1010, 68v; up tgescheede van waerscot ende eecloo inde moer inde *neghentien ghemeten*, 1572, ARA-RK 45194, 58v; de *negenthien ghemeten*, id, 21r; een partie van Busche ligghende Inde *19 ghem.*, 1576, SAE-1010, 270r; In de *19 ghemeeten* ...met het half Dreefken upt Eeclootsch Leyken, 1583, SAE-1010, 410r.

NEREN BILK: een ghemet ghenaeemt den *neeren bilc*, **1537**, SAE-1009, 78r.

NEREN HEERWEG: zuyt den grooten heerwech ... noordt den *neren heerwech*, **1572**, ARA-RK 45193, 112v.

NERINGE: een parcheel van boombusch ende taille busch ... ghenaeemt de *neeryn(ghe)*, **1557**, SAE-1009, 369r.

NIEUW EEKLO: zie *EEKLO*.

NIEUW GEDELF [F6]: tusschen der Lieve ende den ouden waterganc ende *nieuwen ghedelve* staet een sluusekin oft rabbat, **1535**, SAE-5, 62r; In *tnieuwe ghedelf*, **1540**, SAE-1009, 150r.

NIEUWE HOFSTEDE: een pachtgoedt liggende upt tOostvelt ghenaeemt de *Nyeuw hofstede*, **1562**, SAE-1010, 46r; de *Nyeuw hofstede*, **1565**, SAE-1010, 88r.

NIEUWE KANNE: te michiels sersanders in de *nieuwe canne*, **1431**, RAG-RvVI7351, 165r.

NIEUWE LEDE: de nieuwe *leede*, **1464**, ARA-RK 34398, 7v.
Zie ook *LEDE*.

NIEUWENDAM 1 [D2 → D4]: an de oostzide van den *niewen damme* dat men gaet van Eeclo te waerscoot waerd, **1358**, RAG-ADo, O; den *Nieuwen dam*, **1410**, ARA-RK 34359, 12v; anden *nieuwen dam*, **1430**, SAG-301/30II, 33r; *Niewen dam*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76v; anden *nieuwen dam*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 4v; den *nieuwen dam*, **1628**, SAE-822, 35v.

NIEUWENDAM 2 [D2 → D4]: dat men heet sinte jans woestine, de woestine van den echoute leghet an die westsyde, dat men heet den *niewen dam* an die oestsyde, [**1323**] **1324**, SJHB-O.398; dat men heet die *niewe dam*, [**1323**] **1324**, SJHB-O.400; van den *niewen damme*, **1323**, SJHB-O.402; —, **1337**, SJHB-D 2/2, 63v; die *niewe dam*, id, 63v.

NIEUWENDAMSTRAAT [G7]: cum oosthende anden *nieuwen da(m)st(ra)te*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 75v; ande *nieuwendamst(ra)te* die te w(aer)scot waert ghaet, ca.**1470**, SJHB-B 21, 76r; ande *nieuwe(n)damstrate*, id, 85r; *nieuwen damstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 5v, 6r, 13r; anden *nyeuwendamstrate*, id, 4v; anden *nyeuwe(n) damstrate*, id, 13r; *nieudamstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 4r/v; ande *nieuwe damstraete*, **1556**, SAE-1606, 1r; de *nieuwedamstraete* zoomen van Eecloo naer Ghendt gaet, **1628**, SAE-822, 38r.

NIEUWENDORPE [C6-D6]: te *nieuwendorpe* waert, **1459**, SJHB-O.1226; *Nieuwendorpe*, **1464**, ARA-RK 34398, 6r; *nieuwendorpe*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 72v; —, **1516**, RAG-SE, O; —, **1528/1529**, SAE-1009, 10r/35r; —, **1530**, ARA-RK 34455, 17r; —, **1531**, SAE-1009, 39r; ten *nieuwen durpe*, **1533**, RAG-RG 148; *nieuwendorpe*, **1539/1541**, SAE-1009, 139r/164r; ten *nieuwen durpe*, **1544**, RAG-RG, 137;

nieuwendorpe, 1545, SAE-1009, 179r; *nyeuwendorpe*, 1546, RAG-AM 623, 51r; *nieuwendorpe*, 1549/1552, SAE-1009, 260r/300r; *Nyeuwendorpe*, 1559, SAE-1009, 412r; —, 1562, SAE-1010, 43r; —, 1563, ARA-RK 34487, 17v; —, 1571, SAE-1010, 182r; *Nieuwendurpe*, 1571, SAE-979; —, 1572, ARA-RK 45193, 36v; —, 1572, ARA-RK 45194, 68r; *Nyeuwendurpe*, 1573, SAE-1010, 205r; ten *nieuwen durpe*, 1574, RAG-AM 626, 73r; *Nieuwendorpe*, 1576, ARA-RK 34500, 16v; ter plaetsen ghe-naempt *nieuwendorp*, 1587, SAG-330/107, 4v, 6r; te *nieuwen durpe*, 1607, SAE-520; *nieuwendurpe*, 1608, SAG-330/129, 58r; —, 1611, RAG-RG 20, 66r; *nieuwen dorpe*, 1622, SAE-979.

NIEUWENDORPSE WATERGANG [C6]: zuut den *Nieuwendurpsche waterganck*, 1578, SAE-1010, 277r.

NIEUWENDORP(SE)STRAAT [C6-D6]: de *Niewedoorpstrate*, 1451, RAG-RG 19, 36r; *nieuwendorpstrate*, 1459, SJHB-O.1226; *Nieuwendorpstrate*, 1520, SJHB-E 2, Leg 21, 3r; *niewedoorpe strate*, 1521, RAG-B 1315, 23r; *nieuwendorpstrate*, 1533, SAE-1009, 54r; *nieuwendorp strate*, 1535, SAE-1009, 53v; *nieuwe doorpe strate*, ca.1550, RAG-RG 17, 34v; de *nieuwendorpsche strate*, 1555, SJHB-Leg 29, 36r; *Nyeuwendorpsche straete*, 1565, SAE-1010, 89r; *nieuwendurpsche strate*, 1572, ARA-RK 45193, 35v, 50r; *nieuwendurpstrate*, id, 37r; *nieuwendurpstraete*, 1572, ARA-RK 45194, 50v; *Nieuwendurpsche strate*, 1578, SAE-1010, 319r; —, 1619, ARA-RK 34519, 3r.

NIEUWLAND: ligghende te *nieulandt*, 1541, SAE-1009, 175r; ghe-naempt *tneyelandt*, 1576, SAE-1009, 177r.

Zie ook *HOOG NIEUWLAND*.

NIEUWSTRAAT 1 [G6]: ande *nieuwe straete* bijder oismuelne, 1556, SAE-1606, 20v.

NIEUWSTRAAT(JE) 2 [E5]: de *nieuwe strate*, 1366, SJHB-O.779; lancx der *nieuwe strate* ... cum noordhende ande groote strate dictum de balg(her)houcstrate, ca.1470, SJHB-B 21, 75r; *nieuwstrate*, 1516, RAG-SE, O; in de Raveschootstrate oost *tnieuwstraetkin*, 1550, SAE-1009, 272r; *nieustrate*, 1553, SJHB-B 51II, 12v, 32v; tstraetkin wijlen ghe-naempt *tnieuwstraetkin*, 1556, SAE-1606, 8r; inden moer ande *Nieuwstrate*, 1556, SAE-1009, 339r; west t*Nieustraetkin* ende noordt de Balgherouckstrate, 1572, ARA-RK 45194, 38r.

NIEUWSTRAAT 3 [D7]: van der *niewer strate* oestwaert die ians vlamincs kinder gheleet hebben, 1335, RAG-RG, O; in den hooghden beelc vander *niewer straten*, 1338 & 1341, RAG-RG, O; de *nieuwe strate* die gheleit was van margrieten de wedue Ghiseliins Vlamincs lande ende der kinderen an die zuutzide van der groter straten, 1341, RAG-RG, O; de west zijde van der *niewer straten*, 1341, RAG-PWS, O; de *nieuwe strate*, 1395, RAG-PE, O; ande oostzijde vander *niewer strate* metten noorthende ande muerkelstrate, 1478, RAG-RG, O; in eene jeghenode gheheeten veldekin damme datmen heet ter *niewer straten*, 1494, RAG-PE, O; de *nieustrate*, 1531, SAE-1009, 39r; —, 1533, SAE-1009, 54r; —, 1537, SAE-1009, 79r; vander

nieuwerstrate, **1556**, SAE-1009, 58r; de *nyeuwestrate*, **1561**, SAE-1010, 13v; bij de *nyeuwestrate* ande Leye, **1565**, SAE-1010, 77v; de *Nyeustrate*, **1568**, SAE-1010, 138r; ande *Nieustrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 7v; Inde *Nyeustrate*, **1575**, SAE-1010, 245r; ande Leye recht over de *Nyeustrate*, **1580**, SAE-1010, 322r; de *Nieustrate*, **1600**, SAE-1010, 428r; de *nieustrate*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

NIEUWE VAART [E6-F6]: de *Nieuwe vaert*, **1463**, ARA-RK 34397, 7v; caeye van onser *nieuwer vaert* thenden der Potterstrate, **1469**, SAE-454; ande *nieuwe vaert*, **1556**, SAE-1606, 64v; de *nieuwe vaert*, id, 72r.

NIEUWE WATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: van der hondert bunre strate toten *niewen waterganghe*, [**1313**] **1314**, SJHB-O.345.

Zie ook *EKLOSE WATERGANG*, *NOORDWATERGANG*.

NONNENPOORT: vor der *nonnen porte* van oest Ecloe in alsocoet, **1291**, RAG-RG, O.

NONNENSTUK: vj ghemeten lands ... met den zuuthende ande Oostveltstrate, dat men heet der *Nonnen stic*, **1451**, RAG-RG 19, 23v.

NOORDAKKER [F2-F3-G2-G3] <49>: Inden *noordackere*, **1529**, SAE-1009, 20r; Inden *noordtackere* metten zuudthende ande buschstrate ... noortwaert totten eeclootsschen waterganck, **1547**, SAE-1009, 237r; inden *noordtackere*, **1572**, ARA-RK 45194, 1r.

NOORDBALGERHOEKSTRAAT [A2-A3-B3]: noordt de *noordt balgherouckstrate* ... zuyt de *balgherouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 29r.

NOORDBUSAKKER [F2-F3-G2-G3] <49>: Inden *Noort Busch ackere* ... metten noorteynde op den Waeterganck, **1623**, SAE-1010, 474r; den *noortboschackere*, **1627**, SAE-822, 18v.

NOORDHONDERDBUNDER [E2-F2] <40, 42>: daerment noemt de *Noort honde bunder*, **1616**, SAE-1010, 443r; den *noortonderbunder*, **1630**, SAE-822, 85v.

NOORDMOER [B1 → G1] <62 → 64>: per Balgherhoucke usque ad *Noordmoer*, **1240** kop. **1537**, SAE-5, 62r; upten *noordmoer*, **1327**, RAG-RG, O; ten *noortmoere*, **1432**, ARA-RK 34375, 3r.

NOORDMOERSTRAAT [B1 → F1]: toter *noortmoerstrate*, **1431**, RAB-AZD 2559, O; de *noortmoerstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 33r; —, **1467**, RAG-RGO; *noordmoerstrate*, ca. **1470**, SJHB-B 21, 85v; *noord mourstrate*, **1516**, RAG-SE, O; *noortmoerstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 5r; —, **1545**, SAE-1009, 73v; —, ca. **1550**, RAG-RG 17, 6v; *noordtmoerstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 40r/v, 41r; *noortmoerstrate*, **1556**, SAE-1606, 25v, 61v; In de *Noordt moerstrate*, **1568**, SAE-1010, 138r; *Noordtmoerstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 25v, 41r; *Noortmoerstrate*, **1607**, SAE-1010, 433r.

Zie ook *MOERSTRAAT I*.

NOORDMOLENWAL [E5]: aen de west stamp muelene ... metten noorthende aende *noortmuelewal* ... zuyt de brugssche straete, **1624**, SAE-1011, 11v-12r.

NOORDSTRAAT [D1]: ande *Noordstrate* ... suyt de Moerstrate west thospitaal van Rysssele ende noordt de Zyelinghen, **1572**, ARA-RK 45193, 74r.

NOORDWATERGANG [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: beoesten sente Janshuse neffens den Helshoute tuschen den *nord waterghanghe* ende der straten van der hondert buunre, **1305**, SJHB-O.302; den *noort waterganc*, **1353**, RAG-AOE, O; totten *noortwaterghanc*, **1521**, RAG-B 1315, 2r; metten zuudhende ande zandtvloochstrate metten noorthende ande *noort waterganc*, **1533**, SAE-1009, 56v; *noortwaterganc*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 3v; anden *Noortwaterganck*, **1569**, SAE-1010, 169r; in den Buschackere ... noordt den *Noortwaterghanck*, **1572**, ARA-RK 45194, 40r; inden Hondert Bundere ... suyt de *noordt water ghanck*, **1572**, ARA-RK 45193, 73r.

Zie ook *EEKLOSE WATERGANG*, *NIEUWE WATERGANG*.

NOORDZIJDE: een partije van Lande, geheeten de *Noortsijde* ... zuyt de Buschstraete, **1623**, SAE-1010, 475r.

NOTELAAR [J5] <32>: een hofstede ... ghenampt den *Notelare* gheleghen up t Oostvelt strate, **1607**, SAE-1010, 433r.

OLIEMOLEN [E5] <25>: bijder *olye muelne*, **1529**, SAE-1009, 17r; bijder *olyemeulne* metten noorthende ande balgherhoucstrate, **1535**, SAE-1009, 96r, 264r; upde *Olyemuelne*, **1561**, SAE-1010, 20r.

OLIEMOLENSTRAATJE [F6]: ant *holie muelen straetkin*, **1551**, SAE-1009, 281v; *tolenmuelen straetken*, **1556**, SAE-1606, 20r; up toosthende ... zuudt de Zuudtmoerstrate west *thoolmeulstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 62r; de Leke ... bij de Oostmeulene aant het *Olimeulstraetkin* zuudt de Zuudtmoerstrate, id, 62r.

OLIVIERS MEERSELKEN: dheltscheede van vijf Lijnen Landts zuudt van Raveschoot ghenampt *Oliviers meersselken*, **1561**, SAE-1010, 21r; *Olyviers meersselken*, **1563**, SAE-1010, 56r; *Oliviers Mersch*, **1569**, RAG-AM 625, 71v.

ONDERDIJKSTRAAT: upde *Onderdyck strate*, **1534**, SJHB-E 4II, 13v; de onderdyckstraete, **1534**, SJHB-Leg 28, 7r; te nieuwendorpe over de leye bijde *onderdijckstrate*, **1545**, SAE-1009, 79r; *tonderdyckstraten*, **1549**, SAE-1009, 260r; de *onderdijckstrate*, **1553**, SAE-1009, 314r; **Hondendyckstrate*, **1569**, 163r; de *Honderdyckstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 71v.

OOIEVAAR [E5] <18>: de herberghe diemen heet den *hoedevare*, **1447**, SAG-330/24, 214r; hofstede ghenampt den *Hoyvare*, **1496**, ARA-RK 34426, 3v; eene huusinghe gheheeten den *hovare* ... ande oostzijde de zwane, **1556**, SAE-1606, 4v; den *hodevaere*, id, 59r; de vervallen hofstede ghenampt den *hovaere* metten noorteynde ande cooremaert, **1640**, SAE-1365.

OOSTAKKER [F5-G4-G5] <34>: In den *Oost acker* an den kercwegh, **1311**, RAG-RG, O; in den *oostacker* ... zuutward streckende van der kercstraten tote den waterghanghe, **1350**, SJHB-O.594; in den *oostacker* voors. benoord den waterganghe ... an die vromoudstrate, id; in den *oostacker* voors. besuut den waterganghe, id; den *hoost acker*, **1361**, RAG-PWS, O; inden *oestackere*, **1421**, SJHB-O.1080; beoosten den ospitale in den *oostackere*, **1432**, RAG-EB, O; in eene jeghenooode diemen heet *Oestackere*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 77r; *Oostackere*, id, 79v; *oostacker*, **1465**, ARA-RK 45220, 115r; *oostackere*, **1553**, SJHB-B 51II, 23v; —, **1556**, SAE-1009, 60v; *oosthacker*, id, 339r; *Oostacker*, **1561**, SAE-1010, 31r; In den *Oostacker* zuudt de Oostveltstrate, **1564**, SAE-1010, 66v; *Oost Acker*, **1565**, SAE-1010, 96v; in den *Oostacker* int Oosthende van Eecloo o. tcrieckebeeckstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 2v, 13r; inden *Oostackere* ... zuudt den grooten herwech ... noordt den waterghanck, **1572**, ARA-RK 45194, 109v; *Oost Acker*, **1574/1575/1578**, SAE-1010, 157r/242r/142r; *oosterackere*, **1581**, SAG-94bis/17, 220r; *Oost Acker*, **1582**, SAE-1010, 372r; —, **1584**, SAE-1010, 404r; *Oosthacker*, **1600**, SAE-1010, 428r.

OOSTBILK: een percheel van Lande ghenampt den *Oostbilck*, **1578**, SAE-1010, 310r; den *Oostbilcq*, **1608**, SAE-1010, 446r/v.

OOSTBROEK [B5-B6-C2] <22>: een parcheel ghenampt *doostbrouck* bachten nieuwendorpe, **1529**, SAE-1009, 35r; —, **1549**, SAE-1009, 260r; een partie van Lande noordt van Nyeuwendurpe ghenampt den *Oostbrouck*, **1573**, SAE-1010, 208r.

OOSTEINDE [F5-F6]: *hoostende*, **1418**, SAE-552; int *Oosthende*, **1420**, ARA-RK 34368, 6v ev; Int *oosthende*, **1530**, ARA-RK 34455, 16r; —, **1538**, SAE-1009, 128r; in *toosthende*, **1544**, SAE-1009, 197r; Int *oosthende* van eeclo, **1547**, SAE-1009, 244r; int *oisthende* van Eeclo, **1552**, SAE-1009, 305r; Int *oosthende* van Eeclo, **1556**, SAE-1606, 37v; int *Oosthende* van Eecloo, **1561/1562/1571**, SAE-1010, 15r/35r/184r; up 'toosthende, **1572**, ARA-RK 45193, 15r; *oosthende*, id, 2v, 13r; *toosthende*, **1572**, ARA-RK 45194, 62r, 110r, 127r; Int *Oosthende* van Eecloo, **1581/1582**, SAE-1010, 340r/369r; int *oostende* van eecklo ... ande groote (strate) die loopt van eecloo naer et oostvelt ... west het saeckstraetien, ca.**1597**, SAG-FH 28, 28.

OOSTERLAND: iicxxviii R. Landts Int *oosterlandt*, **1547**, SAE-1009, 240r.

OOSTERSE BILK: metten *oosterschen bilck*, **1557**, SAE-1009, 351r; een partie Landts ghenampt den *Oosterschen bilck*, **1569**, SAE-1009, 168r; metten *Oosterschen Bilcken*, **1578**, SAE-1010, 277r.

OOSTERWEDE: de *oosterweede*, **1601**, SAG-330/125, 49v.

OOSTIJN-: zie *WOESTIJN-*.

OOSTKANT: land met den zuudhende anden grooten waterganck noord thonder bunderstraetken ... anden cleenen waterganck .. deen partije es ghenampt bertelsbilck ... de derde den *oostcant*, **1578**, SAE-1010, 276r.

OOSTMOERSTRAAT [B1 → E1]: inde *Oostmoerstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 50r; inde boterhoecksche meerschen ... noort de *oostmoerstraet*, **1631**, SAE-822, 112v.

OOSTMOERWEE [C1] <53>: te Maroyen damme an de Moerstrate in de *Oost Moerwee*, **1442**, RAG-RG 8, 50v; te balgherhoucke inde hilhit ... cum noorhende ande *oostmoerweede*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 151r; zuydt de Hillidstrate ... noordt de *Oostmoerwee*, **1572**, ARA-RK 45193, 34v; suyt de Hillidstrate noordt de *Oostmoerweede*, **1572**, ARA-RK 45194, 31r; Landts ghenaeamt de *Oostmoerwee* ... noordt de moerstrate, **1581**, SAE-1010, 341r; *Oostmoerwee*, **1620**, SAE-1010, 447r.

OOSTMOLEN [G6] <7>: de *oostmoelne oost* ... ande *oostmolne oost*, **1373**, ARA-RR 2069, O; twee wintmuelene ... deene gheheeten de *Oestmuelene*, **1428**, SAG-301/30, 31v; in de *Oostmuelene*, **1455**, ARA-RK 34389, 6r *ev*; bij den *hoestmuelene*, **1526**, SAG-Vol 5, 31r: eenen coorenwintmuelne ghenaeamt de *oostmolene*, **1534**, SAG-301/89, 33v; bij der *hoestmuelne*, **1535**, SAE-1009, 92r; Inden muelewal bijden *oostmuelne*, **1546**, SAE-1009, 24r; bij der *oostmuelne*, **1550**, SAE-1009, 274r; van der *oestmuelene*, **1551**, RAG-Vol 5, 31r; bij der *oismuelne*, **1556**, SAE-1606, 20v; *oostmuelne*, **1559**, SAE-1009, 414r; *oestmuelene*, **1561**, RAG-Vol 5, 32r; bij de *Oostmuelene* ... zuyt de Moerstrate / de *Oostcoorenmuelene* ... suyt tPockmoerstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 7r, 38v, 110v; de *Oostmeulene*, **1572**, ARA-RK 45194, 62r; *oestmuelene*, **1579**, RAG-Vol 5, 32r; d'*Oostmuelene*, **1584**, SAE-1010, 402r; recht hover de *host cooremeulen*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 25.

OOSTMOLENWAL [G7] <7>: den *Oostmuelewal*, **1607**, SAE-1010, 433r; anden *Oostmuelewal*, **1622**, ARA-RK 34521, 5v; —, **1624**, SAE-1011, 11r.

OOSTSTRAAT [F5-F6]: Inde *ooststrate* metten zuudthende ande moerstrate, **1559**, SAE-1009, 414r; Inde *Ooststrate*, **1571**, SAE-1010, 193r; Inde *Ooststrate* bijden helleme, **1584**, SAE-1010, 402r.

OOSTVELD [H5-H6-J5-J6] <1, 31 → 33>: *toostvelt*, **1361**, RAG-PWS, O; *thoestvelt*, **1422**, RAG-RG 16, 2v; bij den *oost velde*, **1431**, RAG-PWS, O; up *thoostvelt*, **1458**, RAG-PWS, O; in eene jeghenode diemen heet *Oostvelt* ... hoofdende ande groote strate, ca.**1460**, SJHB-D 4, 76r; *toostvelt*, **1465**, ARA-RK 45220, 115v, 120r; *dhoestvelt*, **1467**, RAG-K/WS 35, 9r; *thoostvelt*, **1472**, RAG-RG, O; *oostvelde*, **1473**, RAG-RG, O; de heye gheheeten *oostvelt* wesende seer oedelic land, **1483**, SAG-330/36, 218v; *toostvelt*, **1489**, SAG-330/38, 144v; —, **1494**, RAG-PE, O; —, **1503**, RAG-K/WS 64, 26r; —, **1517**, RAG-PWS, O; *oostvelt*, **1534**, SAE-1009, 70r; *toistvelt*, **1547**, SAE-1009, 249r; *toostvelt*, **1554**, SAE-1009, 91v; *toistvelt*, **1556**, SAE-1606, 19r; t*Oostvelt*, **1559/1560**, SAE-1009, 395r/436r; —, **1561/1562**, SAE-1010, 10r/40r, 46r; *thoostvelt*, **1572**, ARA-RK 45193, 8r, 10r; *toostvelt*, id, 107v, 117v; —, **1572**, ARA-RK 45194, 64r, 95v *ev*; —, **1580**, SAE-1010, 322r; *oostvelt*, **1597**, SAG-330/119, 126r; —, ca.**1597**, SAG-FH 28, 28; *toostvelt*, **1601**, SAG-330/125, 66r.

OOSTVELDSE MEERSEN [J5] <32>: Inde *Oostveldtsche meerschen*, **1562**, SAE-1010, 48r; inde *Oostveltsche meerschen*, **1572**, ARA-RK 45194, 8v.

OOSTVELDSE WATERGANG [F5 → J5]: noordt den *oostveltschen waterghanck*, 1572, ARA-RK 45194, 35v.

OOSTVELDSTRAAT [H5-J5]: de *Oostvelt strate*, 1425 & 1426, RAG-PWS, O; *oost veld strate*, 1431, RAG-PWS, O; *Oostveltstrate*, 1451, RAG-RG 19, 23v; —, 1458, RAG-PWS, O; *oostveltstrate*, ca.1470, SJHB-B 21, 71r; —, ca.1470, SJHB-B 26, 2r; *oost velt strate*, id, 14v; *oostveltstrate*, 1503, RAG-RG, O; tusschen der moerstrate ende der *hoostveltstrate* dat es den heerwech daer men vaert van eeckeloo tantwerpen waert, 1520, SAG-Vol 2; *hoestveltstrate*, 1521, RAG-B 1315, 7r; *oostveltstraete*, 1538, SAE-1009, 130r; *oisveltstraete*, 1542, SAE-1009, 70r; *oest velstrate*, ca.1550, RAG-RG 17, 10r; *oostveltstrate*, 1553, SJHB-B 51II, 3v, 23v; de groote *oostvelstraete*, 1556, SAE-1606, 72r; *oisveltstraete*, id, 19r; *Oostveltstrate*, 1557, SAE-1009, 353r; —, 1564/1571, SAE-1010, 66v/192r; *doostvelstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 10r; *oostveltstrate*, id, 12r, 58r; *Oostveldtstrate*, 1587, SAG-GB 6, 24v; *Oostveltstraete*, 1620, SAE-1010, 462r.

Zie ook GROTE OOSTVELDSTRAAT.

OOSTWATERGANG [F7-G7]: jnt rumen ende delven vanden *oost waterganc* loopende naer de cluse, 1517, ARA-RK 34443, 9v.

OOSTWEGELKEN [B3]: te balgherhoucke ... met westende andt *hoestwaeghelken*, ca.1597, SAG-FH 28, 28.

OOSTZIJDE: 40 r. landts ... jnden Busch ghenaeempt d*Oostzijde*, 1561, SAE-1010, 31r. Zie ook OOSTKANT.

OSSEBILK: Inden *ossebilck*, 1568, SAE-1010, 146r.

OUDE GALGE [C5-D4] <26>: daerment heet ter *hauwer galghe*, 1577, SAE-1010, 300r; In de Balgheroucxsche straete bij der *Oude Galghe*, 1584, SAE-1010, 401r; de *oude galghe*, 1589, SAE-1010, 426r; aende *aude Galghe*, 1616, SAE-1010, 444r.

OUDEGALGESTRAAT [C5-D4]: west *dhoude Galghe strate*, 1568, SAE-1010, 138r.

OUDE LEDE / LEIE [F7-G7]: usque ad aquaeductum qui dicitur *Oudeleet*, 1240 kop.1537, SAE-5, 61v; de *oude leye*, 1537/1541, SAE-1009, 59/59vr; de *haude leye*, ca.1597, SAG-FH 28, 26.

OUDE MEERS: Inde *oude meersch*, 1528, SAE-1009, 7r; inden *ouden meersch*, 1553, SAE-1009, 310r.

OUDE MOER: le moer ke on appiele *hout moer*, 1274, ADL-B 1561, 36v.

OUDE MOLENWAL: an de strate die loopt de Waerscot waert ende anden *ouden muelen wal*, 1494, RAG-PE, O; bijden steene pail anden *ouden muelne wal*, 1556, SAE-1606, 56v.

OUDE POTTENMARKT [E5]: recht over *daude pottemart*, **1617**, SAE-822, 488.

OUDE VAART [F7-G7]: duer de *houdevaert*, **1458** kop.1e helft **16e**, SAE-5, 29r; scipvaart ende waterleede die haer beginsel ende oorspronc neemt vuter *houder vaert*, **1485**, kop.1e helft **16e**, SAE-5, 37r.

OUDE WATERGANG [C2 → F2]: au *Vieus waterganc*, **1332**, RAG-SG 1671; ande moerstrate ... zuutwaert toot den *houden waterganghe* ande westziide leegt sent janshuusdreve ende ande oostziide leghet thoochstraetkin, ca.**1470**, SJHB-B 26, 9r; anden *ouden Waterganck*, **1556**, SAE-1606, 39r.

OVERDAELS BIJLKEN: busch dat men heet *overdaels beilcken*, **1528**, SAE-1009, 7r.

PAARDEBILK 1 [C1] <53, 61>: een parcheel ghenampt den *perdebilc*, **1542**, SAE-1009, 188r; den *peerde bilc* ten maroyendamme, **1543**, SAE-1009, 191r; meesch gheheeten den *peerdebilcq* metten noorthende ande Moerstrate, **1610**, SAE-1010, 436r.

PAARDEBILK 2 [C6] <22>: tote Nyeuwendorpe ghenampt den *peerden belck*, **1562**, SAE-1010, 43r.

PAARDEBILK 3 [J5] <32>: inde oostveltsche meersschen ghenampt de *peerdenbilck*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 12r; den *peerdenbilck*, id, 23r, 38r.

PAARDEBILKSKEN: een bilcxken Landts ghenampt *tpeerde bilcxkin*, **1571**, SAE-1010, 192r.

PAARDEKEN [C5-D5] <23>: te *peerdekin* tusschen eecloo ende Raveschoot, **1571**, SAG-330/89, 159v; 3 ghem. lants ghenampt *tpeerdekin* ... metten noorthende ande Raveschootstr. zuut den Nieuwendurpsche waterganck, **1578**, SAE-1010, 277r.

PAARDENKERKHOF [E5] <37>: daer ment heet het *Peerdekerckhof*, **1570**, SAE-1010, 174r; west t*Zandtstraetken* ende noordt t*Peerden kerchhof*, **1572**, ARA-RK 45194, 38v; up tvoorseyde stratken dat naer *tpeerde kerchhof* loopt, **1582**, SAE-1010, 388r; *tpeerdekerckhof*, **1617**, ARA-RK 34517, 6r.

PAARDENKERKHOFAKKER [E4-E5] <37>: Inden *perdekerchhof ackere*, **1627**, SAE-1011, 58r.

PAARDENKERKHOFSTRAATJE [E5]: *perdekerchhofstraetken*, **1616**, SAE-865, O.

PAESNEVENS VLOTE [B5-B6]: een partije van lande ghenampt *paesnevans vloote*, **1632**, SAE-1011, 106r.

PALING [A3-B3-B4] <28>: een stick landts ... te Balgheroucke ghenampt den *Palynck* ... noordt de Zuytbalgherouckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 34r.
Zie ook *WESTPALING*.

PANNEKOEKMOERWEE [C1] <53>: een ghemet Lants gheheeten de *panekouc moerwee* ... metten noorthende ande moerstrate, **1537**, SAE-1009, 115r; Meersschen ghenampt de *Pancouck moerwee*, **1581**, SAE-1010, 341r.

PAPEGAAI [E5] <18>: den *Papegay*, **1422**, RAG-RG 16, 5v; den *Papeghaey*, **1451**, RAG-RG 19, 37v; de *papegaey*, **1514**, RAG-RG 30, 4r; den *Papegay*, **1521**, RAG-B 1315, 11r; huuse ende erve ... tecllo ande coornemarct ghenampt de *papegay*, **1547**, SAE-1009, 241r; thus ende hofstede gheheeten den *papegay* ... metten noorthende ande groote straete ... zuytwaert ... (tot) den ghemeen en ganc die comt ter straten ten hondecote waert, ca. **1550**, RAG-RG 17, 16r; de huusynghen ende hofstede ghenampt de *papegay*, **1556**, SAE-1606, 4v; behuuse hofstede ... ghenampt den *Papegaey* ... noordt de Maerct, **1572**, ARA-RK 45194, 24v; een huus gheheeten den *papegay* metten northende ande groote strate, **1579**, RAG-RG 18, 8v; een huus ghenampt de *Papegay*, **1611**, RAG-RG 20, 31r.

PAPESTUK [G4] <32>: up de zuudtzijde van de Vrombaultstrate nevens *tpapestick*, **1560**, SAE-1009, 435r; ande Vrombaut strate ... oost *tPapestick*, **1568**, SAE-1010, 130r; de kercke van Eecloo met j stuck ... ende is ghenampt het *papestick*, **1638**, SAE-383, 228v.

PARADIJS [E7] <10>: twee ghemete onder mour ende wostinen Int *paradijs*, **1374**, SAG-330/5, 373v.

PARADIJSSTRAATJE [E7] <10>: bij den hende vanden *paradijs straetken*, **1529**, SAE-1009, 25r; *paradijsstraetken*, **1534**, SAE-1009, 79r; *Paradijsstraetkin*, **1553**, SAE-1009, 288r; *tparadijsstraetkin*, **1553**, RAG-B 51II, 24v, 25r; *tparadysstraetkin* ... metten noordthende ande murckelstrate, id, 24r; Int *Paradijs straetkin* Inden Moer, **1567**, SAE-1010, 125r; ande Cochuutbrugge west *tParadysstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 83v; *tParadijsstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 61v; *tparadysstraetkin*, id, 66v; *tParadysstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 55v; het *Paradijs straetken*, **1576**, SAE-1010, 270r; *tparadijs stratken*, **1582**, SAE-1010, 376r; *paradys straetken*, **1613**, SAG-330/131III, 8r; aent Paradyseken ... metten noorthende aende zuytmoerstrate oost *tParadijsstraetken*, **1620**, SAE-1010, 463r.

PARADIJZEKEN [E7] <9, 10>: ande Muerkelstrate in eene jeghenode gheheeten *tparedisekin*, **1466**, RAG-SAg, O; Int *p(ar)adijsekin*, **1541**, SAE-1009, 172r; *tparadyseken*, **1559**, SAE-1009, 399r; int *Paradijzekin*, **1572**, ARA-RK 45194, 61v; in *tparadyzekin* ... west *tparadysstraetkin* noordt de *burchelstraete, id, 66v; aent *Paradyseken*, **1620**, SAE-1010, 463r.

PARADIJZEN [E7] <10>: in een jeghenode ghenampt de *paradysen*, **1553**, SJHB-B 51II, 24r; de *paradysen*, id, 26r, 28v; een jeghenode ghenomt de *paredisen*, **1616**, SJHB-B 57, 26v.

PASSIEBILK [G4]: iii gh. lants ghenampt den *passebilc*, **1544**, SAE-1009, 196r; In den Oosthacker ... ghenampt den *Passibilcq*, **1600**, SAE-1010, 428r.

PATEETS KRUISE [D7]: te *Pateets cruse*, **1458**, ARA-RK 34392, 9v; *Pateets Cruce*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 19r, 118v; *Pateets cruse*, **1472**, ARA-RK 34406, 7v; te *pateets cruce*, **1516**, ARA-RK 34442, 12v; —, **1521**, ARA-RK 34447, 13v; **patteels cruce*, **1535**, ARA-RK 34459, 13v; **patteelscruce*, **1539**, SAE-1009, 123r; anne tleyken bij *patteets cruce*, **1546**, SAE-1009, 229r; *pateets cruce*, **1548**, ARA-RK 34472, 11r; —, **1559**, ARA-RK 34483, 6v; —, **1562**, ARA-RK 34486, 18r; t*Pateets Cruce*, **1565**, SAE-1010, 77v; **Patheeus Cruce*, **1568**, SAE-1010, 138r; *Pateets Cruuce*, **1571**, SAE-1010, 182r; **Platteels cruyce*, **1572**, ARA-RK 45194, 35v; *Patteets Cruuce*, **1573**, SAE-1010, 205r; **spatteels cruyce*, **1614**, SAE-520; **patteels cruyse*, **1618**, SAE-822, 404r; daer men naempt *Patteels Cruysse*, **1619**, ARA-RK 34519, 3r; *patteels cruyse* bij de draey brugge, **1636**, SAE-822, 206r.

PATEETSKRUISSTRAAT [D5 → D7]: te Nieuwen durpe ... west de **Patteels cruustrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 128r.

PAUWERICX MOERWEE [C1] <53>: meersch genaempt *Pauwericx moerwee*, **1620**, SAE-1010, 447r.

PELGRIM [E1]: den *Peelgherem* ... met den noorthende ande grote strate, **1451**, RAG-RG 19, 22v; den *pelgrim*, **1521**, RAG-B 1315, 14v; een hofstede gheheeten den *pelgrim*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 21r.

PEPERSTRAAT [F2 → F4]: de *peperstrate*, **1408**, ARA-RK 34358, 7v; *peperstrate*, **1442**, RAG-RG 8, 94r; —, **1478**, RAG-RG, O; —, **1521**, RAG-B 1315, 5v; —, **1528**, SAE-1009, 13r; —, **1533**, RAG-RG 148; —, **1544**, RAG-RG 137; —, **1545/1547**, SAE-1009, 213r/244r; —, ca.**1550**, RAG-RG 17, 7r, 8r, 20r; —, **1554**, SAE-1009, 324r; ande *peperstraete*, **1556**, SAE-1606, 10v, 36r; *peperstrate*, **1559**, SAE-1009, 314r; —, **1573**, SAE-1010, 207r; *peperstraete*, **1578**, RAG-AM 626, 159v; *peperstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 4r; —, **1583**, SAE-1010, 413r; —, **1611**, RAG-RG 20, 14r.

PEREBOOMKEN: een stick gheheeten *peereboomken*, **1546**, SAE-1009, 161r.

PERREBOOM: eene behuude hofstede ghenampt de *Perreboom* ... metten noorthende up de groote strate ... zuudtwaerts totte Moerstrate, **1583**, SAE-1010, 411r.

PIETER GHEERAERTS STRAATJE [E5] <19>: met den westhende an sheer *piet(er) gheeraerts straetkin* ... ande zuutziide leghet tvlaminstraetkin, ca.**1470**, SJHB-B 26, 11v.

PIETER MAERTINS WEGELKEN: *Pieter Maertins/Maertin weghekin*, **1557** kop.ca.**1600**, RAB-AZD 2634, O.

PIETER MAES' STRAATJE [D5]: zuuthende ande moystrate ... noort pieter maes, tzelve lant gheweect met een dreefken tot tstraetkin daermen gaet vander Raveschootstrate naer den moer ende es ghenampt *pieter maes straetken*, **1556**, SAE-1606, 30v.

PIETER MARANES' STRAATJE [E5]: west by der kercke ... tot an *pieter maranes straetkin* metten zuudthende ande groote strate ende calsyde van eecloo, **1553**, SJHB-B 51II, 20r; *pieter maranes straetkin*, id, 20v, 21r; *Pieter maranes straetken*, **1616**, SJHB-B 57, 21r.

PIETER MOORTHAMERS STRAATJE: zie *MOORTHAMERS STRAATJE*.

PITTEMEERS(EN) [B5] <22, 57>: een parcheel ghe-naempt de *pitte meersch*, **1539**, SAE-1009, 206r; den *puttemeersch*, **1553**, SAE-1009, 310r; zuudt van Raveschoot ghe-naempt de *Pitte Meersschen*, **1569**, SAE-1010, 163r; de *Pittemeerschen*, **1572**, ARA-RK 45194, 45r; Inde *Pittemeersch*, **1583**, SAE-1010, 407r.

PITTESTUK [B5] <22, 57>: een stic ghe-naempt de berlaers ende *tpittestic* groot al tsamen vi gh.xxxvj r. metten oostende ande Ghendtssche Lieve, **1535**, SAE-1009, 129r.

PLAATSE [E5]: up de *plaetse*, **1521**, RAG-B 1315; —, ca. **1550**, RAG-RG 17, 15r; —, **1579**, RAG-RG 18, 8r.

POKMOER(KEN) [F7-G7] <8>: ten *Poucmoere*, **1440**, ARA-RK 34380, 7r; jnden *pocmour*, **1532**, ARA-RK 34456, 4v; Int *pouckmoerkin*, **1539**, SAE-1009, 146r; vanden *pouckmoer jnne*, **1541**, SAE-1009, 160r; *pouckmoer*, **1544**, SAE-1009, 67v; —, **1550**, SAE-1009, 274r; *tpockmoerkin*, **1556**, SAE-1606, 1r; *pouckmoer*, **1558**, SAE-1009, 383r; *pockmoer*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 13r; inden *Pockmoer* ... noordt t*Pockmoerstraetken*, **1572**, ARA-RK 45193, 119r; *Pocmoer*, **1572**, ARA-RK 45194, 62v; *Pockmoer*, **1574/1576/1581**, SAE-1010, 157r/253r/351r; —, **1617**, ARA-RK 34517, 2v.

POKMOERSTRAATJE [F7-G7]: daer ment heet in *pouc mour straetkin*, **1456**, SAG-330/27, 260r; *poucmour straetkin*, **1465**, ARA-RK 45220, 114v; *poucmoerstraetk(in)*, ca. **1470**, SJHB-B 21, 74r/v; toten *poucmoerstraetkine*, id, 75v; viij g. lands daer de muelnewal up staet ... cum noordhende ande strate die loopt te waerscot waert ten zuudhende upt *poucmoerstraetk(in)*, id, 75v; *poucmoerstraetkin*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 4r; tootden *poucmoerstraetkine*, id, 5v; *pouc moer straetkin*, id, 4v; *pouckmoerstraetken*, **1539**, SAE-1009, 75r, 123r; *tpouck moer straetkin*, **1545**, SAE-1009, 213r; *poucmoerstraetkin*, **1553**, SJHB-B 51II, 4r, 5r; *pockmoerstraete*, **1556**, SAE-1606, 20v; *pouckmoerstraetkin*, **1556**, SAE-1009, 339r; t*Pouckmoerstraetkin*, **1565**, SAE-1010, 77v; *Pockmoerstraetkin*, **1568**, SAE-1010, 139r; *Pouckmoerstrate*, **1570**, SAE-1010, 179r; *Pockmoerstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45.193, 42r; t*Pockmoerstraetken*, id, 119r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 38v, 126v; t*Pockmoerstraetkin*, id, 110r, 116r; *Pockmoerstraetkin*, **1576**, SAE-1010, 253r; *tpockmoer straetken*, **1579**, SAE-1654; *pouckmoerstrate*, **1581**, SAG-94bis/17, 211v; *pockmoerstraetkin*, **1581**, RAG-Bo 88; *pocmoerstratken*, **1582**, SAE-1010, 369r; *pockmoerstraete*, **1619**, SAE-1011, 2r.

POLDER [H6-J6] <1>: ghe-naempt toostvelt ende den *poldere* ... noordt den herwech, **1572**, ARA-RK 45194, 41r; toostvelt ende den *poldere*, id, 128v.

Zie ook *JAN UTENHOVENPOLDER*.

POLDERKEN: een hondert 72 R. ghe-naempt het *Polderken* ... west de Ghendtsche Lieve, **1584**, SAE-1010, 403r.

PONTKAMER: in den busch ligghende inde *pontkamer*, **1550**, SAE-1009, 274r.

POPS MEERKEN: datmen heet *pops merken*, **1544**, SAE-1009, 195r.

POTTERIJE 1 [E5-F5]: een behuysde hofstede ligghende Inden boelaere ghe-naempt de *potterije*, **1563**, SAE-1009, 179v.

POTTERIJE 2 [E5] <37>: metten zuythende ande groote straete zoomen van Eecloo naer Balgherhoucke gaet west verhaeckende ant acker straetkin oost ende noort de *potterije*, **1627**, SAE-1011, 58v.

POTTERSTRAAT [F5-F6]: die *potterstrate*, **1351**, RAG-AOE, O; de strate die men heetet *potterstrate*, **1356**, SJHB-O.654; *potterstrate*, **1358**, SJHB-O.671; —, **1377**, RAG-AOE, O; —, **1390**, RAG-SE, O; —, **1410**, RAG-RG, O; *potter strate*, **1420**, SJHB-B 14; *potterstrate*, **1431**, SAG-301/31, 75r; —, **1431**, RAG-PWS, O; —, **1448**, RAG-AOE, O; —, **1456**, RAG-SV, O; —, **1465**, ARA-RK 45220, 112v, 114v; —, **1470**, RAG-AOE, O; an de calcyde thend(en) *pott(er)st(ra)te*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 70r; *pott(er)strate*, id, 74v; —, ca.**1470**, SJHB-B 26, 4r; *pottestrate*, **1497**, RAG-AOE 50, 2v; —, **1517**, ARA-RK 34443, 12r; *potterstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 16r; *pottestrate*, **1529**, SAE-1009, 18r; *potterstrate*, **1530**, SAE-1009, 34r; —, **1540**, SAE-1009, 158r; *potter straete*, **1542**, SAE-1009, 190r; *potterstrate*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 22v; —, **1551**, SAE-1009, 283r; —, **1553**, SJHB-B 51II, 10r; —, **1555**, SAE-1009, 209r; *potterstraete*, **1556**, SAE-1606, 2r, 37v; *Pottestrate*, **1558**, SAE-1009, 373r; *Pottestrate*, **1560**, SAE-1010, 1r; *pottestrate*, **1561**, RAG-RvV1974, 309v; *potterstrate*, **1562**, RAG-AM 624, 189r; *Pottestrate*, **1564**, SAE-1010, 66r; *Potterstrate*, **1567/1569**, SAE-1010, 125r, 138r/162r; *Pottestrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 55r; —, **1577**, SAE-1010, 299r; *potterstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 12r; —, **1580**, SAE-1010, 322r; —, **1588**, SAG-FH 28, 17; *potterstrat*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 29; *pottestrate*, **1610**, SAE-975, O; *Potterstrate*, **1611**, RAG-RG 20, 44v.

POUCKMEERSSTRAATJE: eenen bosch ... oost de *pouck mersch straetkyn*, **1581**, SAG-94bis/17, 211v.

PREEKEEK: te balgherhoucke bij den *preecheeck*, **1543**, SAE-1009, 154r.

PUTTE-: zie *PITTE*-.

PYCKAERTS GRACHT [E7] <10>: bij tverberrende oost de *Pycaertsgracht* ... west de Nieustrate, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 13r; *pyckaerts gracht*, **1613**, SAG-330/131III, 8r.

RAAMSTRAATJE [F5]: *traemstraetkin*, **1497**, RAG-AOE 50, 3v; *Raemstraetken*, **1541**, SAE-1009, 166r; *traemstraetkin*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 26v; *tRaemstraetken*,

1557, SAE-1009, 358r; —, 1565, SAE-1010, 91r; t*Raemstraetkin*, id; —, 1569, SAE-1010, 155r; *Ramestraetkin / Raemstraetkin*, 1572, ARA-RK 45194, 24r, 53r, 120r; **transtraetkin*, 1572, ARA-RK 45193, 133r; *Ramstraetken*, 1620, SAE-1010, 461r.

RAASHEKKE [F6-F7] <9>: te *Raeshecke*, 1464, ARA-RK 34398, 6r; *Rasehecke*, 1477, ARA-RK 34411, 9r; *Rasecke*, 1481, ARA-RK 34415, 15r; *raeshecke*, 1521, ARA-RK 34447, 12r/v; —, 1529, ARA-RK 34454, 18r; te *Raeshecke* anden drayboom, 1529, SAE-1009, 18r; bij *Raeshecke* up de oistzyde vander Leye, 1535, SAE-1009, 88r; *Raeshecken*, 1542, SAG-330/60, 21r; te *Raeshecke* over de brugghe, 1544, SAE-1009, 67v; *Rasecke*, 1545, SAE-1009, 213r; *Raeshecke*, 1546, SAE-1009, 229r; *Raeshecken*, 1549, SAG-330/67, 95v; *rasecke*, 1550, ARA-RK 34474, 12r; *raeshecke*, 1559, ARA-RK 34483, 6v; —, 1562, ARA-RK 34486, 18v; In den moer te *Rassecke*, 1568, SAE-1010, 149r; te *raessecke* ... noordt teecloots vaerdekin, 1572, ARA-RK 45194, 6r; **Roesecke*, id, 34r; bij de *raesecke*, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 4r; inden moer *raeshecke*, id, 14r; *raeshecke / raesecke*, id, 34r; **Roshecke*, 1577, SAE-1010, 296r; **Roosecque*, 1581, SAG-94bis/17, 216r; *Rasecke*, 1587, SAG-330/107, 4r, 6r; *Raeshecke*, ca.1600, RAG-U 7, 26r.

RAASHEKKEBRUGGE [F6]: ande *brugghe te raeshecke*, 1521, ARA-RK 34447, 12r; —, 1529, ARA-RK 34454, 18r; *Raeshecke brugghe*, 1535, SAE-1009, 92r; *Raeshecke br(ugghe)*, 1547, SAE-1009, 241v; *Rasecke brugghe*, 1552, SAE-1009, 303r; **rahecke brugghe*, 1555, SAE-1009, 327r; *Rasseckebrugghe*, 1568, SAE-1010, 138r; *Raeseckbrugghe*, 1569, SAE-1010, 155r; *Raessecke brugghe*, 1572, ARA-RK 45194, 127v; *Rassecke Brugghe*, 1576, SAE-1010, 275r; *Rasshecke Brugghe*, 1580, SAE-1010, 332r; ande *brugghe van *Roosecque*, 1581, SAG-94bis/17, 217v; *Raseckebrugghe*, 1583, SAE-1010, 406r; *Rasecke brugghe*, 1583, SAE-1010, 407r; *Resequ brugghe*, 1600, SAE-1010, 430v; *Roosecque brugge*, 1620, SAE-1010, 462r.

RABOT [B4-B5]: *trabot* ... te Steenkine, te Balverhoucke, te Praet, ten Doorne ende te Ravescoot, ca.1411, SAG-93bis/5, 64; te Ravescoet up de lieve ant nieuw *Rabbot*, 1451, SAG-330/25, 125v; ande lieve bij den nieuwen *Rabbotte*, id, 137r; te Raveschoot an *trabbot*, 1527, SAE-1009, 6r; ant *Rabot* te Raveschoot, 1549, SAE-1009, 260r; te Raveschoot bij t*Rabodt*, 1561, SAE-1010, 4r; —, 1563, SAE-1010, 56r; te Raveschoot bij het *Rabot*, 1567, SAE-1010, 122r; ande westzijde het *Rabodt*, 1573, SAE-1010, 212r; te Raveschoot bij t*Rabat*, 1582, SAE-1010, 368r; aen t*Rabbot / Raveschoot Rabbot*, 1622, SAG-330/136II, 60v.

Zie ook *BLAAKS RABOT*, *DOORNKINS RABOT*, *STEENTJES RABOT*.

RAVERSCHOOT [B4-B5]: apud *Ravenschot oppidum*, 1127, Galbert; *Ravenscota*, 1180, RAB-BLO 6657 (GY-TW, 827); *Ravenescot*, 1190, RAG-SBP, O (GY-TW, id); *Ravenscot*, 1193, 1196, 1197, RAG-SP, O (GY-TW, id); *Ravenscoet*, 1201, RAG-SP, O (GY-TW, id); *Ravenscote*, 1201, RAG-SP, O (GY-TW, id); *Ravenscoth*, 1206, GY-TW, 827; *Ravenscot*, 1213, id; *Ravenescot*, 1213, id; *ravenscoet*, 1289, SJHB, doos varia, rol 8; *ravenscoet*, ca.1300, SJHB-D 1, 32r; —, 1294-1300, GY-CMT, 2860; *ravenscot*, 1305, ARA-RR 338; —, 1318, RAB-Aanw.1912, 183r; *Ravenscoet*, 1320, SJHB-D 2, 42r; *rave(n)scoot*, 1339, RAB-BLO 8038, 7v; *ravenscoot*, 1349, RAG-RG,

O; ande strate die lopet van eclo te *ravenscoot* waert, [1350] 1351, SJHB-O.590; te *ravenscoot* waerd bi der zuutmoelne, 1351, SJHB-O.604; *ravenscoot*, 1355, SJHB-O.641; —, 1356, SJHB-O.654; —, [1357] 1358, SJHB-O.664; —, 1357, 1358 & 1363, RAG-RG, O; *Ravescoot*, 1363, RAG-RG, O; *ravenscoete*, 1365, ARA-RK 1072, 8r; *ravenscoot*, 1365, ARA-RR 339; —, 1368, RAG-RG, O; *rave(n)scoet*, 1374, SAG-330/5, 373v; *ravenscote*, 1377, ARA-RR 349; *ravenscoet*, 1402, SAG-301/16II, 38v; —, 1406, SAG-301/18II, 37v; *ravescoot*, 1408, SJHB-O.985; *Ravenscoot*, 1411, ARA-RK 34360, 8v; *ravenscote*, 1421, ARA-WK 8375, O; *ravescoet*, 1422, RAG-RG 16, 4v; *Ravesschoot*, 1428, ARA-RK 34372, 1v; *Ravescoet*, 1433, SAG-301/32II, 8r; eene jeghenode die men heet *ravenscote*, 1435, SAB-BB 1, 210v; *ravenscote*, id, 211v; *ravenscote*, 1439, ARA-WK 8386, O; *ravescoet*, 1444, RAB-AZD O.2580; *ravenschoot*, 1450, ARA-RK 7835, 1v; te *Ravescoet* up de lieve, 1451, SAG-330/25, 125v, 137r; *ravescoot*, 1454, ARA-RK 33020, 2v; *Ravenscote / Ravescoete*, ca.1460, SJHB-D 4, 73r; *ravescoet*, 1465, ARA-RK 45220, 111r; *ravenscote*, 1468, RAB-BB 1, 262v; *ravescoete*, id, 264v; —, ca.1470, SJHB-B 21, 149r; *ravescoot*, id, 96v, 150r; —, ca.1470, SJHB-B 26, 4r, 11r; *ravescot*, 1483, ARA-RK 7837, 2r; eene jeghenode die men heet *Ravescoot*, 1487, SAG-330/37, 415r; *ravenscote*, 1501, RAB-BB 2, 228v, 231v; —, 1501 kop.begin 17e, ARA-RK 1075, 233r; *ravescoote*, id, 231v; *raveschoote*, id, 228v; —, 1514, ARA-WK 7552, O; *ravenscote*, 1514, ARA-WK 8387, O; —, 1514, ARA-WK 8391, O; —, 1515, ARA-WK 7554, O; *Raveschoot*, 1528, SAE-1009, 7r; —, 1534, SJHB-Leg 28, 7r; —, 1535, SAE-1009, 84r ev; *ravescot*, 1536, ARA-RK 7848, 4r; *Raveschoot*, 1543, SAG-301/97, 46r; —, 1546, RAG-RvVI 965, 423r; *ravesschoot*, 1546, RAG-AM 623, 14v; *Raveschoot*, 1547, SAE-1009, 239r; —, 1549, SAE-1009, 260r; *ravescot*, 1553, SJHB-B 51II, 13r/v; *raveschoot*, 1556, RAG-AM 624, 33v; —, 1556/1557/1559, SAE-1009, 347r/351r/250r; —, 1559, RAG-AM 624, 119v; —, 1561, SAE-1010, 32r; —, 1562, RAG-AM 624, 192v; —, 1562/1563/1565, SAE-1010, 37r/63r/98r; —, 1567/1568/1569/1570, SAE-1010, 122r/131r/163r/172r; —, 1571, SAG-330/89, 159v; —, 1572, ARA-RK 45198, 1r, 8r; —, 1572, ARA-RK 45193, 17v, 18v, 20r; *raveschot*, 1572, ARA-RK 45194, 1r, 23v; *raverschoot*, 1574, RAG-AM 626, 73r; *raveschot*, 1588, ARA-WK 7567, O; *raveschoet*, 1588, SAG-FH 28, 15; *Raveschoot*, 1601, SAG-330/125, 49v.

RAVERSCHOOTAKKER: inden *Ravescoot ackere*, 1488, ARA-RK 34421, 16r; Inden *Raveschootackere*, 1544, RAG-RG 137; *Raveschoot ackere*, 1582, SAE-1010, 368r.

RAVERSCHOOTBRUGGE [B4-B5]: te *Raveschoot* over de *Brugghe*, 1562, SAE-1010, 37r; te *Raveschoot* over de *Brugghe ... metter Brauwerie ende Rosmuelne*, 1570, SAE-1010, 172r; *Raveschootbrugge*, 1577, SAE-1010, 289r; *raveschoot brugge*, 1586, SAE-865, O; —, 1601, SAG-330/125, 50r; —, 1607, SAE-520; te *Raveschoot* bij de *Brugghe*, 1607, SAE-1010, 431r; *raveschoot brugge*, 1611, ARA-RK 34511, 10v.

RAVERSCHOOTRABOT: zie *RABOT*.

RAVESCHOOTSE WEG [B5 → D5]: up den *ravenscotschen wech*, 1318, RAB-Aanw.1912, 183r.

RAVERSCHOOTSTRAAT [B5 → D5]: toter *ravenscoot strate*, **1398**, RAG-RG, O; an de *ravescootstrate*, **1421**, SJHB-O.1062; *Ravescoets strate*, **1447**, SAG-330/24, 214v; *ravescoot strate*, **1448**, SJHB-B 17, 18v; *ravescotstrate*, **1459**, SJHB-O.1226; *ravescoet strate*, **1465**, ARA-RK 45220, 110r; *ravescotstrate*, id, 117v; *raveschoot strate*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 72v, 79v; *ravescoot strate*, id, 73v; *ravescootstrate*, id, 75r, 82v; —, ca.**1470**, SJHB-B 26, 3r/v, 5r, 68v; *Ravescot strate*, **1473**, RAG-RG, O; *Raveschoot strate*, **1516**, RAG-SE, O; *ravescootstrate*, **1518**, SJHB-B 41, 114r; *raveschoet strate*, **1521**, RAG-B 1315, 19r; *Raveschootstrate*, **1528/1534**, SAE-1009, 7r/68r; *Raveschoot straete*, **1538**, SAE-1009, 132r; *Raveschootstraete*, **1539**, SAE-1009, 206r; de *Raveschoetsche strate*, **1541**, SAG-330/59, 50r; *Raveschootstrate*, **1544**, SAG-330/62, 57v; *Raveschoot strate*, **1548**, RAG-RvVI 967, 76v; *Raveschoet strate*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 28r; *ravescotstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 16v, 17r; *Raveschootstrate*, **1556**, SAE-1606, 6r; *Ravescootstrate*, id, 23r; *Raveschoot strate*, **1559**, RAG-RvVI 973, 138v; *Raveschootstraete*, **1563**, SAE-1010, 52r; *Raveschootstrate*, **1565**, RAG-AM 91r; —, **1565/1568**, SAE-1010, 91r/136r; *raveschoot strate*, **1571**, SAE-979; *Raveschootstraete*, **1571**, SAG-330/89, 159v; *Ravescootstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 4v; *raveschootstrate*, id, 16r, 25r; —, **1572**, ARA-RK 45198, 157v, 158r; de *raveschootsche strate*, id, 157v; *raveschoetstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 1r ev; *raveschootstraete*, **1586**, SAE-865; *raveschootstrate/raveschoetstrate*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 26; *Raveschootstraete*, **1611**, SAG-330/131, 5r.

REEP 1: busch ... ghe-naemt den *Reep*, **1532**, SAE-1009, 41r; drij ghem. up tOostvelt ... ghe-naempt den *Reep* noardt den heerwech van Antwerpen, **1607**, SAE-1010, 433r.

REEP 2 <31>: iij gh. lants ... ghe-naempt de *Reepen*, **1544**, SAE-1009, 196r; de *Reepen*, **1601**, SAG-330/125, 49r; —, **1606**, SAG-330/128, 45r; den *reep* metten suythende op antwepschen heerwech, n. den Waterganck, **1648**, SAE-1012, 16v.

RIVEELS LAND: que dicitur *riveelslant*, **1363**, RAD-Cart.74, 67r.

RODE VAART/VOORT [B6] <57>: uutcomende boven Raveschoot byden *roeden vaerde*, **1455**, Ne-Ch IV, 57.

ROEGIER DANCKAERTS STRAATJE: *Roegier Danckaerts straetkin* an de Zuidstraete die loopt te Ravescoot waert, **1402**, ARA-RK 34355, 6r.

RONDE BILK [C1] <61>: Inden bueterhouc ghe-naempt den *Rondebilk*, **1540**, SAE-1009, 150r.

ROOSTER [E5] <19>: den *Roestre*, **1422**, RAG-RG 16, 3r; den *Roestere* ... o. hofstede dat men heet tscheminkele, **1451**, RAG-RG 19, 17v; den *Roestere*, **1521**, RAG-B 1315, 12r; een verberrende hofstede ghe-naempt den *Roestere* ... metten noorthende ... ande groote strate, ca.**1550**, RAG-RG 17, 16v; upt huus ghenampt den *roestere*, **1556**, RAG-RG 30; de huusen ... ghe-naempt den *roestere* ende den hert metten northende ande groote straete, **1579**, RAG-RG 18, 9r; den *Roestere*, **1611**, RAG-RG 20, 32v; —, **1626**, RAG-RG-26, 24v, —, **1626**, RAG-RvVI 989, 297r.

ROWEGELKEN: busch ... an *trooweghelken*, **1544**, SAE-1009, 195r.

ROZE [E5] <18>: zeker huusynghen gheheeten de *Rooze* ... metten noorthende ande groote straete ... west de galey, **1556**, SAE-1606, 4v; een behuude hofstede ... ghenaeamt de *Roose* ... metten noorthende ande Marct, **1557**, SAE-1009, 360r; een hofstede ghenaeamt de *Rooze* ... noordt ande Maerct, **1572**, ARA-RK 45.194, 14v; de *Roose*, **1577**, SAE-1010, 293r; de Roo *Roose*, **1579**, RAG-RG 18, 8v.

SACRAMENTSBIKSKEN <57?>: Int *sacramentsbilcxkin*, **1557**, SAE-1009, 359r.

SAELMOENS MUNTERS LEKE: an *saelmoens munters leke* toot over den hoghen wech dat men heet den brom van hale, **1423**, RAG-SV, O.

SCHAAK [E5] <19>: een behuude hofstede ... upde spriet ghenaeamt *tscaeck*, **1573**, SAE-1010, 200r; het *Schaeck*, **1583**, SAE-1010, 408r; een verbrande hofstede ghenaeamt *tSchaeck* ... ande marct ... ant voorn. Vlamynck straetken, **1585**, SAE-1010, 421r.

SCHALIEHUIZEKEN [E5] <36>: een huus staende an tStadthuys ... ghenaeamt het *schaylken huuseken*, noort tkeerchhof ende zuyt de maert, **1622**, SAG-330/136II, 61v.

SCHAPELINCKBILK: dat men heet *Schapelinbeelc* ende leghet an die zuudtzide van der Moerstraten, **1337**, SJHB-D 2/2, 92r.

SCHAPELINCKSTUK [A1] <60-61>: vijf ghemetten landts ... ghenaeamt *Scapelinck stick*, **1572**, SAE-1010, 202r.

SCHAPERIJE [H6] <5>: tclinckelstraetken daer men te *scaperie* waert gaet, **1502**, RAG-EB, O; ande mourstrate bij *tscaperye*, **1530**, SAE-1009, 34r; ter *scaperie*, **1544**, SAE-1009, 67v; *tscaperie*, **1546**, SAE-1009, 229r; —, **1556**, SAE-1606, 20r; *tscaperie*, **1559**, SAE-1009, 420r; In de zuydtmoerstrate bij *Schaperije*, **1600**, SAE-1010, 428r.

SCHAPERIJGOED [H6] <5>: een behuust pachtgoet ...ghenaeamt *tscaperiegoet*, **1581**, SAG-94bis/17, 220r.

SCHAPERIJVELDEKEN [H6] <5>: Inde zuutmoer strate bij *scaperie veldeken*, **1576**, SAE-1010, 275r; Inde suudtmoerstrate bij *tscaperie veldeken*, **1580**, SAE-1010, 332r; *schaepelijveldeken*, **1622**, SAG-330/136II, 61r.

SCHARE [E5] <36>: jnt huus gheheeten de *scaere* ... ande zuvelmaert, **1489**, ARA-RK 34422, 4v.

SCHAUMS STRAATJE: *schaums straetkin*, **1416**, SAE-552.

SCHELLEBROODS LAND [H4] <32>: een partie lants ghenaeamt *schellebrootslant* ... metten noorthende ande Vrombautstrate, **1576**, SAE-1010, 274v; —, **1580**, SAE-1010, 332v; landts ghenaeamt *schellebroot landt*, **1635**, SAE-822, 186r.

SCHEMINKEL [E5] <19>: an de oest zijde ligghet schoelstraetkin n. de grote strate staende voor de herberghe int *scheminkel*, **1431**, RAG-RvVI 7351, 48r; hofstede dat men heet *tscheminkele*, **1451**, RAG-RG 19, 17v; int *Schemijnckele*, **1481**, ARA-RK 34415, 12v; *schemynckele*, **1517**, RAG-B 1315, 12r; een verberrende stede ghenampt *schemynckele*, ca.**1550**, RAG-RG 1717r.

SCHEPENHUIS: talloze keren in stadsrekeningen!

SCHIPLEEDBRUGGE [C1]: an *sciplieder brugge*, **1540**, SAE-1009, 150r.

SCHOENMARKT [E5]: de *Scoemaerct*, **1466**, ARA-RK 34400, 7v.

SCHOOLKEN [E5] <36>: tkerchhof daer een huusekin up staet datmen heet *tscoolkin*, **1556**, SAE-1606, 14r.

Zie ook *KLEIN SCHOOLKEN*.

SCHOOLSTRAATJE [E5]: *scoolstraetkin*, **1408**, RAG-RG, O; *school straetken*, **1431**, RAG-SV, O; *schoelstraetkin*, **1431**, RAG-RvVI 7351, 48r; *tschoolstraetkin*, **1451**, RAG-RG 19, 17v; *tscoolstraetkin*, **1460**, RAG-RG, O; vanden *scholstraetkene*, **1465**, ARA-RK 45220, 119v; *tscoolstraetkin*, **1467**, RAG-PWS, O; *tschoel straetkin*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 15v; thondecotstraetkin wijlen ghenampt *tschoelstraetkin*, **1556**, SAE-1606, 5r; vanden *scoolstraetkinne*, id, 58r; *tschol straetken*, **1579**, RAG-RG 18, 9r; *tschoolstraetken*, **1611**, RAG-RG 20, 33r.

SCHOONAKKER [B5] <23>: ii g. Clr. lands ... Inden broucq ghenampt *tschoonacker*, **1540**, SAE-1009, 122r.

SCHOORMANSHUL [D6] <22>: een ghemet ... up den *Scoormanshul*, **1305**, RAG-RG, O; den *scoermanshul*, **1314**, id; *scoermans hil*, [1330] **1331**, SJHB-O.426; *tscoormans ille*, **1409**, SJHB-O.1002; *scoormanshul*, **1459**, SJHB-O.1226; *Scuermanshil*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 19r; *Scuermanshille*, id, 33v; *Scuermans hil*, id, 36r; bi Pateets Cruce aen Onderdycstrate ... dat men heet *Scorremans hil* leichter ande nordzide, id, 118v; ant zuuthende de strate die comt van Onderdike ende loept tEeclo waert ende heet *Scooremanshil*, id, 126r; landts geheeten *t*Sormanshil* ... metten zuudhende ande voors.Nieuwendorpstrate, **1520**, SJHB-E 2 Leg.21, 3r.

SCHOOT: in den *scoot* tuschen der lieven ende den lande van den ghastuse up den *scoormanshul*, **1305**, RAG-RG, O; den *scoot*, **1314**, RAG-RG, O.
Zie ook *AALSCHOOT(-)*, *RAVERSCHOOT(-)*, *WULFSCHOOT(-)*.

SCHORSMOLEN [D4] <37>: eenen molen wal, daer eertyt eenen *schosmeulen* op te staene placht, **1617**, SAE-822, 483; eenen meulenwal eertijts genompt de *Schor-smeulen*, **1630**, SAE-1011, 94v.

SCHUTTERSHOF 1 [E5] <18>: *scotters hof* van den voetboghe, **1438**, RAG-AOE, O; vanden *scotters hove* vanden voetbooghe, **1556**, SAE-1606, 59r.

SCHUTTERS HOF 2 [E5] <20>: *scotters hof*, **1543**, SAE-1009, 69r; *tscuttershof* van den handtboghe, **1546**, RAG-PWS, O; *tscottershof* vanden handtboghe, metten zuudthende ande moer straete, **1556**, SAE-1606, 5r.

SCHUTTERS HOF 3 <55 of 56>: Int *schuttershof*, **1431**, RAG-RvVI 7351, 48r; eenen bilck Lants ghenaeamt voortyts *scotters hof* vanden hantboghe ... metten zuudt hende ande balgherouc strate, **1556**, SAE-1606, 9r.

SER BOUDENS STRAATJE: tote *tser boudens straetkine*, **1315**, RAG-RG, O.

SER RUEDEN STRAATJE [F3 → H3]: metten noorthende ande zuutstrate ende metten zuuthende an *seruedenstraetkin*, **1493**, RAG-AOE 53, 4.

SINT-CHRISTOFFEL [E5]: zeker herberghe daer voor teecken uythanghende es *ste christoffels*, **1529**, RAG-RvVI 7524, 168r.

SINT-ELOOISBILKSKEN: de kercke van Eecloo met j stick metten noorthende an de Vromboutstraete... ghenaeamt *Ste loys bilcxken*, **1636**, SAE-383, 243v.

SINT-ELOOISHUIS [F6] <6>: den hospitaal belc ande groote strate jeghen over *sinte loys huus* datmen ghemeenlic heet thospitaal, **1496**, RAG-AOE, O.

SINT-JANSHOF [D4] <41>: an die oostzide van *sente janshove*, **1310**, SJHB-O.345.

SINT-JANSHUISBOS [D2] <43>: *sente Janshuus busch*, **1540**, SAE-1009, 155r.

SINT-JANS(HUIS)DREEF [D1 → D4]: *Sent Jans huus dreve*, **1442**, RAG-RG 8, 74v; ande westziide leegt *sent janshuus dreve*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 9r; *sint Janshuus dreve*, **1536**, ARA-RK 34460, 26v; *St Janshuus dreve*, **1556**, SAE-1009, 348r; *St Janshuus Dreve*, **1565**, SAE-1010, 90r; *ste Janshuus dreve*, **1569**, SAE-1010, 148r; —, **1574**, SAE-1010, 231r; —, **1576**, SAE-1010, 277r; *St Janshuusdreve*, **1578**, SAE-1010, 277r; *Ste Janshuys dreve*, **1631**, SAE-822, 93r.

SINT-JANS(HUIS)GOED [D4] <41>: *Sent Jans huus goede*, **1442**, RAG-RG 8, 52v; dhofstede ghenaeamt *Ste Jans goet*, **1661**, SAE-289.

SINT-JANSHUIS STRAATJE [C6] <12, 13>: *Sint Jans huusstraetkine*, **1335**, SJHB-O.477; *Sente Janshuus straetkin* te Nieuwendorpe, **1464**, ARA-RK 34398, 6r.

SINT-JANSHUISWEGELKEN [C6]: an *St Janshuus wegheiken* zuyt de balgherhouckstrate, **1611**, RAG-RG 20, 64v.

SINT-JANS(HUIS)WOESTIJNE [D2-E2] <43>: benorden waterganghe ten suuthende van *sente jans woestine*, **1291**, SJHB-O.177; dat men heet *sinte jans woestine*, [**1323**] **1324**, SJHB-O.398; —, [**1323**] **1324**, SJHB-O.400; an die zuutzide van der moerstraten teere stede die men heet *sente jhanshuus woestine*, **1323** [**1324**], SJHB-O.402; *sente*

jans huus woestine, 1337, SJHB-D 2/2, 63v; *sente janswoestine*, id, 63v, 64r; *Sinte Janshuus woestine*, ca.1460, SJHB-D 4, 76v.

SINT-JORIS [E5] <18>: een herberghe ... gheheeten *sent Joeris*, 1485, SAG-301/58II, 47r; verteert jnde zwane ende *jn St Jooris*, 1553, ARA-RK 34477, 16r; een huus ende herberghe ghe-naempt *St Jooris*, 1555, SAE-1009, 335r; huusynghen hofstede ende lande ... gheheeten *sint Jooris* ... metten noorthende ande groote straete ... zuudtwaert tot der moerstraete ande oostzijde es naest ghestaen thof van sint Jooris ... commende bachten tot tsusterstraetkin ande westzyde de lelie, 1556, SAE-1606, 72r; een hofstede ... ghe-naempt *sint jooris* oost tschuttershof van sint jooris ... zuudt de zuutmoerstrate ... noordt de marct, 1572, ARA-RK 45194, 52r; weert in *St Jooris*, 1581, ARA-RK 34505, 25v; een vervallen hofstede eertyts genaempt *Ste Jooris*, 1617, SAE-1010, 475r.

SINT-JORISHOF [E5] <18>: *St Jooris hof*, 1529, SAE-974; *sint jooris hof*, 1556, SAE-1606, 3v; *thof van sint Jooris*, id, 72r; *tschuttershof van sint jooris*, 1572, ARA-RK 45194, 52r; het *Gulde van Ste Jooris*, 1630, SAE-1011, 94r.

SINT-NIKLAAS [F6] <16>: onbehuusde hofstede ghe-naempt *ste nyclus* ... metten noorthende bij den hospitaale ande groote straete, 1587, SAG-330/107, 4r, 6r; zeker gheruyneert huys ende hofstede eertijts ghe-naempt *Ste Nicolais*, 1629, SAE-822, 52r.

SINT-SEBASTIAANSHOF [E5] <20>: thof van *sinte sebastiaen*, 1497, RAG-AOE 50, 3r; —, 1535, RAG-AOE, O; int hondecotstraetken nevens de dreve van *ste bastiaens hof*, 1545, SAE-1009, 51v; *Sinte Sebastiaens hof*, 1550, SAE-974; *ste sebastiaens hof*, 1558, SAE-1009, 374r; an thondecodtstrate west *thof van Ste Sebastiaen*, 1561, SAE-1010, 7r; thus ende eervve van *Ste Sebastiaens hofstede* ... an tondecotstraetken ... zuyt de zuytmoerstr., 1572, ARA-RK 45193, 16v; int vlamynckstraetkin zuyt *sinte sebastiaens hof*, id, 27r; oost tondecotstraetkin ... west *sinte sebastiaenshof*, 1572, ARA-RK 45194, 59v; *sinte sebastiaenshof*, id, 30v, 36v; *ste sebastiaens hof*, 1601, SAG- 330/125, 66r.

SINT-VINCENSBOMEN [F2] <40>: ontrent *ste vincents boome*, 1553, RAG-RG 168; *sente Vincents boome*, 1574, RAG-RG 31, 6r; *ste vincents boome*, 1578, RAG-RG 24, 26v; —, 1579, RAG-RG 168; *sint vincents boomen*, 1596, RAG-RG 168; daerment noemt *st Vincents boomen*, 1611, RAG-RG 30; bosch daerment noempt *Ste Vincents boomen*, 1616, RAG-RG 155, 57v.

SINT-VINCENTS(BOOM)BOS [F2] <40>: eenen bosch upgaende boomen ghe-naempt *Ste Vincents bosch* .. van achter naer caprycke, 1578, RAG-RG 24, 28v; den Jongen boombosch gheheeten *ste Vincents boombosch* ... oost de peperstrate noordt de hoochstrate, 1626, RAG-RG 25, 11r; *ste Vincents boombosch*, 1626, RAG-RvVI 989, 305v.

SINT-VINCENTSHUIZEKEN [C5] <27>: omtrent *Ste Vincents husekin* te Rave scote, 1470, SJHB-B 21, 149r; te Raveschoot jehghens over *St Vincents huusekin*, 1563, SAE-1010, 63r; oost van Raveschoot bij *Ste Vincents huusekin*, 1568, SAE-1010, 145r; —, 1570, SAE-1010, 172r; —, 1573, SAE-1010, 208r; *Ste Vincents husekin*, 1635, SAE-1011, 152v.

SINT-VINCENTIUSSTRAATJE 1 [F1-F2]: de *strate daer men sinte vincent duere draeght*, **1431**, RAG-PWS, O; jn *sinte vincent's straetken*, **1522**, ARA-RK 34448, 18v; lancx *Ste Vincents strate* jnde vloote, **1556**, SAE-1009, 346r; ande Vlote oost *Ste Vincent straetkin* zuyt de Hooghstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 30r; Int gheweste ghenaeamt den Waeye oost *Ste Vincents straetken* suyt de groote straete die loopt van Eecloo naer Caperycke, **1635**, SAE-822, 177v.

SINT-VINCENTIUSSTRAATJE 2 [B4-B5] <27>: te Raveschoot west *ste vincents straetken*, **1547**, SAE-1009, 239r.

SLEEHOUTS LEEN [B4] <28>: vijf Linen Lands ... daerment heet ten doornekine ... metten noordhende ande zuudstrate ... zuudwaert tot an *sleehouts leen* gheheeten de stringhen, **1510**, RAG-SE, O.

SLEPENDAMMEWATERGANG: den *waterganc van slependa(m)me*, **1486**, RAB-J 2661, 11v.

SMALLE <49>: twee ghemeten hondert Roeden Lants ghenaeamt de *Smalle* n. de Buschstrate, **1616**, RAG-RG 155, 5v; ghenaeamt de *smalle*, **1626**, RAG-RvVI 989, 284v; de *smalle* ... noort de buschstrate, **1626**, RAG-RG 25B, 7v.

SMAL STUKSKEN: *tsmalle sticxken* toebehoorende de Kercke van Eecloo, **1584**, SAE-1010, 404r.

SMITS BILK [B4-C4]: een partie van Lande ghenaeamt *Smitsbilck* ... metten zuudthende up de Blacxstrate, **1569**, SAE-1010, 159r.

SPERMALIELAND [D2-D3] <58>: diemen heet *sparmailgen land* onze dam vanden hove leght ten oesthende, ca. **1300**, RAB-Aanw.1912, 181r.

SPITTAELBILK <4>: een stick Landts ghenaeamt den *Spittaelbilck* groot drie ghemeten, **1570**, SAE-1010, 179r.

SPITTAELBOS [G6] <4>: Inden Clyncckere metter westzijde an *tspittael busch*, **1571**, SAE-1010, 249r.

SPRIET [E5] <25>: spriet, 1405, SAE-....; up den *spriet*, **1465**, ARA-RK 45220, 118v; ten *spriete* up den houc vanden boulaer, id, 121v; den *spriet*, **1521**, RAG-B 1315, 10r; —, **1530**, SAE-1009, 34r; —, **1532**, ARA-RK 34456, 17v; —, **1534**, SAE-1009, 80r; —, **1546**, SAE-1009, 227r, 229r; in den *spriet* up den zuyt oesthouc vander boelaerstrate, ca. **1550**, RAG-RG 17, 14r; bij den *spriete*, id, 24r; den *spriet*, **1553**, SAE-1009, 313r; —, **1556**, SAE-1606, 37r, 51r; —, **1569**, SAE-1010, 165r; —, **1570**, SAE-974; —, **1572**, ARA-RK 45194, 25r, 37v; —, **1572**, ARA-RK 45193, 55v; zyn/haer hofstede ten *spryet / spriet*, **1573**, P/M-KR, 10v; den *spriet*, **1573/1578**, SAE-1010, 200r/309r; te *spriete*, **1578**, P/M-KR, 15r; den *spriet*, **1579**, RAG-RG 18, 7v; —, **1581**, SAE-1010, 340r; ter *spriete*, **1582**, P/M-KR, 21r; den *spriet*, **1611**, RAG-RG 20, 27v.

SPRIETAKKER [D5-E5] <25, 26>: anden *spriet ackere*, **1521**, RAG-B 1315, 20v; Inden *spriet ackere* bij der blacx strate, **1534**, SAE-1009, 68r; Inden *sprietacker* metten zuudthende ande Raveschootstrate, **1545**, SAE-1009, 233r; *spriethacker*, **1546**, SAE-1009, 156r; *Sprietackere*, **1572**, ARA-RK 45193, 5r, 96v, 123v; Inden *Spriethackere* metten noordthende ande Balgherhoucstrate, **1579**, SAE-1010, 326r; *spriet ackere*, **1613**, SAG-330/131III, 8v.

SPRIETSTRAAT [E5] <19>: de *Sprietstrate*, **1570**, SAE-1010, 175r; an tvlamynck straetkin comende met een dreve up de *spriet strate*, id, 176r.

STEENHEULE [F2]: de brugghe te *Steenhole*, **1428**, ARA-RK 34372, 6r; *Steenheule*, **1450**, ARA-RK 34385, 9r; in de Peperstrate *tsteenhuele*, **1468**, ARA-RK 34402, 7r; daer ment noopt ten *steen en hulle*, **1596**, RAG-RG 168; partie ghenaeamt es de *steen en huele*, **1616**, RAG-RG 155, 20r.

STEENHEULBILKEN [F2]: drij sticken ... ghenaeamt de *steen hul bilcken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

STEENOVEN [D1-E1] <64>: den *steenhoven*, **1549**, SAE-1009, 260r.

STEENPUT [E5] <36>: anden *steemput* staende ant kerckhof, **1556**, SAE-1606, 52v; bij eenen *steenput* ande noortzijde vander groter strate, id, 59r.

STEENTJE [E5] <36>: de huusynghen ende hofstede gheheeten *tsteenken* ... ande suvelmarct, **1556**, SAE-1606, 63r.

STEENTJES RABOT [A1]: *trabot* ... te *Steenkine*, te Balverhoucke, te Praet, ten Doorne ende te Ravescoot, ca.**1411**, SAG-93bis/5, 64; ande ghendssche Lieve bij *steenkins Rabat*, **1540**, SAE-1009, 154r; *steenkins Rabbot*, **1546**, RAG-RvVI 965, 423r; *Steenkins Rabbotte*, **1563**, RAG-RvVI 975, 334r.

STENEN PAAL <7?>: neffens der *steennen paele*, **1446**, SAG-330/23, 333r; bij den *steene pail* anden ouden muelnewal, **1556**, SAE-1606, 56v.

STERRE [E5] <19>: de huzinghe ende hofstede die men heet de *sterre* ... met den noorthende teeclou ande grote strate, ca.**1470**, SJHB-B 26, 7r; tavernier inde groote *sterre*, **1613**, ARA-RK 34513, 14v; een vervallen hofstede staende ande cauchyde eertijts ghenaeamt de *sterre*, **1617**, ARA-RK 34517, 3r; zyn huys ... ghenaeamt de *sterre*, **1618**, ARA-RK 34518, 6v.

STEUR [E5] <18>: den *stuer*, **1521**, RAG-B 1315, 12v; vanden huuse ghenaeamt den *stuer*, **1547**, SAE-1009, 244r; huusinghe ende herberghe ghenaeamt den *stuer* metten noorthende teeclou ande maerct dweers over de visch banck, west metter herberghe gheheeten de *zwane*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 17v; de huusynghen ende hofstede diemen heet den *stuer*, **1556**, SAE-1606, 56v; zeker huus ende herberghe ghenaeamt den *Stuer* ... jeghens over de Vischmarct west een Dreefken liggende tusschen de Zwaene ende

tzelve huus ende stuer, **1578**, SAE-1010, 309r; een huus ende hofstede ghenampt den *stuur* metten northende ande groote strate, **1579**, RAG-RG 18, 9v; hofstede ende herberghe ghenampt den *Stuur* ... metten suudthende ande Coorenmarct jehens over de Visschmarct ende west de Swane, **1581**, SAE-1010, 357r; hofstede ghenampt den *Stuur*, **1611**, RAG-RG 20, 34v.

STOOFSTRAATJE [E5] <17, 18>: *Stoofstraetkyn*, **1398**, RAG-RG, O; *tstoofstraetken* / den *stoofstraetkinne*, **1450**, RAG-SE, O; *tstoefstraetkin*, **1451**, RG 19, 30r; up den houc vanden *stovestraetkine*, **1460**, SJHB-B 21, 72r; ten *stoofstraetkine*, **1467**, RAG-PWS, O; *stoefstraetkinne*, **1521**, RAG-B 1315, 13r; thenden den *stoofstraetkin*, **1522**, ARA-RK 34448, 14v; *stoefstraetkinne*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 18v; *tstoofstraetkin*, **1553**, SJHB-B 51II, 11r/v; *stoofstraetken*, **1556**, SAE-1009, 57v, 58r.

STREEPKEN <27, 28>: een ghemet lands dat men heet *tstreepken*, **1463**, RAG-SE, O; gheheeten *streepkin*, **1528**, SAE-1009, 7r; teen ghenampt t *streepken*, **1553**, SAE-1009, 310r.

STREPE 1 [H3] <46>: stick gheheeten de *strepe*, **1543**, SAE-1009, 191r; een parcheel van Lande ... metten zuudthende ande Vromboutstrate ghenampt de *Strepe*, **1567**, SAE-1010, 119r; Landt ghenampt de *strepe* metten suyt eynde op de Vrombautstraete ... oost den Cattelaere, **1664**, SAE-1014, 23r.

STREPE 2 <55>: vier ghemeten Lants ... metten oosthende an die van sint janshuus In brugge Landt datmen heet de *streepe*, **1556**, SAE-1606, 7r.

STRING: den *strynck*, **1553**, SAE-1009, 310r; —, **1572**, ARA-RK 45198, 101r; lant ghenampt den *strynck*, **1574**, RAG-AM 626, 56v, 57v; lant ... noort by veldeken damme brugghe ghenampt den *strynck*, **1575**, RAG-AM 626, 91v; den *strynck*, **1576**, RAG-AM 626110r; den *strinck*, **1584**, RAG-Me 65, 8v.

STRINGEN 1 [B5] <23>: een parcheel bezuuden Raveschoot gheheeten de *stringhen*, **1528**, SAE-1009, 7r; een partie van Lande ghenampt de *stringhen* liggende te Raveschoot, **1567**, SAE-1010, 122r; de *Stringhen*, **1569**, SAE-1010, 163r; de *Strynghen*, **1572**, ARA-RK 45193, 136r; de *strynghen* zuyt van Raveschoot Rabbot, **1622**, SAG-330/136II, 60v.

STRINGEN 2 [E6] <14>: vier ghemeten Landts ... ghenampt de *strynghen*, **1546**, SAE-1009, 226r; *Stringhen* ... anden Dullaert, **1570**, SAE-1010, 178r; de *stringhen*, **1572**, ARA-RK 45198, 22r; inde *strynghen* oost tmoerstraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 93v.

STRINGEN 3: vijf Linen Lands ... daerment heet ten doornekine ... metten noordhende ande zuudstrate ... zuudwaert tot an sleehouts leen gheheeten de *stringhen*, **1510**, RAG-SE, O.

STRINGEN: zie ook *KORTE STRINGEN*.

STRINGENBILK [B5] <23>: *strynghebilck*, 1549, SAE-1009, 260r.

STUIVENBERG [G6] <6>: vier ghemete landts deene ghenaeamt *stuwenberch* ende dander de leke ... suyt de suytmoerstraete, 1623, SAE-975, O; eene partije van lande ghenaeamt den *stuwenberch* ... metten noorthende aen den Antwerpschen herwech oost cotthems straetken, 1624, SAE-1011, 11r.

SUTTERS STUK: ghenaeamt *tsuttersstick* ... up toostvelt, 1572, ARA-RK 45194, 82v.

TACHUIS: ijC R. geheeten *tachuus*, 1528, SAE-1009, 7r.

TANNE CORTHALS' STEDE <38?>: *tanne corthals stede*, 1620, SAE-1010, 463r; acht ghemeten up de zantvloghe genaemt *tanne corthals* ... metten zuuthende aende santvloghe, 1624, SAE-1011, 12r.

TEIRLINCKSTRAATJE 1 [E5]: *tgheerlync straetkin*, ca.1550, RAG-RG 17, 26r; hofstede ... w. boelaerstraete o. t.rommewaelstraetken an de noortzijde Licht straetkin diemen wylen hiet *teerlync straetkin*, 1556, SAE-1606, 11r.

TEIRLINCKSTRAATJE 2 [E5] <29>: oost *Terlynckstraetkin* ... noordt tGalinck straetkin, 1572, ARA-RK 45194, 9r.

TOLINCKSTRAATJE: an *tolinckstraetken*, 1538, SAE-1009, 128r.

TOLLENAERS(KENS) [J6] <1>: ghenaeamt de *Tollenaerskins*, 1560, SAE-1009, 430r.

TWAALF GEMETEN [D7] <12>: xii ghem. Lants ligghende Inden moer ghenaeamt de *xii ghem.*, 1541, SAE-1009, 160r; een stick gheheeten de *xij ghemeten* ... aen teeclootsche leyken, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 40v.

TWEE GEMETEN: een stick Landts ghenaeamt de *twee ghemeten*, 1571, SAE-1010, 192r.

TWEE LIJNEN <22>: dhelft van vier lynen Lants ghenaeamt de *twee lynen*, 1547, SAE-1009, 242r.

TWEE MEERSEN <32>: in doostveltsche meersschen ghenaeamt de *twee meersschen*, 1572, ARA-RK 45194-Oml, 9r.

VAARDEKEN: Inden moer ande oostzijde an *tvaerdekin*, 1561, SAE-1010, 29r.
Zie ook *EEKLOOS VAARDEKEN*, *KLEIN VAARDEKEN*.

VADERMANS WOESTIJNE [G1] <51>: eene stede diemen heet ten bergheline in *vadermans wostine* of nordhalf der straten die comt van egypten, ca.1300, RAB-Aanw.1912, 181v.

VALKE [E5] <36>: hofstede ... dictum de *valke* ... metten zuudthende ande groote strate cum noordhende ant cro(m)mewaelstraetkin, cum oostzyde ande hofstede dictum den anckere, ca.1470, SJHB-B 21, 73r; de *valcke*, 1545/1546, SAE-1009, 202r/229r; de huusinghen ende hofstede ghehaempt de *Valcke* ... metten zuythende ande groote strate bij den suvelmarct ...noortwaert tot pieter moorthamers straetkin, ca.1550, RAG-RG 17, 27r; een vetterije achter de *Valcke*, 1569, SAE-1009, 352r; huus ende erfve wijlent ghehaempt de *Valcke* ... ande zuvelmarct, 1578, SAE-1010, 308r; de *Valcke*, 1579, RAG-RG 18, 14r; —, 1585, RAG-RG 145, 114v; —, 1611, RAG-RG, O.

VARENTBILK [G6] <5, 7>: eenen bilck landts ... ghehaemt den *varent bilck* ... bij den hoestmuelene, 1526, SAG-Vol 5, 31r; den *Vaerentbilck*, 1551 & 1561, SAG-Vol 5, 32r; een stick landts ... ghehaempt den *Vaerentbilck* ... ande Oostmeulene ... noort den herwech, 1572, ARA-RK 45194, 61r; den *varent bilck*, 1579, SAG-Vol 5, 32r.

VARKENSDREEFKEN [G6] <7>: bij de Oostmuelene metter west lancx t*Verkens dreefken*, 1583, SAE-1010, 410r.

VARKENSMARKT [E5]: de *verkens maert*, 1527, SAE-1009, 2r; de drie Conynghen ande westzijde licht de *vercken marct*, 1556, SAE-1606, 39v; de *verckens maert*, 1579, RAG-RG 18, 13v; *Verckensmaerct*, 1611, RAG-RG 20, 52v.

VEEMARKT [E5]: *veemaert*, 1521, RAG-B 1315, 18r; upden houc vanden *veemaert*, ande westzijde licht de marct van eecloe, ca.1550, RAG-RG 17, 26v.

VEER [B5] <57>: up tgescheet van dheerlichede van Eecloo ende Maldeghem te Raveschoot ghehaempt t*Veer* oost de Ghendtsche Lieve, 1572, ARA-RK 45194, 9r. Zie ook 'S COORENBITERS VERE.

VEISTUK(KEN) [D6] <14>: eenen bilc lants ghehaempt t*feystic*, 1541, SAE-1009, 164r; daer ment heedt t*veystic*, 1544, SAG-330/62, 57v; Inde moye metten zuudthende ant *feystick*, 1553, SAE-1009, 83r; te patteels cruyse ... genaemt het *feystuck* ... west de strate die loopt van nieuwendorpe naer veldekens, 1618, SAE-822, 504; in de Langhe moye zuyt het **heystic*, 1622, SAG-330/136II, 62v; het *Veystuck*, id, 62v; inde Langhe moye ... suut het *feystuck*, 1632, SAE-1011, 105v.

VELD 1 [F1-F2] <52>: ghehaempt t*Velt* over de zuudzyde vander moerstraete, 1541, SAE-1009, 177r; de heye ... up t*velt*, 1554, SAE-1009, 91v; eene partie ghehaempt t*felt* ... up de Waye, 1581, SAE-1010, 361r; het *Velt*, 1608, SAE-1010, 446r.

VELD 2 [B5] <57>: een stic gheheeten t*velt* groot drie ghemeten, 1546, SAE-1009, 161r; up tgescheede van dheerlichede van eecloo ende maldeghem te raveschot ghehaempt t*velt*, 1572, ARA-RK 45194, 9r.

VELDEKEN [F1-F2] <52> te *veldekin* waert, 1418, SAE-552; een alf bundre Lants ghelegghen oost bij t*veldekin*, 1547, SAE-1009, 244r; twee ghem. Landts ... gheheeten t*veldekin*, 1556, SAE-1009, 343r; ghehaempt t*veldekin* ... inde moer, 1572, ARA-RK

45194-Oml, 14v; een partie van Lande ... ghe-naempt t*Veldekin* ... metten noordthende ande Moerstrate, **1574**, SAE-1010, 157r.

Zie ook *BLOMS VELDEKEN, SCHAPERIJVELDEKEN, VROUWENVELDEKEN*.

VELDEKENS [B3] <28>: ii gh. Landts up de zuudtz. vander balgherhouckstr. ghe-naempt de *veldekins*, **1547**, SAE-1009, 240r; de *Veldekins* ... bij Balgherouck ... noordt den heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 7v; een partie van Lande ... ghe-naempt de *Veldekens* metten noorthende ande Balgherhoucxsche strate, **1582**, SAE-1010, 374r; eene partie ... ghe-naempt de *Veldekens* metten noorthende op de zuyt-balgheroucstraete, **1629**, SAE-822, 61v.

VELDSTUK: iiiic lx r. landts van noorden hinne ghe-naempt t*velt stic*, **1542**, SAE-1009, 29v; drie ghemeten ghe-naempt het *veltstick*, **1574**, SAE-1010, 157r.

VER BELEN DE WOESTELAND: lighende bi der ghemenre weden bacten *ver belen de woestelants*, **1291**, RAG-RG, O.

VERBERRENDE [D7-E7] <10>: oostwaerd vander kercken daerment heet int *verbarrende* met der oostzide an de nieuwstrate, **1435**, SJHB-O.1151; t*velt* dat men heet *tverbarrent*, **1447**, SJHB-E 1, 60r; de corte dreve die ten *verbarrent* waert loopt, id; *velt* met canten van bussche heet *tverbarrent*, id, 61r; in de zuutmoer ... zuutwaert tot datmen heet *tverberrende*, **1458**, RAG-PE, O; ter platsen die men heet *tverbaernde*, **1482**, SJHB-O.1301; gheheeten *tverberrende*, **1484**, SJHB-O.1308; int *verberrende*, **1534**, SJHB-E 4II, 6r/v; een groote plaetse heet *tverberrende* die nieustrate lancx duere, id, 7r; int *verberrende*, id,, 10r/v; bij t *verberrende* oost de pycaertsgracht ... west de nieustrate, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 13r; Inden moer In een jeghenootte ghe-naempt *tverbarrende*, **1575**, SAE-858, O.

VERHEYLEGAT [C6] <57>: jnt hende vanden eeclousschen leykinne in *verheylen gat*, **1524**, ARA-RK 34450, 12v; bij t*Verheylle gadt* aen de westzijde van de Lieve, **1557**, SAE-1009, 351r, 359r; *tverheyle gadt*, **1560**, SAE-1009, 429r; —, **1562**, SAE-1010, 47r; an *tverheylen gat* ... west de ghendtsche lieve, **1572**, ARA-RK 45198, 135r; *tverheyle gat*, **1574/1577**, SAE-1010, 226r/289r; *tforeelen gat*, **1614**, SAE-520; —, **1614**, ARA-RK 34514, 13r; *frauweelen gat*, **1615**, ARA-RK 34515, 15r; —, **1615**, SAE-520; Int *verheyle gat*, **1622**, SAG-330/136II, 60v; *verheyleghat*, **1638**, SAE-383, 441r; *het frauweelen gaet*, **1670**, SAE 367/3.

VERLOREN STEDE [H6-J6] <1>: up tOostvelt bij de *verlooren stede*, **1559**, SAE-1009, 395r; eene behuude hofstede ghe-naempt de *verlooren stede* ... zuudt thospitaal ... ende t*Clinckerstr.*, **1560**, SAE-1009, 437r; inde *verlooren stede*, **1568**, SAE-1010, 10r; een behuude hofstede ghe-naempt de *verlooren stede*, **1575/1576**, SAE-1010, 245r/275; de *verlooren stede*, **1620**, SAE-1010, 462r: eene vervallen hofstede ... genaempt de *verlooren stede* up toostvelt, **1624**, SAE-1011, 10v.

VERVERIJE [E5] <36>: een audt vervallen hofstedeken ghe-naempt de *Verwerije* ... west de Crommewaelstraete, **1634**, SAE-822, 156v.

VETTE BILKEN <59>: vier sticken lants groot ses ghem. ghe-naemt de *vette bilcken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

VETTERIJE [E5] <36>: een *vetterije* achter de Valcke, 1569, SAE-1010, 352r; een verbrande hofstede ghe-naemt de *Vetterie* ... metten Noorthende an Jan Moorthamers straetkin ... van den Boelaere naer tkerckhof, **1587**, SAE-1010, 422r.

VICTOR KETELBOETERS STRAATJE [E6] <14-15>: *Victors Ketelboeters straetkin*, **1464**, ARA-RK 34398, 6r; *Victoors Ketelboeters straetkin*, **1471**, ARA-RK 34405, 8v; duer twee straetkins ... wanof deen es gheheeten *Twaelf straetkins ende dander *Victors Ketelbueters straetkin*, **1485**, SAE-5, 37r; *Victoor Ketelboeters stratkin*, **1491**, ARA-RK 34423, 9v; *victors ketelboeters straetkin*, **1515**, ARA-RK 34441, 15r; *Victor Ketelboeters straetkin*, **1516**, RAG-SE, O; —, **1522**, ARA-RK 34448, 19r; *Victoors ketelboetre straetken*, **1556**, SAE-1606, 64v.

VIER HALVE BUNDERS: ghe-naemt de *vier alfve bunders*, **1544**, SAE-1009, 67v.

VIER LIJNEN [B5-B6] <22>: een parcheel van vier Lijnen Landts ghe-naemt de *vier Lijnen*, **1549**, SAE-1009, 260r; —, **1558**, SAE-1009, 371r; de *vier Lijnen* o. den Leydyck z. & w. de Gentsche Lieve, **1577**, SAE-1010, 289r.

VIERLIJNTJE <22>: ghe-naemt *tvierlynken*, **1583**, SAE-1010, 406r; ghe-naemt *tvierlyncen*, **1608**, SAE-1010, 446r.

VIJFENTWINTIGBUNDER [E4-F4] <37>: in die *vivendetwintich *bure*, **1290**, GY-CMT, 1431; van der groter straten nortwaert tote den *viven ende tvintich buunren*, **1314**, SJHB-O.349; den *viven ende tvintich buunren*, **1314**, SJHB-O.350.

VIJFENTWINTIGBUNDERSTRAAT [D4 → F4]: die *xxv buunre strate* leghter ant nordhende, **1337**, SJHB-D 2/2, 67r.

VIJF GEMETEN 1 [D2-E2] <42>: Inde *vijf ghemeten* ten Zuudthende an sente Janshuusbusch, **1540**, SAE-1009, 155r; ghe-naemt de *Vghem.*, **1547**, SAE-1009, 250r.

VIJFGEMETEN 2 [B5] <57>: ghe-naemt de *VijfGhemeten*, **1545**, RAG-AM 623, 47r; dheltscheede van vijfLijnen Landts zuudt van Raveschoot ghe-naemt de *Vijfghemeten*, **1561**, SAE-1010, 21r; de *vijfghemeten*, **1563**, SAE-1010, 56r; een partie ghe-naemt de *vijfghemeten*, **1569**, RAG-AM 625, 71r.

VIJFTIG ROEDEN: ghe-naemt de *L Roeden*, **1549**, SAE-1009, 260r.

VIJVERDIJK [G6] <4>: den *Viverdyck*, **1559**, SAE-1009, 405r.

VIJVERSTUK [G7] <4>: up den Dam ghe-naemt *tviverstic*, **1541**, SAE-1009, 172r; zuyt tlokermeerschstraetkin west *tviverstick*, **1572**, ARA-RK 45194-Oml, 7v; jnt clynckelstraetken zuyt *tvijverstyck*, **1616**, ARA-RK 34516, 5v.

VIJVERSTUKKEN [G7] <4>: drij sticken lants ... ghe-naemt de *vijversticken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r; ende andere drije ghe-naemt de *Viversticken*, id, 5r.

VINCENT MUNSTERS STRAATJE [F5] <29>: west *Vincent Munsters straetkin* noordt ... de Kerckstrate, **1559**, SAE-1009, 418r.

VISBANK [E5]: *visbanc*, **1454**, SAE-554; ande maerct dweers over de *visch bank*, ca.1550, RAG-RG 17, 17v.

VISMARKT [E5]: jehens over de *Vischmarct*, **1557**, SAE-1009, 356r; -, **1578**, SAE-1010, 309r; *Visschmarct*, **1581**, SAE-1010, 357r.

VISSTRAATJE [F6]: *jans vischs straetkin*, **1350**, SJHB-O.594; an dnordende van *jans vischs straetkine* ... an die groote strate, id; an tsuutende van *jans vischs straetkine* ... an die moerstrate, id; *tvischstraetkin*, **1420**, SJHB-O.1045 & 1048; int *Visch straetkin*, **1450**, RAG-SE, O; *Visch straetkin*, **1451**, RAG-RG 19, 27r; *Jans Visch straetkin/straetkine*, ca.1460, SJHB-D 4, 78r; *vischstraetkin*, ca.1470, SJHB-B 21, 71r; *tvisch straetkin*, ca.1470, SJHB-B 26, 2r; thenden den *vijschstraetken*, **1502**, RAG-EB, O; *tvisstraetkin*, **1517**, ARA-RK 34443, 13v; —, **1524**, ARA-RK 34450, 12r; *tvistraetken*, **1544**, SAE-1009, 196r; *visch straetken*, **1545**, SAE-1009, 212r; *tVisch straetkin*, ca.1550, RAG-RG 17, 19v; *tvisch straetkin*, **1553**, SJHB-B 51II, 1v, 2r; *tvisch straetken*, **1556**, SAE-1606, 1v, 35r, 68r; cauchie steenen uutghedaen thebbene jnt *vischstraetken*, **1561**, ARA-RK 34485, 21r; *tVischstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 17r; het *Vischstr(aetken)*, **1576**, SAE-1010, 275r; *tVisch straetken*, **1579**, RAG-RG 18, 10v; *Vischstraetken*, **1608**, SAG-330/129, 57v.

VLAMINGSTRAAT(JE) [E5]: van der nower *strate* oestwaert die Jans *Vlamincs* kinder geleit hebben, **1335**, RAG-RG, O; ande hoostzide *jan vlamincs kindere straetkiin*, **1353**, SJHB-O.624; de strate die men heet *tVlaminic straetkin*, **1389**, RAG-K/Ka, O; de *Vlaminic strate*, **1394**, RAG-AOE, O; *tVlaminic straetkin*, **1405**, RAG-RG, O; *tVlaminic straetken*, **1408**, RAG-RG, O; *tVlaminicstraetken*, **1460**, RAG-RG, O; *pieter vlamincx straetkin*, id; toot den *vlaminic straetkine*, ca.1470, SJHB-B 26, 10v; *tvlaemincstraetkin*, id, 11v; sheer *pieter gheeraerts (vlaminic) straetkin*, id, 11v; *tvlaminc straetkin*, id; ande groote strate cum zuudhende andt *vlamyncstraetk(in)*, ca.1470, SJHB-B 21, 82r; *gheeraerts vlamyncstraetken / ant Vlamyncstraetken*, id; *Vlamync straetken*, **1497**, RAG-AOE 50, 3v; *Vlaminic straetkine*, **1517**, RAG-RG, O; *tVlaminicstraetkin*, **1521**, RAG-B 1315, 18v; *tVlamynckstraetkin*, **1550**, SAE-974; *Vlamy(n)c straetken*, ca.1550, RAG-RG 17, 17r; *vlamync straetkin*, **1553**, SJHB-B 51II, 14r/v; *tvlamynck straetkin*, **1570**, SAE-1010, 176r; *vlamyncstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 27r; *Vlaminckstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 9r; *Vlamynck straetken*, **1585**, SAE-1010, 421r.

VLASMARKT [E5]: teecloo ande *vlasmарct*, **1530**, SAE-1009, 34r.

VLEESHUIS [E5]: te *Vleeschhuze* waert, **1432**, RAG-RvVI 7351, 47r; een stal jn *tvleeschuus*, **1537**, SAE-1009, 59r; een vleeschbanck staende Jnt *vleeschuus*, **1569**, SAE-1010, 165r; —, **1583**, SAE-1010, 391r.

VLEUGE [D4-E4]: busch daerment heet Inde *vloghe*, **1528**, SAE-1009, 7r; —, **1541**, SAE-1009, 161r.

Zie ook *ZANDVLEUGE*.

VLIENDERBOOM [F5-F6]: een behuude hofstede ... jnde Pottstrate ghe-naempt den *Vlienderboom*, **1561**, SAE-1010, 31r.

VLOOTSTRAAT(JE) [G1]: **tblootstraetkin*, **1561**, SAE-1010, 14r; *Vlootstraetkin*, **1568**, SAE-1010, 147r; *tvlootstraetkin*, **1569**, RAG-Ka 342, 36r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 91r/v; —, **1572**, ARA-RK 45209, 155v; *tvlootstraetken*, **1583**, SAE-1010, 413r; de *Vlotstrate*, **1620**, SAE-1010, 460r.

Zie ook *KLEIN VLOOTSTRAATJE*.

VLO(T)TE [G1] <51>: in de *vloete* tusschen den berghe-kine ende der moerstrate, **1344**, RAG-RG, O; in de *vloete*, **1401**, RAG-AOE, O; Inde *Vloete*, **1535**, SAE-1009, 89r; de *vloete*, **1549/1552**, SAE-1009, 264r/294r; —, **1556**, SAE-1606, 23r; de *vloote*, **1556**, SAE-1009, 348r; drie ghem. 99 Roeden Landts ghe-naempt de **bloote* noordt de moerstrate ende zuudt **tblootstraetkin*, id, 14r; inde *vloete*, **1572**, ARA-RK 45209, 155r; inde *vloote* noort aende moerstrate ... zuut aen *tvlootstraetkin*, id, 155v; inde *vloete* ... lancx de zijdelynghe, id, 157r; *Vloete*, **1572**, ARA-RK 45194, 30r; —, **1574**, SAE-1010, 230r; *vloote*, id; Int gheweste ghe-naempt de *Vloote*, **1597**, SAG-330/119, 138v; inde *Vloote*, **1619**, RAG-Ka 342, 204r.

Zie ook *PAESNEVENS VLOTE*, *VOLCKAERTS VLOTE*.

VOGELENZANG [E5] <25>: huus ende hofstede Inde Raveschootstraete ghe-naempt de *Voghelen sanc*, **1538**, SAE-1009, 132r; Int westhende van Eeclio niet verre vander muelene, ghe-naempt der *voghelen zanck*, **1556**, SAE-1606, 67v; vyfende dertich roeden Lants ende es een vaghe hofstede daer wijlent een huus up ghestaen heeft ghe-naemt den *voghelen sanck* ... zuut west van de keercke ... zuut de bruchsche strate, **1616**, SJHB-B 57, 20r.

VOLCKAERTS BILK [B5] <22>: iii gh. lants ghe-naempt *Volckaerts Bilc*, **1541**, SAE-1009, 161r.

VOLCKAERTS MERE [B5] <22>: een stick ghe-naempt *Volckaert Meere*, **1558**, SAE-1009, 401r.

VOLCKAERTS VLOTE [B5] <22>: een partije Lants ghe-naempt de *Volckaerts vloote* ... west de Ghentsche Lieve, **1632**, SAE-1011, 106r.

VOORBANK [G6] <6>: iiiii gh. ghe-naempt den *voorbanc*, **1544**, SAE-1009, 198r; den *Voorbanck*, **1551**, SAG-Vol 5, 32r; vier ghemeten Landts ligghende an 'tOostvelt ghe-naempt de *voorbanc*, **1559**, SAE-1009, 414r; den *Voorbanck*, **1561**, SAG-Vol 5, 32r; een stick landts ... up tOostvelt ghe-naempt de *Voorbanck* ... zuudt de zuutmoerstrate ... noordt den Andwerpschen herwech, **1572**, ARA-RK 45194, 61r; den *Voorbanck*, **1579**, SAG-Vol 5, 32r.

VOORSTRAAT: een straetkin dat comt vander *voorstrate*, 1451, RAG-RG 19, 19r; den hert ... ande maerct ... noordt de *voorstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 40r.

VOSKEN: een alf bunder Landts dictum t*Vosken* ande groote strate streckende tooter moerstrate, ca.1550, RAG-RG 17, 20v; een hofstede ghenaeempt t*vosken*, 1556, SAE-1606, 37v; nevens t*vosken*, id, 57r.

VOSKENS BILKSKEN: een parseelkin lands ... comende van Jan de Vos datmen heet *voskins beilcxken*, 1537, SAE-1009, 59r.

VROMBILKSKEN: t*Vrombylcxken* ... metten zuudthende ant Clynckerstraetken, 1584, SAE-1010, 404r.

VROMBOUTSTRAAT [F4 → J4]: die *vromoudstrate*, 1350, SJHB-O.594; *Vromoud strate*, 1394 & 1397, RAG-RG, O; de *Vromboud strate*, 1398, RAG-RG, O; *vromouds strate*, 1413, RAK-HAK F 108, 2v; bij der *Vromoutstraten*, 1417, RAG-RG, O; **Vrommond strate*, 1442, RAG-RG 8, 101r; toot der *Vromboud straten*, id, 103v; *Vroumondt strate*, 1451, RAG-RG 19, 4v; ande *Vroumondt strate* ofte de Kerckstrate, id, 11v; *vromboutstrate*, 1465, ARA-RK 45220, 117r; *Vromontstrate*, 1468, ARA-RK 34402, 7r; *vromboutstrate*, ca.1470, SJHB-B 21, 79v; *vro(m)boutstrate*, ca.1470, SJHB-B 26, 7v; *Vrombout strate*, 1497, RAG-AOE 50, 2v; *Vro(m)bout strate*, 1521, RAG-B 1315, 6v; *Vromboutstrate*, 1528/1535/1541/1545, SAE-1009, 15r/90r/165r/214r; ande *vrombout strate* ofte de kerckstrate, ca.1550, RAG-RG 17, 9v; *vromboutstraete*, 1556, SAE-1606, 20v; **Vromontstraete*, id, 51v; *Vromboutstrate*, 1558, SAE-1009, 380r; *Vrombaultstrate*, 1560, SAE-1009, 435r; *Vromboudtstrate*, 1561, SAE-1010, 16r; *Vrombaultstrate*, 1561, SAE-1010, 31r; *Vromboutstrate*, 1565, SAE-1009, 165r; *Vrombaultstrate*, 1566, SAE-1010, 104r; *Vrombaut strate*, 1568, SAE-1010, 130r; *Vro(m)bautstraete*, 1569, RAG-Ka 342, 36r; *Vromboutstrate*, 1569, SAE-1010, 156r; *Vrombaultstrate*, 1572, ARA-RK 45193, 1r, 2v ev; *Vromboudtstrate*, id, 4v; *Vrombaultstrate*, 1573, SAE-1010, 220r, 238r; —, 1573, RAG-Le 140, 15r; —, 1579, RAG-Le 140, 42r; *Vrombautstrate*, 1579, RAG-RG 18, 5v; *vrombautstrate*, 1583, RAG-Le 140, 61v; *Vrombaultstraete*, 1601, SAG-330/125, 49r.

VROMBOUTSTRAATAKKER [G4-H4]: in de *vrombaultstrate ackere*, 1572, ARA-RK 45193, 129v.

VROUWENSTRAATJE [C3] <55>: weghelken ghenompt het *Vrauwenstraetken*, 1627, SAE-822, 7r; de meeckens Int *vrauwe straetgen*, 1631, SAE-822, 117r; in het *vrauwe straetken* ... suyt de suytstraete, 1635, SAE-1011, 146v.

VROUWENVELD(EKEN) [J7] <1>: het stuck ghenaeempt het *Vrauwe Veldeken*, 1633, SAE-822, 165v; Den Autaer van Onse *Vrauwe* van Waerschoot met een partije bosch ende velt ghenaeempt het *Vrauwevelt*, 1638, SAE-383, 6r.

WAAI(E) [F2-G1] <50, 51>: pieters hofstede van der *Waye*, 1334, RAG-RG, O; daer ment zeght te *Waeye* ... metten noordhende ande Hooghe strate ... zuudwaert toten

Grooten waterganghe, **1497**, RAG-AOE 50, 2r; upde *Waeye*, id, 20v; gheseyt ter *Wayde*, **1506**, RAG-AOE 48, 30r; de *Waeye*, **1521**, RAG-B 1315, 4r; up de *waye*, **1533/1544**, RAG-RG 148/137; —, **1544**, SAE-1009, 41r, 198r; —, ca.**1550**, RAG-RG 17, 5r; up den *way*, **1553**, SJHB-B 51II, 31v, 32v; de *Waye*, **1555**, SAE-1009, 333v; den *way*, **1558**, RAG-Ka 341, 195r; *Waye*, **1561**, SAE-1010, 14r, 27r; —, **1564**, SAE-1010, 76r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 102v; up de *waye* ... zuudt de groote waystrate ... noordt tvlootstraetkin, id, 91r; *Waye*, **1572**, ARA-RK 45193, 32v; *Waeye*, **1573**, SAE-1010, 207r, 214r; —, **1578**, SAE-1010, 316r; den *Waey*, **1583**, SAE-1010, 337r; de *Waeye*, **1611**, RAG-RG 20, 10r.

WAAIAKKER [G2] <50>: inden *Waeyackere* ... zuut den Eeclootschen waterganck, **1572**, ARA-RK 45194, 86r.

WAAISTRAAT [F2-G1] <50, 51>: *Waystrate*, **1538/1553**, SAE-1009, 89v/264r; —, **1556**, SAE-1606, 21v; *Waye strate*, **1561**, SAE-1010, 14r, 27r; *Waeystrate*, **1568**, SAE-1010, 147r; *Waystrate*, **1569**, RAG-Ka 342, 36r; —, **1572**, ARA-RK 45190, 91r/v, 102r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 33r; *Waeystrate*, **1573**, SAE-1010, 214r; —, **1578**, SAE-1010, 315r; —, **1583**, SAE-1010, 413r; *Waystrate*, **1616**, RAG-RG 155, 8r. Zie ook *GROTE WAAISTRAAT*, *HOOGWAAISTRAAT*.

WAGENBRUGGE [C6] <13>: ande *waghen brugghe* te nieuwendorpe, **1530**, ARA-RK 34455, 17r; —, **1546**, ARA-RK 34470, 20v; ande *waghe(n)brugghe* te Nieuwendorpe, **1563**, ARA-RK 34487, 17v; de *Waghe brugghe*, **1572**, ARA-RK 45194, 116r; ande *waghe(n)brugghe* te Nieuwendorpe, **1576**, ARA-RK 34500, 16v; de *waghe brugghe* te nieuwen durpe, **1607**, SAE-520.

WALBILKEN: 2 stucken Lants ... ghenaeamt de *Walbulcken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

WALLAND [C2] <58, 59>: *twallandt*, **1501** kop.**begin 17e**, ARA-RK 1075, 230r; onder leenhof van Balgherouck ghenaeamt t *Wallant*, **1581**, RAG-RvVI 982, 117v; t' *Walandt* streckende metten noorthende upt meestraetkin, **1627**, SAE-1011, 48r.

WALLEKEN 1 [F5] <29>: an tvoorsejde Raemstraetkin ... oostwaert toten lande van Daneel Masset dat men heet *twallekin*, **1497**, RAG-AOE 50, 3v; landts ... ghenaeamt *twallekin* tusschen twallestraetkin, **1553**, SJHB-B 51II, 9r; ghenaeamt het *wallekin*, **1572**, ARA-RK 45194, 34r; ses ghemeten lants ... es ghenaeamt *twalleken* tusschen walle straetken, **1616**, SJHB-B 57, 9v.

WALLEKEN 2 [D2] <43>: zeker vervallen hofstede ghenaeamt het *Walleken* ... Int gheweste ghenaeamt den hazelaeren houck, **1628**, SAE-822, 39r; een partije lants .. ghenaeamt het *Walleken*, oost het dreefken van den selven haeselaeren hoeck, **1631**, SAE-822, 104v.

WALLEKENS [C2] <55>: een stick Landts ... ghenaeamt de *Wallekins*, **1550**, SAE-1009, 22r-v; een partie van Lande ghenaeamt de *Wallekins* ... te Balgherhoucke, **1574**, SAE-1010, 157r; *Wallekins*, **1575**, SAE-1010, 246r; *Wallekens*, **1616**, SAE-822, 465.

WALLEMEET <10?>: den bosch ghe-naempt de *Walemheete*, 1536, SAG-330/54, 129r; busch ghe-naempt de *wallemheet*, 1541, SAE-1009, 177r; een parcheel van lande ghe-naempt de *Wallemeet*, 1553, SAE-1009, 315r; *Wallemeet*, 1564, SAE-1010, 67r.

WALLESTRAATJE [E6] <15>: ten hende vanden *wallestraetkinne* ... metten noorthende ande muerkelstrate, 1456, RAG-PE, O; *twalle straetkin*, ca.1470, SJHB-B 26, 12v; twee straetkins ende een cruusstrate daer men gaet te veldekins damme waert, wanof deen es gheheeten **Twaelfstraetkins* ende dander Victors Ketelbueters straetkin, 1485, SAE-5, 37r; *tWalle straetken*, 1529, SAE-1009, 18r; *twalle straetkin*, 1553, SJHB-B 51II, 9r; *tWallestraetkin* z. de nieuwe vaert, 1556, SAE-1606, 72r; *tWallestraetkin*, 1572, ARA-RK 45193, 39v; *walle straetken*, 1616, SJHB-B 57, 9v.

WALVELD <6>: up toostvelt *waelvelt* zuyt den waterghanck ... noordt de oostveltstrate, 1572, ARA-RK 45193, 84v.

WATERGANG 1 <22>: huusen ende Lant ... te nieuwendorpe ... ten noordhede licht den *waterganck*, 1516, RAG-SE, O.

WATERGANG 2 [C1-C2-D3-E3-F2 → H2]: entre le berghelin et le *waterganc*, 1266, ADL-B 1561, 24r; leghet benorden *waterganghe* ten suuthede van Sente Jans woestine, 1291, SJHB-O.177; tusghen der straten ende den *Waterganghe*, 1282 en later, RAG-RG O; benoorden den *waterganghe*, 1319, RAG-RG, O; benoord/besoot den *waterganghe* / tote den *waterganghe*, 1350, SJHB-O.594; den *Waterganc*, 1368, RAG-RG, O; vanden bandam ande alschoot mersch up den *waterganc*, 1498, RAB-J 2661, 34r; metten zuuthede ande buschstrate ten noorden licht den *waterganc*, 1516, RAG-SE, O; up den way ... metten zuudthede anden *waterghanck*, 1553, SJHB-B 51II, 32r; ande Waeysteate ... zuudt den *Waterganck*, 1568, SAE-1010, 147r; zuydt den *waterghanck* ... noordt de hillidstrate, 1572, ARA-RK 45193, 134r.

WATERGANG 3 [G6-G7]: de leke ... de *waterganc* leght ten zuudhede, ca.1300, RAB-Aanw.1912, 182r; den hospitael belc ... noordwaert tot den *waterganghe*, 1498, RAG-AOE, O.

WATERGANG 4 [D5-D6]: te Mandeweghe ... zuudt den *Waterganck*, 1569, SAE-1010, 163r.

WATERGANG 5 [F5 → J5]: aen de Vrombautstrate zuyt den *waterganck*, 1620, SAE-1010, 456r.

WATERGANGSTUK [B5] <23>: twee ghemeten Lants datmen heet *tWater ganc stic*, 1544, SAE-1009, 195r; het *Waterganck stuck* ande oostzijde streckende met een dreve up het Brouckstraetken, 1617, SAE-1010, 451r; vier ghemeten Inde Broucken ghe-naempt het *Waterganck stuck*, 1619, ARA-RK 34519, 5v.

WATERINGSTUK: een partije ghe-naempt het *Waterinck stuck* ... metten noorthede aen tmeersch straetken, 1622, SAG-330/136II, 62r.

WATERSWEG: zie *WOUTERSWEG*.

WEDERGRATE [C2] <58>: *wedergrate*, **1289**, GY-CMT, 1397; van den goede te Balverhouke dat men eet *Wedergrate*, **1350**, SAG-330/1, 13r.

WEIDE <53?>: 6 gh. landts ghenampt de *weede*, **1550**, SAE-1009, 271r.

WESTAKKER [B3-C3] <56>: in den *westackere* up toosthende van Balgheroucke ... zuudt de heerstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 49v; *Westacker*, **1583**, SAE-1010, 416r.

WESTBILK 1 <2>: een stick Landts ... te nieuwendorpe gheheeten den *Westbilck*, **1552**, SAE-1009, 173r.

WESTBILK 2 <50 of 51>: een partie ... Landts ghenampt den *Westbilck* ... up de Waeye, **1573**, SAE-1010, 214r.

WESTBILKEN: drij sticken Lants ghenampt de *Westbulcken*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

WESTBLAAKS: inde *Westblaecx*, **1546**, SAE-1009, 161r.

WEST-EEKLO: zie *EEKLO*.

WESTEINDE [B4] <57>: de behuusede hofstede ... Int *Westhende*, **1564**, SAE-1010, 82r; te *Westhende*, **1572**, ARA-RK 45198, 61v, 115v, 147r; Int *Westhende* van Eecloo, **1575**, SAE-1010, 243r; Int *westhende* van Eecloo, **1576**, SAE-1010, 279r.

WESTLAND [C2-D2] <59>: een partie van Lande ghenampt *twestelandt* ... te balgherhoucke op de zuudzijde van tWulfschoot Weghelken, **1564**, SAE-1010, 338r.

WESTMOERSTRAAT: up de merct... tot up de *West moerstrate*, **1556**, SAE-1009, 341r; Inde *Westmoerstrate*, **1582**, SAE-1010, 379r.

WESTMOERWEE [C1] <61>: te balgherhoucke Inde *west moer weede* ... cum noordhende ande moerstrate met zuudhende ant meekin, ca.**1470**, SJHB-B 21, 151v; meersch ... jnde *westmoerwee*, **1543**, SAE-1009, 145r; *westmoerweede*, **1552**, SAE-1009, 294r, 301r; —, **1557**, SAE-1009, 350r; *westmoerwee*, **1567**, RAG-WLO 27, 99v; —, **1567**, SAE-1010, 112r; *Westmoerwee*, **1572**, ARA-RK 45193, 32v.

WESTMOLEN [D4] <37>: twee wintmuelene ... deene gheheeten de oestmuelene ende dander de *Westmuelen*, **1428**, SAG-301/30, 31v; ter *Westmuelene* waert, **1451**, RAG-RG 19, 41r; bijden *west muelene*, **1521**, RAG-B 1315, 21r; de *Westmolen*, **1529**, SAG-Wol 443; Inde westrate die loopt naer de *west muelene*, **1538**, SAE-1009, 134r; bijder *westmuelene*, **1543**, SAE-1009, 192r; bijden *west muelene*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 30v; de *westmuelen*, **1556**, SAE-1606, 59r; bij der *Westmuelne*, id, 66r; ande *Westmeulene* zuudt de Weststrate ... noordt de Zantvloghestrate, **1572**, ARA-RK 45194, 114v; bij de *West coorne meulene*, **1627**, SAE-1011, 58r.

WESTPALING [B3-B4] <28>: bachten Balgheroucke ghe-naempt den *West Paelynck* ... noordt de zuyt Balgherouckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 28v.

WESTPASSE: bijden *westpasse*, **1556**, SAE-1606, 57r.

WESTSTAMPMOLEN [E5] <25>: de *west stamp muelene*, **1620**, SAE-1010, 463r; aen de *west stamp muelene* ... metten noorthende aende noortmuelewal ... zuyt de bruggsche straete, **1624**, SAE-1011, 11v-12r.

WESTSTRAAT [D4-E4-E5] <25, 37>: de *Weststrate*, **1457**, ARA-RK 34391, 9r; ande *weststrate*, **1516**, RAG-SE, O; ter *West straten*, **1527**, SAE-1009, 1r; Inde **Westrate* zoomen gaet naer balgherhoucke, **1534**, SAE-1009, 68r; Inde **westrate* die loopt naer de west muelene, **1538**, SAE-1009, 134r; *west straete*, **1539**, ARA-RK 34463, 20v; **westrate*, **1544**, SAE-1009, 192r; *west strate*, **1545**, SAE-1009, 79r; de *Weststrate* ... naer balgherhoucke, **1546**, RAG-PWS, O; *weststrate*, **1547/1551/1558**, SAE-1009, 238r/277r/366r; —, **1561**, SAE-1010, 33r; —, **1562**, SAE-974; —, **1564**, SAE-1010, 68r; **westraete*, **1565**, RAG-RvV1 977, 66r; *Weststrate*, **1565/1567/1568**, SAE-1010, 93r/122r/138r; ande *Weststrate*, **1568**, SAE-1010, 143r; *Weststrate*, **1570**, SAE-1010, 174r; —, **1571**, RAG-AM 625, 114r; —, **1572**, ARA-RK 45193, 3v, 18v, 45v *ev*; —, **1572**, ARA-RK 45194, 114v; —, **1576**, SAE-1010, 279r; —, **1579**, RAG-RG 18, 16r; —, **1582**, SAE-1010, 370r; *weststraete*, **1616**, ARA-RK 34516, 2v.

WESTVELD [C4-D4] <26, 41, 55>: ghe-naempt *twestvelt* ... noordt den heerwech, **1572**, ARA-RK 45194, 41r.

WESTWATERINGE [E6]: ande zustersbrugghe in de *westwatrynghe*, **1555**, ARA-RK 34479, 12r.

WESTWOESTIJNE: ghe-naempt de *west Hostijne*, **1572**, ARA-RK 45194, 41r.

WIEDAUWMARKT [E5]: an de groote strate jehghens den *Widau marct*, **1556**, SAE-1606, 48v; de *wedaumerck* ... suut het Vlaeminckstraetgen, **1630**, SAE-822, 75v.

WIJNGAARD [E5] <29>: de huusynghen ghe-naempt den *Wijnghaert* ... metten zuuthende an de groote strate, **1556**, SAE-1606, 39v; oost den *Wyngaert* west den Gauden Leeuw, **1620**, SAE-1010, 461r.

WIJNGAARDSTUK [B5-B6] <23>: daerment heet den Broucq, ghe-naempt het *Wyngaertstick* west de Ghensche Lieve, **1607**, SAE-1010, 433r.

WILDE HOEK [D5-D6] <22>: vyf ghemetten Lands ... gheheeten den *Wilden houc*, **1531**, SAE-1009, 39r; up de noortzijde van de moye straete bij den *Wilden houc*, **1541**, SAE-1009, 12r; bijden *Wilden houck*, **1545/1546**, SAE-1009, 79r/228r; een parcheel van Lande ... ghe-naempt den *Wilden houck*, **1556**, SAE-1606, 49r; Inden *Wilden houck*, **1561**, SAE-1010, 30r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 62r, 95v; den *Wilden houck* thenden de Moye, **1577**, SAE-1010, 299r; *Wilden houck*, **1608**, SAG-330/129, 58r.

WILDEMAN [F5] <29>: de *Wilde man*, **1422**, RAG-RG 16, 3r; de *Wildeman ... metten zuuthende an de grote strate ... ande westzijde zo leeght een straetkin dat comt vander voorstrate ende strect tote der kerstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 19r; den *Wildeman*, **1521**, RAG-B 1315, 18r; ghe-naempt den *Wildeman metten zuythende ande groote strate, an de westzijde zo ligghet traemstraetkin*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 26v.

WILDE MOER [D7 → F7]: inden *wilden mour* bezyden v. Eecloo, **1455**, NE-Ch IV, 57.

WILLEM GOETHALS' STEDE: eene behuude hofstede ghe-naempt *W(ille)m Goethals Stede ... gaende viercant totten hende van de schuere van de voorgaende hofstede*, **1576**, SAE-1010, 274r; *W(ille)m Goethals Stede*, **1580**, SAE-1010, 332r.

WINKEL(KEN): de *Wincle*, **1549**, SAE-1009, 260r; een sticxken Landts ghe-naempt *twynkelken*, id.

WITTEBROERSSTUK: up toostvelt ghe-naemt de *Witte broeders stick*, **1611**, RAG-RG 30, 4r; zes ghemeten Lants ... ghen. de *Wittebroers stick*, **1616**, RAG-RG 155, 17r.

WITTEBROODSTUK(SKEN) [C5] <23>: jnt *wittebrootstick*, **1546**, SAE-1009, 161r; —, **1557**, SAE-1009, 359r; een sticxken Lants ghe-naempt het *Wittebrootsticxken ... Inden Brouck ... met de noordzyde ant Brouckstraetken*, **1578**, SAE-1010, 314r.

WOESTIJNAKKER [G1] <51>: Inde *Woestijn Acker ... zuudwaert totte Waye*, **1561**, SAE-1010, 14r; *Int ostin hackerken*, **1562**, RAG-Ka 341, 275r; *Inden Woestijn Acker*, **1564**, SAE-1010, 76r; inden *hostynackere ... zuudt de waystrate ... noordt tvlootstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45190, 91v; *Oostyn ackere*, **1573**, SAE-1010, 207r; *oostynackere*, **1576/1578**, SAE-1010, 285r/315r; de *hostijnackere*, **1616**, RAG-RG 155, 28r.

WOESTIJNE 1 [C7-D7] <10>: *totam terram que vulg(o) dicitur wostina*, **1250**, SJHB-O.40; andie *wostine*, ca.**1300**, RAB-Aanw.1912, 182v.

WOESTIJNE 2 [G1] <51>: jnde *oestijne*, **1486**, RAG-RG 13, 4v; daerment heet ter *Woestijne metten zuudthende ande Wayestrate*, **1553**, SAE-1009, 264r; ghe-naempt de *hoostijne*, **1568**, SAE-1010, 147r; *hostyne*, **1572**, ARA-RK 45190, 30v, 91r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 120r; Landts ghe-naempt *Doostijne*, **1573**, SAE-1010, 213r; In een jeghenote ghe-naempt de *hostijne ... metten zuudthende up de Waeystrate*, id, 214r; *Doostijne ... noort tvlootstraetken*, **1583**, SAE-1010, 413r; een partije van Lande ... op de Waeye geheeten de *Woestijne ... zuyd de Waeystraete*, **1623**, SAE-1010, 474r.

WOESTIJNE 3 [G6-H6] <5>: ghe-naempt de *Hostijne* bij den Clynckere, **1572**, ARA-RK 45194, 40v.

WOESTIJNSTRAAT [F7]: ande *Wostine strate*, **1529**, SAE-1009, 18r; *Woestijnstrate*, **1547**, SAE-1009, 241r; ande rahecke brugge metten oosthende ande *Woestijn strate*, **1555**, SAE-1009, 327r; tBunderken ... noort *doostijnstrate*, **1584**, SAE-1010, 403r; ande *oostynstrate*, id; Inde *Oostijnstraete*, **1628**, SAE-822, 38v.

WOESTIJNTJE(S) 1 [G2] <51>: up den way Inde *wostijnkens*, **1558**, RAG-Ka 341, 195r; ghe-naempt *dostijntkin* ... an noorthende tvlootstraetkin ende an tzuuthende de Waystrate, **1569**, RAG-Ka 342, 36r.

WOESTIJNTJE 2 [J5-J6] <1, 30>: ghe-naempt *thostynken* bij tOostvelt, **1572**, ARA-RK 45194, 98r.

WOESTIJNTJE: zie ook *KLEIN WOESTIJNTJE*.

WOUTERLOOTKEN: ligghe-nde mourstrate ... ghe-naempt t*Wouterlootken*, **1538**, SAE-1009, 89v.

WOUTERS MEERS VAN DER HEIDEN [F2] <40>: drie ghemeten ende een alf lands in dat men heet *Wouters mersch van der heiden* benoorden den waterganghe int land van heyne, **1319**, RAG-RG, O.

WOUTERS UTER AERDENSTRAATJE: heen stratkiin dat men heet *Wouders huter haerden stratkiin*, **1360**, RAG-AOE, O.

WOUTERSWEG [D1]: tot den alven *Wouters wech*, **1638**, SAE-383, 504v.

WULFAKKER [C2-C3] <55>: In den *Wulfacker* mette zuydt zijde an Sonsweghelken ... noort totten grooten Waterganck, **1610**, SAE-1010, 436r.

WULFBOS [H1] <50>: ten oestende van der mote ten bargheline tere stede die men heet ten *vulfbussce* ende hend hup die strate die van zudwart comt, ca. **1300**, RAB-Aanw.1912, 182r; der nunnen *wulf bussche*, id, 185r; gheheten de *Wulbusch*, **1322**, RAG-AOE, O.

WULFSCHOOT [B2-C2] <58, 59>: zevens bunre in *wllefscot*, **1290**, GY-CMT, 1431; land dat leghet tere stede die men heet *wulfscot* streckende nortwaert totten moerwegheline, **1315**, RAB-Aanw.1912, 183r; *Wulfscot*, **1333**, RAB-BLO 5934; *wulfscote*, **1337**, SJHB-D 2/2, 64r; boudens land van *wulfscote*, id, 66r; Bouden van *Wulfscot*, **1341**, RAG-AOE, O; bouden van *Wullescoot*, **1349**, RAG-RG, O; int goed te *Wullescoot*, **1375**, ARA-RK 2070; Bouden van *Wulfscot*, **1376**, RAB-BLO 2655; *Wulfscot*, **1556**, SAE-1606, 22r; in *wulfschoot* ... zuyt den heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 49r; inde *wulfschoot*, id, 64v.

WULFSCHOOTAKKER [B2-C2] <58>: Inden *wulfschootacker*, **1547**, SAE-1009, 240r; *Wulfschoot acker*, **1551**, SAE-1009, 290r; —, **1552**, SAE-1009, 356v; —, **1556**, SAE-1009, 338r, 347r; —, **1559**, SAE-1009, 421r; *Wulfschootackere*, **1572**, ARA-RK 45193, 30v, 31r, 49r; —, **1572**, ARA-RK 45194, 84r; *wulfschootacker*, **1615**, ARA-RK 34515, 4r.

WULFSCHOOTWEGELKEN: te balgherhoucke op de zuudzijde van t*Wulfschoot Weghelken*, **1564**, SAE-1010, 338r.

WULVEKINS HOFSTEDE(KEN) [G4] <35>: viij ghemeten lands ... dat men heet te *Wulvekings* met den noorthende ande Vroumondts strate ofte de Kerckstrate, **1451**, RAG-RG 19, 11v; dat men heet *Wulvekings hofstede* ... metten noorthende ande vrombout strate ofte de kerckstrate, ca.**1550**, RAG-RG 17, 9v; *Wulvekings hofstede*, **1579**, RAG-RG 18, 5r; *Wulverkings hofstede*, **1611**, RAG-RG 20, 18v; lants dat men heet *wulfvekings hofstedeken*, **1626**, RAG-RvVI 989, 295r.

ZAK [F5] <29>: gheleghen In den *sac*, **1431**, SAG-301/31, 75v; een beelcxkin landts ... dat men heet in den *Zac*, **1431**, RAG-WS, O; Int oosthende van eeclo bij daerment heet den *zack*, **1547**, SAE-1009, 244r; biider Cauchie Inden *zack* Int Oosthende van Eecloo, **1571**, SAE-1010, 184r; den *zack* ... oost tsackstraetken, **1572**, ARA-RK 45194, 119r; landts ... ghenaeempt den *Zack*, id, 119v.

ZAKMEERS [F7-G7] <8>: uut *tsackmeersch* ...an tpoemoerstraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 116r.

ZAKSTRAATJE [F5] <29>: een *straetkin* dat men heet de *Zac*, **1431**, RAG-WS, O; up den houc vanden *sacstraetkinne*, **1521**, RAG-B 1315, 13v; —, ca.**1550**, RAG-RG 17, 19v; *tsackstraetkin*, **1556**, SAE-1606, 18v, 56v; int oosthende van Eeclo metten zuuthende ande grote strate ... west het *sacstraetken*, id, 37v; ande Oostvelstr. ... ande westzijde *tzackstraetkin*, **1560**, SAE-1009, 437r; *tSackstraetken*, **1572**, ARA-RK 45194, 119r; *tZackstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 5v; et *saeckstraetien*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 28; *tzackstraetken*, **1611**, RAG-RG 20, 38r.

ZAND [B3-C3-C4] <56>: te balgherhoucke up *tsandt*, **1543**, SAE-1009, 116r.

ZANDDIJK <41>: den *zanddyck*, **1572**, ARA-RK 45193, 56v; Inden Onderbundere bachten de *Sanddyck*, **1589**, SAE-1010, 426r.

ZANDDIJKSTRAAT: ande *zanddyckstraete*, **1556**, SAE-1606, 10r.

ZANDSTRAAT [B3-C4-D4]: up de *Zandtstrate* ... noortwaert totter Balgherhoucxsche strate, **1563**, SAE-1010, 64r.

ZANDSTRAATJE 1 [E5] <29>: de cauchie in *tzandstraetkin*, **1533**, ARA-RK 34457, 28r; ande groote straete noortwaert tot een straetkin dat wijlen *tzandstraetkin* hiedt, **1556**, SAE-1606, 17r; metten westhende ande kerckstrate ... ande noordzijde es gheleghen *tzandt straetkin*, id, 21bisr; *zandtstraetkin*, **1563**, SAE-1009, 364r.

ZANDSTRAATJE 2 [E5] <37>: aen het *santstraetken* ... noort tpeerdekeerckhof, **1632**, SAE-1011, 105v; int *santstraetgen* ... oost de raemstraete, **1632**, SAE-822, 131v.

ZANDSTRAATJE 3 [E5] <37>: inden Boelaere ... oost de Boelaerstrate zuud *tZandstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 22r; *tZandtstraetken*, id, 38v; *tZandstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 26r; Int *Santstraetken*, **1577**, SAE-1010, 295r; Int *zandtstraetkin*, **1584**, SAE-1010, 398r.

ZANDVELD [C4-D4] <41, 52>: an die noordzide vander straten die men heet ten *Zandvelds*, **1337**, SJHB-D 2/2, 64r.

ZANDVLEUGE [D4 → F4] <41>: tote der *Santvloghe*, **1451**, RAG-RG 19, 11r; *zandvloghe*, ca.**1460**, SJHB-D 4, 80r; inde *zantvloghe*, **1465**, ARA-RK 45220, 119r; ter *Zandtvloghe*, **1535**, SAE-1009, 87r; te *Zandtvlooghe*, **1537**, SAE-1009, 62r; de *Zantvloghe*, **1547**, SAE-1009, 244r; *Zandtvloghe*, **1561**, SAE-1010, 25r; *Sandtvloghe*, **1572**, ARA-RK 45193, 1v; *Santvlooghe*, **1577**, SAE-1010, *Sandtvloeghe*, **1589**, SAE-1010, 426r; *Sandtvloghe/Santvloghe*, **1600**, SAE-1010, 428r; *zantvloge*, **1618**, ARA-RK 34518, 2v; *santvloghe*, **1618**, SAE-822, 21r; *zantvleughe*, **1627**, SAE-1011, 38v.

ZANDVLEUGESTRAAT [D4 → F4]: ande *zandtvloochstrate*, **1533**, SAE-1009, 56r; —, **1556**, SAE-1606, 10v, 49v; *Zandtvloghestrate*, **1558**, SAE-1009, 392r; *Zandtvloochstrate*, **1560**, SAE-1009, 434r; *Zandtvloghestrate*, **1561**, SAE-1010, 7r; *zandtvloechstrate*, **1563**, SJHB-E 99; *zandtvloochstrate*, **1565**, SAE-1010, 81r; *sandtvlooghstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 1v; *zandtvloghstrate*, id, 9r, 35r; *zandtvlooghstrate*, id, 33v; *zantvloghestrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 9v, 114v; *Santvloghestrate*, id, 18v; *Zantvloghe strate*, id, 19r; *Santvloochstrate*, **1576**, SAE-1010, 284r; *Sandtvloghe strate*, **1582**, SAE-1010, 367r; *Sandtvloochstrate*, **1583**, SAE-1010, 390v; *Zandvlooch strate*, id, 390r; *sandtvloeghstrate*, ca.**1597**, SAG-FH 28, 27; *zantvlueghstraete*, **1608**, SAG-330/129, 58r; *zandtvleugestraete*, **1620**, SAE-1010, 463r; *santvloghe straete*, id.

ZANDWEGE: ligghende *tsantweghe*, **1551**, SAE-1009, 286r; *zandtweghe*, **1554**, SAE-1009, 323r; te *zandtweghe*, **1558**, SAE-1009, 278r.

ZELLARE: vi g. lands dat men heet *zellare*, **1294-1300**, SJHB-D 1, 34v (GY-CMT, 2861); 6 g. lands die ligghen tusschen den ii straten ende heet *Zellare*, **1337**, SJHB-D 2/2, 64v.

ZES GEMETEN [J5] <30>: *zes ghemeten* ende alzo ghe-naemt, **1616**, RAG-RG 155, 1r; daerment noempt opt Oostvelt ghe-naempt de *zes ghemeten* noort de oostveltstrate, **1626**, SAE-822, 22r.

ZEVENENTWINTIG BUNDER: up den suutmoer in die *seven ende twintich buerre*, [1333] **1334**, SJHB-O.460.

ZEVEN GEMETEN [C4-D4]: een parcheel dat men heet de *vii ghemeten* ... ligghende ter blaecx straete, **1545**, SAE-1009, 202r; ghe-naemt de *zeven ghemeten*, **1616**, RAG-RG 155, 1r.

ZEVENTIEN BILKEN [D6-E6] <14>: In de Langhe Moeye ... Inde *17 Bilcken*, **1600**, SAE-1010, 428r.

ZIEDELINGE(N) [B1 → F1]: tuschen der *sidelinghe* ende den dwersweghe, [1323] **1324**, SJHB-O.399; le *Siderinc*, **1332**, RAG-SG 1671; toter *sidelinghe*, **1337**, SJHB-D

2/2, 62v; tusschen der moerstraten ende der *zidelinghe*, **1343**, RAG-RG, O; *zidelinghe*, **1351**, RAG-SE, O; *sidinghe*, **1356**, SJHB-O.660; de *zydelinghe*, **1408**, SJHB-O.978; *zjdelinghe*, **1408**, RAG-RG, O; *zidelinghe*, **1431**, RAB-AZD O.2559; *sielinghe*, **1438**, SJHB-O.1158; *Zielinghe*, **1442**, RAG-RG 8, 16r; *zielynghe*, **1448**, SJHB-B 17, 22v; *ziedelijnghe*, id; *Zidelinghe*, **1451**, RAG-RG 19, 34r; *ziedelinghe*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 72v; *zielinghe*, id, 72r; *zjdelinghe*, id, 13v, 14r; *zielynghe*, **1474**, SJHB-B 27, 139r, 142r; —, ca.**1510**, SJHB-B 34, 84v; *zydelingen*, id, 89v; *zjdelinghe*, **1511**, SJHB-B 38, 65r; *zielingen*, **1518**, SJHB-B 41, 124v; *zielinghe*, id, 131v, 133r; de *zjdelinghe*, **1521**, RAG-RG 8, 4r; *zjdelingen*, **1532**, SAE-1009, 46v; —, **1535**, SAE-1009, 53v; *zielingen*, **1538**, SAE-1009, 115r; —, **1540**, SAE-1009, 150r, 158r; *zjdelingen*, **1546**, SAE-1009, 217r; tusschen de *ziedelin(ghe)* ende de moerstrate, **1547**, SAE-1009, 240r; *zjdelinghe*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 6v; *zjdelingen*, **1552**, SAE-1009, 294r; ande *zjdelingen* daer eecloo ende maldeghem up scheeden, **1553**, SJHB-B 51II, 43v; *zjdelynghen*, id, 77v, 78r; de *Zydelynghe* tusschen Eecloo ende Maldeghem, **1557** kop.ca.**1600**, RAB-AZD O.2634; *zylynghe*, id; *zydelyn(ghe)*, **1565**, SAE-1010, 90r; *zielingen*, **1567**, SAE-1010, 118r; —, **1568**, SAE-1010, 138r; —, **1569**, SAE-1010, 157r; inde vloete ... lancx de *zjdelynghen*, **1572**, ARA-RK 45209, 157r; inden bueterhouck ... zuyt den deeclootsche *zyelingen*, **1572**, ARA-RK 45198, 20r; aende eeckelootsche *zydelynghe* ... zuudt de moerstrate, id, 157v; *Zyelinghe(n)*, **1572**, ARA-RK 45193, 24v, 29v, 68v; *zydelinghe*, **1572**, ARA-RK 45194, 133v; *zielingen*, **1573**, SAE-1010, 217r; *zielinghe*, **1587**, SAG-330/107, 4r, 6r; *zjdelingen*, **1588**, SJHB-B 55, 73r, 77v; *zjdelyn(ghen)*, id, 74v; *sijdelynghe*, **1607**, SAE-1010, 433r; *ziedelynghe*, **1608**, SAE-1010, 446r; *zielynghe*, **1611**, RAG-RG 20, 13r; *sielynghe*, **1620**, RAG-Ka 342, 204v; *siedelynghe*, **1622**, SAG-330/136 II, 62r; *zylingen*, **1626**, RAG-RvVI 989, 297v.

ZIEKENHUIZEKEN(S) [C5]: bij den *ziecken huusekin* ... metten noorthende ande groote straete, **1545**, SAE-1009, 202r; bij den *ziecken huusekins* up de zuudtzijde vander groote strate, **1547**, SAE-1009, 244r; an *tsieck huusekin* aen de Reveschootstrate, **1548**, RAG-RvVI 967, 76v; de *ziecke huusekin*, **1576**, SAE-1010, 274r; de *Sieckhuusekens*, **1583**, SAE-1010, 410r.

ZOUTWEG [E7]: usque Nordhende de *Zoutweghe*, **1240** kop.**1537**, SAE-5, 61v; ki gisent entre le **zoutewest* et le moiekin, **1274**, ADL-B 1561, 36v; ande *zoudwech*, **1431**, RAG-PWS, O.

ZUIDAKKER [G3-G4-H3-H4] <44 → 46>: Inden *zuud ackere* ... toter vromboutstrate, **1529**, SAE-1009, 20r; inden *Zuyt ackere* inden busch ... zuyt de oostveltstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 12r, 105v; anden *Zuutackere*, **1572**, ARA-RK 45194, 96r.

ZUIDBALGERHOEKSTRAAT [A2-A3-B3-C4]: toter *zuutbalgherhoucstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 22v; metten noordtende up de balgherhoucstrate ende ten zuudhende up de *zuud balghe(r)houcstrate*, **1532**, SAE-1009, 42r; toter *zuyt balgherhouc strate*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 33r; *zuudtbalgherhoucstrate*, **1553**, SJHB-B 51II, 37v, 38v, 39r; *zuudt Balgherhoucstrate*, **1568**, SAE-1010, 136r; *zuyt balgherouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 18r, 51r; *zuyt balgherouckstrate*, id, 24r, 28v ev; *zuut balgherouck strate*, **1616**, SJHB-57, 37v.

ZUIDBUSAKKER [F3-F4-G3-G4] <44>: Inden *zuytboschackere*, **1627**, SAE-822, 33v; Inden *zuytbuschackere*, **1628**, SAE-1011, 84r.

ZUIDERSTUKKEN: twee sticken Lants ... ghenaeamt de *zuydersticken*, **1616**, RAG-RG 155, 5r.

ZUIDMOER [D7 → F7]: up den *suutmoer* in die seven ende twintich buenre, [**1333**] **1334**, SJHB-O.460; *suutmoer*, **1334**, SJHB-O.464; inde *zuutmoer*, **1458**, RAG-PE, O.

ZUIDMOERSTRAAT [E5-E6 → G6]: an de *zuudmoerstrate*, **1437**, RGA-EB, O; **Zuutheerstrate*, **1451**, RAG-RG 19, 7r; *Zuutmoerstrate*, **1480**, RAG-PWS, O; *zuudtmoerstrate*, **1547**, SAE-1009, 244r; —, **1553**, SJHB-B 51II, 1r, 2r; —, **1560**, SAE-1009, 437r; —, **1561**, SAE-1010, 15r; —, **1562**, SAE-1009, 296r; —, **1563/1567**, SAE-1010, 66r/108r; —, **1571**, SAE-974; *zuydmoerstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 84r; *Zuudtmoerstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 62r; —, **1573**, SAE-1010, 222r; *zuutmoerstrate*, **1576**, SAE-1010, 274r, 275r; *Suudmoerstrate*, **1579**, SAE-1010, 323r; *suudtmoerstrate*, **1580**, SAE-1010, 332r; *Suydtmoerstrate*, **1581**, SAE-1010, 372r; *Zuudtmoerstrate*, **1583**, SAE-1010, 410r; de *Suut moerstrate* ... suut de haude leye, ca.**1597**, SAG-FH 28, 26; *suutmoerstrate*, id, 26/27; *zuydtmoerstrate*, **1600**, SAE-1010, 428r; *zuytmoerstrate*, **1608**, SAG-330/129, 57v.

Zie ook *MOERSTRAAT 2*.

ZUIDMOLEN [E5] <24>: an die strate die gaet van eclo te ravenscoot waerd bi der *zuutmoelne*, **1351**, SJHB-O.604; ande *zuudmoelne* oost, ande *zuudmoelne* west, ande *zuudmolne*, **1373**, ARA-RR 2069, O.

ZUIDSTRAAT 1 [C5-D5] <35>: de *Zuudstrate* die loopt te Ravescoot waert, **1404**, ARA-RK 34355, 6r; cum zuud hende ande *zuudstrate*, ca.**1470**, SJHB-B 21, 151r; totter *zuudstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 22v; *zuytstrate*, ca.**1550**, RAG-RG 17, 33v; *zuudstrate*, **1555**, SAE-1009, 331r.

ZUIDSTRAAT 2 [A2-A3-B3-C4-D4] <26, 28, 41, 55, 56>: ande *zuudstrate*, **1510**, RAG-SE, O; te Balgheroucke ... noordt de *Zuydtstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 27v, 30v; *zuytstraete*, **1618**, ARA-RK 34518, 5v; de straete die van Eecloo naer balgheroecke Loopt diemen heet de *suutstrate*, **1632**, SAE-1011, 112r.

ZUIDVELD [C4-D4] <55>: an die noordzide vander straten die men heet ten *zuudvelde* ... die kercwech ant nordhende, **1337**, SJHB-D 2/2, 64r.

ZUIDVELDSTRAAT [A3-B3-C4-D4]: toot der *Zuutvelt strate*, **1442**, RAG-RG 8, 109r.

ZUIDWATERGANG [G3-H3]: van der buschstraten tote den *Zuutwaterganghe*, **1397**, RAG-RG, O; met den noorthende an de Buschstrate ... zuutwaert tote den *Zuut waterghanc*, **1451**, RAG-RG 19, 32v; *zuutwaterghanc*, **1521**, RAG-B 1315, 1v; *zuud waterghanc*, **1528**, SAE-1009, 15r; *zuudtwaterganck*, **1547**, SAE-1009, 251r; *zuyt*

waterganc, ca.1550, RAG-RG 17, 3r; den *Zuytwaterghanck* ... in den Buschackere, 1572, ARA-RK 45194, 34v, 47v; *zuudtwaterghanck*, id; —, 1583, SAE-1010, 380r; *zuytwaterganck*, 1627, SAE-822, 6v.

ZUIVELMARKT [E5]: de *zuvel maerct*, 1451, RAG-RG 19, 18r; ande *zuvelmaerct*, ca.1470, SJHB-B 26, 3r; cum noorthende ant cro(m)mewaelstraetkin cum zuuthende ande *zuvelm(er)ct*, ca.1470, SJHB-B 21, 73r; ande *zuvelmaerct*, 1489, ARA-RK 34422, 4v; de *suvelmaerct*, 1521, RAG-B 1315, 18v; *zuvelmaerct*, 1521, RAG-RG 20, 48r; *zuvelmarct*, 1537, SAE-1009, 12r; bij den *suvelmarct*, ca.1550, RAG-RG 17, 27r; ande *zuvelmarct*, 1550, SAE-1009, 266r; metten zuuthende bijder *zuvelmaerct* ande westzijde vanden kerchove, 1556, SAE-1009, 58v; de *zuvel marct*, 1556, SAE-1606, 5v; ande *suvelmarct*, id, 63r; *Zuvelmarct*, 1564/1570, SAE-1010, 68r//174r; —, 1572, ARA-RK 45194, 21v; —, 1573, SAE-1010, 215r; *Suvelmarct*, 1574, SAE-1010, 236r; *zuvelmarct*, 1578, SAE-1010, 308r; *zuvelmaert*, 1579, RAG-RG 18, 12v, 14r; *zuvelmaerct*, 1611, RAG-RG 20, 48r.

ZUSTERHUIS [E6] <15>: byden *zusterhuuse* ... ande westz(yde) tcloostre ten doorne, 1501, RAG-PE, O; *tzuster huus*, 1534, SAE-1009, 68r; bij den *zuster huuse*, 1541/1550, SAE-1009, 179r/275r; *tsustershuis*, 1568, SAE-1010, 131r; *tzusterhuus*, 1572, ARA-RK 45193, 14v, 26r; —, 1576, SAE-1010, 253r.

ZUSTERSBOS [E7-F7] <9>: busch ... up den dullaert thenden *tzusters busch*, 1558, SAE-1009, 383; den zuudthende van *tzustersbusch*, 1565, SAE-1010, 91r.

ZUSTERSBRUGGE [E6]: ande *zusters brugghe*, 1530, ARA-RK 34455, 13v; *zusters brugghe*, 1550, SAE-1009, 275r; *zustersbrugghe*, 1555, ARA-RK 34479, 12r; Inden Moer bij de *Zusters brugghe*, 1569, SAE-1010, 155r, 174r; *Zusters brugghe*, 1573, SAE-1010, 200r; *Susters brugghe*, 1576, SAE-1010, 262r; over tmaken van de nyeuwe *zusters brugghe*, 1579, ARA-RK 34503, 14r.

ZUSTERSMEERS: een cleen zompelken ligghe ande *zusters mersch*, 1530, SAE-1009, 34v.

ZUSTER(HUIS)STRAATJE [E5-E6]: thenden der *zusters straetkin*, 1515, ARA-RK 34441, 15r; jnt *suster straetkin*, 1517, ARA-RK 34443, 12r; —, 1524, ARA-RK 34450, 12r; an tleykin lancx *tsusterhuustraetkin*, 1530, SAE-1009, 34r; *tzuster straetken*, 1549, ARA-RK 34473, 11v; *tsusterstraetkin*, 1556, SAE-1606, 72r; andt *zusterstraetkin*, id, 3r, 34r; *tzuster straetken*, 1558, SAE-1009, 391r; *zusterstraetkin*, 1559, SAE-1009, 394r; *tzusterstraetkin*, 1559, SAE-974, O; —, 1561, ARA-RK 34485, 21r; —, 1564/1565/1567, SAE-1010, 77v/88r/108r; *Zusterhuusstraetkin*, 1572, ARA-RK 45193, 26r, 133r; *tsusterhuus straetkin*, 1577, RAG-RvVI 981, 246r; *tzusterstraetken*, 1579, RAG-RG 18, 10r; *Susterstratken*, 1581, SAE-1010, 347r; *Susterstraetkin*, 1581, ARA-RK 34505, 18v; *tSusterhuusstraetkin*, 1587, SAE-1010, 422r; *tzusterstraetken*, 1611, RAG-RG 20, 36r.

ZWALEMEET: busch gheheeten de *zwalemeet*, 1531, SAE-1009, 37r.

ZWANE [E5]: vanden *Zwane*, 1417, ARA-RK 34365, 3r; husinghen ende hofsteden diemen heet den *zwane*, 1434, RAG-RvVI 7351, 120r; inde *Zwane*, 1447, ARA-RK 34382, 7v; een herberghe gheheeten de *zwane*, 1447, SAG-330/24, 214r; thuyt dat men heet de *zwane*, 1465, ARA-RK 45220, 118r; de *swane*, 1505, RAG-AOE 19, 18v; van der *zwane*, 1511, ARA-RK 34437, 12v; jnde *zwane*, 1520, ARA-RK 34446, 12r; de *zwane*, 1521, RAG-B 1315, 12v; —, 1539, ARA-RK 34463, 13r; —, 1542, ARA-RK 34466, 16r; herberghe gheheeten de *zwane*, ca.1550, RAG-RG 17, 17v; *zwane*, 1553, ARA-RK 34477, 9r; —, 1554, ARA-RK 34478, 16r; —, 1556, ARA-RK 34480, 7v; —, 1556, SAE-1606, 59r; een huus gheheeten de *Zwane* ... metten noordthende ande groote straete ... zuudtwaert totter moerstraete, id, 4r; up de marct voor de *zwane*, 1561, ARA-RK 34485, 21v; huus ende hostelrije ghenaeamt de *zwaene*, 1561, SAE-1010, 6r; *zwaene*, 1563, ARA-RK 34487, 19r; upde marct jeghens over de *zwane*, 1564, ARA-RK 34488, 29v; jnde *zwaene*, 1566, ARA-RK 34490, 12r; —, 1570, ARA-RK 34494, 14r; de *Zwane*, 1572, ARA-RK 45194, 135r; de *zwaene*, 1574, RAG-Bo 88; —, 1575, ARA-RK 34499, 10v; —, 1578, ARA-RK 34502, 20v; —, 1578, SAE-1010, 309r; jnde *Swaene*, 1581, ARA-RK 34505, 24r; de *Swane*, 1581, SAE-1010, 357r; een behuysde hofstede ofte hostellerie genaemt de *zwane* ... metten noorthende aen de mart, 1618, SAE-822, 472.

ZWIJNTJE: twee lynen Landts ... ghenaeamt *tzwyntken* ligghende ande zelve zuudtmoerstrate, 1552, SAE-1009, 296r.

COLOFON

“Meetjeslandse Toponiemen tot 1600 - Deel IV: De Keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke - Band 1: Eeklo” is een uitgave van de Stichting Achiël De Vos, p.a. Johan Taeldeman, Fortlaan 84, B-9000 Gent.

Omslagontwerp en logo : Luc Verstraete
Toponymische kaarten : Paul Van de Woestijne en André De Grootte
Eindredactie : Jozef Vandeveire

Druk : Beschutte Werkplaats Nevelland

Voorraadbeheer en verzending:
Walter Notteboom, Noordstraat 196, B-9990 Maldegem